3 1761 05391051 9

(6) 821

Liber Pontificalis

OF

EDMUND LACY, BISHOP OF EXETER:

A Manuscript of the Fourteenth Century:

PRINTED FROM THE ORIGINAL, IN THE POSSESSION OF THE DEAN AND CHAPTER OF EXETER.

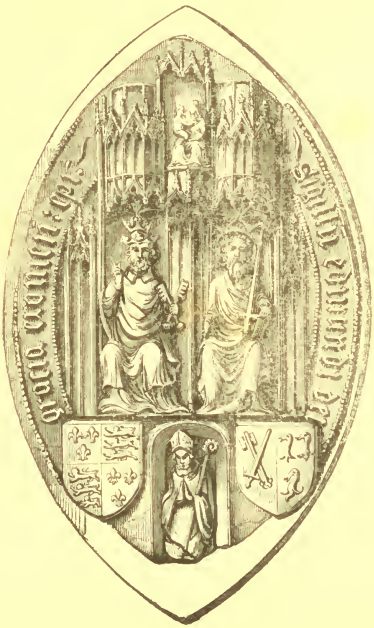

EDITED BY

RALPH BARNES, Esq.

Exeter:

WILLIAM ROBERTS, 197, HIGH-STREET.

1847.

NOV 30 1966

1144791

BX
2030
B3

220 Lacy's Pontifical.—Liber Pontificalis of Edmund Lacy, *Bishop of Exeter*, a MS. of the Fourteenth Century, *printed in red and black from the original*, edited by Ralph Barnes, 8vo, *cloth, scarce*, 12s 6d *Exeter*, 1847
The Editor's own copy, with his autograph and some MS. notes by him, and others, in the margins. It has also the autograph of S. W. Lawley.
221 ——— another copy, 8vo, *cloth*, 10s 6d *Ib.*, 1847

PREFACE.

The motive which induced me to ask the permission of the Dean and Chapter of Exeter, to print and publish their Manuscript of Bishop Lacy's Pontifical, was simply a desire to make better known the ancient Rituals of the English Church. It is, I believe, the first perfect Pontifical offered to the Public, and may be found a valuable addition to the collections of those who take an interest in tracing out her History.

Through the very kind and unremitting assistance of my much esteemed friends, the Rev. George Oliver, D. D., and Pitman Jones, Esq., I have been enabled, amidst professional avocations, to accomplish the task, and I beg each of them to accept this public acknowledgment of my obligations.

RALPH BARNES.

Exeter, January 1*st*, 1847.

THE

MEMOIRS

OF

EDMUND LACY, BISHOP OF EXETER.

This Pontifical, now submitted for the first time to the public, was the property and in the use of Edmund Lacy, Bishop of Exeter, and was delivered by his executors, as an heir-loom to his Cathedral Church, as the following memorandum, in the second folio, testifies:—"Hunc Librum pontificalem dederunt Executores bone memorie Edmundi Lacy, nuper dum vixit, Exoniensis Episcopi, de bonis ejusdem Ecclesie Cathedralis Exoniensis ibidem remansurum, quamdiu duraverit, ad laudem Dei, pro salute anime dicti Edmundi, ita quod nullo modo alienetur a dicta Ecclesia Cathedrali."*

This Prelate † was the son of Stephen Lacy and Sibilla his wife, as we learn from his register, vol. iii. fol. 271: they, as

* In the inventory of this cathedral's plate and ornaments, made on the 6th of September, 1506, we meet with two Pontificals, "in antiquo Scaccario;" as also with a "Pontificale vetus ex dono Willielmi Warwest" (tempore Regis Henrici primi) and again with "Pontificale ex dono Edmundi Lacy," beginning with the word *Veritatem* in its second folio—no other than the one now published. In all probability this was written in the fourteenth century; but, though based on the Roman Pontifical, is marked by numerous additions and peculiar customs.

† From his arms, azure, three shovelers' or swans' heads, in the cathedral, chapter-house and palace, &c., it is probable that the Bishop was not descended from the family of Lacy, Earls of Lincoln; but this constitutes no

well as his uncle John Lacy, were buried in the Conventual Church of the Carmelites at Gloucester. In early life Edmund was entered at University College, Oxford, where he took his degree of S. T. P. His merits soon procured him favor and distinction at Court. We find him accompanying his Sovereign, Henry V., in 1415, to the battle of Agincourt, as Dean of the Royal Chapel. Within two years later he was preferred to the See of Hereford, and the King honored his consecration, at Windsor, on the 18th April, 1417, with his presence.* When the news reached England of the unexpected demise on the 28th of December 1419, of John Keterick, the Bishop of Exeter, then Ambassador† to the Papal Court at Florence, His Majesty directed a conge-d'elire to the Dean and Chapter of Exeter in favor of his friend the Bishop of Hereford: his lordship was unanimously chosen: and Pope Martin V. confirmed the election by his bull bearing date 5th of May, 1420. Owing to a multitude of business and the King's illness, the visitation of his new diocese was delayed for a time; but in the mean while his register shows, vol. iii. fol. 23, as well as the fabrick-rolls, how anxious he was to promote the completion

decisive proof: for as Sir Samuel Meyrick informs me, in ancient times a difference of armorial bearings does not always shew a difference of family, but of propinquity; the eldest son handing down the original arms, and the others differencing it, or adopting others. In the TALBOT descent, one took his wife's coat, being that of the princes of South Wales, while another bore it on a chief. In the CLARES, those of England had three chevronels; but those of Ireland assumed instead, three cross crosslets fitche on a chief.

* His Register at Hereford, consisting of 322 pages, sets forth that he was consecrated at the time above specified, by the Primate, Henry Chicheley, assisted by Thomas Peverel, Bishop of Worcester, and Stephen Partyngton, Bishop of St. David's: that the King was present at the ceremony with a multitude of noblemen and grandees, "in inferiore Capella Castelli de Windsore."

† He had been appointed by King Henry IV. on the 12th of May, 1409, Ambassador to France. (Rymer's Fœdera, vol. viii. p. 585.) King Henry V. on the 22nd of May, 1413, constituted him Agent to the Roman Court.

of his Cathedral and its Cloisters. King Henry V. constituted our Bishop one of his executors; and we meet his lordship at Windsor on the 28th of September, 1422, when the Chancellor, Thomas Langley, Bishop of Durham, delivered up the Gold Great Seal of England, in its purse of white leather, to his infant Sovereign, Henry VI. (Rymer's Fœdera, vol. x. fol. 253.)

To the Vicars Choral of the Cathedral this charitable Bishop was a distinguished benefactor. For their better maintenance he appropriated to them the rectorial tithes of Cornwood on the 6th of June, 1432. Register, vol ii. fol. 19. That he rebuilt the upper walls of the Chapter-house, without living to finish the roof, appears nearly certain. All concur in opinion that he was a meek and very pious Bishop. The office that he composed in honor of the Archangel St. Raphael (whose festival was kept here on the 5th of October) was greatly admired by our forefathers, and was used in several other dioceses. William Boothe, Archbishop of York, in his letter dated the 10th of October, 1454, in Manerio nostro de Suthewell, adopted it for his Cathedral, extols the author's devotion and zeal, and acknowledges his generous donation of a rich set of vestments for High Mass, with three copes of red velvet and three albs with their appurtenances for his Metropolitan Church, and £20 sterling for the benefit of its Vicars Choral. Thomas Spofford, Bishop of Hereford, on the 6th of September, 1445, had admitted and approved the said office, and says, that Lacy had given a set of High Mass vestments, and three copes of red velvet, with orfreys of gold red cloth, together with coverings and frontlets of cloth of gold, worked with falcons, for the High Altar and its two collateral Altars, the whole exceeding the value of 200 marks:—"Considerata ejusdem ecclesie nostre notoria paupertate." Lacy's Register, vol. iii. fol. 486. Richard Beauchamp, who had been translated from Hereford to

Salisbury, also licensed the use of this office for his new diocese, by his letter of the 20th of August, 1456.

In the inventory of the jewels, plate, and ornaments, of Exeter Cathedral, drawn up the 6th of September, 1506, penes Decanum et Capitulum Exon, and exhibited to the Commissioners of Edward VI. the 30th of September, 1552, we find that this Cathedral still retained the chalice of pure gold, weighing 23 ounces, two golden cruets, two silver basons gilt and enamelled, several splendid vestments, and tapestry, and carpets, and books, all "ex dono Edmundi Lacy, nuper Exon Episcopi."

From the silence of his register, and after a collation of the Acts in Rymer's Fœdera, we are at a loss to explain the visit of his Sovereign, Henry VI. to him in Exeter, in July, 1452. The registers prove that his lordship was at his palace in Exeter on the 16th and 19th of July that year, and that on the 28th he was at his favourite palace at Chudleigh, where he passed the autumn and winter. We have the authority only of John Hoker for it, and we give it as we find it, in his M.S. in our City Archives.—"1451.* The 30th yere of Kinge Henry the 6th. Memorandum. That this yere the Kinge made a progresse, and havinge passed throughe many Sheres he came to this Citie upon Moneday, at the afternoon, beinge then the Feaste Day of St. Kenelme,† and the 16th of Julye, beinge

* It should be 1452: as the 30th year of the King's reign would extend from 1st September, 1451, to 31st August following. From the courtesy of Thomas Duffus Hardy, Esq., Assistant Keeper of the Records in the Tower, we learn that on 5th *June*, 1452, the King was at Sheene; on the 16th at Eltham; on 27th and 28th at Chertsey; on 30th at Westminster; that in *July* he spent the 7th and 8th at Kingston Lacy; was at Westminster on 14th, at Eltham on 18th, at EXETER on 29th July; and had reached Gloucester 4th August, on his return from this City.

† Kenelme, the Royal heir to the throne of Mercia, was murdered in Staffordshire, A.D. 820. In many Churches his festival was kept on 13th December, but in this diocese on 17th July.

accompanyed with a great trayne of noble Gentlemen and others. And in this manner he was receved at his first comynge yn to Devon: he was receved and lodged yn the Abbeye of Forde, and there stayed one night at the costes of the Abbey. From thense he came to Otrey St. Mary and there was receved with greate solemnyties and lodged yn the College too nightes. Then upone the Moneday aforesayde he came to Exon, and by the way was mett first by the most parte of Knights and Gentlemen. The Mayer and Cominaltie of the Citie of Exceter, beinge above three hundred persons, and everye one apparrelled yn the Lyvery of the Citie, mett him at Honyton's Clist. The next company which mett him was the Clergie, and the first were the Grey Freers and the Blacke Freers, the one beinge of St. Fraunc'y's Order and the other of St. Domynykes, and these mett him at Lyverydole. Then came the Prior of St. Nicholas and the Prior of St. John's, and all the Curates, Preestes, and Chapleyn of the Citie, being arrayed and clothed yn theire copes and vestyments and too crosses before theym, and mett him at the Crosse without the Southgate. And when they incensed the Kinge with theire frankinsenses and perfumes, and that he had kyssed the crosse, the Mayre delyvered hym the Keys of the Gate and roade yn before the Kinge barchedded carienge the Mace before him, and brought him throughe the strectes which were richely hangued with sylkes and tapestrey, unto the Broadgate, where the Beshop, the Canons, and Quyre, apparelled yn theire copes, receved him with a procession, where he alighted from his horse and folowed theym on foote ynto the Churche, and so unto the High Alter, where, when he had made his prayers and oblacions, he was brought yn to the Besshop's palace, and there lodged. It happened that the next day after, the Kinge's Justices, by vertewe of a Commission to theym dyrected from the Kinge by the meanes of the Duke of Somer-

sett, dyd sytt yn the Besshop's hall, and before them theire were too men indicted, arreigned, and condemned for treason, and shold have beene executed to dethe for the same, but the Besshop and Chapter found theym selfes greved herein, and went unto the Kinge and declared unto hym that his Justices had sat in Commission within theire Sanctuary contrary to the privileges of theire Sanctuary and orders of the Holy Churche, wherefore the Kinge, to appease and to satisffie theym, pardoned the too condemned persons. And so upon then next Wenesday he returned backe and lodged at Honyton. And all his chardges whiles in the Citie were by the Besshop and Citie." Izacke makes the King's stay eight days, when he returned to London. Memorials of Exeter, fol. 82.

The ponderous registers of our prelate, comprising more than 1700 pages, are decided evidence of his indefatigable attention to his official duties; but in consideration of his increasing lameness and weak health he was excused from attendance on parliament. Rymer's Fœdera, vol. x. fol. 404.*

The following letter was written by King Henry VI., as we suspect, the very year of his lordship's death; for Peter Courtenay therein mentioned, was made Archdeacon of Exeter

* In May, 1454, he was fined eighty marks for non-attendance in Parliament, being the mitigated penalty which the council were empowered to inflict when a peer had proved that he was incapable of attending, in consequence of illness or infirmity. Sir Nicholas Harris Nicolas informs us, that in a satirical poem of the year 1450 he is thus designated by his badge, *A Wheat-ear*,—

"The Commyns saith is both trew and kynd,
Bothe in Southesex and in Kent,
The Water Bouge and the wyne botelle
With the Vettur locks cheyne bene fast,
The *Whete-yere* woll theyme susteyne
As long as he may endure and last."

Over "Water Bouge" is written "Bowser" *i. e.* "Bourchier;" over "Vettur locks" "Prior of Seint Joh'is;" and over "Whete-yer" "Excettur." Excerpta Historica. p. 162.

on the 8th of June, 1453, when our prelate was enfeebled by extreme old age: however, on the very day of his death, which happened, *not* on the 11th of September, as William of Worcester asserts, but on the 18th of September, 1455, at his Manor house at Chudleigh, stands recorded in his register the probate of the will of his Chancellor, Dr. Richard Rotherham. Reg. vol. iii. fol. 517.

BY THE KING.

H.

"Trusty and welbeloved, We grete you wel: lating you wite how by the reporte of our trusty and right welbeloved Counsellour, Maister Piers Courtenay, We to our good ples' have understanden, that ye of late upon pfight knowleche by you had of the grevous infirmitees yat resten apon ye psone of the Rev'end fader in God, the Bishop of Excestr, wherthurgh as wel his helthe, as his naturel discrescon, ben gretely abated and diminished: have avised among you certain good direccons as wel for the contentacon of his detts as for the garding of his howshold, during the season and time of his said infirmite, for the whiche we thanke you in or herty wise, and prey you by yor wisdomes and sad discresions, to ordeyn among you, that alle such lyvelod as appteigne unto the said revend fader, may be guided and bestowed in suche good & pollitique wise, for the contentacon of his said detts, as the churche of Excestr aforesaid herafter, by reason of the same, shall not nede to be charged or in eny wise hindred; and also, that ye diminish his howshold, by avoyding of suche psones as ye thinke not nedeful ne profitable unto him, fosain alweyes that maister John Stubbes* and maister Robert Barfeet† continue about him as hede officers of his said howshold, as they have ben hertofor;

* He became Archdeacon of Barnstaple 27th of October, 1475; and three years later was appointed Precentor of Exeter.

† Collated to the Archdeaconry of Barnstaple 18th of February, 1478.

and that ye fayle not taccomplisshe this our ples', as our very trust is in you, and as we therfor may have cause to geve you or spal thanks.

"Yeven under our Signet, at our Castel of Wyndesor, the viij day of April.

"To oure trusty and welbeloved the dean and Chapiter of the Cathedral Churche of Excestr."

Our worthy prelate was buried on the north side of his Cathedral Choir: his tomb remains, despoiled of its brass, and, as Leland says, (Itin. vol. iii. p. 45,) "was defaced by Symon Heynes,"—the Dean of Exeter, between 1537 and 1552. From Hoker and Godwin we collect, that Lacy's memory was cherished in this diocese, and that even pilgrims resorted to his sepulchre.

THE LEGEND ON HIS BEAUTIFUL SEAL IS

SIGILLV̄. EDMVNDI. DEI. GRACIA. EXONIEN̄. ĒPI.

Dr. Richardson, in his edition of Godwin de Presulibus Angliæ, fol. 413, expressly states, that in the register of Archbishop Bourchier, at Lambeth, "EXTAT TESTAMENTUM Edmundi Lacy, probatum 8 Oct. 1455, fol. 40." All that can now be found is the archbishop's commission of that date to Roger Keys, the archdeacon of Barnstaple, in the room of the executors then aged and incapable of attendance, to administer to the effects of the deceased, and to make a return to his grace before Christmas; but the will itself is not recorded.

In conclusion, we have to express our deep regret at being unable to offer more satisfactory information of a man so conspicuous in his time. But perhaps of a prelate who was satisfied with performing the duties of his office, this very silence on the part of his contemporaries, may be high commendation.

ACCOUNT OF THE MANUSCRIPT.

We may now briefly advert to the Pontifical itself. Properly speaking, the Book, so called, contains the peculiar Church Services assigned to the Episcopal office. Some of these, however, might, by the Bishop's commission, be exercised by a simple Priest; such as presiding at the summer and autumn Synod, reconciling Churches, and Cemeteries, and Penitents, the secluding of Anchorites, and the imparting of several benedictions. The Volume contains also the ordinary offices for Baptism, Matrimony, and Burial. It is a small folio of 210 pages, on vellum, for the most part fairly written, though not all by the same hand, but has numerous mistakes, which we have endeavoured to rectify, and some manifest omissions of words, which we have deemed it necessary to supply.* The orthography, all through, we have thought expedient to retain. Our readers will not fail to observe many variations from the Roman Pontifical, in the length, number, and order of the Prayers, besides several distinct ceremonies and practices; and we are not to forget what Bede relates in his History, i. lib. c. 27, that Saint Gregory authorised the admission and selection from the Gallican or any other Church of any practice that was pious, religious, and proper, and to bind it up in one body, and deposit it among the Angles for the customary observance of their Church. Thus we remark, in the volume before us, in p. 4, a difference in the use of the Maniple and the Mitre both in ordinary use and also at the Pontifical Mass; and,

* We have been contented to print but once, p. 209, the Benedictio Umbraculi, which is inadvertently repeated verbatim in the original, folio C.

in page 9, the extension of hands towards the Confirmandi, according to the Roman use, is omitted. At the consecration of a Church, instead of commencing with the seven Penitential Psalms, the 85th and 131st Psalms only of the Vulgate are to be recited. In the Ordo ad Synodum, p. 53, our Pontifical enjoins that in the midst of the assembled clergy should be placed the Relics, a Stole and the Plenarium, or complete Copy of the four Holy Gospels, which the Roman does not require in Diocesan Synods. In the Consecration of Bishops, ours refers p. 99, to the custom introduced by Pope Melchiades (about the year 313,) and adopted at Rome, of the Prelate Elect making an offering of two lighted torches, two loaves and two small barrels of wine; but adds, "istas oblationes non observat Ecclesia Anglicana."* But the Ordo ad benedicendum Regem secundum usum Ecclesie Westmonasteriensis, p. 137, will deeply interest the reader. Its substance is chiefly taken from Archbishop Egbert's Pontifical, which, as Dr. Lingard justly remarks, contains the most ancient Form of Consecrating Royal Persons that is known. (Anglo-Saxon Church, vol. ii. p. 28.) The Offerings, the Unctions, the Benedictions vary considerably from the Roman. In several instances, throughout the volume, we can trace much similarity with the prayers in the Jumieges Ritual, and with the practices of the Gallican Church, as set forth by Dom Martene in his learned work "De Antiquis Ecclesiæ Ritibus." The form and order ad includendum Anachoritam, which he describes in his second vol., p. 177, from the Rule of Grimlaicus, in the 9th century, and from the ancient Ritual of Soissons, is far from being as complete as ours, p. 131. Before the Mass, the clerical candidate for reclusion lay prostrate in the middle of the choir; if a layman, without the door

* As no mention is made of the Mitre in Archbishop Egbert's Form in consecrating Bishops, we may infer that such ornament was not worn in the eighth century.

of the choir; but if a woman, she remained in the west part of the Church;—"ubi mos est feminis orare." The Mass of Requiem tanquam pro mortuo is enjoined by the French Ritual on this occasion: ours prescribes the Mass de Spiritu Sancto; and further, that Extreme Unction should be administered to the candidate, and the commendation of the departing soul be recited over him.*

The Benedictionary Prayers for the Sundays and Festivals throughout the year, nearly two hundred in number, composed by Archbishop Peckham, a learned Franciscan, and Archbishop of Canterbury, from 1278 to 1294, p. 152, we have never met with elsewhere: we suspect they were unknown to Lynwood and Leland: they comprise 36 pages of the M.S., and several of them are characterised by genuine piety and deep spiritual unction. We could indeed have wished that the Primate had rejected the legendary tale of Trajan, p. 183, to mark the efficacy of St. Gregory's prayers.

The Benediction of the Cross, p. 123, resembles the form in the Pontifical of the Benedictine Monastery of Lyre, in the Diocese of Evreux, Normandy. In the Baptismal Service, p. 255, the Priest is directed to dip the child three distinct times in the font: should the Bishop be present, the child was to be confirmed, and, if of sufficient age, admitted to the Communion. In the Marriage Ceremony the contract was made, according to the ancient custom of England, publicly, at the Church door; after which the married couple was led towards the Altar; and at the Sanctus of the Mass four clerks, in surplices, held the nuptial veil over them until the solemn benediction was pronounced by the celebrant.

* Abbe Pavy, of St. Bonaventure's Church at Lyons, is now engaged in the "History of Recluses in Europe." In the Life of St. Chef, Oct. 29, Alban Butler's Lives of the Saints we find a custom was prevailing at Vienne, in the sixth century, of such reclusion.

In the ordination Service for Priests we observe a difference in the Rubric for the imposition of hands. In our Pontifical the Bishop places his right hand on the head of each, and the assistant Priests hold their hands raised over the heads of the ordinandi, p. 87. In the Roman, the Bishop lays both his hands on the head, and the assistant Priests do the same; after which, the Bishop and the Priests hold their right hands extended over them. But it is not our design to attempt to point out every peculiarity in the English Ritual; but rather to invite the attention of those who feel an interest in the subject, to the whole Volume now presented to the Public.

IN ISTO PONTIFICALI SUBSCRIPTA CONTINENTUR.

	Page.
Modus induendi episcopum	3
Psalmi episcopales	5
Confirmatio puerorum	9
Collatio prime tonsure	10
Dedicatio ecclesiarum	11
Consecratio altaris	19
Reconditio reliquiarum	32
Consecratio altaris portatilis	39
Dedicatio cemiterii	42
Reconciliatio ecclesie	46
Concilium qualiter agatur	53
Officium in capite jejunii	57
Officium in die cene	60
Ordines qualiter celebrantur	75
Qualiter ordines generales agantur	76
Consecratio episcoporum	92
Benedictio abbatis monachorum	103
Benedictio abbatis canonicorum	108
Benedictio abbatisse	110
Consecratio virginum	114
Benedictio vidue	122
Professio monachorum	125
Benedictio heremitarum	129
Reclusio anachoritarum	131
Consecratio regis	137
Consecratio regine	150
Benedictiones dominicales et festivales edite a Johanne de Pecham archiepiscopo Cantuariensi	152
Quedam alie benedictiones que non sunt edite a Pecham	205
Benedictio umbraculi altaris	209
Benedictio ensis novi militis	210
Benedictio scuti et baculi pro duello	211
Benedictio novi putei	212
Benedictio herbarum et omnium olerum	213
Benedictio pecorum	214

Page.
Benedictio librorum 215
Benedictio carnium in Paschate..... 216
Benedictio novorum fructuum 217
Benedictio pomorum 217
Benedictio ad omnia que volueris 217
Benedictio seminis 217
Benedictio in area 218
Benedictio campanarum..... 218
Benedictio Eukaristialis vasculi et crismalis vasculi 222
Benedictio thuribuli 223
Benedictio thumiamatis 223
Benedictio crucis 223
Benedictio ymaginis beate virginis..... 228
Benedictio alterius ymaginis 230
Benedictio scrinii 231
Benedictio baptisterii 233
Benedictio domus nove 235
Benedictio navis..... 236
Benedictio corporalium 236
Benedictio patene 237
Benedictio calicis 238
Benedictio lintheaminum altaris..... 238
Benedictio omnium vestimentorum ecclesie 239
Officium peregrinorum 242
Ad faciendum cathecumenum..... 247
Ad facienda sponsalia..... 257
Ad sepeliendum mortuos 267
Ad degradandum sacerdotes 276
Ad restituendum degradatum..... 278
Ad laudandum Dominum pro miraculo 278
Ad suscipiendum regem et reginam 280
Ad suscipiendum archiepiscopum 281
Orationes que dicuntur in intronizatione archiepiscopi 283
Qualiter crisma conficitur in ecclesia Sarum..... 283
Ordo reconciliandi apostatam a fide 285
Forma excommunicationis 287

In a later hand.

Forma admittendi fratrem 288

MODUS INDUENDI EPISCOPUM.

Modus induendi Episcopum ad solempniter celebrandum. Primo veniat Pontifex ante altare, vel alibi ubi dispositum fuerit, et prostratus breviter oret, et surgens ponat se in cathedram, et statim incipiantur psalmi consueti. Quam dilecta cum ceteris ut infra. Interim ministri vel domicelli caligas cum sandalis secrete, extenso superiori indumento, ei subministrent: Deinde manutergium cum aqua ad lavandum deportent. Postea exuat capam et induat amictum, albam, et stolam et reliquias circa collum, ac deinceps, tunicam, dehinc dalmaticam, et manipulum, et tunc sedendo cirothecas manibus imponat et anulum pontificalem magnum, una cum uno parvo strictiori anulo ad tenendum fortius super imponat, et sudarium retortum in manu recipiat ad faciem extergendam. Et sic post psalmos infra scriptos, orationes sequentes consuete dicantur. Et cum hora fuerit surgat et casulam induat, et mitram capiti imponat, et baculum pastoralem in manu sua sinistra assumat; curvatura baculi ad populum conversa, cujus contrarium faciant ministri tenendo baculum vel portando. Et sic chorus cantando Gloria Patri vel alias officium incipiat, procedat de sacrario ad altare, populum benedicendo. Et veniens ante altare, deposita mitra, dicat confessionem. Qua dicta, dicat usque preces, reponatur mitra

usque Gloria in excelsis, vel usque principium orationis, et deponatur dum dicitur oratio, et post orationem dicto Jesum Christum filium tuum, ad hec verba Qui tecum reponatur mitra usque ad evangelium, et tunc amoveatur, recepto baculo usque incipit Credo in unum et osculatus fuerit librum. Et si Credo dicitur non reponatur quosque illa verba dicta sint cum genuflectione, Et incarnatus est de spiritu sancto ex Maria virgine et homo factus est. Tunc surgat et recipiat mitram usque postquam vertit se ad populum dicendo Orate fratres; et hoc dicto conversus ad altare, removeat minister mitram, et ponat eam super cornu altaris quasi stando, quousque fiat benedictio super populum, ut patet infra: missam quoque totam sicut ceteri sacerdotes dicat, excepto quod salutando populum, ante principale in orationem, dicat vertendo se Pax vobis et post Per omnia ante pacem, faciat benedictionem solemnem super populum, diacono baculum in manu dextera tenente, et ad chorum converso, dicendo excelsa voce. Humiliate vos ad benedictionem chorus respondeat Deo gratias. Et sic Eucharistia superpatenam reposita, acceptaque mitra et baculo in manu sinistra, et manu dextera super populum elevata dicat benedictiones prout tempus exigit et requirit. Et postea remotis mitra et baculo; reversus ad altare dicat et pax ejus sit semper vobiscum et cetera sequuntur sicut alii sacerdotes, nisi quod lotis manibus reponat mitram et resumat cirothecas et postquam se verterit ad populum et reversus dicit Oremus. Amoveatur mitra dum dicitur postcommunio et iterum post orationem resumatur in fine. Et sic cum ea recedat prout venit; dictaque missa incipiat Canticum. Benedicite omnia opera domini domino, et sic pergat ad locum exuendi. Et sciendum quod secundum modum domini Pape et curie Romane, tocies mitra amoveatur a capite, quociens Episcopus aliquid dicat pertinens ad missam, nisi quando ordines celebrantur: preterea secundum eundem usum, ultimo omnium

datur et ponitur in veniendo ad altare manipulus in brachio sinistro, et post missam primo amoveatur juxta illud Psalmi. Venientes autem venient cum exultatione portantes manipulos suos: Semina enim nostra sunt quicquid boni fecerimus; manipulus primum quod finaliter recipiemus.

PSALMI EPISCOPALES.

Quando Episcopus induit se pontificalia dicuntur Psalmi videlicet.

Ps. 83. Quam dilecta tabernacula tua, Domine, virtutum: concupiscit et deficit anima mea in atria Domini. Cor meum et caro mea exultaverunt in Dominum vivum. Eternim passer invenit sibi domum: et turtur nidum sibi ubi reponat pullos suos. Altaria tua Domine virtutum: rex meus et Deus meus. Beati qui habitant in domo tua Domine: in secula seculorum laudabunt te. Beatus vir, cujus est auxilium abs te: ascensiones in corde suo disposuit, in valle lacrimarum, in loco quem posuit. Etenim benedictionen dabit legislator: ibunt de virtute in virtutem: videbitur Deus Deorum in Syon. Domine, Deus virtutum, exaudi orationem meam: auribus percipe Deus Jacob. Protector noster aspice Deus: et respice in faciem Christi tui. Quia melior est dies una in atriis tuis, super millia. Elegi abjectus esse in domo Dei mei: magis quam habitare in tabernaculis peccatorum. Quia miscricordiam et veritatem diligit Deus: gratiam et gloriam dabit Dominus. Non privabit bonis eos qui

ambulant in innocencia: Domine virtutum, beatus homo qui sperat in eo.

Ps. 84. Benedixisti Domine terram tuam: avertisti captivitatem Jacob. Remisisti iniquitatem plebis tue: operuisti omnia peccata eorum. Mitigasti, Domine, iram tuam: avertisti ab ira indignationis tue. Converte nos, Deus, salutaris noster: et averte iram tuam a generacione in generacionem. Deus tu conversus vivificabis nos: et plebs tua letabitur in te. Ostende nobis Domine misericordiam tuam: et salutare tuum da nobis. Audiam quid loquatur in me Dominus Deus: quoniam loquetur pacem in plebem suam. Et super sanctos suos, et in eos, qui convertuntur ad cor. Veruntamen prope timentes eum salutare ipsius: ut inhabitet gloria in terra nostra. Misericordia et veritas obviaverunt sibi, justicia et pax osculate sunt. Veritas de terra orta est: et justicia de celo prospexit. Etenim Dominus dabit benignitatem: et terra nostra dabit fructum suum. Justicia ante eum ambulabit: et ponet in via gressus suos.

Ps. 85. Inclina Domine aurem tuam et exaudi me: quoniam inops et pauper sum ego. Custodi animam meam, quia sanctus sum: salvum fac servum tuum, Deus meus, sperantem in te. Miserere mei Domine, quia ad te clamavi tota die: letifica animam servi tui, quia ad te Domine animam meam levavi. Quoniam tu Domine suavis et mitis es, et multe misericordie omnibus invocantibus te. Auribus percipe oracionem meam; et intende voci deprecationis mee. In die tribulationis mee clamavi ad te; quia exaudisti me. Non est similis tui in diis Domine: et non est secundum opera tua. Omnes gentes quascumque fecisti, venient et adorabunt coram te Domine: et glorificabunt nomen tuum. Quoniam magnus est tu, et faciens mirabilia: tu es Deus solus. Deduc me, Domine, in via tua et ingrediar in veritate tua: letetur cor meum, ut timeat nomen tuum. Confitebor tibi, Domine Deus meus, in toto corde meo:

et glorificabo nomen tuum in eternum. Quia misericordia tua magna est super me: et eruisti animam meam ex inferno inferiori. Deus, iniqui insurrexerunt adversum me, et sinagoga potentium quesierunt animam meam: et non proposuerunt te in conspectu suo. Et tu, Domine Deus, miserator et misericors, patiens et multe misericordie et verax. Respice in me et miserere mei; da michi imperium tuum puero tuo, et salvum fac filium ancille tue. Fac mecum signum in bonum, ut videant qui oderunt me et confundantur: quia tu Domine adjuvisti me, et consolatus es me.

Ps. 115. Credidi propter quod locutus sum: Ego autem humiliatus sum nimis. Ego dixi in excessu meo; omnis homo mendax. Quid retribuam Domino, pro omnibus que retribuit mihi. Calicem salutaris accipiam: et nomen Domini invocabo. Vota mea Domino reddam coram omni populo ejus: preciosa in conspectu Domini mors sanctorum ejus. O Domine, quia ego servus tuus: ego servus tuus, et filius ancille tue. Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiam laudis, et nomen Domini invocabo. Vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi ejus: in atriis domus Domini, in medio tui, Jerusalem.

Ps. 131. Memento Domine David: et omnis mansuetudinis ejus. Sicut juravit Domino, votum vovit Deo Jacob. Si introiero in tabernaculum domus mee, si ascendero in lectum strati mei. Si dedero sompnum oculis meis, et palpebris meis dormitacionem. Et requiem temporibus meis: donec inveniam locum Domino, tabernaculum Deo Jacob. Ecce audivimus eum in Effrata: invenimus eum in campis silve. Introibimus in tabernaculum ejus: adorabimus in loco, ubi steterunt pedes ejus. Surge Domine in requiem tuam: tu et archa sanctificacionis tue. Sacerdotes tui induantur justiciam: et sancti tui exultent. Propter David servum tuum, non avertas faciem Christi tui. Juravit Dominus David veritatem, et non

frustrabitur eam: de fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Si custodierint filii tui testamentum meum, et testimonia mea hec, que docebo eos. Et filii eorum usque in seculum, sedebunt super sedem tuam. Quoniam elegit Dominus Syon: elegit eam in habitacionem sibi. Hec requies mea in seculum seculi: hic habitabo, quoniam elegi eam. Viduam ejus benedicens benedicam: pauperes ejus saturabo panibus. Sacerdotes ejus induam salutari: et sancti ejus exultatione exultabunt. Illuc producam cornu David, paravi lucernam Christo meo. Inimicos ejus induam confusione: super ipsum autem efflorebit sanctificacio mea. R. Veni Domine visitare nos in pace, et letemur coram te corde perfecto. Kyrie eleison—Christe eleison—Kyrie eleison. Pater noster. V. Et ne nos R. Set libera. V. Sacerdotes tui induantur justiciam R. Et sancti tui exultent. V. Non nobis, Domine, non nobis. R. Set nomini tuo da gloriam. V. Domine exaudi orationem meam. R. Et clamor meus ad te veniat. V. Dominus vobiscum. Oremus.

Actiones nostras, quesumus Domine, aspirando preveni, et adjuvando prosequere, ut cuncta nostra oracio et operacio a te semper incipiat, et per te cepta finiatur. Adsit nobis, quesumus Domine, virtus spiritus sancti: que corda nostra clementer expurget, et ab omnibus tueatur adversis. Oratio.

Aures tue pietatis, mitissime Deus, inclina precibus meis, et gracia sancti spiritus illumina cor meum, ut tuis misteriis digne ministrare, teque eterna caritate diligere merear, Per Dominum. Oratio.

Fac me, queso, Deus, ita justitia indui, ut in electorum merear exultatione letari, quatenus exutus ab omnibus sordibus peccatorum, consorcium adipiscar et tibi placencium sacerdotum; meque tua misericordia a vitiis omnibus exuat, quem reatus proprie conscientie accusat. Per Christum Dominum.

CONFIRMATIO PUERORUM.

In confirmatione puerorum. In primis dicat Episcopus.

Adjutorium nostrum in nomine Domini. Dominus vobiscum.

Omnipotens sempiterne Deus, qui regenerare dignatus es hos famulos vel famulas tuas, ex aqua et spiritu sancto, quique dedisti eis remissionem peccatorum, immitte in eos septiformem spiritum sanctum, Paraclitum de celis. Amen V. Spiritum sapientie et intellectus. Amen. Spiritum consilii et fortitudinis. Amen. Spiritum sapientie et pietatis. Amen. Et imple eos vel eas spiritu timoris Domini. Amen. Et consigna eos vel eas signo sancte crucis in vitam propiciatus eternam. Tunc Episcopus petat nomen cujuslibet infantis et ungat policem crismate et faciat crucem in fronte pueri, dicens.

N. Consigno te signo crucis, et confirmo te crismate salutis. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti. Amen. Pax tecum. Et cum spiritu tuo.

Ecce sic benedicetur omnis homo, qui timet Dominum. Benedicat vos Dominus ex Syon, ut videatis bona Jerusalem omnibus diebus vite vestre. Gloria Patri. Sicut erat. Pax vobis &c. Oremus. Deus, qui apostolis tuis sanctum dedisti spiritum, quique per eos eorumque successores ceteris fidelibus tradendum esse voluisti; respice propicius ad humilitatis nostre famulatum, et presta, ut horum corda quorum frontes sacrosancto crismate delinivimus, et signo sancte crucis consignavimus,

idem Spiritus adveniens eos templum glorie sue dignanter inhabitando perficiat. Per Dominum. Benedicat vos omnipotens Deus, Pater, et Filius, et spiritus Sanctus.

COLLATIO PRIME TONSURE.

Prefacio ad coronam faciendam. V. Adjutorium nostrum &c. R. Qui fecit. Dominus vobiscum. Oremus.

Oremus, dilectissimi fratres, Dominum Jesum Christum pro hoc famulo vel hiis famulis qui ad deponendam comam capitis sui pro ejus a more, et exemplo beati Petri, festinat vel festinant, ut donet ei vel eis, spiritum sanctum qui habitum religionis in eo, vel eis, perpetuo conservet, et a mundi impedimento, vel seculari desidia, cor ejus vel eorum, defendat et sicut immutantur vel immutatur in vultu, ita manus dextera sua, ei vel eis, virtutem perfectionis, et boni operis tribuat incrementum; et abjecta omni cecitate humana, spirituales illis oculos aperiat et lumen ei eterne glorie concedat. Per eundem Dominum. Oremus.

Adesto Domine supplicationibus nostris et hunc famulum tuum, vel hos famulos tuos, benedicere dignare cui vel quibus, signum in sancto nomine tuo sacre religionis imponimus, ut te largiente et devotus, vel devoti, in ecclesia tua persistere, et vitam percipere mereatur eternam. Deinde omnes tonsurandi simul dicant. V. Dominus pars et tum incipiatur Psalmus Ps. 15. Conserva et dicitur usque Dominus pars et illum versum dicat quilibet tonsurandorum per se: tunc Episcopus ter incidat ali-

quam partem de capillis eorem dicens. In nomine Patris, secundo, et Filii, tercio, et Spiritus Sancti. Amen. Omnibus vero tonsis dicitur residua pars psalmi, usque in finem, cum Gloria Patri et Sicut erat: quo dicto, omnes tonsorati simul dicant. V. Dominus pars, postea incipiatur antiphona. Hic incipiat benedictionem a Domino, et misericordiam a Deo salutari suo, quia hec est generacio querencium Dominum. Psalmus 23. Domini est terra.

Omnipotens sempiterne Deus, Jesu Christe, propiciare peccatis nostris, et ab omni servitute secularis habitus hunc famulum tuum, dum ignominiam hujus mundi deponit, eruere et servare digneris, ut tua semper gracia perfruatur in corde; et sicut similitudinem tue corone gestare cum fecimus in capite, sic tuam virtutem et hereditatem subsequi mereatur in corde. Qui cum Deo.

Presta quesumus omnipotens Deus, ut famulus tuus cujus hodie comam capitis pro divino amore deposuimus; in tua perpetua dilectione maneat, ut eum sine malicia in sempiternum custodias. Per Dominum.

DEDICATIO ECCLESIARUM.

Incipiat ordo ad dedicandum ecclesias in quarum dedicacione subscripta requiruntur. Primo provideatur, quod ecclesia poterit libere circuiri, et quod xii cruces depingantur in circulis in parietibus infra ecclesiam, et xii deforis: et xiiii cereoli et totidem claves ferrei, figendi in superiore parte circulorum,

in quibus dicti cereoli figantur, vas plenum aqua in medio ecclesie et v vel vi vasa plena aqua extra ecclesiam, ysopus quantum duo pugilli capere possunt: fiunt duo fasciculi quorum unus ligetur in scopa, et altero aspergatur aqua super altare dedicandum si quod fuerit, vinum, sal, cineres, incensum, zabulum quod spergatur a sinistro angulo ecclesie ab oriente usque in dextrum angulum occidentalem; et a dextro angulo orientali usque in sinistrum angulum occidentalem in modum crucis sancti Andree. Quod quidem zabulum sit in latitudine pedis et dimidii, in spissitudine trium digitorum vel iiii. Adsit tentorium ante hostium ecclesie in quo induat se pontifex cum duobus diaconibus et aliis ministris suis, quibus omnibus paratis episcopus intret tentorium et induat se amictu, alba, stola, fanone. Unus subdiaconus quorum humero stola accepta, duo ceroferarii, et unus thuriferarius, qui omnes sint superpelliceis induti. Et dum pontifex cum ministris se induit decantantur subscripti psalmi. 85 Inclina Domine. 131 Memento Domine David. Postea Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos V. Ostende nobis V. Esto nobis Domine turris fortitudinis V. Non nobis Domine, non nobis. V. Salvos fac servos. V. Domine exaudi. Dominus vobiscum. Oremus.

Actiones nostras quesumus, Domine, aspirando preveni et adjuvando prosequere, et interveniente beata et gloriosa, semperque virgine Dei genitrice Maria, cum omnibus sanctis, cuncta nostra operacio et a te semper incipiat, et per te cepta finiatur. Per Christum.

Deus, qui nos pastores in populo vocari voluisti, presta quesumus; ut hoc quod humano ore dicimur, in tuis oculis esse valeamus. Per Christum.

Deus, qui paterna majestate ignea claustra dirupisti infernorum, et sanguine tuo populum tibi adquisivisti sempiternum indue nos armis spiritualibus virtutum et invicta sancte crucis

potencia, ut contra diabolum pugnaturi, in auxilio habeamus quatenus tibi hereditatem de iniquo diaboli spolio adquiramus: et qui in domum Zachei quondam miseratus descendisti, in domum quoque hanc, quam sanctificaturi sumus, venire dignare, et populum qui ad ejus dedicacionem convenerunt, spirituali gaudio munerare, Salvator mundi, Domine Jesu Christe, qui cum Patre et Spiritu Sancto, vivis et regnas, per omnia secula seculorum. Amen. Postea veniat episcopus cum suis ministris ante ostium ecclesie que dedicanda est, cantando sonoriter hanc antiphonam. Zachee festinans descende, quia hodie in domo tua oportet me manere: at ille festinans descendit, et suscepit illum gaudens in domum suam: hodie huic domui salus a Deo facta est. Alleluia. Finita antiphona, ejiciantur omnes ab ecclesia, solus vero diaconus amictu, alba, fanone et stola ad hoc assignatus in ecclesia recludatur, et episcopus ante fores ecclesie benedicat aquam prout benedicitur in dominicis diebus.

Exorcizo te creatura salis per Deum vivum ✠ per Deum verum ✠ per Deum sanctum ✠ per Deum qui te ✠ per Heliseum prophetam in aquam mitti jussit, ut sanaretur sterilitas aque, ut efficiaris sal exorcizatum in salutem credencium, et sis omnibus te sumentibus sanitas anime et corporis, ut effugiat atque discedat ab eo loco in quo aspersum fueris, omnis fantasia et nequicia vel versutia diabolice fraudis, omnisque spiritus immundus adjuratus per eum, qui venturus est judicare vivos et mortuos, et seculum per ignem. Amen. Immensam clemenciam tuam, omnipotens eterne Deus, humiliter imploramus, ut hanc creaturam salis quam in usum humani generis tribuisti, bene✠dicere et sancti✠ficare tua pietate digneris, ut sit omnibus te sumentibus, salus mentis et corporis, ut quicquid ex eo tactum vel aspersum fuerit, careat omni immundicia, omnique impugnacione sit defensa spiritualis nequicie. Per Dominum nostrum. Exorcimus aque.

Exorciso te creatura aque in nomine Dei Patris omnipotentis,

et in nomine Jesu Christi Filii ejus Domini nostri, et in virtute Spiritus Sancti, ut fias aqua exorcisata ad effugandam omnem potestatem inimici, et ipsum inimicum eradicare et explantare valeas cum angelis suis apostaticis; per virtutem ejusdem Domini nostri Jesu Christi, qui venturus est judicare vivos et mortuos et seculum per ignem. Amen.

Deus, qui ad salutem humani generis maxima queque sacramenta in aquarum substancia condidisti: adesto propicius invocacionibus nostris et elemento huic multimodis purificacionibus preparato virtutem tue bene✠dictionis infunde, ut creatura tua misteriis tuis serviens, ad abjiciendos demones, morbosque pellendos divine gracie sumat effectum, ut quicquid in domibus vel in locis fidelium hec unda resperserit, careat omni immundicia, liberetur a noxa: non illic resideat spiritus pestilens, non aura corrumpens: discedant omnes insidie latentis inimici, et quicquid est quod aut incolumitati habitancium invidet aut quieti, aspersione hujus aque effugiat, ut salubritas per invocationem sancti tui nominis expetita, ab omnibus impugnacionibus sit defensa. Per Dominum. Hic mittat sacerdos sal in aquam ad modum crucis ita dicens. Commixtio salis et aque pariter fiat in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen. Sequatur benedictio salis et aque pariter in hoc modo. Dominus vobiscum. Oremus.

Deus, invicte virtutis auctor et insuperabilis imperii rex, ac semper magnificus triumphator, qui adverse dominationis vires reprimis, qui inimici rugientis serviciam superas, qui hostiles nequicias potens expugnas, te Domine trementes et supplices deprecamur ac petimus, ut hanc creaturam salis et aque dignanter accipias, benignus illustres, pietatis tue rore sansti✠fices, ut ubicunque fuerit aspersa per invocationem sancti tui nominis, omnis infestacio immundi spiritus abigatur, terrorque venenosi serpentis procul pellatur, et presencia Sancti Spiritus nobis misericordiam tuam poscentibus ubique adesse dignetur. Per Do-

minum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus Sancti, Deus, per omnia secula seculorum, Amen. Post aspercionem aque benedicte dicat sacerdos. V. Ostende nobis. Et salutare. Dominus vobiscum. Oremus.

Exaudi nos, Domine sancte, pater omnipotens, eterne Deus et mittere digneris sanctum angelum tuum de celis, qui custodiat, foveat, protegat, visitet, et defendat omnes inhabitantes in hoc habitaculo. Per Christum. Benedictione aque finita sumatur de illa aqua benedicta in aliquo vase et mittatur in cetera vasa extra ecclesiam, et tunc deponat capam et incipiat a manu sinistra cum scopa in manu et circumeat ipsam ecclesiam cum clero et populo spergendo aquam in ymo par parietes; et schola cantet hoc sequens. R. Fundata est domus Domini super verticem montium, et exaltata est super omnes colles, et venient ad eam omnes gentes, et dicent, gloria tibi Domine. V. Venientes autem venient cum exultacione portantes manipulos suos. Antiphona. Attollite portas principes vestras et elevamini porte eternales. Psalmus 23. Domini est terra, tunc stans ante ostium ecclesie dicat, Oremus, et diaconus extra ecclesiam Flectamus genua. Levate. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui in omni loco dominacionis tue assistis et totus operaris; adesto supplicacionibus nostris et hujus domus, cujus es fundator, esto protector; nulla hic nequicia contrarie potestatis obsistat, set virtute Spiritus Sancti operante, fiat hic tibi semper purum servicium et devota libertas, Per Christum. Oracione finita eat episcopus ad ostium ecclesie, clero pre foribus stante et percutiat super liminare cum cambuca sua dicens, Tollite portas, principes, vestras, et elevamini porte eternales, et introibit rex glorie, cui diaconus deintus, Quis est iste rex glorie? et episcopus, Dominus fortis et potens, et his dictis recedat ab ostio, circumeat secundo ipsam ecclesiam cum clero

et populo aquam in medio parietum spergendo et canendo. R. In circuitu tuo, Domine, lumen quod nunquam deficiet, ubi constitusti lucidissimas mansiones: ibi requiescunt sanctorum anime. V. Lux perpetua lucebit sanctis tuis, Domine, et eternitas temporum: et clerus antiphonam, Tollite portas, ut prius. Tunc veniat episcopus ante ostium ecclesie et dicat Oremus, et diaconus extra ecclesiam. Flectamus genua. Levate.

Omnipotens sempiterne Deus, qui per filium tuum, angularem silicet lapidem, duos e diverso venientes, ex circumcisione et prepucio parietes, duosque greges ovium sub uno eodemque pastore unisti, da famulis tuis, per hec nostre devocionis officia indissolubile vinculum caritatis, ut nulla devocione mentium, nulla perversitatis varietate sequestrentur, quos sub unius regimine pastoris unus grex continet, uniusque, te custode, ovilis septa concludunt. Per eundem Christum. Oratione dicta accedat episcopus secundo ad ostium ecclesie, et percutiat super liminare dicens Tollite portas, et diaconus intus Quis est iste rex glorie? episcopus Dominus potens in prelio. Iterum circumeat ecclesiam aquam in summo parietum spergendo et interim cantatur a choro. R. Benedic Domine domum istam quam edificavi nomini tuo: veniencium in loco isto exaudias preces in excelso glorie tue V. Si peccaverit in te populus tuus et conversus egerit penitenciam, veniensque oraverit in loco isto. Exaudias. Accessio tercia. Iterum chorus antiphonam, Tollite portas. Psalmum 23. Domini et terra, est cum venerit episcopus ante ostium ecclesie dicat Oremus, et diaconus extra tertio. Flectamus genua. Levate.

Omnipotens et misericors Deus, qui sacerdotibus tuis tantam pre ceteris contulisti gratiam, ut quicquid in tuo nomine digne perfecteque ab eis agitur, a te fieri credatur, quesumus immensam clemenciam tuam, ut quicquid modo visitaturi sumus, visites, quicquid benedicturi, benedicas, sitque ad nostre humilitatis

introitum, sanctorum tuorum meritis, fuga demonum, et angeli pacis ingressus. Per Christum. Tunc attendens ad ostium percutiat tercio super liminare et dicat, Tollite portas et diaconus intus Quis est iste rex glorie? et episcopus Dominus virtutum ipse est rex glorie: et adjiciat Aperi, et aperto ostio pontifex intret cum ministris bajulans crucem et dicat. Pax huic domui et clerus cantet antiphonam Pax eterna ab eterno Patre huic domui: pacem pius consolator huic prestet domui. Psalmus 121. Letatus sum. Cum vero episcopus venerit in medium ecclesie dicat. Crux pellat hinc hostem: crux Christi defendat hic orantes: crux Christi triumphet hic et in eternum. Postea episcopus statim flectendo genua sua incipiat ympnum. Veni Creator Spiritus, et incipiat principium cujuslibet versus illius ympni et chorus prosequatur, quo dicto dicuntur letanie et chorus et episcopus interim dicunt VII psalmos penitenciales cum aliqua reverenda persona, et cum ventum fuerit ad versum qui per episcopum in letania cantatur, surgat episcopus et dicat ut hanc ecclesiam et hoc altare, si fuerit cum ecclesia dedicandum, bene✠dicere digneris: et chorus: Te rogamus audi nos secundo episcopus. Ut hanc ecclesiam bene✠dicere et sancti✠ficare digneris: et chorus ut super, et tercio episcopus ut hanc &c. bene✠dicere et sancti✠ficare atque conse✠crare digneris: et chorus Te rogamus audi nos. Et tunc chorus prosequatur letaniam usque in finem. Finita letania, dicat pontifex Oremus et diaconus. Flectamus genua. Levate.

Magnificare, Domine Deus noster, in sanctis tuis et in hoc templo tibi edificato appare, ut qui cuncta in filiis adopcionis operaris, ipse semper in tua hereditate lauderis. Per Dominum nostrum. Tunc incipiens episcopus a sinistro angulo ecclesie ab oriente usque in dextrum angulum occidentalem scribere cum cambuca sua grece alphabetum Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω.

Nota quod secundum Ysodorum greci habent tantum xxiiij literas: incipiensque similiter a dextro angulo orientali scribat alphabetum latinum usque in sinistrum angulum occidentalem. Abcdefghiklmnopqrstuxyz. interim cantet chorus antiphonam O quam metuendus est locus iste: vere non est hic aliud nisi domus Dei et porta celi. Canticum, Benedictus Dominus Deus Israel: et post quemlibet versum illius cantici repetatur antiphona O quam metuendus. Finito cantico dicat episcopus in medio ecclesie oracionem.

Deus qui sanctum Moysen pre cunctis millibus Israeliticis tam familiarem tibi esse fecisti, ut ei diceres, Invenisti enim gratiam coram me, et teipsum novi ex nomine: quem in montis Sinay cacumine induxisti, ubi in prefigurationem sancte ecclesie fabricandi tabernaculi sacramenta ostendisti, cui etiam duas tabulas lapideas digito tuo scriptas tradidisti, quarum una tria precepta, que ad fidem sancte Trinitatis; altera septem, que ad custodiam constituende legis pertinebant, habebant: beatis apostolis tuis intercedentibus, exaudi vota oracionum super hoc pavimentum, in quo ad instrumentum fidei illorum, divinarum carectere literarum a duobus angulis hujus domus usque in alios duos angulos depinximus; et verba legis tue in tabulis cordium illorum, misericordie tue digito scribe; presta quoque, ut quicquid ex ore humilitatis nostre faciendum didicerint, hoc facere cupiant, sicque vivant, ut illuc pervenire valeant, ubi nomina sua in libro vite gratulentur per secula. Per te, Jesu Christe, cui cum eterno Patre Sanctoque Spiritu manet honor et perpetuitas in seculorum secula.

CONSECRATIO ALTARIS.

Tunc accedat episcopus ad altare consecrandum, si quid fuerit et dicat ter. Deus in adjutorium meum intende. Et clerus. Domine ad adjuvandum me festina cum Gloria Patri et sicut erat. Sine Alleluia. Quo dicto ter fiat exorcismus salis et aque, cinerum et vini, et omnia alia dicantur que habentur in consecratione altaris usque in finem orationis. Pateant ad hoc altare. Completa illa oratione episcopus circumeat ecclesiam intus aquam sanctam spergendo in ymo incipiens a dextera parte orientalis usque dum redeat interim in orientem et clerus interim cantet antiphonam. Hec est domus Domini firmiter edificata: bene fundata est supra firmam petram Psalmus 84. Benedixisti Domine terram. Iterum similiter circumeat ecclesiam spergendo aquam in medio parietum et canendo antiphonam. Exurgat Deus ad nostri famulatus obsequium, et in loco sancto ejus fiat benedictionis augmentum. Psalmus 67. Exurgat Deus et. Quo dicto sequatur oratio. Tercio similiter circumeat ecclesiam aquam spergendo in summitate parietum, cantando antiphonam. Qui habitat in adjutorio altissimi in protectione celi comorabitur. Psalmus autem 90 non dicitur, Gloria Patri. Oremus. Set repetatur antiphona.

Hic benedictionem tuam quesumus Domine populus fidelis ad honorem et laudem tui nominis veniens accipiet, qua corpore

salvatus ac mente, hic gratiam tibi semper exhibeat servitutem, et propiciacionis tue beneficia jugiter inveniat. Per Christum. Deinde aspergat aquam in modum crucis per medium ecclesie in longum et latum per pavimentum illius ecclesie, canendo antiphonam. Domus mea domus orationis vocabitur. Versiculus. Narrabo nomen tuum fratribus meis in medio ecclesie laudabo te. Cum residuo psalmi Gloria Patri, &c. Oremus.

Adjutor altissime Deus, et protector celestis, preces nostras clementer exaudi et nobis misericordiam tuam poscentibus concede, ut quicumque intra parietes hujus ecclesie ad te clamaverint, veniam peccatorum et gaudia mereantur percipere eterna. Per Dominum. Tunc pergat episcopus extra ecclesiam cum omni scola spergendo aquam in ymo per parietes et cantando antiphonam. Fundamenta templi hujus sapiencia sua fundavit Deus, in quo Dominum celi collaudant angeli: si irruant venti et fluant flumina, non possunt eam ecclesiam movere unquam: fundata enim erat supra firmam petram. Psalmus 86. Fundamenta. Iterum circumeat ecclesiam spergendo aquam in medio parietum, et canendo antiphonam. Qui regis Israel intende, qui deducis velut ovem Joseph, auge in ea benedictionem tuam, qui sedes super cherubim, exaudi preces supplicum in ea tibi confitencium. Excita Domine potenciam tuam et veni ut salvos facias nos. Tercio autem circumeat ecclesiam spergendo aquam in summo, et canendo antiphonam. Benedic Domine domum istam quam edificavi nomini tuo, ut sint oculi tui aperti super eam die ac nocte. Psalmus 47. Magnus Dominus. Psalmo dicto, dicat episcopus ante ostium ecclesie antequam intret, Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus qui sanctas portas Syon super omnia tabernacula Jacob diligis, da huic quesumus Domine benedictionem tuam et presta; ut nostre fidei fundamenta nulla spiritualium nequiciarum impedimenta, nulla ventorum flamina

aut dira temptationum flumina unquam valeant dejicere. Per Dominum, &c. Oratione dicta intret ecclesiam cantando antiphonam. Benedictus es in templo sancto glorie tue quod edificatum est ad laudem et gloriam nominis tui Domine. Canticum. Dan. 3. Benedicite omnia opera. Et stans in medio ecclesie spergat aquam ad orientem, occidentem, aquilonem et austrum, et contra cameram ecclesie; et super pavimentum, et postea dicat Oremus et diaconus. Flectamus genua. Levate, et dicat hanc orationem.

Deus qui loca nomini tuo dicanda sanctificas, effunde super hanc orationis domum graciam tuam, ut ab omnibus hic invocantibus nomen tuum, auxilium misericordie tue sentiatur. Per Dominum. Iterum dicat excelsa voce. Oremus Flectamus genua. Levate.

Deus, qui es sanctificacionum omnipotens dominator, cujus pietas sine fine sentitur: Deus, qui celestia simul et terrena moderaris, servans misericordiam tuam ambulanti ante conspectum glorie tue, exaudi preces servorum tuorum, ut sint oculi tui aperti super domum istam die ac nocte: hanc quoque basilicam in honore sancte Trinitatis et sancte ac victoriosissime crucis, et sancti N. martiris, sacris misteriis constitutam, clementissimus dedica, miseratus illustra, proprio splendore clarifica, omnemque hominem venientem adorare te in loco isto, placatus admitte, propicius respicere dignare; et propter nomen tuum magnum et manum fortem et brachium excelsum in hoc habitaculo supplicantes libens protege, dignanter exaudi, eterna defensione conserva, ut semper felices semperque in tua religione letantes, constanter in sancte Trinitatis confessione fideque catholica perseverent. Per Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui vivis et regnas Deus. Submissa voce deinde excelsa voce ad modum prefacionis. Per omnia secula seculorum. Dominus vobiscum. Sursum corda. Gratias agamus. &c.

Vere dignum et justum est, equum et salutare, nos tibi, semper et ubique, gracias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus: adesto precibus nostris: adesto sacramentis, adesto eciam piis famulorum tuorum laboribus, nobisque misericordiam tuam poscentibus, quoque in hanc ecclesiam quam sub invocacione sancti nominis tui in honore sancte Trinitatis, iu qua coeternus filius tuus Dominus noster Jesus Christus, pro redemptione mundi, pati dignatus est, et sancti martiris tui N. indigni consecramus, spiritus sanctus tuus septiformis gracie ubertate redundans, ut quociescumque in hac domo tua sanctum nomen tuum fuerit invocatum, eorum qui invocaverint preces a te pio Domino exaudiantur. O beata et sancta Trinitas, que omnia purificas, omnia mundas et omnia perornas. O beata majestas Dei, que cuncta imples, cuncta disponis. O beata et sancta manus Dei, que omnia sanctificas, omnia benedicis, omnia locupletas. O sancte sanctorum Deus, tuam clemenciam humilima voce deposcimus, ut hanc domum, per nostre humilitatis famulatum, in honore sancte Trinitatis, et sancte ac victoriosissime crucis, et sancti martiris tui, N. purificare, benedicere, sanctificare et consecrare perpetua sanctificacionis tue ubertate digneris; hic quoque sacerdotes sacrificia laudis offerant, hic fideles populi vota persolvant; hic peccatorum onera solvantur; fidelesque lapsi reparentur. In hac ergo, quesumus domine, domo tua, sancti spiritus gracia egroti sanentur, infirmi restituantur, claudi curentur, leprosi mundentur, ceci illuminentur, demonia ejiciantur. Cunctorum hic debilium incomoda, te Domine annuente, pellantur, omniumque vincula peccatorum absolvantur, ut omnes qui hoc templum beneficia juste deprecaturi ingrediuntur, cuncta se impetrasse letentur, ut concessa misericordia quam precantur perpetue miserationis tue munere glorientur. Legendo. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus sancti Deus. Per omnia secula seculorum. Amen.

Prefacione dicta eat pontifex ad altare consecrandum, si quod fuerit et sumat de aqua sanctificata, et crismate, et perfundat ad basim altaris et scola cantet antiphonam. Introibo ad altare, &c. et faciat episcopus totum officium consecrationis prout habetur in ipso officio, usque ad benedictiouem incensi. Postea eat episcopus infra ecclesiam, et faciat crucem cum pollice intincto crismate in xii circulis infra ecclesiam ita dicens.

Sanctificetur hoc templum per istam sanctam unctionem et nostram benedictionem in honore N. in nomine Patris et Filii, et Spiritus Sancti. Amen. Pax huic domui. Et scola interim cantet antiphonam. Lapides presiosi omnes muri tui, et turres Jerusalem gemmis edificabuntur. Psalmus. 147. Lauda Jerusalem Dominum. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, effunde super hunc locum graciam tuam, et omnibus in te sperantibus, auxilium tui muneris ostende; ut hic et sacramentorum tuorum virtus et votorum hic optineatur effectus. Per Dominum. Tunc demum exeat episcopus et cum crismate faciat xii cruces in circulis in parietibus ecclesie ab extra dicendo in quolibet circulo sicut dixit infra, scola canente antiphonam.

Unxit te Deus oleo leticie pre consortibus tuis. Psalmus 44. Eructavit cor meum. Oratio.

Deus, qui de vivis et electis lapidibus eternum Majestati tue condis habitaculum, auxiliare populo supplicanti, ut quod ecclesie tue corporalibus proficiat spaciis, spiritualibus amplificetur augmentis. Per Dominum nostrum. Oratione dicta intret episcopus ecclesiam, et coram altare benedicat incensum dicendo Oremus. Domine Deus omnipotens cui assistit exercitus angelorum. Require in officio consecracionis altaris. Hic incensat altare, choro canente, Domine ad te dirigatur oracio mea, sicut incensum in conspectu tuo. Et postquam episcopus incensaverit semel altare, continue per unum sacerdotum vel clericum

honestum incensetur, quosque consecracio finiatur: hoc facto dicat episcopus. Oremus et diaconus. Flectamus genua. Levate. Dei Patris omnipotentis misericordiam, &c. Alia omnia que habentur in officio consecracionis usque in finem orationis. Majestatem tuam Domine humiliter imploramus, &c.

In consecracione altaris immobilis preparentur sal, aqua, cineres, vinum, ysopus, pelvis, incensum. Et est hic notandum, quod episcopus potest tot altaria similiter consecrare, quot potest simul videre: primo episcopus indutus alba, manipulo, scola, capa, mitra, et baculo, psalmis consuetis episcopalibus dictis cum antiphona et oracionibus, coram altare consecrandum flectet episcopus genua sua et dicat. Deus in adjutorium meum intende. Et chorus respondeat. Domine ad adjuvandum me festina. cum Gloria Patri. Sicut erat, et statim sequatur letania. Et cum pervenerit ad Ut ecclesiam surgat episcopus et dicat. Ut hoc altare bene ✠ dicere digneris: chorus. Te rogamus, &c. Secundo Ut hoc altare bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare digneris tertio Ut hoc altare bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare atque conse ✠ crare digneris, chorus, Te rogamus audi nos. Postea prosequatur letania usque in finem; dicta letania fiat exorcismus salis hoc modo.

Exorcizo te creatura salis in nomine Domini nostri Jesu Christi, qui apostolis suis ait, vos estis sal terre. Et apostolus dicit cor nostrum sit sale conditum, ut sanctificeris ✠ ad consecracionem hujus altaris, ad expellendas omnes demonum temptaciones, ut omnibus, qui ex te sumpserint, sit anime et corporis tutamentum, sanitas, et protectio, et confirmatio salutis. Per Dominum. Oremus.

Domine sancte Pater omnipotens benedic ✠ hanc creaturam salis ad effugandum inimicum et ei salubrem immitte medicinam, ut anime et corporis eam sumentibus proficiat ad sanctitatem. Per Dominum. Benedictio aque.

Exorcizo te creatura aque in nomine Dei Patris omnipotentis ✠ et Filii ✠ et Spiritus sancti ✠ ut repellas diabolum a termino justorum, ne sit in umbraculis hujus altaris; sed tu Domine Jesu Christe infunde Spiritum sanctum in hoc altare, ut proficiat ad sanitatem corporum et animarum orancium te; ut magnificetur nomen tuum in gentibus, et increduli convertantur, et non habeant alium Deum preter te, solum Dominum Jesum Christum; unde exorcizo te, creatura aque, per Dominum vivum ✠ per Dominum verum ✠ per Deum sanctum ✠ per Dominum Jesum Christum: ut efficiaris aqua sancta, aqua benedicta, et ubicumque fueris aspersa, sive in domo, sive in agro, effugias omnem potestatem inimici quatenus consecrata sis, aqua sancta, ac proficias ad consecracionem hujus altaris, ut per te et benedictionem divinam, auxiliante Domino, sive per os, et per manus, atque officium nostrum, hoc altare per graciam sancti Spiritus divinitus consecretur et perpetualiter ad invocandum nomen Domini consecratum permancat, et spiritus sanctus habitet in eo per eum qui venturus est judicare &c. Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, statutor omnium clementorum, qui per Jesum Christum filium tuum Dominum nostrum, hoc elementum aque in salutem humani generis esse voluisti; te supplices deprecamur, ut exauditis oracionibus nostris, eam tue pietatis respectu, sanctifices, atque ita omnium spirituum immundorum ab eo recedat incursio, ut ubicumque fuerit in nomine tuo aspersa, gracia tue benedictionis adveniat, et mala omnia, te propiciante, procul recedant. Per eundem Dominum.

Benedictio cinerum.

Omnipotens sempiterne Deus, parce metuentibus, propiciare supplicantibus, et mittere dignare sanctum angelum tuum de celis, qui bene ✠ dicat et sancti ✠ ficet cineres istos, ut sint remedium salutare omnibus nomen sanctum tuum implorantibus, ac semetipsos, pro consciencia delictorum suorum accusantibus, atque

ante conspectum divine clemencie tue facinora sua deplorantibus, et serenissimam pietatem tuam simpliciter obnixeque flagitantibus; insta quesumus, per invocacionem tui sanctissimi nominis, ut quicumque eos super se asperserint pro redemptione peccatorum, corporis sanitatem et anime tutelam percipiant, et in quocumque loco aspersi fuerint, in tuo nomine sanctificentur. Per Christum. Tunc episcopus misceat sal et cineres cum aqua benedicta dicendo.

Hec comixtio salis et cinerum cum aqua benedicta sit sanctificata ad consecrationem hujus altaris, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti. Amen. Oremus.

Deus invicte virtutis auctor, et insuperabilis imperii rex, ac semper magnificus triumphator, qui adverse dominationis vires reprimis, qui inimici rugientis seviciam superas, qui hostiles nequicias potens expugnas, te, Domine, trementes ac supplices deprecamur ac petimus, ut hanc creaturam salis, cinerum, et aque, dignanter accipias, benignus illustres, pietatis tue rore sanctifices, ✠ ut ubicumque fuerit aspersa, per invocacionem sancti tui nominis omnis infestacio immundi mundi Spiritus abigatur, terrorque venenosi serpentis procul pellatur, et gracia sancti Spiritus nobis misericordiam tuam poscentibus ubique adesse dignetur. Per Dominum.

Benedictio vini.

Deus omnipotens Jesu Christe qui in Cana Galilee ex aqua vinum fecisti, qui es vitis vera, et salus perpetua, multiplica super nos misericordiam tuam, et bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare digneris hanc creaturam vini, ut ubicumque fusum fuerit vel spersum divine benedictionis tue opulencia repleatur et sanctificetur, salvator mundi, qui cum Patre, et Spiritu sancto vivis, &c. Amen. Tunc mittat in modum crucis vinum in aquam dicens. Fiat hec commixtio aque et vini cum sale et cinere ad consecrationem hujus altaris. In nomine Patris, &c. Oremus.

Deum Patrem omnipotentem, fratres karissimi, in cujus domo mansiones multe sunt, supplices deprecamur, ut habitaculum istud benedicere ✠ et custodire dignetur, per aspersionem hujus aque cum vino, sale, cinere mixte, ut tenebras repellat et lumen infundat, nullam sevienti adversario tribuat potestatem, set propria sit domus Dei, et nullam inimicus habeat potestatem nocendi. Per Dominum.

Benedictio aque cum vino mixte.

Omnipotens sempiterne Deus, Creator et conservator humani generis, et dator gracie spiritualis, atque largitor eterne salutis, emitte spiritum tuum sanctum super hoc vinum cum aqua, sale, cinere mixtum, et armatum celesti benedictione et defensione virtutis, ad consecrationem tui altaris proficiat. Per Dominum, &c. in unitate ejusdem. Oremus.

Domine Deus, Rex universarum, celestium, terrestrium creaturarum, qui de celo descendisti, et per misteriorum tuorum archana, ecclesie iter ad celos ascendendi prebuisti, quique inter cetera celestium terribilia misteriorum miracula et ex proprio latere undam sanguinis et aque ob animarum nostrarum medelam profluxisse permisisti, concede quesumus ut hac sacrosancta mixtura in vino cum unda baptismatis celesti benedictione altare tuum consecretur, et ad nostre operacionis confirmacionem consecratum permaneat per te, salvator mundi, &c. Tunc mittatur de aqua sic benedicta in pelvim. Et episcopus cum pollice suo intincto crismate faciat crucem in aquam in pelvi dicendo. Sanctificetur aqua isto hoc salutifero crismate, et nostra benedictione, ✠ ad consecrationem istius altaris. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti. Amen. Pax tibi, et cum. Tunc accedat episcopus ad altare consecrandum et manu sua dextera accipiat aquam crismatam et primo infundat in cruce in medio altaris, deinde in cruce cujuslibet anguli altaris, dicendo in omni cruce. Sanctificetur hoc altare in honore Domini

nostri Jesu Christi et in nomine sancti N. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti. Amen. Pax tibi. Et respondeatur. Et cum Spiritu tuo. Residuum aque crismate infundat ad basim altaris in foveam ad hoc factam et tunc accipiens aspersorium de ysopo et sepcies aspergat altare cum aqua non crismata dicendo. Asperges me Domine, &c. Cum psalmo. Ps. 50. Miserere mei Deus. Et post unumquemque versum illius psalmi resumatur antiphona. Asperges. Et per episcopum et postea sequatur. Dominus vobiscum. Oremus. Diaconus. Flectamus genua. Levate.

Pateant aures misericordie tue, quesumus Domine, ad hoc altare, precibus supplicancium et graciam divinitatis tue, per presentiam sancti Spiritus super illud altare clementer asperge, ac intercedente beato N. in cujus veneracione hoc altare consecramus, annue ut vivi lapides per te erigamur in celis, sacris tecum permansuri edificiis, atque ut petentibus hinc desiderata concedas, paracliti tui inspirante clemencia, corda nostra divine sapiencie condimento clementer expurga, ut tibi placita postulare, postulata dignanter optinere mereamur. Qui vivis et regnas et cetera. Tunc benedicat episcopus tabulam altaris que tamen tabula prius lota esse debet aqua sacrata incipiendo antiphonam. Introibo ad altare Dei ad Deum qui letificat juventutem meam. Ps. 42. Judica me Deus et discerne, &c. Oratio.

Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, misericordiam vocibus exultantibus deprecamur, ut qui per omnem mundum fidem spersisti, ecclesiam congregasti, quique lapidem abscisum de monte sine manibus angularem, compage mirabili, solidasti; hoc altare serenus illustra, hoc quoque eterno lumine irriga, et ita diversis undique crismatibus locupletata, et super illud admirandam filii tui hostiam ipse benedicas impositam, ipse suscipias consecratam. Per Dominum. Responsorium. Dirigatur Domine oracio mea; sicut incensum in conspectu tuo.

Et incensetur altare, tunc sequatur antiphona. Ecce tabernaculum Dei cum hominibus: et Spiritus sanctus habitat in illis. Psalmus 116. Laudate Dominum omnes gentes et dum dicitur psalmus abstergatur altare, et altaria si sint plura, per episcopum linteo. Oremus.

Domine Deus, creator celi et terre, maris et omnium elementorum, supplices majestatem tuam exoramus, ut bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare hoc altare digneris ex lapidibus creaturam tuam, sicut benedicere dignatus es illud altare quod Noe post transactum cataclisma per verbum tuum, in nomine Dei Patris omnipotentis edificavit, super quod diversa animantia terre sunt oblata: suscipiatur igitur, quesumus Domine, hic supponendum sacrificium, quodcumque per manus servorum tuorum sacerdotum tibi fuerit oblatum, et proficiat offerentibus et communicantibus in vitam eternam. Per Dominum nostrum. Antiphona. Erexit Jacob lapidem in titulum fundens oleum desuper. Psalmus 83. Quam dilecta. Et repetat idem versum et dum psalmus dicitur episcopus intincto pollice suo oleo sancto perfundat in cruce in medio altaris et in quatuor cornubus et in omni cruce altaris dicat. Consecretur hoc altare per istam sanctam unctionem et nostram benedictionem ✠ In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti. Amen. Pax tibi. Et cum. Postea. Oremus. Flectamus genua. Levate. Oracio.

Deum universatis artificem, et immense molis admirabilem conditorem, fratres karissimi deprecemur, ut hoc altare ad perficiendum in eo vite sacramentum compositum crismate divine sanctificacionis perfundat, ut in eo personarum Trinitati et substancie divine unitati sint initia salutaris et acceptabile holocaustum ac presencia sue visitacionis illustret et virtute sue benedictionis sanctificet, qui vivit in Trinitate Deus, per omnia secula seculorum. Tunc sequatur antiphona. Mane surgens Jacob erigebat lapidem in titulum fundens oleum desuper: votum

vovit Domino dicens. Vere locus iste sanctus est et ego nesciebam. Psalmus 89. Domine refugium. Et dum psalmus dicitur iterum sicut prius oleo sancto perfundatur. Postea. Oremus. Flectamus genua. Levate. Oremus.

Deus qui ad sanctificandum primogenitum tibi populum tabernaculi exemplar in Monte Sinai famulo tuo Moisi, significacionibus demonstrasti, hoc altare salutaribus misteriis celebrandis redempcionis preparatum, rore celestis unguenti clementer asperge, et aromatibus die consecracionis potenter perfunde, ut munus gracie consecratum super illud placatum, dignumque sacrificium corporis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi inveniatur, et verbum caro factum in verbi substanciam benedicta oblacionis natura perficiat et vita efficiatur eterna. Per eundem Dominum. Antiphona. Vidit Jacob scalam, summitas ejus celos tangebat. Psalmus 86. Fundamenta. Et dum dicitur psalmus crismate sancto sicut prius oleo perfundatur et sicut prius cum oleo sancto dicat episcopus postea. Oremus. Flectamus genua. Levate.

Singulare illud propiciatorium in altare crucis pro nobis redimendis oblatum, in cujus prefiguracione patriarcha Jacob lapidem erexit in titulum quo fieret sacrificium, et porte celi desuper aperiretur oraculum, tibi Domine preces fundimus, ut in lapidis expositam materiam supernis sacrificiis imbuendam, ipse tue dotari sanctificacionis ubertate precipias, qui quondam lapideis legem scripsisti in tabulis. Per Christum. Tunc benedicatur incensum hoc modo.

Domine Deus omnipotens, cui astat exercitus angelorum cum tremore, quorum servicium spirituale et igneum dinoscitur, dignare respicere et benedicere et sanctificare hanc creaturam incensi, ut omnes languores cuncteque insidie inimici odore ejus percepto fugentur a plasmate tuo, quod precioso sanguine filii tui redemisti. Qui tecum vivit et regnat. Et incensetur altare

primo per episcopum et postea continue per unum alium sacerdotem quousque consecracio finiatur. Oremus. Flectamus genua. Levate.

Dei Patris omnipotentis misericordiam deprecemur, ut hoc altare sacrificiis spiritualibus consecrandum nostre vocis exoratus officio, presencia sue sanctificacionis et virtute benedictionis sanctificet, ut in eo semper oblaciones et oraciones famulorum suorum divocionis studio impositas benedi ✠ cere et sanctificare ✠ et admittere dignetur, et Spirituali placatus incenso, precanti familie sue promptus exauditor assistat. Deinde ponatur incensum in medio altaris et in quatuor cornubus et supponantur candele in modo crucis preparate et accendantur quibus accensis. Oremus. Antiphona. Ecce odor Filii mei, sicut odor agri pleni, cui benedixit Deus. Psalmus 49. Deus Deorum. Oremus.

Domine Sancte Pater omnipotens, clemens et propicius, preces nostre humilitatis exaudi, cujus nec initium nec finis advertitur, qui sanctus atque mirabilis esse voluisti, cujus majestatem elementa non capiunt, te supplices deprecamur, ut sit tibi altare hoc sicut illud quod Abel salutaribus misteriis a fratre jugulatus novo sanguine imbuit et sacravit. Sit tibi altare hoc sicud illud quod Abraham pater noster fabricavit; et in quo summus sacerdos Melchisedek sacrificii normam expressit: sit tibi altare hoc in quo Abraham filium suum immolavit; et sicut lapis quem Jacob capiti suo supposuit, in quo angelos ascendentes et descendentes videbat. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum. Antiphona. Ascendit fumus aromatum in conspectu Domini in manu angeli. Psalmus 10. In Domino confido. Oremus. Oracio.

Domine Sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, clemens et propicius preces nostre humilitatis exaudi, et respice ad hujus altaris holocaustum quod non igne visibili probetur, set infusi-

one sancti Spiritus in odorem suavitatis accendatur, et legitime inde sumentibus, Eukaristia medicabilis fiat, et ad vitam proficiat sempiternam, Per Dominum. Antiphonam Edificavit Noe altare Domino offerens super illud holocaustum : odoratus est Dominus odorem suavitatis. Oremus. Flectamus genua. Levate. Oremus.

Quesumus omnipotens Deus, in cujus nomine ad honorem sancti N. Altare hoc consecramus, clemens et propicius preces nostre humilitatis exaudi et presta, ut in hac mensa sint tibi libamina accepta, sint grata, sint pinguia, et Spiritus sancti rore semper perfusa : ut omnis in hoc altari supplicantis familie tue anxietates releves, egritudinem cures, preces exaudias, vota suscipias, et postulata consummes. Per Dominum nostrum. Sine nota usque ad Per omnia seculorum quod dicitur ad modum prefacionis. Dominus vobiscum. Sursum corda.

Vere dignum et justum est equum et salutare. Nos tibi semper et ubique gracias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus : et ut propensiori cura et accensiori famulatu tibi servitutis officia deferamus, hoc presertim in tempore, quo religiosarum mencium habitum ultra parietum ornatum delegisti, templum istud in quo sanctorum tuorum illis mencio habetur bene ✠ dicere et sanctificare digneris ✠ in quorum sacram reverenciam et honorem sanctissimo nomini tuo hoc altare dedicamus : hoc ergo, Domine, efflagitatus precibus, dignare hoc altare celesti sanctificacione perfundere et benedicere : assistant angeli et caritas sancti Spiritus illustracione prefulgeat : sit illius quoque apud te gracie cujus fuit illud quod Abraham pater filii nostre, in figuram redempcionis filium immolaturus extruxit : quod Ysaac in conspectu majestatis tue instituit : quod Jacob magna videns visione erexit, ut hic orantes exaudias, hic oblata sanctifices, hicque supposita benedicas, hic quoque benedicta distribuas, sit ergo ecclesie tue titulus sempiternus ; sit mensa ce-

lestis spirituali cibo preparato: tu igitur, Domine, propitio ore tuo hostias super eum impositas benedicas, et benedictas suscipias, atque nobis omnibus tribue, ut participacione earum vitam adquiramus eternam. Per Dominum nostrum.

RECONDITIO RELIQUIARUM.

Hic recondantur reliquie in altari hoc modo: accedat episcopus, &c. Quando reliquie ponende sunt in altari accedat episcopus cum clero ad locum in quo reliquie nocte precedente deportate fuerint et dicat in introitu oracionem. Aufer a nobis, Domine, quesumus, iniquitates nostras, ut in sancta sanctorum puris mentibus mereamur introire. Per Christum. Post ingressum ante tentorium clerus cantet antiphonam. O quam gloriosum est regnum, in quo cum Christo gaudent omnes sancti: amicti stolis albis, sequuntur agnum quocumque ierit. Dicta antiphona sequatur oratio.

Fac nos Domine sanctorum tuorum specialiter dicata membra contingere, quorum cupimus patrocinia incessanter habere. Per Dominum. Tunc leventur reliquie cum honore et laudibus, cum cruce et thuribulis et luminaribus et exeant omnes canendo donec perveniant ad ostium ecclesie illam antiphonam. Cum jucunditate exibitis, et cum gaudio ducemini: nam montes et colles exilient expectantes nos cum gaudio. Alleluia. Pontifex pre foribus ecclesie signans ostium dicat. Oremus.

Domum tuam quesumus Domine clementer ingredere, et in tuorum cordibus fidelium perpetuo construe mansionem, et presta ut domus hec, que tua subsistit dedicacione solempnis, tua fiat habitacio sublimis. Per Dominum. Cum vero episcopus

ecclesiam introierit incipiat antiphonam. Gaudent in celis anime sanctorum, qui Christi vestigia sunt secuti, et quia pro ejus amore sanguinem suum fuderunt: ideo cum Christo regnabunt in eternum. Cum episcopus pervenerit ante altare incipiat antiphonam. Exultabunt sancti in gloria: letabuntur in cubilibus suis. Psalmus 49. Cantate Domino canticum novum: laus ejus in ecclesia sanctorum. Oremus.

Deus, qui in omni loco dominacionis tue dedicator assistis, exaudi nos quesumus, ut inviolabilis hujus loci permaneat consecratio, et beneficia tui muneris, universitas, que supplicat, mereatur. Per Dominum. Oracione dicta faciat crucem cum crismate in confessione per quatuor angulos dicendo. Consecretur hoc sepulchrum per istam sanctam unctionem, et nostram benedictionem. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti. Amen. Pax tibi. Deinde ponat grana incensi intus, et tunc ponantur reliquie in confessione. Deinde thurificet reliquias et accipiens tabulam et confirmet eam crismate dicens. Consecretur hec tabula, &c. Et ponat tabulam super reliquias et incipiat antiphonam. Corpora sanctorum in pace sepulta sunt. Et vivent nomina eorum in eternum.

Deus, qui ex omni coaptacione sanctorum, eternum condis habitaculum tibi, da edificacioni tue incrementa celestia, ut quorum reliquias pio amore complectimur, eorum semper meritis adjuvemur. Per Dominum. Deinde lineat cum calce que ante fuerat preparata et postquam clausa fuerit faciat crucem cum crismate super tabulam dicendo. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti. Amen. Pax tibi. Et cum. Tunc thurificet totum altare incipiens antiphonam. Stetit angelus juxta aram templi habens Thuribulum aureum in manu sua; et data sunt ei incensa multa; et ascendit fumus aromatum in conspectu Dei. Alleluia. Oratio.

Dirigatur oracio nostra, quesumus Domine, sicut incensum in

conspectu tuo, et copiosa munera Christianus populus assequatur; ut quicumque tibi in hoc altare sacranda libamina devotus optulerit, vel sancta susceperit, et vite subsidia presentis accipiat et remissionem omnium peccatorum pariter consequatur, et gratiam sempiterne redempcionis percipiat. Per Dominum. Notandum quia quandocumque officium reliquiarum fuerit agendum semper post predictam orationem. Dirigatur. Fiat ornamentorum et vasorum benedictio et altare velletur. Missa in dedicacione ecclesie. Terribilis est locus.

Deus qui invisibiliter omnia contines et tamen pro salute generis humani signa tue potencie visibiliter ostendis, templum hoc potencia tue inhabitacionis illustra; ut omnes qui hic deprecaturi conveniunt, ex quacumque tribulacione ad te clamaverint, consolacionis tue beneficia consequantur. Per Dominum. Secreta.

Omnipotens sempiterne Deus, altare hoc nomini tuo dedicatum celesti benedictione sanctifica, et omnibus in te sperantibus auxilii tui munus ostende; ut hic et sacramentorum virtus et votorum optineatur effectus. Postcommunio.

Quesumus omnipotens Deus, ut in hoc loco quem nomini tuo indigni dedicavimus, cunctis petentibus aures tue pietatis accomodes. Per Dominum. Si reliquie non habentur omittendum est officium illorum et incipe antiphonam. Confirma hoc Deus quod operatus est in nobis, a templo tuo quod est in Jerusalem. Psalmus. 68. Exurgat Deus et dum psalmus dicitur frons altaris oleo sancto crismate mixto in tribus saltem locis perungatur. Oremus.

Majestatem tuam, omnipotens Deus, humiliter imploramus ut altare hoc sacre unctionis libamine ad suscipienda populi tui munera inunctum, potenter bene ✠ dicere et sanctificare ✠ digneris, et quod nunc a nobis indignis sub tui nominis invocacione in honore sanctissime virginis Marie et omnium sanctorum atque

in memoriam sancti tui N sacrosancti crismatis est unctione delibutum, placeat tibi, atque altare maneat perpetuum; ut quicquid deinceps super illud oblatum sacratumve fuerit, dignum tibi fiat holocaustum; atque omnium hic offerencium sacrificia a te pio domino benigne suscipiantur, et per ea vincula peccatorum absolvantur, macule deleantur, venie impetrentur, gracie adquirantur, quatenus una cum sanctis et electis tuis vitam percipere mereantur eternam. Per Christum Dominum nostrum R. Amen. [illegible] Omnis terra adoret te Deus et psallet tibi: psalmum dicam nomini tuo, domine. [illegible] Jubilate Deo omnis terra. [illegible] psalmus di- [illegible] ipsi- [illegible] Oremus. Descendat quesumus Domine Deus noster, spiritus tuus super hoc altare, qui et populi oblaciones dona sanctificet, et sumencium corda purificet. Per Dominum. [illegible] Stetit angelus juxta aram templi, habens thuribulum aureum in manu sua; et data sunt ei incensa multa; et ascendit fumus aromatum in conspectu Domini de manu angeli V. Altaria tua Domine virtutum R. Rex meus et Deus meus. [illegible]

Dirigatur oracio nostra quesumus, Domine, sicut incensum in conspectu tuo, et copiosa beneficia Christianus populus assequatur; ut quicumque tibi in hoc altari sacranda libamina devote obtulerit vel sacrata susceperit; et vite subsidia presentis accipiat et remissionem omnium peccatorum pariter consequatur, et graciam sempiterne redempcionis percipiat. Per Christum Dominum nostrum [illegible] Amen. [illegible] ur altare ab episcopo [illegible] ornamenta altaris si que fu- [illegible] Oremus.

Domine Deus Omnipotens, qui ab initio hominibus utilia et necessaria creasti, templaque manu hominis facta nomini sancto

tuo dicari, tueque habitacionis loca, vocari voluisti; quique per famulum tuum Moysen vestimenta pontificalia et sacerdotalia ac levitica et alia queque diversi generis ornamenta ad cultum et decorem tabernaculi et altaris tui, fieri decrevisti; exaudi propicius preces nostras, et omnia hec diversarum specierum ornamenta, in usum basilice tue vel altaris, ad honorem et gloriam tuam preparata, purificare, ✠ benedicere sancti ✠ ficare et consecrare ✠ digneris per nostre humilitatis servicium; ut divinis cultibus et sacris misteriis apta existant et confectionibus corporis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi dignis parentur famulatibus. Qui cum patre, &c. Et dum vestitur altare dicitur antiphona. Circumdate Sion et complectimini eam: narrate in turribus ejus. Psalmus 17. Magnus Dominus. Antiphona. Ornaverunt faciem templi coronis aureis, et dedicaverunt altare Domino, Alleluia. Psalmus 22. Dominus regit. Versiculus. Ad sanctum in cujus honore dedicatum est altare, Oratio. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, altare hoc quod in honore tuo et memoria sancti tui N et omnium sanctorum tuorum indigni dedicavimus, virtute tue benedictionis sanctifica, et omnibus in te operantibus auxilii tui munus ostende; ut huic altari imposita munera, semper accepta fieri digneris, ut hic sacramentorum virtus et votorum semper optineatur effectus. Per Christum. Postea benedicat populum et concedat indulgencias eidem et celebret missam in eodem altari.

Ad Missam officium. Terribilis est locus iste: hic domus Dei est, et porta celi, et vocabitur aula Dei. Psalmus 92. Dominus regnavit, decorem indutus. Oremus.

Deus, qui sacrandorum tibi auctor es munerum, effunde quesumus super hanc oracionis domum benedictionem tuam, ut interveniente beato confessore tuo N ab omnibus invocantibus nomen tuum, defensionis tue auxilium sentiatur. Per Dominum. Lectio libri apocalipsis beati Johannis apostoli.

In diebus illis, vidi civitatem sanctam Jerusalem novam, descendentem de celo a Deo, paratam, sicut sponsam ornatam viro suo. Et audivi vocem magnam, de throno dicentem. Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, et habitabit cum eis : et ipsi populus ejus erunt, et ipse dominus cum eis erit illorum Deus. Et absterget Deus omnem lacrimam ab oculis eorum, et mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra : quia prima abierunt. Et dixit qui sedebat in throno : Ecce nova, facio omnia. Gradiale. Locus iste a Deo factus est, inestimabile sacramentum, irreprehensibilis est. Deus, cui astant angelorum chori, exaudi preces famulorum tuorum. Alleluia. Adorabo ad templum sanctum tuum, et confitebor nomini tuo. Sequentia.

Letabundus exultet fidelis chorus celi curie, cum jocundus ornatur regie thorus regis glorie. In tali connubio nubit lappa lilio, soli stella. Cum miro consorcio anime fit unio Dei cella. Celebrantur hodie christi et ecclesie caste nupcie. Sicut jungit spiritum homo Dei, subditum jugo gracie. In hoc matrimonio caro Dei, filio nupsit nobili. Ipse vero filius summus et eximius, cessit humili.

Imam summus petiit et sponsam expetiit quam de nigra gestiit candidare. Fecit quod disposuit, quia fidem posuit, quando sibi placuit emundare. Ancilla propera : At fies libera. Cum jure regnans septrigera, sponsum considera. Quem velat litera, ipsum revelat fides vera. Si ipsa dedicacio evenerit inter septuagesimam et pascha tunc cantetur subsequens.

Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum : concupiscit et deficit anima mea in atria Domini. Cor meum et caro mea exultaverunt in Deum vivum. Etenim passer invenit sibi domum, et turtur nidum sibi, ubi reponat pullos suos. Altaria tua Domine virtutum ; rex meus et Deus meus. Beati qui habitant in domo tua, Domine, et in eternum laudabunt te, Domine. Lectio sancti Evangelii secundum Lucam.

In illo tempore egressus Jesus perambulabat Jerico, et ecce vir nomine Zacheus: et hic erat princeps publicanorum, et ipse dives, et querebat videre Jesum quis esset, et non poterat pre turba; quia statura pusillus erat. Et precurrens ascendit in arborem Sicomorum, ut videret eum; quia inde erat transiturus. Et cum venisset ad locum, suspiciens Jesus vidit illum, et dixit ad eum, Zachee festinans descende: quia hodie in domo tua oportet me manere: et festinans descendit, et excepit illum gaudens: et cum viderent omnes, murmurabant dicentes, quod ad hominem peccatorem divertisset. Stans autem Zacheus, dixit ad Dominum. Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus; et siquid aliquem defraudavi, reddo quadruplum. Ait Jesus ad eum: Quia hodie salus domui huic facta est, eo quod et ipse filius sit Abrahe. Venit enim filius hominis querere et salvum facere, quod perierat. Credo. Offertorium. Domine Deus, in simplicitate cordis mei letus obtuli universa: et populum tuum qui repertus est vidi cum ingenti gaudio: Deus Israel, custodi hanc voluntatem. Secreta.

Omnipotens sempiterne Deus, altare hoc nomini tuo dicatum celestis virtutis benedictione sanctifica, et omnibus in te sperantibus auxilii tui munus ostende, ut intercedente sancto N hic et sacramentorum virtus, et votorum obtineatur effectus. Communio. Domus mea domus orationis vocabitur, dicit Dominus: in eo omnis qui petit, accipit, et qui querit invenit, et pulsanti aperietur.

Quesumus, omnipotens Deus, ut per tui sancti misterii acceptacionem, interveniente beato N in hoc loco sancto, quem nomini tuo indigni dedicavimus, cunctis petentibus aures tue pietatis accomodes. Per, &c.

CONSECRATIO ALTARIS PORTATILIS.

[illegible] sicut in consecra-[illegible] ad [illegible]. Quesumus omnipotens Deus. [illegible] Majestatem. [illegible] Quesumus Omnipotens Deus [illegible]

Lapidem hunc, fratres karissime, in quo unguentum sacre unctionis effunditur ad suscipiendum populi sui vota et sacrificia, deprecemur ut Deus et Dominus noster consecrare dignetur, ut plebis in eo oblata suscipiat et propiciacionis tue dona concedat. Per Dominum, &c. Per omnia secula seculorum. Dominus vobiscum. Sursum corda. Gratias agamus, &c.

Vere dignum et justum est, equum, et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere, Domine sancte, pater omnipotens, eterne Deus. Qui post offendicula lapsus primi hominis instituisti offeri tibi propiciatoria libamina, ut culpa, que processerat per superbiam futuris temporibus expiaretur per munera, quibus honorarentur altaria, honorificaretur et templum : adsit igitur misericordie tue pietas ineffabilis et super hunc lapidem opem tue benedictionis infunde, ut te largiente, referat premium, quisque intulerit votum, per eum qui se angularem lapidem, et saxum sine manibus excisum nominari voluisti, Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, &c. Tunc incensetur et dicitur antiphona. Confirma hoc Deus quod operatus es in nobis :

a templo tuo sancto, quod est in Jerusalem. Alleluia. Alleluia. Oratio.

Descendat quesumus, Domine Deus noster, spiritus sanctus super hoc altare viaticum, qui populi tui oblaciones sanctificet et sumencium corda purificet. Per Dominum dicta oratione radatur altare lapide vel ligno. Antiphona. Omnis terra adoret te Deus, et psallat tibi : psalmum dicam nomini tuo Domine. Dominus vobiscum. Oremus. Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, hoc altare nomini tuo dedicatum et servitutis tue usibus preparatum, virtute celestis benedictionis sanctifica, et omnibus in te sperantibus auxilii tui munus ostende; ut in isto altari viatico et sacramentorum virtus et votorum optineatur effectus. Per Dominum, &c. Benedictio Dei omnipotensis, Patris et Filii, et Spiritus sancti descendat super hoc altare viaticum benedictione sanctificatum et consecratum et maneat semper. Amen. Si altare viaticum cum altari immobili consecretur. Tunc predicta oracio lapidem hunc fratres. Et prefacio. Qui post offendicula, non dicuntur; set omnia fiant sub officio altaris immobilis.

Deus qui sacrandorum. Officium altaris. Terribilis domus, &c. Oremus. Lectio libri Regum.

In diebus illis : stetit Salomon ante altare Domini in conspectu ecclesie Israel et expandit manus suas in celum et ait, Domine Deus Israel, non est similis tui Deus in celo desuper et in terra, qui custodis pactum et misericordiam servis tuis, qui ambulant coram te in toto corde suo. Domine Deus meus, audi ymnum et oracionem, quam servus tuus coram te orat hodie, ut sint oculi tui aperti, et aures tue intente die ac nocte super domum, de qua dixisti, erit nomen meum ibi; ut exaudias orationem quam servus tuus orat coram te in loco habitaculi tui in celo, et cum exaudieris, propicius eris, Domine Deus noster. Graduale. Locus iste. Alleluia. V. Adorabo. Sequencia.

Ad honorem salutaris celebratur hic altaris, sacra dedicacio. Dulci voce mente tota Christo solvat laudum vota, nostra presens concio. Abel primum hoc altare in figura rubricare vovit novo sanguine. Istud Noe figuravit, Abraham hoc fabricavit viso Dei numine. Melchisedech hoc altari panem, vinum consecrare docuit in mistico. In hoc Jacob accubatus, est in scala delectatus, aspectu angelico. Elevatus hac statera, agnus serpens dat revera, sanitatem populo. Umbra cedit, et figura, revelentur ut obscura; patet legis scrinium. Que monstravit figurate, sub occulta veritate, Christum finem omnium. Evangelium secundum Lucam.

In illo tempore dixit Jesus discipulis suis. Non est arbor bona qui facit fructus malos, neque arbor mala faciens fructum bonum, unaqueque enim arbor de fructu suo cognoscitur: neque enim de spinis colligitur ficus, neque de rubo inveniant uvam. Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum: et malus homo de malo thesauro profert malum. Ex habundancia enim cordis os loquitur. Quid enim vocatis me, Domine, Domine: et non facitis que dico? Omnis qui venit ad me, et audit sermones meos, et facit eos, ostendam vobis cui similis est. Similis est homini edificanti domum, qui fodit in altum, et posuit fundamenta supra petram. Inundacione autem facta, illisum est flumen domui illi, et non potuit eam movere: fundata enim erat supra petram. Offertorium. Domine Deus, in simplicitate, &c.

Omnipotens sempiterne Deus, qui legalium differencias hostiarum in unius hujus sacrificii immolatione sanxisti; respice propicius de throno glorie tue, et super hoc altare benedictionis tue munus effunde, ut in eo sic temporales hostie consecrentur, ut perpetue vite sumentibus substanciam procurent. Per. Postcommunio. Domus mea domus, &c.

Gratias Domine pietati tue humiliter exsolvimus deprecantes,

ut sicut desiderata nobis contulisti hujus altaris consecrationis officia, ita cunctis in eo poscentibus dona tua affluenter inpendas. Per Dominum, &c.

DEDICACIO CEMITERII.

In dedicacione cemiterii. Induatur episcopus sicut in dedicacionibus ecclesiarum et, interim ponantur quatuor cruces lignee in quatuor angulis cemiterii et super quibus crucem ponantur tres candele accense, et tunc faciat episcopus brevem collacionem populo de libertate et securitate cemiterii. Collacione dicta fiat benedictio salis et aque, cineris et vini sicut benedicitur in benedictionibus ecclesiarum, quibus peractis ter circumeat episcopus cemiterium spergendo aquam benedictam cum antiphona. Asperges me. Psalmus 50. Miserere mei. Postea cantetur letania a choro, pontifice genuflectente et secreto dicente septem psalmos penitenciales cum aliqua reverenda persona, et cum ventum fuerit ad versum qui pro episcopo, surgat episcopus et dicat. Ut cemiterium istud benedicere ✠ digneris. Chorus. Te rogamus audi nos. Secundo episcopus. Ut cemiterium istud benedicere ✠ et sanctificare ✠ digneris. Chorus. Te rogamus audi nos. Et tercio. Ut cemiterium istud benedicere ✠ sanctificare ✠ atque consecrare ✠ digneris. Chorus ut supra: postea sequatur letania usque in finem, qua cantata dicat diaconus cantando. Kyrie eleison. Et chorus. Christe eleison. Kyrie eleison; et episcopus, Oremus. Diaconus. Flectamus genua. Levate. Deinde dicat episcopus ad orientem. Oremus.

Deus, qui es tocius orbis conditor, et humani generis redemptor, cunctarumque creaturarum visibilium et invisibilium perfectus dispositor, te supplici voce ac puro corde exposcimus, ut hoc cemiterium sive poliandrum in quo famulorum famularumque tuarum requiescere corpora debent post curricula hujus vite labencia, purgare ✠ sanctificare ✠ bene ✠ dicere digneris: quique remissionem omnium peccatorum per tuam magnam misericordiam in te confitentibus prestitisti, corporibus eorum in hoc cemiterio quiescentibus, tubam primi angeli hic expectantibus, consolacionem perpetuam impertire. Plana voce. Per Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit et regnat Deus. Ad medium prefacionis. Per omnia secula seculorum. Amen. Deinde cantator antiphonam. Exurgat Deus ad nostri famulatus obsequium et in loco sancto ejus fiat benedictionis augmentum. Psalmum 68. Exurgat Deus. Psalmo et antiphona finita dicat diaconus ut supra. Kyrie eleison. Episcopus. Oremus. Diaconus. Flectamus genua. Levate: tunc [illegible] ad meridiem et dicat.

Domine sancte pater, trina una majestas, et una deitas, Pater, et Filius, et Spiritus sanctus, justicie auctor, venie largitor, bonorum dator, sanctitatis origo, carismatum distributor, omniumque ad te veniencium pius receptor, presta propicius ut hoc cemiterium ad honorem tuum et nomen sancti tui N dispositum benedici et sanctificari concedas, qui beato Abrahe patriarche famulo tuo terram a filiis Effraym comparatam in sepulturam, benedixisti, et qui populo Israelitico promissionis tellurem in evo durantem concessisti, et famulorum famularumque tuarum corporibus in hoc cemiterium intrantibus, quietis sedem et ab omni incursione malorum spirituum tutelam benignus largitor tribuas; ut post animarum corporumque resurrectionem te donante benedictionem sempiternam recipere mereantur, qui in Trinitate perfecta vivis et regnas Deus. Per omnia secula se-

culorum. Amen. Psalmus 90. Qui habitat. Idem diaconus ut supra. Kyrie eleison, &c. Episcopus. Oremus. Diaconus. Flectamus genua. Levate. Episcopus vertit se ad meridiem et dicat.

Domine Deus, pastor eterne glorie et honor sapiencie, custos et vigor prudencie, salus egrotancium, valitudo potencium, mestorum solamen, gloria humilium, te supplices flagitamus ut hoc servorum tuorum cemiterium ab omni spurcicie inquinamento et immundorum spirituum insidiis custodire, mundare, bene ✠ dicere digneris; atque corporibus humanis in hunc locum advenientibus sinceritatem perpetuam tribuere non desinas, ut quicumque baptismi sacramentum perceperunt et catholice fidei documenta tenuerunt, atque decurso hujus evi termino corpora in hoc cemiterio requiei commendaverunt, hic habeant, te precedente, corporum suorum requietionis sedem, donec in extremo judicii die angelis concrepantibus animas simul cum corporibus surgere de pulvere et ad dexteram partem cum sanctis tuis aggregare permittas. Per Christum Dominum. Antiphona. Deus in sancto via tua: quis Deus magnus sicut Deus noster, tu es Deus qui facis mirabilia. Psalmus 141. Voce mea ad Dominum clamavi. Postea dicat diaconus. Kyrie eleison. Ut supra episcopus. Oremus. Et diaconus. Flectamus genua. Levate. Et vertat se episcopus ad aquilonem et dicat.

Omnipotens Deus, qui es custos animarum et corporum tuorum fidelium, respice propicius ad nostre servitutis officium, ut ad introitum nostrum purgetur, benedicatur, sanctificetur et consecretur hoc cemiterium, ut humana corpora hic post vite cursum in te quiescencia, post hujus vite molimina mereantur adipisci perennia gaudia vite. Plana voce. Per Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit et regnat Deus. ad modum prefationis Per omnia secula seculorum Amen. Dominus vobiscum. Sursum corda. Gracias agamus.

Vere dignum et justum est, equum et salutare nos tibi semper et ubique gracias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, per Christum Dominum nostrum; qui es dies eternus indeficiens, claritas sempiterna, qui sic sequaces suos precipit ambulare, ut noctis eterne valeant caliginem evadere et ad lucis patriam feliciter pervenire: qui per humanitatem assumptam Lazarum flevit, per divinitatis potenciam vite reddidit; atque humanum genus, quadrifida peccatorum mole obrutum ad vitam perduxit: per quod te Domine suppliciter deprecamur, quatenus qui in hoc sepelientur poliandro in novissimo die cum tube perstrepuerint angelorum, a peccatorum nexibus absoluti, et eterne felicitati redditi, et sanctorum cetibus annumerati, te, qui es vita eterna, benignum et misericordem inveniant, ut te auctorem vite exultantes cum omnibus sanctis collaudent. Submissa voce, qui in Trinitate perfecta, &c.: qua finita circumeat episcopus cimiterium sive poliandrum incensando, choro canente antiphonam. Domine ad te dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Psalmus 140. Domine clamavi ad te. Quo finito dicat episcopus in medio cemiterii versus orientem. Dominus vobiscum. Oremus.

Adesto quesumus, Domine Deus, officio nostro hunc locum visitanti et nostre fragilitatis ministerio, et sicut benedixisti per manus patrum nostrorum Abraham, Ysaac et Jacob, terram sepulture; et postmodum pro nostre salutis remedio traditus, flagellatus, tandemque cruci affixus, per teipsum, Joseph divinitus preparante, terrenum sanctificasti sepulcrum, ita hoc cemiterium bene ✠ dicere sancti ✠ ficare conse ✠ crare et ab invisibilium machinamentis hostium roborare digneris, quo omnes quorum quarumque, post laborem vite, hic corpora pausaverint, perpetue felicitis premia consequantur. Per te salvator mundi, &c. Et tunc episcopus elevata manu benedicat cemiterium dicens.

Deus, qui es judex vivorum et mortuorum, benedictionis tue

sanctitatem nostre devocionis officio super istud poliandrum multiplica, ut anime cunctorum fidelium quorum sub tuo patrocinio in eo sepelienda sunt corpora, non afficiantur terroribus pene infernalis, set potius cum sanctis omnibus socientur tecum celestibus gaudiis, qui in trinitate perfecta vivit et regnat Deus. Per omnia. Postea benedicat populum benedicione episcopali. Tunc eundo ad ecclesiam dicat episcopus. Psalmum 109. De profundis, cum precibus et oracione. Fidelium Deus.

Officium in dedicacione cemiterii. Requiem eternam. Oremus.

Deus, cujus miseracione anime fidelium requiescunt, huic cemiterio angelum tuum deputa custodem propicius, ut omnium quorum hic corpora sepelientur, anime absolute ab omni dolore, sine fine letentur. Per Dominum. Epistola. Nolumus vos. Graduale. Requiem. Tractus. De profundis. Evangelium. Sicut pater suscitat. Offertorium. Munera Domine oblata sanctifica, et qui teipsum in sepulcro poni voluisti, per hec nos quesumus ad finem vite properantes a peccatorum nostrorum maculis emundemur. Per Dominum. Communio. Lux eterna. Postcommunio.

Muneribus sacris satiati, quesumus, Domine Deus noster, ut plebs tua que in futuro a morte corporis resurrectura creditur, te miserante, in hujus vite cursu a morte anime resurgere mereamur.

RECONCILIATIO ECCLESIE,

In reconciliacione ecclesie seu cemiterii fiat tentorium honestum extra cemiterium si ecclesia fuerit polluta a parte occidentali: si vero cemiterium fuerit pollutum, paret se episcopus infra

ecclesiam pontificalibus, et pro reconciliacione ecclesie preparentur sal, aqua, cineres, vinum, ysopus, scopa ad spergendam aquam. Episcopo vero induto pontificalibus sicut in dedicacionibus ecclesiarum solet indui, et egrediente de tentorio cantetur a choro antiphona.

Deus in sancto via tua: quis Deus magnus sicut Deus noster: tu es Deus qui facis mirabilia magna. Versiculus. Viderunt te aque Deus, &c. cum Gloria Patri. Postea dicat ante ostium ecclesie si fuerit reconcilianda. Pax huic domui et omnibus habitantibus in ea: pax ingredientibus et egredientibus. Alleluia. Psalmus 47. Magnus Dominus, intrando ecclesiam: si solum cimiterium fuerit reconciliandum, omittenda est illa antiphona Pax cum Psalmo. Oremus.

Omnipotens et misericors Deus, qui sacerdotibus tuis tantam graciam pre ceteris contulisti, ut quicquid in tuo nomine digne perfecteque agitur, ab eis fieri creditur, quesumus immensam clemenciam tuam, ut quicquid modo visitaturi sumus, visites; quicquid benedicturi, benedicas; sitque ad nostre humilitatis introitum, sanctorum tuorum meritis, fuga demonum, et pacis ingressus angeli. Per Dominum, &c. Oremus.

Aufer a nobis quesumus Domine iniquitates nostras, ut ad loca tuo nomini purificanda et reconcilianda puris mentibus mereamur introire. Per eundem Dominum. Tunc dicat episcopus flexis omnibus ad Deus in adjutorium meum intende. Chorus respondeat. Domine, ad adjuvandum me festina, cum Gloria Patri, cum dicto si ecclesia sit reconcilianda in meritis sanctorum quorum sunt; si vero cimiterium in parte occidentis cimiterii versus orientem dicit usque in Omnes sancti, orate pro nobis: quia ecclesia subjunxit episcopus Oremus, et diaconus Flectamus genua. Levate. Episcopus.

Deus qui peccati veteris hereditariam mortem, in qua posteritatis genus omne successerat, Christi filii tui Domini nostri Jesu

Christi passione solvisti, concede propicius, ut conformes ejusdem facti, sicut ymaginem terreni parentis necessitate nature portavimus, ita ymaginem celestis gracie, sanctificacione portemus ejusdem Domini nostri Jesu Christi, qui tecum vivit et regnat Deus, Per secula seculorum. Amen.

Tunc benedicantur sal, aqua, cineres, vinum, ut habetur in consecracione altarium mutato termino consecracionis in terminum reconciliacionis: finita benedictione deponat episcopus pluviale et sumat scopam cum ysopo ligatam et incipiat. Asperges me &c. Circumiens ecclesiam et cemiterium aqua spergendo incipiens versus occidentem primo partem ecclesie proximiorem dicendo psalmum 50. Miserere mei Deus. Cum antiphona. Asperges me. Et sic redeundo ad ecclesiam lavet propria manu locum pollutum per signum crucis: facto ergo primo circulo circa ecclesiam vel cemiterium ante ostium ecclesie redieus cum ministris dicat. Oremus, et diaconus. Flectamus genua. Levate.

Deum indultorem criminum, Deum sordium mundatorem, Deum, qui corruptum mundum peccatis originalibus adventus sui nitore purificavit, supplices deprecemur, ut contra diaboli furentis insidias, fortis nobis propugnator assistat, et quicquid virosa calliditate cotidianis vel aliis diaboli infestacionibus maculatum hic corruptumve fuerit, efficiatur celesti sanctificacione ac reconciliacione purgatum: quia sicut illius inimici est, solidum et perfectum quassare, ita Dei nostri, auctoris omnium est, lapsa restaurare et corrupta purgare; majestatem ejus igitur supplices deprecamur, ut hic locus ecclesie vel cemiterii fiat ab omni pollucione purgatus et sanctificatus, atque in priorem statum restitutus et reconciliatus, per eum qui in Trinitate perfecta vivit et regnat Deus. Per omnia secula seculorum. Secundo circumeat episcopus ecclesiam vel cemiterium per medium illius circumquaque aspergendo aquam cum antiphona. Exurgat Deus ad nostri famulatus obsequium et in loco sancto ejus fiat benedictionis

augmentum. Psalmus 67. Exurgat Deus. Deinde rediens ad locum pollutum iterum cum lavando propria manu et ante ostium ecclesie dicat episcopus. Oremus, et diaconus. Flectamus genua. Levate. Episcopus.

Deus cujus bonitas nec principium habet nec finem, cujus est polluta purgare, neglecta restaurare, et viciata reedificare, orationes nostras exaudire digneris, ut hujus ecclesie vel cemiterii receptaculum placatus accipias, et quod in eo per infestantis diaboli fraudem est pollutum, per infusionem celestis gracie sanctifices ✠ ac ab omni contagione purificatum tua ineffabili pietate in eternum conserves. Per Dominum, &c. Tercio circumeat ecclesiam seu cemiterium per partem distanciorem aquam circumquaque aspergendo cum antiphona. Qui habitat in adjutorio altissimi, in protectione Dei celi comorabitur. Psalmus 90. Qui habitat. Et tercio locum pollutum ut prius lavet quo loco redeat ad ostium ecclesie dicens. Oremus. Diaconus. Flectamus genua. Levate.

Deus qui in sanctis habitas, superne pietatis moderamine terram mundam mundus formasti, quam eciam primi prevaricatoris suggestione maculatum, priscis misertus quos creasti paradisi accolis, pii effusione cruoris proprii, ab omni antique prevaricacionis contagio mundare et abstergere dignatus es; quesumus immensam pietatem tuam, ut hanc ecclesiam vel hoc cemiterium quod prius tua sanctificacione sanctificari voluisti, quamvis jam novo insultu prevaricatoris maculatum, tua celesti benedictione benedicas, et qui sub amore et timore tui nominis in hac ecclesia vel hoc cemiterio sepulti fuerint se omnium peccatorum veniam impetrare gaudeant. Sine nota. Per Dominum nostrum Jesum Christum, usque Per omnia secula. Ad modum prefationis. Per omnia secula seculorum. Dominus vobiscum. Sursum corda. Gracias agamus.

Vere dignum et justum est, equum et salutare, nos tibi sem-

per et ubique gracias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, cujus bonitas sicut et pietas nec habet principium ita nec habet finem, set pietate completus magis eligis in nobis restituere perdita, quam percutere peritura. Et si quid quod negligencia polluit, aut ira committit, aut ebrietas stimulat, aut libido subvertit, tu pius sustines, ut ante purifices per graciam, quam percutias per furorem, et sicut operis tui providus gubernator, eligis pocius erigere jacencia, quam punire dampnata; te ergo Domine supplices deprecamur, ut hujus ecclesie et cemiterii receptaculum placatus sanctifices ✠ et quicquid infestantis inimici pollutum, per infusionem benedictionis tue reconciliando clementer purifices, et purificatum possideas: absint in posterum omnes nequicie spirituales, eliminentur hinc et extinguantur omnes inimicitie hostis antiqui, scilicet serpentis invidie, et cum fraudibus suis diaboli turma procul pellatur. Efferat hinc secum maculam quam ingessit, in perhennibus quandoque suppliciis deputandis, operum suorum semina sua hinc secum colligat peritura. Nichil hic quesumus, Domine, postmodum noceat culpa preteriti contagii, nichil hic remaneat inimici fraude pollutum quod per Spiritus sancti infusionem est purgatum: resurgat igitur Domine quesumus hujus ecclesie vel cemiterii pura simplicitas et tue benedictionis reconciliacione candori innocencie restituatur, et sic dum pristinam recipit graciam, revertatur ad gloriam. Concede igitur clementissime, tua ineffabili pietate, ut populi tui orationes quas infra ambitum hujus ecclesie vel cemiterii ob animarum medelam tibi optulerit, exaudias; et corpora que fidei Christiane in hac ecclesia et cemiterio tradita sunt sepulture, perhennitatis beata requie perfruantur, et sanctorum consorcio resurgenda per sanctorum angelorum tuorum ministerium adjungi mereantur. Et sic populus Christianus benedictione tue gracie in hac ecclesia vel cemiterio dum tue municionis ingerit vota, votorum se senciet, intercedentibus

sanctis omnibus optinuisse suffragia. Sine nota. Per Dominum nostrum Jesum Christum, &c. Postea. Dominus vobiscum, &c.

Deus qui in omni loco dominacionis tue, clemens et benignus dedicator existis, exaudi nos quesumus et concede, ut inviolabilis hujus loci permaneat consecratio, et beneficia tui muneris universitas fidelium que supplicat percipere mereatur. Per Christum Dominum. Antiphonam. Domine ad te dirigatur oratio mea, sicut incensum in conspectu majestatis tue. Psalmus 140. Domine ad te clamavi. Et dum psalmus dicitur episcopus incensat cemiterium incensando, quo incensato rediens [illegible], et dicat.

Deus qui ecclesiam tuam sanctam de omnibus finibus mundi congregatam, per tui lateris mirabile sacramentum matrem cunctarum gencium esse voluisti quam populorum varietate et sanctorum tuorum meritis decorasti; benedic Domine ecclesiam aut cemiterium a nobis in tuo sancto nomine reconciliatam, et ecclesiam tuam sanctificatam tuo sanguine benedicere ✠ digneris, ut fidelium tuorum servorum tibi vota offerencium ad laudem et gloriam nominis tui gaudia repromissa percipere mereantur. Per Dominum. Tunc [illegible] defunctis. De profundis. Cum precibus consuetis et oremus.

Deus cujus miseracione anime fidelium requiescunt, huic cemiterio quesumus Domine angelum sanctum tuum deputa custodem; ut quorum quarumve corpora hic sepeliuntur, ab omnibus absolve vinculis delictorum, ut in te semper cum omnibus sanctis sine fine letentur. Per Dominum, nostrum, &c. Finita oracione, fiat admonicio sub pena excommunicacionis ne iterum violetur.

Missa in reconciliacione ecclesie. Officium.

Dum sanctificatus fuero in vobis congregabo vos de universis terris et effundam super vos aquam mundam, et mundabimini

ab omnibus inquinamentis vestris et dabo vobis spiritum novum. Versiculus. Benedicam Dominum, &c. Oratio.

Deus qui dixisti, domus mea domus oracionis vocabitur, domum istam alienis offensionibus contaminatam mundare et sanctificare digneris, ut omnium vota et preces in loco hoc ad te clamancium clementer exaudias et benigne perficias. Per Dominum. Epistola.

In diebus illis vidi civitatem sanctam. Require retro in dedicacione ecclesie. Graduale. Tollite hostias et introite in atria ejus: adorate Dominum in atrio sancto ejus. V. Revelavit Dominus condensa et in templo ejus omnes dicent gloriam. Alleluya. V. Adorabo. R. Retro. Alleluya. Confitemini Domino et invocate nomen ejus, annunciate inter gentes opera ejus. Si evenerit in quadragessima canetur R. Laudate Dominum. Evangelium.

In illo tempore dixit Jesus discipulis suis. Non est arbor. Offertorium. Oravi Deum meum ego Daniel, dicens exaudi Domine preces servi tui, illumina faciem suam super sanctuarium tuum et propicius intende populum istum super quem invocatum est nomen tuum. Secreta.

Hec hostia quesumus Domine et locum istum ab immundiciis iniquorum vel patrate offensionis, expurget et supplicaciones nostras hic et ubique tibi reddat acceptas. Per Dominum. Postcommunio. Acceptabis sacrificium justicie oblaciones et holocausta: imponent super altare tuum vitulos.

Percipientes Domine munera salutis eterne supplices exoramus, ut templum hoc vel cemiterium a barbarorum vel iniquorum inquinamentis emundatum tua benedictione maneat sanctificatum, et pectora nostra ab omni sorde vitiorum alienata tibi devota semper assistant. Per.

CONCILIUM QUALITER AGATUR.

Quarto concilium agitur provinciale. I. II. III. Die.

Sancta sinodus bis in anno decrevit habere concilia unum estate, alium tempore autumnali; quisquis autem clericorum ad hec non venerit, absque urgentissimis causa anno integro, non presumat missam celebrare. Prima die et secunda et tercia hora convenientes, eundo, si episcopo vel ejus vicario jussum fuerit, cum se sequuntur cruces cum letania et ingrediantur sinodum, ejectis omnibus ab ecclesia, obseratis foribus cunctis, tunc ad unum januam, per quam sacerdotes ingredi debeant, hostiarii stent, et sella ponatur in medio et super eam sacre reliquie et planarium cum stola ponantur. Deinde convenientes omnes, presbiteri intersint et secundum ordinacionis sue terminum post residant. Post hos ingrediuntur diaconi probabiles quos ordo poposcerit interesse: exterii introducuntur laici bone conversationis vel qui [illegible] conjugali interesse meruerint. Tunc ingrediatur episcopus si voluerit vel necessitas exigerit, et si non aderit episcopus, ejus vicarius eadem faciat. Tunc dicat diaconus. Orate. Deinde. Erigite nos. Tunc episcopus versus ad orientem [illegible]. Dominus vobiscum. Oremus.

Deus humilium visitator, qui nos fraterna dilectione consolaris, pretende societati nostre graciam tuam, ut per eos, in quibus habitas, tuum in nobis senciamus adventum. Per. Tunc [illegible] diaconus cum subdiacono et thuribulo et ceroferariis duobus, episcopo benedicente, legat evangelium secundum Ma-

theum. In illo tempore designavit Dominus Jesus. Usque. Dignus est enim operarius mercede sua. Ymnus. Veni Creator.

Adsumus, sancte Spiritus, peccati quidem immanitate adsumus detenti, et in nomine tuo specialiter congregati: veni ad nos: adesto nobis, et dignare illabi cordibus nostris: doce nos, quid agamus; quo gradiamur, ostende, qualiter tibi in omnibus placeamus, quicqnid, efficere valeamus: esto solus et suggestor et effector judiciorum nostrorum, qui solus cum Deo Patre et ejus Filio nomen possides gloriosum: non nos paciaris perturbatores esse justicie qui summe veritatis diligis equitatem: ut in sinistrum non ignorancia nos trahat, favor inflectat, non acceptio muneris vel persone corrumpat, set junge nos tibi efficaciter solius gracie tue dono, ut simus in te unum, et in nullo deviemus a jure quatenus in nomine tuo collecti, sic in cunctis teneamus cum moderacione pietatis justiciam, ut hic in nullo a te nostra dissenciat sententia, et in futuro pro bene gestis consequamur premia sempiterna: propiciante te, qui solus cum Deo Patre, ejusque Filio, vivis et regnas et dominaris, Deus. Per omnia secula seculorum. Deinde cunctis in ordine cum silencio sedentibus, episcopus voluerit, diaconus alloquatur concilium cum exhortacione hujusmodi.

Ecce sanctissimi sacerdotes et fratres, premisis Deo precibus, fraternitatem vestram cum pia exhortacione convenio et per divinum nomen obtestor, ut ea que a nobis de Deo et sacris ordinibus vel sanctis moribus vobis fuerint dicta, cum summa reverencia suscipiatis et cum omni pietate intendatis: quod si forsitan aliquis vestrum aliter quam dicta fuerint sensit, sine aliquo scrupulo contencionis in vestrum omnium collacionem ea de quibus ipse dubitaverit conferenda reducat qualiter, Deo mediante aut doceri possit aut doceat: deinde simili vos obtestacione conjuro, ut nullus vestrum in judicando aut personam ac-

cipiat, aut quolibet favore vel munere pulsatus a veritate discedat; set cum tanta pietate quicquid cetui nostro se judicando intulerit retractet, ut nec discordans contencio ad subversionem justicie inter nos locum inveniat, nec item in requirenda equitate vigor nostri ordinis vel solicitudo tepescat.

Post hanc exhortacionem quisquis velit, conferat querelam et [illegible] sunt ut nullus ad sinodum veniat nisi jejunus vel [illegible] et antequam generalis secessio veniat et sinodus prime diei solvatur. Secunde die similiter ut prima ingrediantur sinodum cum plena processione et dum stetit in loco suo episcopus vel [illegible] vicarius, dicat diaconus. Orate. Deinde. Erigite nos. Tunc episcopus versus ad orientem mediocri voce dicat. Dominus vobiscum. Et cum.

Deus qui nobis famulis tuis presencie tue signa manifestas, mitte super nos spiritum veritatis ut in adventu fratrum conservorumque nostrorum, gracia nobis tue largitatis augeatur. Per. Post hec legatur evangelium secundum Lucam. In illo tempore. Convocatis Jesus duodecim apostolis, usque evangelisantes. Et [illegible]. Tunc quisquis egrediantur et legatur a diacono [illegible] Gregorii a versu messis quidem multa, usque patres esse minime cognoscent. Deinde si clerici non habeant quere[illegible] intromittantur illis eciam audientibus lectio recitetur: [illegible] judices non nisi jejuni, leges et judicia discernant. Et si quis ex laicis habet querelam, judicibus proferat. Et sinodus secunde diei sic solvatur. De tertia die similiter ut prima ingrediantur sinodum cum plena processione et dum steterit in loco suo episcopus vel vicarius, dicat diaconus. Orate. Deinde. Erigite nos. Tunc episcopus versus ad orientem mediocri voce dicat. Dominus vobiscum.

Protege, Domine, quesumus nos famulos tuos subsidiis mentis et corporis, et spiritualibus enutriens alimentis propicius redde securos ab hostibus. Post hec legatur Evangelium secundum

Matheum. In illo tempore misit Jesus duodecim discipulos, precipiens eis et dicens in viam gencium ne abieritis. Usque simplices sicut columbe. Aliud Evangelium. Ego sum pastor bonus. Deinde si que questiones vel querele conferantur. Postea vero episcopus moneat clerum et doceat populum atque in fine predicacionis remissionem peccatorum faciat.

Nulla est Domine humane consciencie virtus que inoffense possit tue voluntatis judicia experire. Et ideo quia imperfectum nostrum viderunt oculi tui, perfectioni deputa, quesumus, que perfecto equitatis fine concludere peroptavimus: te in nostris principiis occursorem poposcimus: te quoque in hiis judiciorum nostrorum excessibus suppliciter exoramus, ut ignorancie parcas, errorem indulgeas, ut perfectis votis perfectam operis efficaciam largiaris; et quia consciencia remordente, tabescimus, ne aut ignorancia nos traxerit in errorem, aut preceps forsitan voluntas inpulerit justiciam declinare, hoc te poscimus atque rogamus, ut siquid offensionis in hac concilii celebritate contraximus, condonante gracia tua, veniam habeamus; ut in eo quod soluturi sumus aggregatum concilium, primum absolvamur a nostrorum nexibus delictorum; quatenus et transgressores venia, et confitentes tibi subsequatur renumeracio sempiterna. Per. Deinde diaconus alta voce dicat. Te Deum laudamus. Interim canente populo. Kyrie eleison. Qua finita laude, dicat diaconus hanc antiphonam. In viam pacis, cum cantico. Benedictus Dominus Deus Israel. Finita antiphona dicat diaconus alta voce. Humiliate vos ad benedictionem. Tunc dicat diaconus. Ite in pace. Et respondeat omnes. In nomine Domini. Et sinodus tercia die sic solvatur.

OFFICIUM INCAPITE JEJUNII.

[illegible] jejunii. [illegible] incipiatur benedic-[illegible]rum. Dominus vobiscum. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, parce metuentibus, propiciare supplicantibus, et mittere dignare sanctum angelum tuum de celis, qui benedicat et sanctificet cineros istos, ut sint salubre remedium omnibus nomen sanctum tuum implorantibus, ac semetipsos pro consciencia delictorum suorum accusantibus, ante conspectum divine clemencie facinora deplorantibus, vel serenissimam majestatem tuam simpliciter obnixeque flagitantibus. Presta per invocacionem sanctissimi nominis tui, ut quicumque eos super se asperserint, pro redemptione peccatorum suorum corporis sanitatem, et anime tutelam percipiant. Per Dominum. [illegible] cineres. Dominus vobiscum. Oremus.

Deus qui non mortem set penitenciam desideras peccatorum, fragilitatem condicionis humane benignissime respice et hos cineres, quos causa proferende humilitatis atque promerende venie capitibus nostris imponi decernimus, benedicere ✠ pro tua pietate dignare; ut qui nos cinerem esse, et ob pravitatis nostre meritum in pulverem reversuros cognoscimus, peccatorum omnium veniam et premia penitentibus repromissa misericorditer consequi mereamur. Per Dominum. Postea episcopus prosternet se ante altare cum ministris suis, prosternunt se eciam clerici in choro et incipiant hanc antiphonam. Parce Domine. Et omnes prostrati dicant similiter VII psalmos penitenciales,

quibus finitis dicitur tota antiphona sine cantu. Parce Domine, parce populo, quem redemisti sanguine tuo: ne in eternum irascaris ei. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Hiis itaque peractis episcopus surgens, ceteris prostratis, dicat. Et ne nos. Salvum fac populum. Et pro omni gradu ecclesie. Sacerdotes tui. Salvos fac servos tuos et ancillas tuas. Mitte eis Domine auxilium de sancto. Esto eis, Domine, turris fortitudinis. Tibi derelictus est pauper. Orphano tu eris adjutor. Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum. Cito anticipent nos misericordie tue. Adjuva nos Deus, salutaris noster. Convertere Domine usquequo. Et deprecabilis esto super servos tuos. Domine Deus virtutum, converte nos. Domine exaudi orationem meam. Dominus vobiscum. Oremus.

Adesto Domine supplicacionibus nostris, et me, qui eciam misericordia tua primus indigeo, clementer exaudi; ut quem non electione meriti, set dono gracie tue, constituisti operis hujus ministrum; da fiduciam tui muneris exequendi, et ipse in nostro ministerio, quod tue pietatis est, operare. Per Dominum. Oremus.

Exaudi, quesumus Domine, supplicum preces, et confitencium tibi parce peccatis; ut quos consciencie reatus accusat, indulgencia tue miseracionis absolvat. Per Dominum nostrum. Hic absolvat prostratos dicens.

Dominus Jesus Christus, qui dixit discipulis suis, quecumque ligaveritis super terram, erunt ligata et in celo, et quecumque solveritis super terram, erunt soluta et in celo; de quorum numero, quamvis indignos nos esse voluit; ipse vos solvat per ministerium nostrum ab omnibus peccatis vestris, quecumque cogitacione, locucione, operacione, negligenter egistis, atque a nexibus peccatorum absolutos perducere dignetur ad regna celorum, qui vivit et regnat cum Deo Patre, in unitate

Spiritus sancti, Deus, &c. Vice beati Petri, apostolorum principis, cui Domino collata est potestas ligandi atque solvendi, cujus, eciam nos licet indigni, vice fungimur, absolvimus vos fratres N. in quantum vestra expedit accusacio, et ad nos pertinet remissio, secundum quod nobis ut diximus, a sancto Petro est attributum, ab omnibus criminibus vestris. Sitque vobis omnipotens Deus redemptor noster, vita, et salus, et remissio omnium peccatorum vestrorum, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat, &c.

Absolucionem et remissionem omnium peccatorum vestrorum, spacium vere penitencie, tribuat vobis omnipotens et misericors Dominus. Postea incipiatur hec antiphona. Exaudi nos Domine, quoniam benigna est misericordia tua: secundum multitudinem miseracionum tuarum respice nos Domine. Psalmus es. Salvum me fac. Cum gloria patri, et in fine cujuslibet versus, repetatur antiphona. Exaudi nos. Interim ponendi sunt cineres super capita hominis ab episcopo vel sacerdote dicente. Memento homo, quia cinis es, et in cinerem reverteris. Procedunt ad antiphonam. Juxta vestibulum et altare ploraburnt sacerdotes et Levite, ministri Domini et dicunt. Parce, Domine; Parce populo tuo, et ne despicias ora clamancium ad te, Domine. Immutemus habitum in cinere et cilicio: jejunemus et ploremus ante Dominum; quia multum misericors est dimittere peccata nostra, Deus noster.

Cineribus datis, episcopus vel ejus vicarius cum ministris ad portam ecclesie penitentes emittere descendat, cum processione, precedente cruce, et puero ferenti aquam benedictam, cum cerofeariis, et thuribulis et subdiacono gestante textum, canentes Psalmum 50. Miserere mei Deus usque in finem cum Gloria Patri. Dum mittuntur foras, interim cantetur Responsorium. In sudore vultus tui vesceris pane tuo, dixit Dominus ad Adam: cum operatus fueris terram, non dabit fruc-

tus suos, set spinas et tribulos germinabit tibi. V. Per eo quod obedisti voci uxoris tue, plusquam mee, maledicta terra in opere tuo: vel si opus fuerit. R. Afflicti pro peccatis nostris cotidie cum lachrymis expectemus finem nostrum: dolor cordis nostri ad te, Domine; ut eruas nos a malis que innovantur in nobis. R. Domine Deus Israel, exaudi preces nostras auribus dolorem cordis nostri. Ut eruas. Quibus omissis claudantur porte et cantor incipiat. R. Ecce Adam factus est quasi unus ex nobis; factus est sciens bonum et malum: videte ne forte sumat de ligno vite, et vivat in eternum. V. Cherubim et flammeum gladium atque versatilem ad custodiendum viam ligni vite. Videte. Et hoc cantando redeant ad altare, et deposita processione, incipiant officium misse. Misereris.

OFFICIUM IN DIE CENE.

Ordo eorum que agenda sunt in die cene, si episcopus affuerit. Primo custodes ecclesie mane ordinent omnia que ad consecrationes oleorum sunt necessaria: videlicet, tres ampullas de oleo olivarum mundissimo plenas, unam de oleo infirmorum; alteram ad cathecumenos ungendos; terciam ad consecrandum crisma: provideat episcopus de balsamo pro crismate: unaque-que ampullarum discrecionis titulum super se teneat scriptum. Hoc est oleum infirmorum, oleum ad baptismum, oleum crismatis. Tunc una tantum sonetur campana tribus vicibus: conveniant clerici et laici ad ecclesiam gracia promerende absoluci-

oni, sive consecrandi olei et crismatis. Inprimis igitur fiat penitencium reconciliacio hoc modo. Nona dicta, pergat episcopus cum duobus diaconis et processione ad januas ecclesie ad reconciliandum penitentes, sint que ibi in atrio ecclesie presentes qui sunt reconciliandi: si episcopus adest, unus archidiaconus indutus capa serica ex parte penitencium legat hanc lectionem. Adest O venerabilis, que non legatur episcopo absente. Lectio.

Adest, O venerabilis pontifex, tempus acceptum, dies propiciacionis divine et salutis humane, qua mors interitum et vita accepit eterna principium; quando in vinea Domini Sabaoth sic novorum palmitum plantacio facienda est, ut purgetur execratio vetustatis; quamvis enim a divitiis bonitatis et pietatis Dei nihil temporis vacet, nunc largior est per indulgenciam remissio peccatorum, et copiosior per graciam assumpcio renascencium. Augemur regenerandis; crescimus reversis: lavant aque: lavant lacrime. Inde est gaudium de assumpcione vocatorum: hinc leticia de absolucione penitencium. Inde est, quod suplex populus tuus, postea quam in varias formas criminum, neglectu mandatorum celestium, et morum probabilium transgressione cecidit, humiliatus atque prostratus, prophetica ad Dominum voce clamat; peccavi: inique egi: iniquitatem feci: miserere mei. Domine evangelicam vocem non frustratoria aure capiens, beati qui lugent; quoniam consolabuntur: manducate, sicut scriptum est, panem doloris: lacrymis stratum rigavit; cor suum luctu, corpus suum afflixit jejuniis ut anime sue recipperet, quam perdiderat, sanitatem. Unicum itaque est penitencie suffragium; quod et singulis prodest, in commune succurrit. Redintegra igitur in eis, apostolice pontifex, quicquid diabolo suadente corruptum est, et oracionum tuarum patrocinantibus meritis, per divine reconciliacionis graciam, fac hominem Deo proximum, ut qui antea in suis sibi perversi-

tatibus displicebat, jam placere se Domino in regione vivorum, devicto mortis auctore gratuletur. Tunc dicat pontifex vel ejus vicarius. Venite, venite. Hinc diaconus ex parte penitencium. Flectamus genua. Et flectant genua penitentes, quo finito dicat diaconus ex parte pontificis. Levate. Similiter secundo repetente episcopo. Venite, venite. Et sequente diacono. Flectamus genua. Mox cum diacono penitentes corruant ad pedes episcopi; prostrati jaceant usque dum episcopus innuat alteri diacono. Levate. Prosequente clero antiphonam. Venite, filii, &c. Psalmus 33. Benedicam Domino. Venite, venite, venite filii, audite me; timorem Domini docebo vos. Quamdu vero psalmus canitur a clero antiphona. Venite. Semper innuatim penitentes ab archidiacono reddantur episcopo et restituantur ecclesie gremio: cantetur antiphona hoc modo ut inter utrumque versum dicitur antiphona. Venite. In Domino laudabitur. Et sic usque ad ultimum versum psalmi, deinde sequatur episcopus vel ejus vicarius et dicuntur septem psalmi penitenciales, clericis prostratis in choro, penitentibus et omnibus aliis in oratorio. Quibus expletis dicatur antiphona. Parce, Domine; parce populo tuo, quem redemisti precioso sanguine tuo: ne in eternum irascaris ei. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et fiat absolucio, episcopus surgens, ceteris prostratis, dicat. Et ne nos. Salvum fac populum tuum, &c. Sacerdotes tui induantur justiciam. Salvos fac servos tuos et ancillas tuas. Mitte eis Domine auxilium de sancto. Esto eis Domine turris fortitudinis. Tibi derelictus est pauper. Ne memineris inquitatum nostrarum. Adjuva nos Deus, salutaris noster. Convertere, Domine, usquequo. Domine, Deus virtutum, converte nos. Domine exaudi oracionem meam. Dominus vobiscum. Oremus.

Adesto, Domine, supplicacionibus nostris; et me eciam, qui

misericordia tua primus indigeo, clementer exaudi; et quem non electione meriti, set dono gracie tuo constituisti operis hujus ministrum; da fiduciam tui muneris exequendi, et ipse in nostro ministerio, quod tue pietatis est, operare. Per Christum Dominum nostrum. Amen. Oremus.

Deus misericors, Deus clemens, qui secundum multitudinem miseracionem tuarum peccata penitencium deles, et preteritorum delictorum culpas venia remissionis evacuas; majestatem tuam supplices deprecamur, ut hiis famulis tuis longe squalore penitencie maceratis, miseracionis tue veniam largiri digneris; ut nupciale veste recepta, ad regalem mensam, unde fuerant ejecti, mereantur introire. Per Christum Dominum nostrum, Amen. Oremus.

Exaudi, quesumus, omnipotens Deus, preces nostras, quas in conspectu pietatis tue effundere presumimus, suppliciter deprecantes; ut famulos tuos de tua misericordia confidentes, benedicas, et omnia peccata dimittas, tuaque eos protectione conserves, ut te possint digni fieri, et ad eternam benedictionem pervenire. Per Christum Dominum nostrum.

Hic fiat absolucio.

Dominus Jesus Christus, qui dixit discipulis suis, quecumque ligaveritis super terram, erunt ligata et in celo, et quecumque solveritis super terram, erunt soluta et in celo: de quorum numero nos, quamvis indignos esse voluit; ipse vos absolvat per ministerium nostrum ab omnibus peccatis vestris, quecumque cogitacione, locucione vel operacione negligenter egistis, atque a nexibus peccatorum absolutos, perducere dignetur ad regna celorum; qui vivit et regnat cum Deo Patre, in unitate Spiritus sancti, Deus. Per omnia secula seculorum.

Absolutionem et remissionem omnium peccatorum vestrorum tribuat nobis omnipotens et misericors Deus. Amen.

Benedictio ✠ Dei omnipotentis Patris, ✠ et Filii et Spiritus

sancti ✠ descendat super vos, et maneat semper. Amen. Finita absolucione surgant omnes et moneantur ab episcopo penitentes ut quod penitendo diluerunt, iterando non revocent; deinde celebretur solempniter missa, diaconus et subdiaconus tunica et dalmatica induantur: si episcopus affuerit, adsint cum eo archidiaconi, induti capis sericis qui sacerdotes non fuerint: sacerdotes vero induantur vestibus sacerdotalibus: similiter canonici, sacerdotes in dignitate constituti cum casulis, ad ducendum episcopum ad altare. Similiter septem diaconi et septem subdiaconi ad peragenda sibi injuncta officia. Interim cantor indutus capa serica incipiat festive in choro officium. Nos autem. Psalmus 66. Deus misereatur. Gloria Patri. Interim procedente episcopo ad altare, cum processione festiva, precedentibus ministris cum cereis et thuribulis et textis evangeliorum, sonantibus omnibus campanis, et non amplius usque ad. Gloria in excelsis. In sabbato sancto pasche et loco earum percuciantur tabule. Gloria patri et Kyrie eleison. Festive cantator incipiat episcopus. Gloria in excelsis. Quo dicto dicat. Pax vobis. Et cum Oremus, Dominus a quo Judas. Epistola ad Corinthios. Fratres convenientibus a duobus clericis de secunda forma in capis sericis cantetur graduale. Christus factus est precedente interim diacono, dum cantatur versiculus, accepta benedictione, ad legendum evangelium proferantur luminaria ante eum, cum thuribulis more solito. Ante Diem Festum. Pronunciato evangelio dicat episcopus. Credo in unum Deum. Hic sequatur offertorium. Dextera Domini. Et offerant qui voluerint: diaconus vero tot hostias ponat ad sacrandas quot hodie et in crastinum sufficiant: postea secretam. Communicantes. Hanc igitur oblacionem. Qui pridie, &c. Sanctus. Dum vero Te igitur dicitur, procedant de sacrario ministri, qui omnes sint sacerdotes, sacris vestibus induti, videlicet amictis et albis tam per

septem ordines; quia per septem etates seculi hodierna sunt misteria prefigurata. Inprimis quidem ordine sacerdotes duo, offerant vexilla quasi sacro quadragesimali jejunio expiati, contra vetustas diaboli insidias pro decepcione primi parentis Ade, Christi victoriam triumphantes pugnaturi, et celum pro lapsa legione violenter intraturi. In secundo quoque, duo subsequantur sacerdotes ceroferarii, qui velut celestem proferentes splendorem, ecclesiam demonstrant super firmam petram stabilitam, vel populum gencium, secundo diei lumine nunc illuminatum. In tercio equa aptentur thimiamitoria ac si cordis contriti holocausti et humiliati Domino thurificaturi, sicut Abraham in typo Christi, per immolacionem Ysaac, ac ut patriarchas per fidem et devocionem, Domino in odorem suavitatis complacuisse cognoscimus. In quarto etenim, ex sacrario divine Scripture pares libri evangelice pacis prodeant denunciantes archam veteris legis in passione Domini clausam, ac legislatoris Moysis testamenta scisso velo patuisse similiter et nove gracie et veritatis evangelium lucidius sole Jesum Christum ubique claruisse. In quinto siquidem [illegible] speciosi pronunciatores sancti evangelii committentur, indumentis circumamicti trinas, in nomine sancte Trinitatis, ante facies suas bajulantes quas supra retulimus ampullas, super quas deportatum a quatuor sacerdotibus tabernaculum, quarum duo purissimi olei liquoris erunt referte, singillatim ad singula misteria benedictionis pontificalis consecrande, primo vero ad oleum infirmorum perfecta medicina ad effugandas egritudines et ad remissionem peccatorum ut per apostolum intimatur. Infirmatur quis in vobis? ungatur oleo salutari in nomine Domini, et alleviabit eum Dominus; et si in peccatis sit, dimittentur ei. Secunda autem ad oleum sanctum, unctio spiritualiter ad confirmandos quosque in pectore et inter scapulas antequam baptizent homines in sacramento baptismatis regenerandos. Tercia siquidem contincat similiter oleum quod balsami

admixtione divinis sacramentis purificatum, crisma efficitur sanctificatum, ad consecrationes ecclesiasticas, ad promovendas dignitates, omnibus eciam ad spem vivam et beate regeneracionis novitatem transituris salubre et proficuum; ante ampullas procedant tres sacerdotes cantantes letaniam. In sexto quoque, victoriosa et adoranda procedat crux dominica, una aut due, quasi procedencium mistica misteriorum prefiguratrix, quam in sexta etate, Deus Dei filius natus et in ea passus et sacri sanguinis lavacro sanctificavit, cujus victoria redemptoris nostri vexilla prodeunt, cujus splendore sancta ecclesia illuminatur, cujus aroma corticis vitalis spirans, nectare ubique fragrat, cujus virtute pacis et gaudii carismata evangelizantur, cujus signaculo baptismatis misterium et sacri crismatis conficitur unguentum; per quem eciam ineffabilia universalis ecclesie sacramenta consecrantur. In septimo subsequantur alii archidiaconi et alii ministri procedentes usque ad altare et deinde fiat benedictio per cantatorem Te igitur secundum ordinem usque Set venie quesumus largitor admitte. Per Christum Dominum nostrum. Antequam dicitur. Per quem hec omnia. Precantor et archidiaconus accedant capis sericis induti, et induant, inter se et altare, prisbiterum afferentem vas olei infirmorum, appropinquans sacerdos cum reverencia ampullam cum oleo infirmorum subministret episcopo, super quam ter signum crucis faciat episcopus et ter sufflet in ea, perficiatque exorcismum audientibus tantum ministris qui secus sunt altare, minime dicens. Dominus vobiscum. Nec. Oremus. Set exorcizo te.

Exorcizo te, immundissime Spiritus et refuga, te, omnis incursio Sathane ac omne fantasma nephandorum inimicorum, per omnipotentis Dei Patris majestatem, qui celum, terram, mare et omnia que in eis sunt admirabili sua condidit potencia, ut cum omni falsitatis tue veneno procul recedas ab hujus olei creatura ad superventuram benedictionem. In nomine Patris ✠ et Filii

✠ et Spiritus sancti ✠ ut fiat hoc oleum omnibus, qui ex eo ungendi sunt, unctio spiritualis, et perfecta medicina ad coroborandum in Domino humane condicionis templum, cooperante in eo gracia et virtute Spiritus sancti, per Jesum Christum redemptorem nostrum, qui cum Patre in unitate ejusdem Spiritus sancti, laus et perpetua manet jubilacio, per cuncta secula seculorum. Amen. Benedictio olei infirmorum absque. Dominus vobiscum. Oremus.

Omnipotens Deus, qui pro infirmorum necessitate, potencie tue medicinam ostensurus mundum visitasti, et presentia tua omnem dolorem et infirmitatem effugasti, respice super nos famulos tuos, ut quod hodie in comemoracione sacre cene nostro gerendum est misterio, tua perficiatur virtute; nec tibi peccatoris displiceat benedictio, quia tu sacerdotum omnium es purificacio et remissio. Tu quoque Domine Naaman Syrum, in Jordane juxta prophete Heleseii sermonem sepcies tinctum ita sanasti, ut caro ejus sicut caro parvuli restitueretur et a lepra mundaretur; omnes hoc oleo perunctos, ab omni lepra tam spirituali quam eciam corporali sana et munda: presta eciam, Domine, ut vasa sancta et immaculata permaneant, qui olei hujus liquore tanguntur, et septemplici Spiritus sancti gracia semper exuberent, qui cum Deo coeterno Patre, et eodem Spiritu sancto, trinus, vivis et regnas in secula Deus.

Quesumus Domine, sancte Pater omnipotens, eterne Deus, Spiritum sanctum tuum emitte de celis in hanc pinguedinem olive, quam de viridi dignatus es producere ligno, ac Spiritus sancti presencia influente, celesti impinguetur benedictione, ad refectionem corporum et salvacionem animarum; rogamus te Domine qui es vera salus ac medicina, qui et dixisti, medicum non opus esse valentibus, set male habentibus, ut nobis infirmis et divine curacionis tue egentibus, super hoc oleum infundas medicinalem tue bene ✠ dictionis virtutem, ut sit omnibus hoc tangentibus

et ex eo ungendis salus animarum, tutamen corporum, sit evacuacio passionum et salutarium restitucio sanitatum : sit, omnipotens Pater, hoc oleum sanctificatum, sicut locutus es per apostolum, infirmatur quis ex nobis? ungatur oleo consecrato in nomine Domini, et alleviabit eum, et si in peccatis sit dimittentur ei; quatenus hac tua, Domine, confisi permissione, omnes illud excipiamus in sacra perunctione spiritualis medicine ad effugandas infirmitates atque omnem promerendum remissionem peccatorum. In nomine Jesu Christi filii tui Domini nostri. Quo benedicto, vertat se episcopus ad altare, et dicat. Per quem omnia semper bona creas. Et statim dedicatum oleum infirmorum a sacerdote utque in locum suum, conducentibus predictis personis et peragatur missa usque Per omnia. Quod dicitur ante benedictionem super populum. Tunc secundus sacerdos accedat, ampullam cum oleo ad baptizandum deferens, super quam ter crucis signum faciat episcopus, et ter in eam sufflans, exorcismum olei ad baptizandum perficiat circumstantibus tantum audientibus. Exorcismus olei ad baptizandum.

Exorcizo te creatura olei in nomine Dei Patris omnipotentis, hac invocacione ✠ Jesu Christi, et virtute Spiritus sancti, ut hac adjuracione summe Trinitatis et unice deitatis, omnis nequissima virtus et malicia diaboli, omnisque violenta incursio et nocivum fantasma inimicorum a te eradicetur et effugetur ac penitus discedat a creatura tua ad utilitatem hominum preparata, ut in nomine Domini fias oleum sanctum, unctio salutaris; purificata quoque divinis sacramentis, in sanctificacione carnis ac spiritus, et in remissionem omnium peccatorum universis qui ex te ungendi sunt; quatenus ad percipiendam in baptismo graciam sancti Spiritus, sicut omnium exterius pectora et scapule confirmantur, ita et interius per te mentes et anime celesti benedictione sanctificentur in nomine Patris ✠ et Filii ✠ et Spiritus sancti ✠ Per omnia secula seculorum. Dominus vobiscum. Oremus.

Domine Deus, Pater omnipotens, cujus unigenitus, ut Dominum se ostenderet, signa quorum non est numerus in Judeis faciens, paraliticos sanavit, leprosos purgavit, demonia effugavit, mortuos suscitavit, et ad ultimum crucifixus est, ut demones crucifigeret, et mortuos vivificaret; hoc oleum sanctifica, omnesque qui ipsius liquore delubuti fuerunt, sanctificacionis eterne gracia ditentur, omnique pinguedine terre et rore celi fecundentur. Annue quoque, Domine Deus ut benedictio nostra firma et potens in nomine ejus perseveret, cui omnis creatura servit, quem cherubym et seraphim omnesque ordines celorum collaudant, dicentes, sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus exercituum, qui eciam vivis et dominaris, unus in sancta Trinitate Deus. Per omnia secula seculorum. Oremus.

Deus, qui in virtute sancti Spiritus tui imbecillium mencium rudimenta confirmas, te oramus, ut venturis ad beate regeneracionis lavacra tribuas, per unctionem istius creature, purgacionem mentis et corporis, ut si que illis adversancium spirituum in hesere reliquie, ad tactum sanctificati olei hujus abscedant. Nullus spiritualibus nequiciis locus, nulla refugis virtutibus sit facultas: Nulla visitantibus malis latendi licencia relinquatur, sed venientibus servis tuis, et sancti Spiritus tui operacione, mundandis sit unctio,—hujusmodi propicia & utilis ad salutem, qui etiam celestis regeneracionis nativitatem in sacramento sunt baptismatis adepturi. Per Dominum nostrum Jesum Christum, filium tuum, qui tecum vivit in unitate ejusdem Spiritus sancti, Deus Per omnia secula seculorum, Amen. Post hec, revertente episcopo ad sedem suam et sacerdote ampullam cum oleo sancto usque ad locum suum deferente, duo cantores cantent ympnum. O Redemptor, sume carmen temet continencium: chorus idem repetat. Item cantores versiculum. Audi judex mortuorum, una spes mortalium, audi voces proferencium donum pacis previum. Chorus O Redemptor. Cantor. V. Adsit nostris,

Pater, votis, qui invisibiliter pre consortibus unxit te oleo leticie. Chorus. O Redemptor. Cantet. V. Adsit flamen sacrosanctum olim per diluvium, qui ramum tulit olive ad archam ecclesie. Chorus. O Redemptor. Cantet. V. Arbor feta alma luce, hoc sacrandum protulit: fert hec prona presens turba salvatori seculi. Chorus. O Redemptor. Ad hunc versum stet episcopus ad dextrum cornu altaris quousque per cantetur. Cantor. V. Stans ad aram immo supplex infulatus Pontifex, debitum persolvit omne, sacrando crismate. Chorus. O Redemptor. Cantet. Consecrare tu dignare, rex perennis patrie, hoc olivum signum vivum, contra jura demonum. Chorus. O Redemptor. Cantor. V. Ut novetur sexus omnis unctione crismatis et sanetur sauciata dignitatis gloria. Chorus. O Redemptor. Cantor. Tota mente sacro fonte effugantur crimina, uncta fronte sacrosancta influunt carismata. Chorus. Ore. Cantor. Corde natus et parentis alvum implens virginis presta lucem; claude noctem, crismatis consortibus. Chorus. O Redemptor. Cantor. Sit hec dies festa nobis, seculorum seculis: sit hec sacrata laude digna; nec senescat tempore. Chorus. O Redemptor. Hoc dicto revertatur episcopus ad altare et deferatur a tercio sacerdote ampulla cum oleo que habet crismatis inscripcionem et misceatur in ea balsamum dicendo. Hec comixtio liquorum fiat omnibus perunctis propiciacio et custodia salutaris in secula seculorum, Amen. Tunc pontifex conversus ad orientem incipiat ympnum. Veni Creator Spiritus. Quo dicto ter crucis signum faciat super eam, terque in eam sufflans ita benedicat crisma dicens. Dominus vobiscum. Oremus.

Fratres karissimi, Dominum Patrem omnipotentem, celi terreque conditorem, qui in unigeniti filii sui admirabili potencia, miserabiliter pereunti subvenit mundo, ut nobis indignis et absque merito, sanctum nomen illius invocantibus, opem celestis

miserecordie dignetur conferre, ac septiformis Spiritus sancti munere, nostra corda purificare; quatenus omnium viciorum sorde emundati ad conficiendum crisma salutare efficiamur idonei: subveniat nobis in hac celebracione, omnipotentis Dei gracia, et quod nostro gerendum est obsequio sanctissima ipsius perficiatur benedictione, atque per divinam sancti Spiritus cooperacionem, et hoc a Deo sanctificatum renovetur oleum, vitali stillicidio aromatizantis balsami, fiat crisma benedictum ad confirmandos ecclesiastici gradus honores, ad promovendas dignitates, ad sanctificandum baptismatis lavacrum, ad consignandas quoque nove regeneracionis proles stigmate sancte crucis; sit eciam crisma et propiciacio salutis eterne omnibus ex ea ungendis in perpetuam animarum salvacionem, annuente et auxiliante ejusdem unigenito Domino nostro Jesu Christo, et amborum Spiritu sancto, qui in Trinitate sancta unus et verus vivit et gloriatur. Deus, Per omnia secula seculorum, Amen.

Domine Deus Sabbaoth, vivida spes mortalium, salus et vita omnium pie vivencium qui, per justiciam, glorificacionis tue laudem, catholici ordinis statum et regias dignitates consecrare disposuisti oleo exultacionis et crismate salutis: te cernui deprecamur, clementissime, ut diem claritatis tue dulcedine sensus, et consciencias nostras illustres, et nos in hiis sacris ceremoniis celestium benedictionum amplitudine prosequaris, ad conficienda animarum nostrarum medicamenta: in hujus salutifere unctionis sanctificacione, tu Domine, usui hominum cuncta terra nascencia providisti, set presertim olivarum fructum in utriusque hominis salvacionem decrevisti, dum consecrati olei unctione nos a peccatis expiati per prophetam promisisti, et ecclesiastici gradus honorem et ordinem, crismatis oleo, summus in eternum pontifex consecrasti; adesto, quesumus, Domine, invisibilis tue visionis presencia, ac nobis te confitentibus in una trium personarum natura et substancia, Spiritum sanctum tuum

de alto celorum emitte fastigio, qui nostre operacionis ministerio melliflua vitalium odorum conficiat balsama, et in ea oleo sanctificacionis benedicendo perfundat, ac utriusque lenienti comixtione, salutiferum perficiat crisma in credencium salvacione: sanctifica ✠ quesumus Domine Deus, hanc olei et balsami confectionem, Deitatis tue benedictionibus, quibus divinitus crisma salutis effectum, tibi renovatos in spem filios adopcionis exurgere faciat in novitatem celestis regeneracionis. Redoleat hoc, Domine, sanctificatum crisma in divinitatis tue conspectu, nectario angelice dulcedinis oblectamento, sitque medicina spiritualis, reparacio anime ac corporis, ac Spiritus sancti largiflua crismatum infusione, omnibus salubris, cunctique hac sacra unctione delibuti digne eterne jocunditatis participes efficiantur: per eundem Spiritum sanctum, qui in te et in Patre manens, in utroque vivit et regnat, Deus. Per omnia secula seculorum.

Omnipotens et incomprehensibilis Pater Deus, qui dum unigenitum tuum ante secula tibi coeternum existentem, ad terras destinasti, et amplissimam graciam mundo donasti, quem eciam oleo sancto, oleo regali, oleo crismatis, pie consortibus tuis dignius perunxisti, ut in prophetis omnibus et regibus et sacerdotibus nullum coequalem haberet; solus perfectior in carne appareret, et ut pateret neminem celeste regnum ascensurum, nisi sancti crismatis imposicione sanctificetur, Tu, per eundem Nazarenum Jesum Christum, quem Johannes in Jordane ad salutem nostram baptizavit; super hoc crisma sanctificacionem tuam effunde, omnesque pinguedine ipsius sacrosancti spiritus rore perfunde, ab eterni hostis virtute maligna et carcere inferni defende, et celestis regni gaudiis conjunge, ipso largiente, qui Deus et Dominus in dextra tua sedens, tibi et Spiritui sancto vivit et regnat coequaliter. Hic mutat vocem et cantet sequentem prefacionem. Per omnia secula seculorum. Domi-

nus vobiscum. Sursum corda. Gracias agamus Domino Deo nostro.

Vere dignum et justum est, equum et salutare, nos tibi semper et ubique gracias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus. Qui in principio inter cetera bonitatis et pietatis tue munera, terram producere fructifera ligna jussisti, inter que hujus pinguissimi liquoris ministre olive nascerentur, quarum fructus sacro crismati deservirent. Nam et David, prophetico Spiritu gracie tue sacramenta prenoscens, vultus nostros in oleo exhilarandos eciam cantavit. Et cum mundi crimina diluvio quondam expiaret effuso, similitudinem futuri muneris, columba demonstrans per ramum olive pacem terris redditam nunciavit. Quod in novissimis temporibus manifestis est effectibus declaratum, cum baptismatis aquis omnium criminum commissa delentibus, hec olei unctio vultus nostros jucundos efficit, ac serenos. Inde eciam Moysi famulo tuo mandatum dedisti, ut Aaron fratrem suum, prius aqua lotum, per infusionem hujus unguenti constituerit sacerdotem. Accessit ad hoc amplior honor cum filius tuus Jesus Christus Dominus noster, lavari se a Johanne Jordanicis undis exegisset, ut Spiritu sancto in columbe similitudinem desuper misso, unguentum tuum, in quo tibi optime conplacuisse, testimono subsequentis vocis ostenderis; et hoc illud esse manifestissimum comprobares, quod eum oleo leticie pre consortibus suis ungendum, David propheta cecinisset. Te igitur deprecamur, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, per eundem Jesum Christum filium tuum, ut hujus creature pinguitudinem sancti ✠ ficare tua bene ✠ dictione digneris et sancti ✠ Spiritus ejus admiscere virtutem, cooperante potencia Christi tui, a cujus sancto nomine crisma nomen accepit, unde unxisti sacerdotes, reges, et prophetas, et martires; ut hiis gradibus secundum constitucionis sacramentum sublimati, hujusque unctionis sanctificacione perfusi, vestimento incorrupcionis

induantur. Ergo tuam, Domine, obsecramus omnipotenciam, ut sacri hujus creatura crismatis his qui renati sunt ex aqua et Spiritu sancto, sit crisma salutis, eosque eterne vite participes et celestis glorie facias esse consortes. Dimissa voce. Per eundum Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate ejusdem Spiritus sancti, Deus, per omnia secula seculorum. Post benedictionem idem sacerdos eandem crismatis ampullam sindone qua indutus erat cooperiat eandemque in dextera parte altaris quousque Agnus Dei canitur, stans cum reverencia, teneat. Hic revertat se episcopus ad altare et dicat alta voce. Per omnia secula seculorum, Amen. Tunc diaconus qui evangelium legerit. Humiliate vos ad benedictionem. Chorus. Deo gracias. Benedictio. Benedicat vos Dominus. Require inter benediciones. Data benedictione dicat episcopus. Et Pax ejus sit semper vobiscum. Tunc cantor incipiat festive. Agnus Dei. Et deferatur episcopo vas crismatis ad osculandum, et pax detur diacono, ac succedant fratres secundum ordinem ad pacem; deinde ad sanctum crisma deosculandum. Communicato episcopo incipiat qui choro preest. Communio. Dominus Jesus. Adorata et deosculata sacri crismatis ampulla, predicti tres sacerdotes easdem ampullas, cum devocione in sacrarium reportent, ac loco oportuno in salvacionem reponant. Episcopus vero tot hostias integras, in ipso sacrificio dominici corporis sumat ad reservandas, quot sufficiant in Parasceve. Sanguis vero hac die penitus sumatur. Quere quia liquidum est et ex negligencia de facili posset labi? vel quia Christus dixit in cena, Amen dicto vobis non bibam de hoc genimine vitis, donec illud bibam in regno patris mei? vel quia significat vetus testamentum, quod amodo debet cessare? quo finito, episcopus in manibus calicem tenens, incipiens. Calicem salutaris. Cantor. Psalmus 115 Credidi, propter &c. In choro per superiorem gradum incipiantur antiphone subsequentes et dicantur

psalmi alternatim in choro more solito aut cum hiis psalmis 119 Ad Dominum cum tribularer. Antiphona. Ab omnibus iniquis. Psalmus 139 Eripe me. Antiphona Custodi me. Psalmus 140 Domine clamavi. Antiphona. Considerabam. Psalmus 141 Voce mea. Gloria Patri non dicitur ad psalmum, sive episcopus presens fuerit, sive non. Finitis precibus cum antiphona, statim incipiat episcopus antiphonam. Cenantibus. Canticum. Magnificat. Interim altare incensetur. hiis itaque peractis Episcopus vertat se ad altare, et ad populum dicat. Dominus vobiscum. Oratio postcommunionis. Refecti. Sicque consumetur officium, diacono dicente. Ite missa est. Et sic missa et vespere simul finiantur. Ipse vero hostie, ab episcopo et ministris altaris indutis sacris vestibus, reverenter in loco decenti collocentur.

ORDINES QUALITER CELEBRANTUR.

Pontifi cale officium requirit noscere primo sacrorum causas ordinum, ut, cognita origine, intelligenciam eorum misticam ipse pontifex perfectius consequatur. Ordinandus ante ordinis susceptionem se per confessionem prepararet. In peccato mortali non accedat. Extra de temporibus ordinis ad aures primam tonsuram non negligat. Nullus ordinetur nisi examinacio precedat. Non accipiantur simul minores cum subdiaconatu, et a forciori non duo sacri ordines simul, set gradatim; extra de temporibus ordinandorum per literas. Non accipiat

quis ordinem per saltum. Non ab alio episcopo quam suo Non contra ipsius prohibicionem, nec sine titulo extra de victu et honestate clericorum, cum secundum Apostolum, non furtive extra. Missam in qua ordinatus est, totaliter audiat: tangat omnia que tangenda sunt in sui ordinis suscepcione. Non accipiantur neque conferantur ordines nisi temporibus ab ecclesia constitutis: multa sunt que impediunt promovendos sine culpa et non sine causa, quia non debet promoveri ignotus, neophitus, corpore viciatus, de illegitimo thoro natus, de filiis presbuterorum, de servis non ordinandus; obligatus ad raciocinia quandoque repellitur ab ordinibus. Ex predictis patet dignitas clericalis. Quia ordines non conferuntur a quolibet, nec cuilibet, nec qualibet die, nec qualibet hora dici, set tempore misse.

QUALITER ORDINES GENERALES AGANTUR.

Primo fiat sermo si est dicendus. Postea fiant inhibiciones sequentes in generalibus ordinibus, et episcopo placuerit, ad terrorem male subintrancium.

Ex parte Dei omnipotentis, Patris, et Filii, et Spiritus sancti, et sub pena excommunicacionis majoris inhibemus, ne aliquis illigatus impedimentis infra scriptis, contra decreta sanctorum patrum ingerat se ad ordines recipiendos: primo igitur, secundo, et tercio, et in virtute Spiritus sancti, inhibemus, sub pena anathematis ne quis se ingerat ordinandum, nisi prius examinata persona, cum titulo intitulatus fuerit et vocatus. Nequis eciam

mortalis peccati conscius vel excommunicatus, aut suspensus, ordines recipiat, nisi prius protestatem habenti confiteatur, et debite absolvatur. Ne autem ignorans ignoretur irregulares, qui secundum sacros canones ab ordinibus prohibentur, duximus seriatim et per ordinem specificandos. Omnis homicida. Item ecclesiarum incendiarius, seu earum fractor violenter. Item advocatus in causa sanguinis, vel notorie perjurus; id est in judicio de perjurio convictus. Item executor sevorum tormentorum in publicis administracionibus. Item simoniacus, qui quodcumque beneficium aut titulum adeptus, vel religionem, taliter, est ingressus. Item inventor vel fautor simoniacarum pactionum. Item apostata a fide vel religione, non reconciliatus. Item qui ab episcopis hereticis et schismaticis graciam et communionem apostolice sedis non habentibus, scienter alias ordines recepit. Item qui sub titulo, aut alias pacto inito cum suo Presentatore, de hujusmodi titulo, postquam ordinatus fuerit ejusdem restituendi vel alias hujusmodi occasione, eundem non in acquietando, vel qui annuam pensionem vel quodcumque emolumentum temporale presentanti, vel promocionem procuranti sub quocumque promiserit colore. Item per saltum ad ordines alias promotus. Item prius conjugatus, nisi hoc fiat in casu a jure permisso. Item nullus qui excommunicatus scienter, ordines recepit: alias et in susceptis ministrare presumpserit. Item bigamus, vel corruptarum maritus. Item Deo sacratarum virginum violator. Item nullus sortilegus, vel nigrammaticus, vel prohibitarum arcium doctor vel fautor. Item morbo sontico, caduco, vel lunatico vel alio incurabili laborans, vel corpore viciatus. Item illegitimus, nisi fuerit cum eo dispensatum. Item servus nativus, preter conscienciam et voluntatem Domini sui. Item nullus alterius diocesis, nisi literas dimissorias habuerit, ac eciam titulum sufficientem. Item inhibemus quod nullus ordinem subdiaconatus recipiat, nisi fuerit etatis

decem et octo annorum; diaconatus viginti; presbiteratus viginti quatuor, et vicessimum quintum attigerit. Item nullus religiosus de jure vel de facto non professus. Item nullus curatus beneficiatus, qui inter annum non fuerit ordinatus in presbiterum, a tempore cure suscepte et pacifice possessionis adepte; nisi ex dispensatione, qua eciam rite sit usus juxta constitucionem. Item nullus sine vero titulo, vel cujus titulus ad non titulum est redactus, nisi ex nostra gracia speciali. Quibus omnibus et singulis durantibus impedimentis supradictis, ut ab hujusmodi ordinum suscepcione se abstineat, quousque cum eis fuerit dispensatum, precipimus sub pena excommunicacionis majoris superius annotata. Et bene semper caveatur ab omni intitulacione, et nimia deformitate membrorum in sacris, ne sint gibbosi, vel nevi, vel alias corpore viciati, propter scandalum ecclesie et cleri evitandum: premuniantur omnes ordinandi quod non recedant ante finem misse.

Statuto die ordinum generalium, dicto introitu misse cum Kyrie eleison. Et in oracione et ordine pro ordinandis qui sequitur.

Exaudi, quesumus Domine, supplicum preces et devoto tibi pectore famulantes perpetua defencione custodi; ut nullis perturbacionibus impediti, liberam servitutem tuis semper exhibeamus officiis. Per Dominum. Sub uno. Per Dominum. Tunc sedeat episcopus ante medium altaris et introducantur omnes ordinandi et stent similiter ante episcopum. Tunc unus archiadiaconus voce sonora per modum lectionis versus ad episcopum dicat. Postulat sancta mater ecclesia, pater, hos viros per nos vocatos ordinibus aptos, consecrari a vestra paternitate. Et episcopus archidiacono. Vide ut tales per te introducantur, imo tales per nos in domo Dei ordinentur persone, per quas diabolus procul pellatur, et clerus noster multiplicetur. Et archidiaconus. Quantum ad humanum spectat examen, natura,

sciencia et moribus digni habentur, et probi cooperatores effici in hiis, Deo volente, possunt. Tunc episcopus mediocri voce. Auxiliante Domino Jesu Christo salvatore nostro, presentes, fratres karissimi, in sacrum ordinem sunt electi a nobis et clericis huic sancte sedi famulantibus, alii ad officium presbiterii, alii ad officium diaconi, et subdiaconi, quidam vero ad ceteros ecclesiasticos gradus: proinde, admonemus et postulamus tam vos de clero quam ceterum populum, ut pro nobis et pro illis puro corde et mente sincero apud divinam clemenciam intercedere dignemini, quatenus nos dignos faciat pro illis exaudiri, et eos et unumquemque in suum ordinem eligere, et consecrare per manus nostras dignetur. Siquis autem habet aliquod contra hos viros, pro Deo et propter Deum, cum fiducia exeat et dicat. Verumptamen memor sit conditionis sue. Tunc fiat sermo, si est dicendus. Sermone dicto fiat prohibicio, ne aliquis recipiat ordines nisi examinatus et admissus per examinatores legitime deputatos, &c. Quibus premissis, exeant omnes ordinandi, quibus expressis dicat archidiaconus. Accedant qui ordinandi sunt ostiarii: tunc accedant antequam lectio legitur vel graduale cantatur, ut rotundum, et episcopus sedens cum mitra eos instruendo dicat. Ostiarium oportet percutere cymbalum, aperire ecclesiam, librum tenere ei qui predicat: et tradet eis claves antequam dicat. Sic agite, &c. et claves recipiant ambabus manibus. Tunc surgens episcopus tradat illis claves ecclesie, circumeundo dicens. Sic agite quasi reddituri Deo racionem pro hiis rebus, que hiis clavibus recluduntur. Et archidiaconus ducit eos ad ostium ecclesie, quod claudant et aperiant, et revertentes stent ante gradus sicut prius. Cum autem redierint, episcopus stans justa cornu altaris versus austrum extendens manum supra ordinandos, dicat oracionem.

Deum Patrem omnipotentem, fratres karissimi, suppliciter deprecemur, ut hos famulos suos bene ✠ dicere dignetur, quos in

officio ostiariorum eligere dignatus est; ut sit eis fidelissima cura diebus et noctibus ad distinctionem certarum horarum, ad invocandum nomen Domini nostri Jesu Christi. Tunc vertat se episcopus ad altare dicens. Oremus. Et diaconus. Flectamus genua. Levate. Episcopus.

Domine Sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, bene ✠ dicere dignare hos famulos tuos in officio ostiariorum, ut inter janitores ecclesie tue pareant obsequio, et inter electos tuos partem tue mereantur habere mercedis. Per Dominum. Tunc sedeat episcopus et legatur Lectio prima, cum graduali, quibus dictis sequitur. Oremus. Et dicitur secunda oracio, qua dicta dicat archidiaconus. Recedant qui ordinati sunt hostiarii: accedant qui ordinandi sunt lectores. Tunc episcopus sedens dicit eis. Lectorem oportet legere que predicat, et lectiones cantare distincte, et benedicere panem et omnes fructus novos. Tunc episcopus tradat illis lectionarium, dicens circumeundo.

Accipite, et estote verbi Dei relatores, habituri, si fideliter et utiliter impleveritis officium vestrum, partem cum hiis qui verbum Dei bene administraverint: eligunt enim vos vestri, ut sitis lectores in domo Dei nostri, et agnoscatis officium vestrum, et impleatis; potens enim est Deus, ut augeat vobis fidem et graciam: qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat, Deus. Per omnia secula seculorum. Amen. Tunc redicns ad cornu altaris, sicut prius versus austrum super ordinandos dicat. Oremus dilectissimi, Deum Patrem omnipotentem, ut super hos famulos suos, quos in ordine lectorum dignetur assumere, benedictionem suam clementer infundat, quatenus distincte, que in ecclesia Dei legenda sunt, legant, et eadem operibus impleant. Finita oratione sine, Per Dominum, dicat episcopus, Oremus et diaconus. Flectamus genua. Et episcopus.

Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, benedicere ✠ dignare hos famulos tuos, in officio lectorum, ut assiduitate lectio-

num instructi sint atque ordinati; et agenda dicant et dicta opere compleant: ut in utroque sancte ecclesie, exemplo sanctitatis sue, consulant. Per Dominum. Tunc sedeat episcopus et legatur secunda lectio cum graduali et sequitur tercia oratio; qua dicta, dicat archidiaconus. Recedant qui ordinati sunt lectores: et accedant qui ordinandi sunt exorciste. Sedendo dicit episcopus eis. Exorciste competit abjicere demones et dicere populo qui non communicet, ut det locum, et aquam in ministerio fundere. Tunc episcopus tradat illis librum exorcismorum, dicens illis circumeundo. Accipite et commendate memorie, et habetote potestatem imponendi manus super energumenos, sive baptizatos, sive catheeumenos. Et rediens sicut prius super eos dicat.

Deum Patrem omnipotentem, fratres karissimi, supplices deprecemur, ut hos famulos suos bene ✠ dicere dignetur in officio exorcistarum; ut sint spirituales imperatores ad abjiciendos demones de corporibus obsessis, cum omni nequicia eorum multiformi. Oremus. Flectamus, &c.

Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, bene ✠ dicere dignare hos famulos tuos in officium exorcistarum, ut per imposicionem manuum et oris officium, potestatem et imperium habeant spiritus immundos nequicie, per verbum Christi filii tui, Domini nostri, cohercendi; atque probabiles sunt medici ecclesie tue gracia curacionum virtuteque celesti confirmati: per Dominum. Tunc sedeat episcopus et legatur tercia lectio cum graduali, et sequatur oracio quarta, qua dicta, dicat archidiaconus. Recedant qui ordinati sunt exorciste: accedant qui ordinandi sunt acoliti. Et dicat eis episcopus. Acolitum oportet ceroferarium ferre, et luminaria ecclesie accendere, vinum et aquam ad eukaristiam ministrare. Et tradat illis episcopus ceroferarium cum cereo, dicens. Accipite ceroferarium cum cereo, et sciatis vos ad attendenda ecclesie luminaria mancipari. In

nomine Domini. Amen. Et postea tradat eis urceolum vacuum, dicens. Accipite urceolum ad suggerendum vinum et aquam in eukaristiam sanguinis Christi. In nomine Domini ✠ Amen. Et rediens ad cornu altaris sicut prius, dicat.

Deum Patrem omnipotentem, fratres karissimi, suppliciter deprecemur, ut hos famulos suos bene ✠ dicere dignetur in ordine acolitorum, quatenus lumen visibile manibus perferentes, lumen quoque spirituale moribus prebeant, adjuvante Domino nostro Jesu Christo, qui cum eo et Spiritu sancto vivit et regnat Deus. Per omnia secula seculorum, Amen. Preterea. Oremus. Flectamus genua, &c.

Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, qui per Jesum Christum filium tuum Dominum nostrum et apostolos ejus, in hunc mundum lumen claritatis misisti, quique, ut mortis nostre antiquum aboleres cyrographum, gloriose illum crucis vexillo affigi, et sanguinem et aquam ex latere illius pro salute generis humani effluere voluisti, bene ✠ dicere dignare hos famulos tuos in officium acolitorum, ut ad accendendum lumen ecclesie tue et ad suggerendum vinum et aquam ad conficiendum sanguinem Christi filii tui in offerenda eukaristia, sanctis altaribus tuis fideliter subministrent. Accende Domine mentes eorum et corda, ad amorem gracie tue, ut illuminati vultu splendoris tui, fideliter tibi in sancta ecclesia tua deserviant. Per eundem Dominum. Amen. Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, qui ad Moysen et Aaron locutus es ut accenderentur lucerne in tabernaculo testimonii, bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare dignare hos famulos tuos, ut sint acoliti in ecclesia tua sancta. Per Dominum. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, fons lucis et origo bonitatis, qui per Jesum Christum filium tuum, lumen verum, mundum illuminasti, ejusque passionis misterio redemisti, bene ✠ dicere dig-

nare hos famulos tuos, quos in officium accolitorum consecramus, poscentes clemenciam tuam, ut eorum mentes lumine sciencie tue illustres, et pietatis tue rore irriges, ut ita acceptum ministerium, te auxiliante, paragant, quod ad eternam remuneracionem pervenire mereantur. Tunc sedeat episcopus et legatur lectio quarta cum graduali, et sequatur oratio quinta cum lectione et tractu; quibus finitis, episcopus convertat se ad populum et dicat. Pax vobis. &c. Sequitur oracio, qua finita dicat archidiaconus accolitis, quod quilibet eorum dicat tria psalmorum pro statu ecclesie, regni, et episcopi; et subjungat. Recedant qui ordinati sunt accoliti: et accedant qui ordinandi sunt subdiaconi: quibus introductis, et sedens episcopus dicat eis. Subdiaconum oportet preparare necessaria ad ministerium altaris, et diacono humiliter ministrare. Tunc surgens episcopus tradat cuilibet calicem vacuum cum patena ad tangendum, quem sequatur archidiaconus cum urceolo et manutergio et aqua, dicente episcopo circumeundo.

Videte cujus ministerium vobis traditur: ideo, si usque nunc fuistis tardi ad ecclesiam, amodo debetis esse assidui: si usque nunc sompnolentes, amodo vigiles: si usque nunc ebriosi, amodo sobrii: si usque nunc inhonesti, amodo casti: ideo vos admoneo, ut vos exhibeatis, quod Deo placere potestis. Et tunc episcopus redit ad cornu altaris et dicat.

Oremus Deum ac Dominum nostrum, fratres karissimi, ut super servos suos quos ad subdiaconatus officium vocare dignatus est, infundat benedictionem suam et graciam; ut in conspectu ejus fideliter servientes, predestinata sanctis premia consequantur, adjuvante Domino nostro Jesu Christo: qui cum Deo Patre, et Spiritu sancto, vivit et regnat, per omnia secula seculorum. Oremus. Flectamus, &c.

Domine sancte, Pater omnipotens Deus, bene ✠ dicere dignare hos famulos tuos, quos ad subdiaconatus officium eligere dig-

natus es; ut eos in sacrario tuo sancto strenuos sollicitosque celestis milicie instituas excubitores, sanctisque altaribus tuis fideliter subministrent; et requiescat super eos Spiritus sapiencie et intellectus, Spiritus consilii et fortitudinis, Spiritus sciencie et pietatis, et repleas eos Spiritu timoris tui, ut eos misterio divino conformes, ut obedientes facto atque dicto parentes, tuam graciam consequantur. Per Dominum in unitate ejusdem. Amen. Tunc episcopus tradet illis singilatim manipulum, dicens cuilibet circumeundo. Accipe manipulum, et imple ministerium tuum; potens enim est Deus, et augeat tibi graciam, qui vivit et regnat in secula seculorum. Amen. Et ille osculari debet manum episcopi. Tunc episcopus det illi qui lecturus est epistolam, tunicam, dicens. Induat te Dominus vestimento salutis et indumento justicie circumdet te semper. Amen. Tunc lecta epistola cum tractu, injungat psalteria sicut prius et postea dicat. Recedant qui ordinati sunt subdiaconi: et accedant qui ordinandi sunt diaconi. Hic aliqui prelati faciunt simul vocari eos qui ordinandi sunt diaconi et sacerdotes; quibus singilatim vocatis, et introductis, episcopus cum ministris prosternat se ante altare dum letania a choro cantatur: aliqui vero dicunt letaniam solum in ordinacione presbiterorum, et semper cum ventum fuerit. Ut &c. Erigens se episcopus et vertens se ad ordinandos dicat. Ut electos istos benedicere ✠ digneris. Signando crucem super eos, et chorus respondeat. Te rogamus audi nos. Et episcopus ut electos istos benedicere ✠ et sanctificare ✠ digneris: iterum signando crucem super eos, et chorus. Te rogamus. Et episcopus. Ut electos istos benedicere ✠ sanctificare ✠ et consecrare ✠ digneris. Iterum signando crucem super eos. Et chorus respondeat. Te rogamus audi nos. Et tunc chorus prosequatur letaniam. Finita letania, redeant sacerdotes electi ad loca sua, remanentibus levitis ad consecrandum: episcopus sedens dicat eis. Diaconum opor-

tet ministare ad altare: evangelium legere; baptizare, et predicare. Tunc surgens episcopus manum suam solus ponat super capud cujuslibet, dicens Accipe Spiritum sanctum. Et tunc rediens ad cornu altaris, extendens manum super diaconos dicat.

Oremus, dilectissime, Deum omnipotentem, ut super hos famulos tuos, quos ad officium diaconatus dignatur assumere, benedictionem et graciam suam clementer infundat, eisque donum consecrationis indulgeat, per quod eos ad gaudia eterna perducat. Oremus. Flectamus, &c.

Exaudi, Domine, preces nostras, et super hos famulos tuos spiritum tue benedictionis emitte; ut celesti munere ditati, et tue graciam majestatis possint adquirere et benemerendi aliis exemplum prebere. Per modum prefacionis. Per Dominum nostrum. Et dicat. Per omnia secula seculorum. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Sursum corda. Habemus ad Dominum. Gracias agamus Domino Deo nostro. Dignum et justum est.

Vere dignum et justum, est equum et salutare, nos tibi semper et ubique, gracias agere; Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, bonorum ordinum distributor atque officiorum dispositor, qui in te manens, innovas omnia, et cuncta disponis per Verbum, virtutem, sapienciamque tuam, Jesum Christum, Dominum nostrum; sempiterna prudencia preparans, et singulis quibusque temporibus aptanda dispensans; cujus corpus, ecclesiam videlicet tuam, celestium graciarum varietate distinctam, suorumque connexam distinctorum membrorum, per legem mirabilem tocius compaginis unitam, in augmentum templi tui crescere dilatarique largiris; sacri muneris servitutem certis gradibus ministrorum nomini tuo militare constituens; electis ab initio Levi filiis, qui in misticis operacionibus domus tue fidelibus excubiis permanentes, hereditatem benedictionis eterne sorte perpetua possiderent; super hos quoque famulos tuos,

quesumus, Domine, placatus intende, quos tuis sacris altaribus servituros, in officium diaconatus suppliciter dedicamus. Et nos quidem, tanquam homines divini sensus et summe racionis ignari, horum vitam quantum possumus estimamus. Te autem, Domine, que nobis sunt ignota non transeunt: te occulta non fallunt. Tu cognitor es secretorum: Tu scrutator es cordium. Tu horum vitam celesti poteris examinare judicio, qui semper prevales, et admissa purgare, et ea que agenda sunt concedere; emitte in eos, quesumus, Domine, Spiritum sanctum, quo in opus ministerii fideliter exequendi septiformis gracie tue munere roborentur. Habundet in eis tocius forma virtutis, auctoritas modesta, pudor constans, innocencie puritas, et spiritualis observancie disciplina. In moribus eorum precepta tua fulgeant, ut, sue castitatis exemplo, imitacionem sancta plebs adquirat, ut bonum consciencie testimonium preferentes, in Christo firmi et stabiles perseverent, dignisque successibus de inferiori gradu, per graciam tuam, pociora capere mereantur. Quod sequitur plane, Per eundem Dominum nostrum. Finita prefacione tunc episcopus tradat cuilibet diaconorum stolam, dicens. In nomine sancte Trinitatis accipe stolam immortalitatis: imple ministerium tuum: potens enim est Deus ut augeat tibi graciam, qui vivit et regnat in secula seculorum. Tunc tradat cuilibet eorum, librum evangeliorum, dicens cuilibet, singilatim circumeundo. In nomine sancte Trinitatis, accipe potestatem legendi evangelium in ecclesia Dei, tam pro vivis quam pro defunctis. In nomine Domini. Amen. Tunc sequitur. Dominus vobiscum. Oremus.

Domine sancte Pater, spei, fidei, gracie, profectuumque renumerator, qui in celestibus et terrenis misteriis ubique dispositis, per omnia elementa virtutis tue diffundis effectum; hos quoque famulos tuos propicius digneris aspicere, ut tuis obsequiis coadunati, sanctis altaribus ministri puri accrescant, et

indulgencia tua puriores, eorum gradu, quos apostoli tui in septenario numero, beato Stephano duce, atque previo sancto quoque spiritu auctore elegerunt, digni existant et virtutibus universis quibus tibi serviri oportet, instructi complaceant. Per Dominum. Tunc det episcopus dalmaticam uni illorum cui vult, qui leget evangelium, dicens. Induat te Dominus vestimento salutis, et sit in corde et in ore tuo, ad pronunciandum sanctum evangelium pacis. Amen. Perlecto evangelio, et libro evangeliorum ab episcopo osculato, dicat episcopus, Dominus vobiscum. Et offertorium et omnia in missa peragat usque ad lacionem manuum; interim archidiaconus injungat cuilibet diaconorum, tria psalteria sicut prius, et dicat. Recedant qui ordinati sunt diaconi: Et accedant qui ordinandi sunt presbiteri. Quibus singillatim vocatis et introductis, episcopus cum ministris prosternat se ante altare, dum letania a choro cantatur, si alias cantata non fuerit. Et tunc chorus prosequatur letaniam: finita letania, sedens episcopus dicit eis. Sacerdotem oportet offerre, benedicere, precare, predicare, conficere et baptizare. Et tunc episcopus circumeundo ponat manum suam dexteram super capita singulorum, et omnes ministri ejus, qui sunt presbiteri teneant manus suas super capita ordinandorum levatas. Postea episcopus populum commoneat, dicens sine nota. Commune votum communis oracio prosequatur, ut tocius ecclesie prece, qui in sacerdocii ministerio preparantur, sacerdotali benedictione clarescant et spirituali conversatione perfulgentes, gracia sanctificacionis eluceant, prestante Domino nostro Jesu Christo, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus. Per omnia secula seculorum. Amen. Et rediens ad locum suum dicat super presbiteros.

Oremus dilectissimum Deum omnipotentem, ut super hos famulos suos, quos ad presbiterii munus elegerit, celestia dona multiplicet; et quod ejus dignacione suscipiunt, ipsius conse-

quantur auxilio. Oremus. Diaconus. Flectamus genua. Levate.

Exaudi nos, Domine Deus noster, et super hos famulos tuos benedictionem sancti Spiritus et gracie sacerdotalis infunde virtutem; ut quod tue pietatis aspectibus offerimus consecrandos, perpetua munus tui largitate consequantur. Submisse. Per Dominum nostrum, &c. in unitate ejusdem Spiritus sancti Deus. Et dicitur ad modum prefacionis. Per omnia secula seculorum. Dominus vobiscum. Sursum corda. Gracias agamus.

Vere dignum et justum est, equum et salutare, nos tibi semper et ubique gracias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, honorum dator et omnium dignitatum distributor, per quem cuncta firmantur, amplificatis semper in melius nature rationalis incrementis, per ordinem congrua racione dispositum. Unde et sacerdotalis gradus acque officium Levitarum sacramentis misticis instituta creverunt. Ut cum summos pontifices regendis populis prefecisses, ad eorum societatem et operis adjumentum sequentis ordinis viros et secunde dignitatis eligeres; sic et in heremo per septuaginta virorum prudencium mentes, Moisi spiritum propagasti; quibus ille adjutoribus usus, in populo innumerabiles multitudines facile gubernaret. Sic in Eleazaro et Ythamar filiis Aaron prime plenitudinis habundanciam transfudisti, ut ad hostias salutares et frequencioris officii sacramenta, ministerium sufficeret sacerdotum. Hac providencia, Domine, apostolis filii tui fidei comites addidisti doctores, quibus illi totum orbem secundis predicatoribus impleverunt. Qua propter infirmitati quoque nostre quesumus, Domine, hec adjumenta largire, qui quanto fragiliores sumus, tanto hiis pluribus indigemus. Da quesumus, omnipotens Pater, in hos famulos tuos presbiterii dignitatem: innova in visceribus eorum spiritum sanctitatis, ut acceptum a te Deus secundi meriti munus optineant, censuramque morum exemplo sue conversacionis

incinuent: sint providi cooperatores ordinis nostri, et luceat in eis tocius forma justicie, ut bonam racionem dispensacionis ejus credite reddituri, eterne beatitudinis premia consequantur. Submisse finiat. Per eundem Dominum, &c. in unitate ejusdem, &c. Tunc reflectet stolam ab humero sinistro super dextrum cujuslibet, dicens. Accipe jugum Domini; jugum enim ejus suave est et onus ejus leve. Pax tecum. R. Et cum spiritu tuo. Postea imponat cuilibet successive casulam usque ad scapulas, quam quilibet teneat sic complicatam a parte anteriori deorsum dependentem, dicens cuilibet. Stola innocencie induat te Dominus. R. Deo gracias: episcopus subjungit in fine. Accipe vestem sacerdotalem, per quam caritas intelligitur: potens est enim Deus augere tibi caritatem et opus perfectum. Deo gracias. Sequitur consecracio cum. Dominus vobiscum. Oremus.

Deus, sanctificacionum omnium auctor, cujus vera consecratio plenaque benedictio est, tu Domine, super hos famulos tuos, quos presbiterii honore dedicamus, munus tue benedictionis infunde; ut gravitate actuum et censura vivendi probent se esse seniores, hiis instituti disciplinis quas Tyto et Timotheo Paulus apostolus exposuit; ut in lege tua die ac nocte omnique tempore meditantes, quod legerint credant; quod crediderint doceant; et quod docuerint imitentur; justiciam, constanciam, misericordiam, fortitudinem, ceterasque virtutes in se ostendant; exemplo prebeant, ammonicione confirment, ac purum immaculatum ministerii sui donum custodiant; et per obsequium plebis tue panem et vinum in corpus et sanguinem filii tui immaculata benedictione transforment; et inviolabili caritate, in virum perfectum in mensuram etatis plenitudinis Christi, in die justi judicii Dei, consciencia pura, fide plena, Spiritu sancto pleni persolvant. Per eundem Dominum. Qua dicta, episcopus cum omnibus ministris suis ante altare in medio genuflectat cantando

ympnum. Veni Creator Spiritus. Et chorus prosequatur. Et incipiat episcopus cum suis ministris quemlibet versum illius ympni, et chorus prosequatur. Ympno dicto sedeat episcopus sicut prius, et perungat oleo sancto crismate mixto in patena, manus cujuslibet sacerdotis ordinandi, a pollice dextro ad indicem manus sinistre; deinde ab indice dextro ad pollicem sinistrum, dicens. Consecrare et sanctificare, dignare, Domine, manus istas per istam sanctam unctionem et nostram benedictionem; ut quecumque consecraverint, consecrentur, et quecumque benedixerint, benedicantur et sanctificentur. Per Christum. Et jungat manus eorum, et sic teneant manus suas junctas usque in finem misse, quibus taliter expeditis; Episcopus manus lavet et post tradet cuilibet calicem, cum vino et aqua, et patenam superpositam cum hostia, quem accipiant inter indices et medios digitos, primo videlicet pedem calicis et post hostiam in medio patene, dicens cuilibet. Accipe potestatem offerre sacrificium Deo, missasque celebrare, tam pro vivis quam pro defunctis, in nomine Domini. R. Deo gracias. Post hec procedat in missa. Secreta que sequitur pro ordinatis dicetur post secretam misse sub uno. Per Dominum. Secreta.

Tuis quesumus Domine operare misteriis; ut hec tibi munera dignis mentibus offeramus. Per Dominum. Sequatur solempnis benedictio.

Omnipotens Dominus sua nos clemencia benedicat, et sensum in nobis sapiencie salutaris infundat. Amen. Catholice fidei nos documentis enutriat, et in sanctis operibus nos perseverabiles reddat. Amen. Gressus nostros ab errore convertat, et viam nobis pacis et caritatis ostendat. Amen. Quod ipse prestare dignetur, cujus regnum et imperium sine fine permanet, in secula seculorum. Amen. Benedictio Dei omnipotentis, Patris, et Filii, et Spiritus sancti super vos descendat, et maneat semper. Dicto Agnus Dei. Et postquam episcopus fuerit

communicatus, communicet sacerdotes et levitas si voluerit: et postea induat cirotecas et mitram, et teneat in manu sinistra baculum pastoralem, et ponat manum dextram super caput cujuslibet sacerdotis dicens. Accipe Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, et quorum retinueris, retenta erunt. Et trahens casulam deorsum a tergo, dicat. Pax Domini sit semper tecum. Et respondeat ordinatus. Et cum spiritu tuo. Et episcopus complectens indices utriusque manus cujuslibet ordinati sacerdotis, osculando dicat. Ora pro me, frater. Et tunc redeat ad altare et super ordinatos sacerdotes dicat benedictionem. Benedictio Dei omnipotentis, Patris, et Filii, et Spiritus sancti descendat super vos; ut sitis benedicti in ordine sacerdotali, et offeratis placabiles hostias pro peccatis, atque offensionibus populi, omnipotenti Deo, cui est honor et gloria in secula seculorum. R. Amen. Et moneantur attentione ad e.

Quia res quam tractaturi estis, satis periculosa est, fratres karissimi, moneo vos ut diligenter et honeste tocius misse ordinem, et hostie consecracionem, et fractionem atque communionem, ab aliis jam doctis sacerdotibus discatis, priusquam ad celebrandum missam accedatis. Quo dicto dicatur postcommunio.

Quos tuis Domine, reficis sacramentis, continuis attolle benignus auxiliis; ut tue redempcionis effectum, et misteriis capiamus et moribus. Per Dominum. Et sic finiatur missa: injungatur quilibet tres misse pro statu ecclesie, de Trinitate de sancto Spiritu, et de beata virgine Maria. Et quilibet ordinatus lavet manus suas cum sale et aqua, antequam exeat ecclesia: postea celebretur indulgencia XL dierum omnibus primam missam eorum audientibus.

Quando episcopus vult offerre minores ordines in dominicis vel in festis, responsoria, lectiones, dicta oracione principali,

conveniant ante episcopum ordinandi, vocati et nomine sui singillatim, et unus archidiaconus, vel sacerdos seu clericus sonora voce, Postulat. Et cetera sicut in generalibus est dictum: tunc episcopus tradet illis claves ecclesie, et omnia alia que in generalibus ordinibus habentur, dimittendo lectiones, et gradualia que tunc temporis non habentur.

CONSECRATIO EPISCOPORUM.

Consecratio episcoporum semper agenda est die dominica, et examinatio et professio eorum ante missarum solemnia. Electus vero sacerdotalibus indumentis induatur preter casulam, pro qua induatur capa solempni et sic comprovinciales episcopi deducant eum per manus coram consecratore sedente super faldistorium, in medio majoris altaris, dorso verso ad altare, sedilia episcoporum in modum corone a dextris et a sinistris electi. Tunc consecrator dicat.

Antiqua sanctorum Patrum institucio docet et precipit, ut ille, qui ad episcopatus ordinem eligitur, antea diligentissime examinetur cum omni caritate, de fide sancte Trinitatis, et interrogetur de diversis causis vel moribus, que huic regimini congruunt et necessaria sunt retineri, secundum apostoli dictum, Nemini cito manus imposueris, et ut eciam is qui ordinandus antea exaudiatur, qualiter sub hoc regimine constitutus oporteat conversari in ecclesia Dei, et ut irreprehensibiles sint, qui ei manus ordinacionis imponant. Eadem itaque auctoritate et precepto

interrogamus te, dilectissime frater, caritate sincera si omnem prudenciam tuam, quantum tua capax natura, divine scripture sensibus volueris accomodare? Respondet electus, ita ex toto corde volo, et in omnibus consentire. Interrogacio. Vis ea que ex divinis scripturis intelligis, plebem cui ordinandus es, verbis et exemplis docere? R. Volo. Interrogacio. Vis ordinaciones orthodoxorum Patrum ac decretales sancte et apostolice sedis constituciones veneranter suscipere, docere, atque servare? R. Volo. Interrogacio. Vis beato Petro apostolo, cui a Deo data est potestas ligandi atque solvendi, ejusque vicariis, Romanis pontificibus, atque sancte ecclesie Cantuariensi, michique ministro et successoribus meis, fidem, subjeccionem, et obedienciam secundum canonicam auctoritatem exhibere? R. Volo. Profitere. Hic profitetur. Interrogacio. Vis mores tuos ab omni malo temperare, et quantum poteris, Domino adjuvante, in bonum commutare? R. Volo. Interrogacio. Vis castitatem et sobrietatem cum Dei auxilio custodire, et docere? R. Volo. Interrogacio. Vis semper in divinis esse negociis mancipatus, et terrenis negociis vel lucris turpibus alienus, quantum te humana fragilitas consentit posse? R. Volo. Interrogacio. Vis humilitatem et pacienciam in teipso custodire, et alios similiter docere? R. Volo. Interrogacio. Vis pauperibus et peregrinis omnibusque indigentibus, propter nomen Domini, esse affabilis et misericors? R. Volo. Tunc, cum consecratoris voce aliquantulum magis submissa dicat. Hec omnia et cetera bona tribuat tibi Dominus, et custodiat te atque corroboret in omni bonitate. Et respondeant omnes. Amen. Interrogacio. Credis secundum intelligenciam et capacitatem sensus tui, sanctam Trinitatem, Patrem, et Filium, et Spiritum sanctum, unum Deum omnipotentem, totamque in Trinitate Deitatem, consubstancialem, coeternam, et coomnipotentem, unius voluntatis, potestatis et majestatis, creatorem om-

nium creaturarum, a quo omnia, in quo omnia, per quem omnia, que sunt in celo et in terra, visibilia et invisibilia, corporalia et spiritualia? R. Assentio et ita credo. Interrogacio. Credis singulam quamque personam in sancta Trinitate, unum Deum verum, plenum, et perfectum? R. Credo. Interrogacio. Credis ipsum filium Dei, verbum Dei, eternaliter natum de Patre, consubstancialem, coomnipotentem, equalem per omnia Patri, in divinitate, temporaliter natum de Spiritu sancto ex Maria semper virgine cum anima racionali, duas habentem nativitates, unam ex Patre eternam, alteram ex matre temporalem, Dominum verum, et hominem verum, proprium in utraque natura, atque perfectum, non adoptivum, neque fantasticum, set unicum et unum Dei filium in duabus, et ex duabus naturis, set in unius persone singularitate, impassibilem et inmortalem divinitate, set in humanitate pro nobis, et pro salute nostra passum vera carnis passione, et sepultum, ac die tercia resurgentem a mortuis vera carnis resurrectione; die quadragesimo post resurrectionem cum carne, qua resurrexit, et anima ascendisse in celum, et sedere ad dexteram Patris; inde venturum judicare vivos et mortuos, et redditurum unicumque secundum opera sua, sive bona sint, sive mala? R. Credo. Interrogacio. Credis hanc Trinitatem non tres Deos, sed unum Deum, omnipotentem, eternum, invisibilem et incommutabilem? R. Credo. Interrogacio. Credis sanctam, catholicam, et apostolicam, veram, unam ecclesiam, in qua unum datur baptisma, et vera omnium remissio peccatorum? R. Credo. Interrogacio. Credis eciam veram resurrectionem ejusdem carnis, quam nunc gestas, et vitam eternam? R. Credo. Interrogacio. Credis eciam novi et veteris testamenti, legis et prophetarum, et apostolorum, unum esse auctorem, Dominum omnipotentem? R. Credo. Et tunc consecrator dicat. Hec tibi fides augeatur a Domino ad veram et eternam beatudinem, dilectissime frater, in Christo.

Respondeant omnes. Amen. Expleto namque scrutinio, electus osculetur reverenter manum consecratoris, juxta ritum Romane ecclesie: tunc consecrator juxta altare faciat confessionem more solito, electo juxta ipsum manente, et omnes episcopi ante sedes suas stantes faciant similiter cum clericis suis. Finita confessione, consecrator ascendat ad altare. Cantore inchoante introitum misse, electus ducitur ad locum suum: accoliti induunt illum sandalia, tunicam, dalmaticam, et casulam, postquam consecrator dixerit primam collectam officii misse, dicat sub uno Per Dominum, Collectam pro Electo.

Adesto supplicacionibus nostris, omnipotens Deus; ut quod humilitatis nostre gerendum est ministerio, tue virtutis impleatur effectu. Per Dominum nostrum. Et cetera omnia cantentur usque ad repetitionem alleluia vel ad ultimum versum tractus: tunc sedente episcopo deducunt electum ante altare coram consecratore et dicat consecrator electo. Episcopum oportet judicare, interpretari, consecrare, confirmare, offerre et baptizare. Et statim incipiatur letania et interim tum consecrator quam electus accumbant versus altare, ita quod electus maneat a sinistris consecratoris, postquam dictum fuerit. Ut obsequium servitutis nostre, &c. Tunc surgat consecrator et ad consecrandum se vertens, baculum pastoralem in manu sinistra tenens, dicat primo. Ut hunc presentem electum benedicere ✠ digneris. Chorus. Te rogamus audi nos. Secundo. Ut hunc presentem electum bene ✠ dicere et sanctificare ✠ digneris R. Te rogamus. Tercio. Ut hunc presentem electum bene ✠ dicere et sancti ✠ ficare atque consecrare ✠ digneris. Te rogamus. Interim accumbat, cantoribus prosequentibus letaniam usque in finem; qua finita surgant omnes preter electum et duo episcopi ponant et tenent evangeliorum codicem super cervicem eius et inter scapulas clausum. Consecratore imponente utrumque manum super capud electi dicens ei. Accipe Spiritum

sanctum. Idemque faciant et dicant omnes episcopi astantes, quo finito incipiat consecrator ympnum. Veni Creator Spiritus, &c. Et cantetur usque in finem et consecrator mediocri voce.

Oremus, dilectissimi nobis, ut huic viro, utilitati ecclesie providens benignitas Dei, gracie sue tribuat largitatem. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Propiciare, Domine, supplicacionibus nostris et inclinato super hunc famulum tuum cornu gracie sacerdotalis, benedictionis tue in eo infunde virtutem. Et dicat junctis manibus ante pectus mediocri voce. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat Deus postea per modum prefacionis. Per omnia secula seculorum. Dominus vobiscum. Sursum corda. Gracias agamus Domino Deo nostro. Dignum.

Verum dignum et justum est, equum et salutare, nos tibi semper et ubique, gracias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, honor omnium dignitatum, que glorie tue sacris, famulantur ordinibus; Deus qui Moisen famulum tuum secreti familiaris afflatu inter cetera celestis documenta culture, de habitu quoque indumenti sacerdotalis instituens, electum Aaron mistico amictu vestiri inter sacra jussisti, ut intelligencie sensum de exemplis priorum caperet secutura potestas, ne erudicio doctrine tue ulli deesset etati. Cum eciam et apud veterea, reverenciam ipsa significacionum species optineret, et apud nos cerciora essent experimenta rerum, quam enigmata figurarum. Illius namque sacerdocii anterioris habitus nostre mentis onratus est; et pontificalem gloriam non jam nobis commendat honor vestium, set splendor animarum. Quia et illa, que tunc carnalibus blandiebantur obtutibus, pocius ea, que in ipsis erant intelligenda poscebat. Et idcirco huic famulo tuo, quem ad summi sacerdocii ministerium elegisti, hanc, quesumus Domine, gratiam largiaris, ut quicquid illa velamina in fulgore auri, in

nitore gemmarum, in multimodi operis varietate significabant, hoc in ejus moribus tocius glorificacionis instructum actibusque clareseat. Comple in sacerdote tuo summam et ornamentum: celestis unguenti rore sanctifica. Hic mittat crisma in coronam capitis electi cum pollice in modum crucis, leniter circumligato prius capite lineo retorto, ne crisma defluat in capillos ex more Romane curie, cum pollice dextre manus totam tonsuram, dicens.

Ungatur, et consecretur capud tuum celesti benedictione, in ordine pontificali. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti. Amen. Pax tibi. Et si plures sint qui consecrantur, hoc in persona cunctis singulariter repetatur et interim cantetur a schola. Antiphona. Unguentum in capite quod descendit in barbam, barbam Aaron; quod descendit in oram vestimenti ejus mandavit Dominus in benedictionem. Psalmus 132. Ecce quam bonum. Et post unumquemque versum repetatur Unguentum, quia completa perficiat consecrator prefacionem.

Hoc, Domine, et copiose in caput ejus influat: hoc in oris subjecta decurrat: in tocius corporis extrema desendat, ut tui spiritus virtus et interiora ejus repleat, et exteriora circumtegat. Abundet in eo constancia fidei, puritas dilectionis, sinceritas pacis: sint speciosi munere tuo pedes ejus ad evangelizandum pacem, ad evangelizandum bona tua: da ei, Domine, ministerium reconciliacionis in verbo et factis: in virtute signorum et prodigiorum: sit sermo ejus et predicacio, non in persuabilibus humane sapiencie verbis, set in ostencione spiritus et virtutis: da ei, Domine, claves regni celorum, ut utatur, non glorietur potestate, quam tribuis in edificacionem, non in destructionem. Quodcumque ligaverit super terram, erit ligatum et in celis: et quodcumque solverit super terram, sit solutum et in celis; quorum detinuerit peccata, detenta sint, et quorum dimiserit, tu dimittas: qui benedixerit ei, sit ille benedictus; et qui male-

dixerit ei, sit ille maledictus, et maledictionibus repleatur: sit solicitudine impiger, sit spiritu fervens sit fidelis servus et prudens quem constituas tu super familiam tuam, ut det illi cibum in tempore oportuno, et exhibeat omnem hominem perfectum: superbiam odiat, humilitatem et veritatem diligat, nec eam unquam deserat, aut tumore vel timore superatus: non ponat lucem tenebras, nec tenebras lucem: nec dicat malum bonum, nec bonum malum; sed sapientibus et insipientibus debitor, ut fructum omnem consequatur: tribuas ei Domine, cathedram episcopalem ad regendum ecclesiam tuam, et plebem sibi commissam: sis ei auctoritas; sis ei potestas: sis ei firmitas; multiplices super eum bene ✠ dictionem et graciam tuam, ut ad exorandum semper misericordiam tuam tuo munere ydoneus, tua gracia possit esse devotus. Per Dominum nostrum. Quod dicat plane legendo; et respondeant omnes. Amen. Hoc dicto, consecrator confirmat manum et pollicem electi, dicens.

Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, qui te ad pontificatus sublimari voluit dignitatem, ipse, qui per Samuelem David in regem et prophetam inunxit te, nostro ministerio, crismate et mistice delibucionis liquore perfundat, et spiritualis beneditionis ubertate fecundet, ut quicquid benedixeris, benedicatur, et quicquid sanctificaveris, sanctificetur, et consecrata manus ista, vel pollicis impositio, cunctis proficiat ad salutem. Per Dominum nostrum, &c. Oratione finita benedicatur baculus pastoralis hoc modo. Sustentator imbecillitatis humane, Deus, benedic ✠ baculum istum, ut quod in eo exterius designatur, interius in moribus hujus famuli tui, tue propiciacionis clemencia operetur. Per Dominum. Deinde tradat novo episcopo baculum dicens. Accipe baculum pastoralis officii; ut sis in corrigendis viciis pie seviens, judicium sine ira tenens, in fovendis virtutibus auditorum animos demulcens, in tranquillitate

severitatis censuram non deserens. Amen. Postea benedicat anulum dicens.

Creator es conservator humani generis, dator gracie spiritualis, largitor eterne salutis, tu, Domine, emitte tuam benedictionem super hunc anulum, ut qui hoc sacrosancte fidei signo insignitus incesserit, in virtute celestis defensionis ad eternam sibi proficiat salutem. Per Christum Dominum, &c. R. Amen. Et mox anulum digito illius imponat, dicens. Accipe anulum, signaculum scilicet fidei, quatenus sponsam Dei, sanctam videlicet ecclesiam, intemerata fide ornatus, illibata fide custodias. R. Amen. Postea benedicatur nova mitra.

Deus cujus providencia statuit, ut mitra capud pontificis ornaret, misericordie sue dono concedat, ut hoc capitis ornamentum ministerio bonorum operum ad ornatum anime convertatur. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen. Tunc consecrator imponat mitram novi episcopi et dicat. Deus, qui te pontificalis honore voluit insigniri, clementer annuat, ut que per cornua mitre figurantur, ad tutelam et salutem anime fortiter et prudenter corde tractes. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen. Data mitra, det ei codicem evangeliorum dicens. Accipe evangelium, et vade, predica populo tibi commisso; potens est enim Deus ut augeat tibi graciam: qui vivit et regnat Deus. Per omnia secula seculorum. Amen. Et tunc legitur evangelium; quo lecto episcopus novus ex more Romane ecclesie ex institucione pape Melchiadis habet offerre duos magnos panes, duas amphoras vini, duos magnos cereos, set istas oblaciones non observat ecclesia Anglicana: set lecto evangelio recedit episcopus, de novo consecratus, quem deducant duo episcopi ad locum ubi missam est celebraturus. Postea Dominus consecrator inceptam missam peragat.

Hec hostia Domine quesumus emundet nostra delicta; et ad

sacrificium celebrandum subditorum tibi corda mentesque sanctificet. Per. In fractione panis.

Hanc igitur oblacionem servitutis nostre, set et cuncte familie tue quam tibi offerimus, eciam pro famulo tuo quem ad episcopatus ordinem promovere dignatus es; quesumus Domine, ut placatus accipias, et propicius in eo tua dona custodias, ut quod divino numere consecutus est, divinis effectibus exequatur diesque nostros, &c. Postcommunio.

Hec nos communio Domine purget a crimine, et celestis remedii faciat esse consortes. Per. Electus autem juxta prescriptum ordinem consecratus inclinet se ad pedes ejus, gracias referendo, quam duo ex coepiscopis per manus adducentes in locum, ubi voluerit missam celebrare. Cum ad sedem episcopii sui consecratus episcopus pervenerit, priusquam in cathedra ponatur, ab aliquo episcopo cui a metropolitano injunctum fuerit, hec oratio ante ipsam cathedram dicatur.

Deus honorum omnium, Deus omnium dignitatum, que glorie tue sacris famulantur ordinibus, huic famulo tuo quem apostolice sedis presulem et primatem sacerdotum ecclesie tue doctorem dedisti, et ad summi sacerdocii ministerium elegisti, hanc quesumus, Domine, graciam largiaris, ut cathedram pontificalem ad regendam ecclesiam tuam et plebem universam ascendat. Hic mittatur in cathedram episcopalem et hec oracio dicitur.

Omnipotens Pater sancte, Deus eterne, tu ordinem dignatus es in eternis sedibus ordinare; in celo, Domine, in eternum permanet verbum tuum, ubi angelos et archangelos suo tibi ordine mancipasti, et in veteris testamenti privilegio, Moisen et Aaron in sacerdotibus tuis, et Samuel inter eos qui invocant nomen tuum; patriarchas et prophetas ad te consulendum populo tui ordinasti; in novo, per filium tuum Jesum Christum, apostolos sanctos et precipue apostolum Petrum in cathedram

honoris, universe ecclesie proposuisti; et Mathiam ejusdem consortem, in apostolatum atque cathedram honoris numerasti, et in numerum sanctorum omnium apostolorum evocasti; quesumus, pro tua universa misericordia, in nostris temporibus da tuam graciam fratri nostro N. ad instar sanctorum apostolorum tuorum sedencium in cathedra honoris et dignitatis, ut in conspectu majestatis tue dignus honore appareat. Per, &c. Alia oracio.

Domine Jesu Christe, tu preelegisti apostolos tuos, ut doctrina sua nobis preessent, tu eciam vita apostolorum hunc episcopum doctrinam docere et benedicere et erudire digneris, ut immaculatam vitam et illesam conservet, qui cum Patre. Benedictio eiusdem.

Populus te honoret: adjuvet te Deus: quicquid petieris, prestet tibi Dominus: cum honore, cum castitate, cum sciencia, cum largitate, cum caritate, cum humilitate, dignus sis, humilis sis, justus sis, sincerus sis, apostolus Christi sis, accipe benedictionem et apostolatum qui permanet in die ista: in die futura angeli sint ad dexteram tuam et ad sinistram tuam: ecclesia sit mater tua, sit Deus Pater tuus; sint angeli amici tui; sint fratres tui apostoli; et apostolatus tui gradum custodiant: confirmet te Deus in justicia, in sanctitate, in ecclesia sancta: angeli recipiant te, et pax tecum inseparabilis; per redemptorem Dominum nostrum Jesum Christum, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat, in secula seculorum. Amen. Missa episcopi pro se in die ordinationis sue.

Deus, qui suffragantibus meritis non propriis, set, sola ineffabilis gracie largitate, me familie tue preesse voluisti; tribue tibi digne persolvere ministerium sacerdotalis officii, et ecclesiasticis convenienter servire ministeriis, plebemque commissam, et in omnibus, protegente te, gubernare concede; mundi Creator et rector, ad humilitatis mee preces placatus intende, et me

famulum tuum, quem nullius suffragantibus meritis, set immensa largitate clemencie tue, celestibus misteriis servire tribuisti, dignum sacris altaribus fac ministrum et quod in ea celebrandum voce depromitur, tua sanctificacione firmetur. Per. Super oblata.

Ad gloriam, Domine, tui nominis annua festa repetentes sacerdotalis exordii, hostiam tibi laudis offerimus, suppliciter exorantes, ut cujus ministerii vice tibi servivimus inuncti, suffragiis ejus reddamur accepti. Per. Infra canonem.

Hanc igitur oblacionem quam tibi offero, ego tuus famulus et sacerdos, ob diem in quo me dignatus es in ministerio sacro constituere sacerdotem, obsecro placatus accipias, unde majestatem tuam exoro; ut quod in me largiri dignatus es, propicius custodire digneris. Per. Intra canonem.

Benedictio Dei, qui me indignum peccatorem ad pontificatus officium dignatus es promovere, sua vos illustret atque sanctificet benedictione: donet autem mihi per graciam suam bene operandi facultatem, et nobis sui famulatus perfectissimam obedienciam. Amen. Sicque nos doctrinis spiritualibus et operibus bonis repleri in presenti vita concedat, ut ad pascua vite eterne cum ceteris ovibus suis nos pariter introducat. Amen. Postcommunio.

Repleantur consolationibus tuis, quesumus, tuorum corda fidelium; pariterque et de ecclesie tue presule, et de suorum, votorum plenitudine, graciarum tibi referant actionem. Per.

BENEDICTIO ABBATIS MONACHORUM.

In benedictione abbatis Monachorum, que semper fiat die dominico vel festo solempni, inter epistolam et evangelium; presentetur abbas indutus alba, fanone, et capa, cum duobus vel tribus senioribus sui monasterii vel aliis venerabilibus personis episcopo ante evangelium, et ordinetur pro abbate unum faldistorium ante gradum altaris, quo presentato, dicat episcopus per modum lectionis.

Ecclesie N. electus, fratres karissimi, adest ad suum ordinem suscipiendum: unde sanctorum patrum prius eum censemus auctoritate examinandum de hiis, que ad sacram religionem et monasticam professionem pertinent. Karissime frater, quia gracia Dei et electio fratrum et prioris vite tue conversacio ad hoc te provocavit officium, volumus per teipsum scire, utrum velis cum ipsis esse, et mores tuos ab omni malo temperare, et ad omne bonum quantum Deus dederat? R. Volo. Interrogacio. Vis tuum propositum et sancti Benedicti regulam ipse observare, tibique subjectos, ut id ipsum faciant diligenter instruere. R. Volo. Interrogacio. Res quoque ecclesie hactenus dispersas injuste, vis, quantum prevales; congregare, easque in usus ecclesie fratrum, pauperum, eciam et peregrinorum, conservare? R. Volo. Interrogacio. Vis humilitatem et pacienciam in temetipso custodire, et alios similiter docere? R. Volo. Interrogacio. Vis semper in divinis esse negociis mancipatus, et a terrenis negociis vel lucris turpibus alienus, quan-

tum te humana fragilitas consentit posse? R. Volo. Interrogacio. Vis pauperibus et peregrinis, omnibus indigentibus, esse propter nomen Dei, affabilis et misericors? R. Volo. Interrogacio. Vis sancte matri ecclesie N. canonicam per omnia subjectionem exhibere? R. Volo. Tunc dicat episcopus profitere. "Ego frater N. talis monasterii, ordinandus abbas promitto coram Deo, et sanctis ejus fidelitatem, dignamque subjectionem, obedienciam et reverenciam matri mee ecclesie. N. tibique domino meo episcopo, et successoribus tuis canonice intrantibus, secundum sacrorum instituta canonum, et prout precipiat inviolabilis auctoritas Romanorum pontificum." Et faciat crucem in carta cum calamo.

Omnipotens Deus, in hiis et in ceteris bonis, sit cooperator tuus. Et tunc prosternent se episcopus et abbas ante altare et dicatur letania a choro usque Omnes sancti orate pro nobis: tunc dicat episcopus. Pater noster. Et ne nos. Salvum fac servum tuum. Deus meus sperantem in te. Dominus custodiat introitum tuum. Ex hoc nunc et usque in seculum. Dominus custodiat te ab omni malo. Custodiat animam tuam Dominus. Mittat ei auxilium de sancto. Et de Sion tuere eum. Exurge Domine adjuva nos. Et libera nos propter nomen tuum. Dominus vobiscum. Oremus.

Concede quesumus omnipotens Deus, ut famulum tuum, quem ad regimen animarum elegimus, gracie tue dono prosequaris; ut, te largiente, cum ipsa tibi nostra electione placeamus. Per Dominum. Oremus.

Deus, qui sub tue majestatis arbitrio, omnium regnorum contines potestatem, tibi supplices preces fundimus, humiliter exorantes, ut hunc famulum tuum. N. a nobis indignis in gradum abbatis electum, superneque sanctificacionis gracia benedicere digneris, ut in diebus ejus devocio renascatur discipline, et ut, te adjuvante, suis subditis placita tibi possit pre-

bere exempla; tibique cum timore, subditis ac mansuetus militans, tue majestatis mereatur ubique clipeo pacifice protegi; dextera tue divinitatis eum digneris locupletare; ut opem frugalem inferre et omnibus undique advenientibus pie possit profutura exhibere. Tu illi esto honor, tu gaudium in domo, in itinere socius, in merore solacium, in ambiguitate consilium, in egritudine medicina, in laboribus adjutor, in adversis defensio, in tribulacione paciencia, in te providenciam mentis per te discat cum consilio, commissi sibi gregis gubernacula sapienter moderare, ut semper felix semperque exultans de tue bonitatis ditatus beneficiis, mereatur gaudere, et perennitatem presentis vite bona temporalia benigne suscipere, ac supernis civibus angelorumque choris per eterna commercia copulari. Per Dominum nostrum, &c. Oremus.

Super hunc famulum tuum Domine quesumus dignanter intende, et da ei scienciam veram, spem firmam, consilium rectum, et doctrinam sanctam, ut aptus inveniatur ad accipiendam graciam tue benedictionis; quatenus et ipse sine offensione, sanctorum vestigia patrum sequatur suosque sequales sanctis amonicionibus sequi faciat, sciatque, qui suscipit animas regendas, in die judicii pro hiis omnibus rationem est redditurus Domino nostro Jesu Christo, qui cum Patre, &c. Tunc episcopus vertat se ad altare, flectendo genua incipiat ymnum. Veni Creator. Et incipiat cum clericis suis quemlibet versum, et chorus prosequatur, quo dicto det et regulam, dicens. Accipe regulam a sanctis patribus tibi traditam ad regendum gregem tibi a Deo creditum, quantum ipse Deus te comfortavit, ac fragilitas humana permiserit. Postea tradat ei baculum, dicens modesta voce. Accipe baculum pastoralis officii, quem preferas caterve tibi commisse ad exemplum juste severitatis et correccionis. Si sit anulandus et mitrandus tunc dentur sibi. Postea sequitur consecratio. Dominus vobiscum, &c. Oremus.

Cunctorum bonorum institutor Deus, qui per Moisen famulum tuum ad gubernandas ecclesias prepositos instituisti; tibi supplices preces fundimus, teque devotis mentibus exoramus ut hunc famulum tuum N. quem conveniencio et electio famulorum tuorum abbatem hodie ovium tuarum esse instituit, protectionis tue gracia munire digneris, sicque regere subditos concedas, ut cum omnibus illis regna celorum adipiscatur, quatenus, te opitulante, Domine, apostolicis jugiter fultus doctrinis, cum centessimo fructu letus introeat portas paradisi, atque, te, Domine, collaudante, audire mereatur, euge serve bone et fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam; intra in gaudium Domini tui. Dimissa voce dicat. Quod ipse prestare dignetur, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus. Hic elevetur vox ad modum prefacionis. Per omnia secula seculorum. Dominus vobiscum. Sursum. Gracias, &c.

Vere dignum et justum est, equum et salutare, nos tibi semper et ubique gracias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus. Abhinc teneat manum super capud abbatis usque in finem prefacionis. Affluentem spiritum tue benedictionis super hunc famulum tuum. N. nobis orantibus, propiciatus infunde, ut qui per manus nostre impositionem hodie abbas constitutur, sanctificacione tua digne a te electus permaneat, ut nunquam postmodum de tua gloria separetur indignus. Suscipiat, te largiente, hodie in bono opere perseveranciam, in adversis constanciam, in tribulacione tolleranciam, in jejuniis desiderium, circa peccantes misericordiam, in humilitate principatum, in superbia odium, in fide dilectionem, in doctrina pervigilanciam, in castitate continenciam, in luxuria abstinenciam, in varietatibus moderacionem, in moribus doctrinam. Te tribuente, Domine, talis in hoc monasterio perseveret, qualis levita ab Apostolis sanctus Stephanus meruit perdurare: totam ab hodie diabolicam conversacionem despiciat; tua, Domine, benedictione

largiente contempnat presencia, diligat celestia, desideret sempiterna: sit exemplum et forma justicie ad gubernandam regendamque ecclesiam tuam; fideliter ut speculator idoneus inter suos collegas semper efficiatur, sit magni consilii, industria censure, efficacia discipline; ita, te Domine tribuente, ut in omnibus mandatis tuis sine reprehensione, mundo corde, tibi deserviens ad bravium superne vocacionis, multiplicato fenore, cum centesimo fructu, coronaque justicie ad celestium thesaurorum donativa perveniat: dimissa voce dicat episcopus prestante Domino nostro Jesu Christo, qui cum Patre, &c. Hic elevat manum et dicat hanc oracionem.

Deus omnium fidelium pastor et rector, famulum tuum N. quem pastorem ecclesie tue esse voluisti, propicius respice, da ei, quesumus, verbo et exemplo quibus preest proficere, ut ad vitam una cum grege sibi credito perveniat sempiternam. Per Dominum. Oremus. Deus, cui omnis potestas et dignitas famulatur; da famulo tuo prosperum sue dignitatis effectum, in qua te semper timeat, tibique jugiter placere contendat. Per Dominum. Oremus.

Omnipotens clementissime Pater, tuam omnipotenciam supplices deprecamur, ut infundere digneris super hunc famulum tuum N. quem tuo servorumque tuorum servicio mancipamus, spiritum sapiencie et intelligencie, discrecionisque dona, ut ita sancto gregi tuo preesse valeat et utilitatem servorum tuorum te auxiliante, perfectissime expleat: proper quod hic et in futuro seculo mercedem laborum suorum in consorcio sanctorum tuorum a te piissimo largitore percipiat. Per Dominum, &c. Finita oratione, si sit in proprio monasterio installetur: sin autem, redeat in loco honesto usque in finem misse: hiis rite peractis, si novus abbas in proprio monasterio fuerit benedictus, statim deducatur in chorum et per campanas ecclesie, investietur regimine ecclesie et dicat pontifex. Sta in justicia et sanc-

titate; et retine locum a Deo tibi delegatum; potens est Deus ut augeat tibi graciam. Tunc omnes dent ei pacis osculum flectentes genua cum omni reverencia et ei humiliter tanquam patri obediant. Sequatur oratio pro adepta dignitate ab episcopo dicenda.

Omnium, Domine, fons bonorum, justorum proventuum remunerator, tribue quesumus famulo tuo adeptam bene regere dignitatem, et a te sibi prestitam bonis operibus comprobare. Et incipiatur sonoriter. Te Deum laudamus. Et si episcopus installacioni hujusmodi interesse non poterit, per unum de suis illam fieri faciat, forma predicta. In benedictione abbatis cujuscumque fuerit religionis, fiat ista secunda collecta in missa, si episcopo placuerit.

Concede quesumus famulo tuo abbati, ut predicando et exercendo que recta sunt, exemplo bonorum operum animos suorum instruat subditorum ut eterne remuneracionis mercedem a te piissimo pastore percipiat. Per Dominum. Secreta. Munera nostra, quesumus Domine, suscipe placatus; et famulum tuum semper ubique misericorditer protege. Per Dominum. Postcommunio. Hec nos communio quesumus Domine purget a crimine, et famulum tuum benigna pietate conserva. Per Dominum nostrum, &c.

BENEDICTIO ABBATIS CANONICORUM.

In benedictione abbatis canonicorum inquisitio fiat, ut [illegible] abbate monachorum, et post letaniam et preces ut supra, dicuntur he orationes.

Adesto Domine supplicacionibus nostris, Deus, ut quod humilitatis nostre gerendum est ministerio, tue virtutis impleatur

effectu. Per Dominum. Oremus. Concede quesumus omnipotens Deus, ut famulum tuum N. quem ad regimen animarum elegimus, gracie tue dono prosequaris, ut, te largiente, cum ipsa tibi nostra actione placeamus. Per Dominum. Tunc incipiat episcopus Veni Creator ut supra: ympno dicto det ei regulam ordinis sui et alia insignia, ut in benedictione abbatis monachorum. Postea. Oremus.

Benedic Dominum hunc famulum tuum N. quem ad regimen animarum elegimus, ut sit ei fidelissima cura subditos suos ad bona provocare, seipsum irreprehensibilem custodire, bona semper agere, prava vitare, studium in divinis habere. Illumina, Domine, cor ejus gracia Spiritus sancti, cujus plenitudine repletus, mundana despiciat, prospera contempnat, in adversis fortis et insuperabilis existat; odio habeat superbiam, diligat humilitatem, amplectetur caritatem, pre oculis semper habeat castitatem, dilectione Dei et proximi semper letetur, vicia reprehendat, contra superbos erectus existat, errantes in viam veritatis reducat, bonis se parere faciat. Expande, Domine, ei thesaurum sapiencie, ut sciat et intelligat, ceterosque doceat verba legis tue, ut veteri testamento instructus, voluntatem tuam faciat et usque in finem perficiat, dominator Domine, a cujus munere venit omne bonum: da ei potestatem ligandi et solvendi subditos suos, et ita rem ecclesiasticam moderare, ut in nullo dissentiat a vero, set ita ducat subditos suos, ut celestis patrie faciat colonos ipseque in finem mereatur audire, Euge serve bone, et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, intra in gaudium Domini tui. Oremus.

Deus, lumen eternum, qui illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum, majestatem tuam cum omni supplicacione deposcimus, ut hunc famulum N. qui, te auctore, per manus nostre imposicionem, abbas et pastor animarum ordinatur, tua multiplici benedictione confirmare digneris, et infusione graite tue animam ejus et corpus perfundas et ab omni veneno peccati emundatus, hic et in eternum tua potissima gracia be-

nedici mereatur. Per Dominum, &c. Et sequatur prefacio cum oracionibus sequentibus ut supra abbatis monachorum: quibus finitis tradat ei episcopus regulam canonicorum dicens.

Accipe gregis dominici paternam prudenciam et animarum procuracionem, ut per divine legis incedendo precepta, sis ei dux ad celestis hereditatis pascua; adjuvante Domino nostro Jesu Christo, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus: per omnia secula seculorum. Postea tradat ei episcopus baculum dicens. Accipe virgam pastoralis solicitudinis et sic vigila super gregem dominicum tibi commissum, quatenus sicut fidelis servus et prudens merearis intrare in gaudium domini tui. Hic secundum usum Romanum precingat eum pontifex baltheo sacerdotali dicens. Precingat te Dominus renes cordis et corporis tui, ut acceptabiles offeras hostias Deo, cui est honor, et gloria, in secula seculorum. Amen. Sed istud non observat ecclesia Anglicana, nec oblaciones panis et vini et cereorum post evangelium: deinde legatur evangelium, quo perlecto offerat novus abbas ex consuetudine sancte Romane ecclesie, ex institucione pape Melchiadis, panes duos et amphoras duas plenas vino, et duos cereos ardentes; et post communionem episcopi novus abbas recipiat communionem de manu episcopi: et missa suo ordine finiatur.

BENEDICTIO ABBATISSE.

Ordo ad benedicendam abbatissam que fiet festo sollempni vel saltem die dominico post evangelium. Veniat electa ante altare cum duabus vel tribus sororibus suis eam conducentibus coram episcopo ante altare, verso vultu ad populum sedente et dicente.

Ecclesie N. matris electa, fratres karissimi, adest ad suum

ordinem suscipiendum. Unde sanctorum patrum prius eam censemus auctoritate examinandam de hiis que ad sacram religionem et monasticam professionem pertinent. Karissima soror, quia gracia Dei et electio sororum tuarum, priorisque vite conversacio ad hoc te provocavit officium, volumus per teipsam scire, utrum velis cum ipsis esse, et mores tuos ab omni malo temperare, et ad omne bonum, quantum Deus dederit, commutare? R. Volo. Interrogacio. Vis tuum propositum et sancti N regulam ipsam observare, tibique subjectas ut id ipsum faciant, diligenter instruere? R. Volo. Interrogacio. Res quoque ecclesie hactenus dispersas injuste, vis quantum prevales, congregare, easque in usus ecclesie pauperum, sororum, et eciam peregrinorum conservare? R. Volo. Interrogacio. Vis humilitatem et pacienciam in temetipsa custodire, et alios similiter docere? R. Volo. Interrogacio. Vis semper in divinis esse negociis mancipata, et a terrenis negociis vel lucri turpibus aliena, quantum te humana fragilitas consentit posse? R. Volo. Interrogacio. Vis pauperibus et peregrinis, omnibusque indigentibus, proper nomen Dei, esse affabilis et misericors? R. Volo. Interrogacio. Vis sancte matri ecclesie N. canonicam per omnia subjectionem exhibere? R. Volo. Tunc dicat episcopus, profitere. Et ipsa puplice profiteatur sicut habetur in benedictione abbatis monachorum. Et tunc dicat episcopus. Omnipotens Deus in hiis et in ceteris bonis, sit cooperator tuus. Et tunc prosternent se episcopus et abbatissa ante altare et dicitur letania a choro usque. Omnes sancti, orate pro nobis: tunc dicat episcopus. Pater noster. Et ne nos. Salvam fac ancillam tuam. Dominus custodiat introitum tuum et exitum tuum. Dominus custodiat te ab omni malo, &c. Mittat tibi auxilium de sancto, &c. Exurge Domine adjuva nos. Domine, exaudi oracionem meam. Dominus vobiscum. Oremus.

Concede quesumus omnipotens Deus affectui nostro tue miseracionis effectum, et famulam tuam, quam ad regimen animarum elegimus, gracie tue dono prosequere, ut, te largiente, cum ipsa tibi in nostra actione placeamus. Per Dominum. Et tunc dicat episcopus ympnum. Veni Creator. Ympno dicto, benedicat eam episcopus ita dicens. Oremus.

Exaudi Domine preces nostras, et super hanc famulam tuam. N. Spiritum tue benedictionis emitte, ut celesti munere dicata et tue majestatis dona possit adquirere, et benemerendi aliis exemplum prebere. Per Dominum. Oremus.

Omnipotenciam tuam humiliter imploramus, ut super hanc famulam tuam, quam ad sacrum ordinem assumere dignatus es, bene ✠ dictionis tue donum dignante infundas, eique graciam consecracionis tribuas, ut quod percipit, te protegente, illesum custodiat. Submissa voce. Per Dominum, &c. Alta voce ad modum prefacionis. Per omnia secula seculorum. Dominus vobiscum. Sursum corda. Gracias.

Vere dignum et justum est, equum et salutare, nos tibi semper et ubique, gracias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, adesto precibus nostris, adesto votis, adesto famulantibus, adesto consecracionibus, qui omnia per verbum virtutis tui mirabiliter dispensas, et dispensanda ministras, qui diversis floribus tuam semper exornas ecclesiam, dum eam virtutum exemplis et illustrium feminarum irradias institutis; qui eciam de inferiori sexu hanc famulam tuam N servitutis tue applicare dignatus es famulatui. Effunde super hanc famulam tuam, quam in effectum divinum fideliter dedicamus, graciam Spiritus sancti, ut tibi omni tempore ejus servitus dignanter complaceat, eamque dextera potencie tue bene ✠ dicere sanctificare digneris in opus ministerii tui condignum; quatenus actum ministracionis sibi credite fideliter exequatur, et ejusdem sancti Spiritus septiformis gracie virtute corroboretur. Requiescat igitur super eam, pre-

camur, Domine, spiritus sapiencie et intellectus, spiritus consilii et fortitudinis, spiritus sciencie et pietatis, ac repleas cum spiritu oris tui. Concede ei quoque gravitatem actuum, censuramque vivendi, ut in lege tua die ac nocte meditetur, mandata tua custodiat, dictis tuis obediat, sacris lectionibus insistat, terrena et transitoria despiciat, atque omni tempore bonis operibus inserviat; omnem libidinem prave voluptatis superet: amorem honeste castitatis teneat: ut tibi sponso venienti cum lampadibus suis inextinguibilibus possit occurrere, et ne cum stultis excludatur; regalem januam cum sapientibus virginibus licenter introeat: habundet in ea tocius forma virtutis, auctoritas modesta, pudor constans, innocencie puritas et spiritualis observancia discipline. In moribus ejus precepta tua fulgeant, ut sue castitatis exemplo cunctis sibi subditis imitacionem prebeat, purum et bonum consciencie testimonium ostendens: in Christo Jesu firma et stabilis perseveret, atque ipsa ita perceptum ministerium, te auxiliante, agat, quatenus ad eternam remuneracionem, te donante, pervenire mereatur; per Dominum. Tunc det ei regulam episcopus dicens, Accipe regulam sancte conversacionis, simul et benedictionis, ut per hanc, cum grege tibi credito, in districti die judicii Domino incontaminata representari valeas: ipse te adjuvare dignetur, qui cum Deo Patre in unitate spiritus sancti vivit et regnat Deus, per omnia secula seculorum. Amen. Post det ei baculum dicens. Accipe baculum pastoralis officii quem preferas caterve tibi commisse ad exemplum juste severitatis et correccionis. Tunc det ei annulum dicens. Accipe anulum, fidei signaculum, Spiritus sancti ut sponsa voceris, et sic ei fideliter servias. Postea dicat. Oremus.

Domine Deus omnipotens, qui sororem Moisi Mariam preeuntem cum ceteris virginibus inter equoreas undas cum tympanis et choris letam ad litus maris venire fecisti, supplices

deprecamur pro fideli famula tua N, que hodie in cathedra materna super universas subditas sibi, abbatissa constituitur, ut prima norma tueatur cunctas famulas tuas, quatenus ad eternam gloriam, te auxiliante, cum omnibus sanctis introeat leta, ibique exultans cum angelis, canens cantica nova, sequatur agnum quocumque ierit, Jesum Christum Dominum nostrum, qui tecum vivit et regnat, &c. Oremus.

Famulam tuam, quesumus Domine, tua semper gracia benedicat et inculpabilem ad vitam perducat eternam. Postea installetur per episcopum si in proprio monasterio fuerit benedicta, ut abbates installantur: si in capella episcopi vel alibi fuerit benedicta, ordinetur pro ea locus honestus, quo resideat usque in finem misse et missa suo ordine peragatur.

CONSECRATIO VIRGINUM.

Ordo consecrationis virginum, que die sollempni est facienda, fiat hoc modo. Virgo Deo dicanda post introitum misse et collectam, priusque legatur epistola, ante altare veniat lento gressu et vultu demisso, habitum quem religio sua requirit atque velamen propriis manibus gestans, et cedulam sui professionis velamenque suum et cedulam super altare ponat, habitum vero super gradum ante altare dimittens. Quem habitum sic dismissum episcopus benedicit dicens. Dominus vobiscum, &c. Oremus.

Deus eternorum bonorum fidelissime promissor, certissime

persolutor, qui vestimentum salutare et indumentum eterne jocunditatis tuis fidelibus promisisti, clemenciam tuam suppliciter exoramus, ut hec indumenta, humilitatem cordis et contemptum mundi significancia, quibus famula tua sancto visibiliter est informanda proposito, propicius bene ✠ dicas, ut beate castitatis habitum quem, te inspirante, suscipiet, te protegente custodiat, et quam vestibus venerande promissionis induis temporaliter, beata facias immortalitate vestiri. Per Dominum. Oremus.

Domine Deus bonarum virtutum dator, et omnium benedictionum largus infusor, te obnixis precibus deprecamur, ut has vestes bene ✠ dicere et sanctificare ✠ digneris, quas famula tua N. pro indicio cognoscende religionis vult induere, ut inter reliquas famulas tibi cognoscatur dicata. Per Dominum. Tunc aqua aspersum det ei episcopus virginitatis vestimentum dicens. Accipe hoc indumentum quod proferas ante tribunal Domini nostri Jesu Christi, cui flectitur omne genu celestium et infernorum. Qui cum Patre et Spiritu sancto vivit, &c. Postea legatur epistola et peragatur missa usque ad offertorium. Ipsa autem virgo interim accepto indumento, eat in vestiarium et illo se induat, quo induta dum canitur in choro offertorium, intret chorum et stet in loco suo offerenda ferens, cereum in manu sua ardentem cantans Responsorium. Amo Christum in cujus thalamum introibo; cujus mater virgo est; cujus pater feminam nescit; cujus mihi organa modulantibus vocibus cantant. Quem cum amavero, casta sum: cum tetigero, munda sum: cum accepero, virgo sum. Expectans vocacionem episcopi ter dicentis, Venite, venite, venite filie, audite me, timorem Domini docebo vos, procedat virgo cum ardenti luminari in medium chori, expectans ibi finem illius antiphone: qua finita, virgo flexis gembus in terram quasi gracias agens Deo pro dulcissima advocacione, incipiet statim versus Et nunc sequimur te in toto corde et time-

mus te, et querimus faciem tuam, Domine, nec confundas nos; set fac nobis juxta mansuetudinem tuam, et secundum multitudinem misericordie tue. Et cantans atque procedens veniat ad altare: si forte contigerit, ut sine pudore verecundie gravata, sive pocius amore cordis et lacrimarum dulcedine, preventa sit, ut cantum quem incepit finire non possit, cantrix ecclesie cum sociis sodalibus paratissima sit ad subveniendum illi. Et finito cantu tapetibus interim extensis prosternat se; set episcopus cum suis ministris ante altare prostratus dicat septem psalmos penitenciales: duobus cantoribus interim letaniam cantantibus usque Omnes sancti orate pro nobis. Quo dicto, surgat episcopus et vertat se ad altare, et flexis genibus incipiat ympnum, Veni creator. Et sic flectat quousque ympnus decantetur, episcopo quemlibet versum incipiente: ympno dicto, virgo procedat, et faciat professionem diu desideratam hoc modo dicens.

Ego soror N. promitto stabilitatem et conversionem morum meorum, et obedienciam secundum regulam sancti N. coram Deo et sanctis ejus in hoc monasterio, quod constructum est in honore sancti vel sancte N. in presencia venerabilis patris et domini domini N. Dei gracia episcopi N. et domine abbatisse vel priorisse hujusmodi monasterii. Et osculetur manum episcopi. Et tunc affirmans quod dixit, signum crucis cum incausto faciat, quam episcopus accipiat et servandam tradat. Et statim facta processione, in terram flexis genibus dicat hunc versum. Suscipe me Domine secundum eloquium tuum, et vivam; et non confundas me ab expectacione mea. Et si forte plures fuerint simul dicande, omnes simul dicant eundem versum quo dicto tunc cum Gloria Patri, iterum prosternat se in loco quo prius: tunc similiter subjungatur. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos, &c. De profundis. Salvam fac ancillam tuam. Deus meus. Mitte ei auxilium de

sancto. Et de Syon tuere eam. Esto ei turris fortitudinis. A facie inimici. Nichil proficiat inimicus in ea. Et Filius, &c. Domine exaudi. Dominus vobiscum. Oremus.

Deus indulgencie Pater, qui serenitatem tue districcionis temperans, indulsisti, ne filius portaret iniquitatem patris; et qui mira dispensacione eciam cum mali bene utantur tua dilectione, graciam per eos frequenter operaris; quesumus clemenciam tuam ut huic famule tue N. non obsistat quod habitum religionis per nos, tanta ac tali re indignos, accipit; set ministerium quod exterius per nos exhibetur, interius per donum sancti Spiritus exequaris. Per Dominum, &c. Tunc accedat virgo ad episcopum ante gradum altaris cantando antiphonam. Ancilla Christi sum; et ideo ostendo me servilem exhibere personam: qua cantata dicat episcopus sonora voce antiphonam. Summa ingenuitas est, in qua Christi servitus comprobatur. Deinde fiat benedictio velaminis hoc modo. Oremus.

Suppliciter, te Domine, rogamus ut super hanc vestem capiti ancille tue imponendam benedictio tua benigniter descendat, et sit hec vestis benedicta ✠ et consecrata et immaculata et sancta huic ancille tue. Per Christum Dominum nostrum. Postea vero accedat ad episcopum et tradens cercum suum alicui socie sue, humiliato capite suscipiat velamen de manu episcopi, quod tunc episcopus mittat super capud ejus, dicens.

Accipe, virgo Christi, velamen virginitatis et continencie indicium, per quod Spiritus sanctus superveniet in te et virtus altissimi sit tibi obumbraculum contra estum malarum temptacionum, prestante eodem Domino nostro Jesu Christo, qui vivit et regnat cum Deo Patre, in unitate ejusdem Spiritus sancti, Deus, per omnia secula seculorum. Amen. Que dum accipit manum episcopi deosculetur, et incipiat statim atque decantet antiphonam. Induit me Dominus ciclade auro tecta, et im-

mensis movilibus ornavit me. Si plures affuerint virgines, singula queque divisim decantet antiphonam, qua cantata, benedictio anuli. Oremus.

Creator et consolator humani generis, dator gracie spiritualis, largitor eterne salutis, tu Domine mitte benedictionem tuam super hunc anulum, ut que illum gestaverit, sit armata virtute celestis defensionis, et proficiat illi ad eternam salutem. Per Christum Dominum. Oracione finita, mittat episcopus anulum in digitum virginum dicens. Desponso te Jesu Christo, filio summi patris, qui te illesam custodiat, et ab omni malo defendat. Amen. Vel sic. Accipe anulum, fidei signaculum, sancti Spiritus ut sponsa voceris, ut sic ei fideliter servia. Vel sic, Accipe anulum quem proferas ante Agnum sponsum tuum Jesum Christum Dominum nostrum, in die celestium nupciarum. In nomine Patris, &c. Tunc virgo decantet antiphonam. Anulo suo subarravit me Deus meus Jesus Christus, et tanquam sponsus decoravit me corona. Qua cantata accipiens virgo cereum interim prosternat se ad superventuram benedictionem: tunc dicat episcopus. Dominus vobiscum. Oremus.

Respice Domine propicius super hanc famulam tuam N. ut virginitatis sancte propositum, quod, te inspirante, suscepit, te gubernante, custodiat, dimissa voce. Per Dominum nostrum, &c. Prefacio. Per omnia secula seculorum. Dominus vobiscum. Sursum corda. Gracias agamus Domino Deo nostro.

Vere dignum et justum est, equum et salutare, nos tibi semper et ubique gracias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus. Castorum corporum benignus habitator et incoruptarum amator animarum; Deus qui humanam substanciam in primis hominibus diabolica fraude viciatam, in verbo tuo, per quod omnia facta sunt, reparas; ut eam non solum ad prime originis innocenciam revoces, set eciam ad experienciam eternorum bonorum, que in novo seculo sunt habenda, perducas, et obstructos

adhuc condicione mortalium, jam ad similitudinem provehas angelorum. Respice propicius super hanc famulam tuam N. que in manu tua continencie sue propositum collocans, tibi devocionem offert, a quo et ipsa idem votum assumpsit. Quomodo enim animus mortali carne circumdatus, legem nature, libertatem licencie, vim consuetudinis, et stimulos etatis evinceret, nisi tu per liberum arbitrium hunc amorem virginitatis clementer accenderes? tu hanc cupiditatem in ejus corde aleres? tu fortitudinem ministrares? Effusa namque in omnes gentes gracia tua, ex omni nacione que est sub celo, in stellarum innumerabilem numerum, novi testamenti heredibus adoptatis, inter ceteras virtutes, quas filiis tuis, non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, set de tuo spiritu genitis, indidisti; etiam hoc donum in quasdam mentes de largitatis tue fonte defluxit; ut cum honorem nuptiarum nulla interdicta minuissent, ac semper super sanctum conjugium tua benedictio permaneret; existerent tamen sublimiores anime, que in viri et mulieris copula fastidirent connubium, concupiscerent sacramentum, non hoc concupiscerent quod habet maritale connubium, set eligerent quod promittit divinum Christi ecclesieque sacramentum, nec imitarentur quod nupciis agitur, set diligerent quod nupciis prenotatur. Agnovit auctorem suum beata virginitas, et emula integritatis angelice, illius thalamo, illius cubiculo se devovit, qui sic perpetue virginitatis sponsus est, quemadmodum perpetue virginitatis est filius. Imploranti igitur auxilium tuum, Domine, et confirmari se benedictionis tue consecratione cupienti, da protectionis tue munimen et regimen, ne hostis antiquus, qui excellenciora studia subtilioribus infestat insidiis, ad obscurandam perfecte continencie palmam, per aliquam mentis serpet incuriam et rapiat de proposito virginum, quod eciam moribus decet inesse nupciarum. Sit in ea, Domine, per donum sancti Spiritus, prudens modestia, sapiens benignitas, gravis lenitas, casta libertas, in caritate fer-

veat, et nichil extra te diligat, laudabiliter vivat, laudarique non appetat: te in sanctitate corporis, te in anime sue puritate glorificet. Amore te timeat: amore tibi serviat, tu ei honor sis, tu gaudium, tu voluntas, tu in merore solacium, tu in ambiguitate consilium, tu in injuria defensio, in tribulacione paciencia, in paupertate habundancia, in jejunio cibus; in infirmitate medicina; in te habeat omnia quem diligere appetit super omnia; et quod est professa, custodiat. Scrutatori pectorum non corpore placitura, set mente, transeat in numerum sapientum puellarum, ut celestem sponsum accensis lampadibus cum oleo preparacionis expectet, non turbata de improviso regis adventu, set secura cum lumine, et precedencium virginum choro juncta, jocanter occurrat. Et ne excludatur cum stultis, sed regalem januam cum sapientibus virginibus licenter introeat, et in agni tui perpetuo comitatu probabilis permansura castitate permaneat. Dimissa voce. Per Dominum nostrum, &c. Ista oratio dicitur legendo sine, Oremus, super velatas virgines.

Benedicat te Deus Pater, et Filius, et Spiritus sanctus omni benedictione spirituali, ut maneas incorrupta, inviolata, immaculata, sub vestimento sancte Marie, Matris Domini nostri Jesu Christi. Amen. Requiescat super te septiformis spiritus Dei, spiritus sapiencie et intellectus, spiritus consilii et fortitudinis, spiritus sciencie et pietatis, et repleat te spiritus timoris Domini. Amen. Fragilitatem tuam Dominus solidet: fidei constancia te roboret, validamque confirmet, pietate alleviet, miseracione conservet. Amen. Mentem tuam regat, vias tuas dirigat, cogitaciones sanctas in te instituat, Amen. Actus tuos probet, opera bona in te perficiat, caritate te edificet, sapiencia te illuminet, castitate te muniat, sciencia te instruat. Amen. In virtute multiplicet, in sanctitate sublimet, ad pacienciam te preparet, ad obedienciam te subdet, in humilitate preservet. Amen. Ad continenciam det tibi fortitudinem, reddat te so-

briam, protegat te pudicam, in infirmitate visitet, in conversacione custodiat, in prosperitate te temperet, in iracundia mitiget, in iniquitate te emendet. Amen.

Infundat tibi graciam, remitat tibi offensam, tribuat disciplinam, ut hiis et similibus virtutibus fulta et sanctis operibus illustrata, illa semper studeas agere, que digna fiant Deo in eterna remuneracione. Amen. Illum habeas testem in manibus, quem habitura es judicem, atque ita aptare te studeas, ut prefulgentem gestes in manibus lampadem, sicque intratura sponsi thalamum, occurras venienti cum gaudio, ut nichil in te reperiat fetidum vel sordidum, nil incultum, nichil corruptum, nichil inhonestum, set niveam et candidam animam, corpusque lucidum atque splendidum. Amen. Ita cum dies ille tremendus remuneracionis justorum retribucionisque malorum advenerit, non inveniat in te ultrix flamma quod urat, sed divina pietas quod coronet, quia jam in hoc seculo conversacio religiosa mundavit. Amen. Hincque tribunal eterni regis ascensura, celsaque pallacia cum eisdem mercaris porcionem, qui sequuntur Agnum et cantant canticum novum sine cessacione, illic perceptura premium post laborem, semperque maneas in regione innocencium: atque ipse benedicat te de celis qui, per crucis passionem, humanum genus est dignatus redimere in terris, Jesus Dominus noster, qui cum eterno Patre et Spiritu sancto in Trinitate perfecta vivit et regnat Deus, per omnia secula seculorum. Amen. Oremus.

Te invocamus, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, super hanc famulam tuam, que tibi vovit servire pura mente mundoque corpore, et eam sociare digneris inter illa centum quadraginta quatuor millia qui virgines permanserunt, et se cum mulieribus non coinquinaverunt, in quorum ore dolus inventus non est; et ita hanc famulam tuam faciat permanere immaculatam usque in finem, per immaculatum Dominum nos-

trum Jesum Christum, cum quo vivit et regnat, Deus, in unitate Spiritus sancti. Per omnia secula seculorum. Amen.

Post hec relinquens puella cereum suum et offerat panem et vinum hoc modo. Virgo Deo dicata utraque manu linthiamine cooperta teneat in manu dextera patenam cum hostia, in sinistra calicem cum vino: et procedens ad offerendum, mittat hostiam de patena sua in patenam quam tenebit episcopus, vel ejus diaconus; similiter offerendo vinum, et fundat illud in calicem quem episcopus vel ejus diaconus tenebit vacuum. Quo facto, episcopus cooperiat faciem ejus velamine, et permaneat in summo silencio usque in tercium diem, nihil omnino illorum vestimentorum que in benedictione habuit exuens vel mutans, nisi tantum sotulares pedum. Iterum accipiat cereum et redeat in chorum stetque inclinata et ultima, usque dum communicetur, qua communicata, et missa finita, relinquat cereum in manu episcopi, et deinceps die noctuque cum omni devocione cordis magis quam modulacione vocis, Domino nostro Jesu Christo, cui se devovit, jugiter servire intendat, cantando. R. Omne regnum mundi. Et ad omnes horas diurnas atque nocturnas usque in diem terciam ultima stabit.

BENEDICTIO VIDUE.

Licet vidua, potest omni die benedici, decencius est tamen ut benedicatur die solempni, vel saltem die dominica. Inter epistolam et evangelium, episcopo sedente in faldistorio versus populum, vidua coram episcopo genuflectente, interroganda est ab episcopo, si sponso Christo, postpositis carnis illesebris, se

optat jungi. Ipsa vero puplice, in vulgari, se perpetuam continenciam servaturam profiteatur in manibus episcopi:* facta professione, surgat episcopus et benedicat clamidem, dicendo. Dominus vobiscum. Oremus.

Deus eternorum bonorum fidelissime promissor, certissime persolutor, qui vestimentum salutare et indumentum eterne jocunditatis tuis fidelibus promisisti, clemenciam tuam supplici-ter exoramus, ut hec indumenta, humilitatem cordis et contemptum mundi significancia, quibus famula tua sancto visibiliter est informanda proposito, propicius benedicas, ut beate castitatis habitum, quem te aspirante suscipiet, te protegente custodiat, et quam vestibus venerande promissionis induis temporaliter, beata facias immortalitate vestiri. Per Dominum nostrum, &c. Oremus.

Visibilium et invisibilium Creator, Deus, adesto propicius, et hoc indumentum, sanctitatis effigiem ostendens, desuper gracia tua irrigante bene ✠ dicere digneris. Per Christum Dominum. Oremus.

Aperi quesumus, Domine, oculos tue majestatis ad benedicendum hanc viduitatis vestem; ut que, inordinatis vestibus, viri sui visibus placuit, sacris induta, benedictionis tue graciam mereatur. Per Christum Dominum. Oremus.

Da, quesumus omnipotens Deus, ut hec famula tua, que pro spe retribucionis sibi promisse universam se tibi desiderat consecrari, plena fide animoque permaneat: tribue ei pro viduitate gloriam, pro pudore reverenciam, pro pudicicia sanctitatem: ut ad meritum possit eterne glorie pervenire. Per Christum Do-

* Below is given, in the original, this Form of Profession, probably in the handwriting of Bishop Lacy.

"J. N. Wedow avoue to God perpetuell chastite of my body from henceforward, and in the presence of the honorable fadyr in God, my Lord N., by the grace of God, Bishop of N., I promytt stabilly to leve in the Church, Wedow. And this to do, of myne own hand, I subscribe this wrytyng. Et postea faciat signum crucis."

minum. Episcopus genuflectens incipiat ympnum Veni Creator Spiritus. Quo dicto ipsamet accipiet pallium et velum vel ab alio sacerdote, dicente episcopo. Accipe pallium. Vide inferius, nullus episcopus velare potest viduas.

Accipe pallium sancte integritatis velamen, quod proferas ante tribunal Domini nostri Jesu Christi, cui flectitur omne genu celestium, terrestrium, et infernorum. Et post impositionem velaminis episcopus benedicat anulum dicens. Creator et conservator humani generis, et dator gracie spiritualis, largitor eterne salutis, emitte benedictionem tuam super anulum hunc, ut que eum gestaverit, celesti virtute munita fidem integram fideliter atque sinceram teneat, et, sicut sponsa Christi, continencie propositum custodiat, et in tua voluntate permaneat, et in tuo amore vivat et crescat, et senescat, et multiplicetur in longitudinem dierum. Tunc aspergatur anulus aqua benedicta et ponatur digito vidue per episcopum dicendo.

Accipe, famula Christi, anulum, fidei signum, connubii indicium, quem devota deferas, casta custodias, quoad amplexus divini sponsi coronanda pervenias. Per Christum Dominum nostrum. Oremus.

Consolare Domine hanc famulam tuam viduitatis laboribus constrictam, sicut consolare dignatus es Sareptinam viduam per Heliam Prophetam; concede ei fructum pudicicie, ut antiquarum non meminerit voluptatum: nesciat eciam incentiva viciorum desideria, ut solum tibi subdat proprium collum, quo possit pro tantis laboribus, sexagesimo gradu, percipere munus delectabile sanctitatis, per Christum Dominum nostrum. Oremus.

Deus, castorum corporum benignus inhabitator, et incorruptarum amator animarum, respice, quesumus Domine, super hanc famulam tuam, que tibi devocionem suam humiliter optulit, a quo et ipsa idem votum assumpsit: sit in ea Domine donum Spiritus sancti tui, prudens modestia, sapiens benignitas, gravis

lenitas, casta libertas, ferveat in caritate, et nichil extra te diligat, laudabiliterque vivat, et laudari non appetat; te timeat, tibi casto amore serviat: tu ei sis, Domine, honor: tu gaudium, in merore solacium, tu in ambiguitate consilium: tu in injuria defensio; in tribulacione paciencia, in paupertate habundancia, in jejunio cibus, in infirmitate ei sis medicina; per te, quem diligere super omnia appetat, quod est professa custodiat; et ut hostem antiquum, te auxiliante, devincat et viciorum squalores expurget, quatenus sexagesimi fructus dono decorari, omniumque virtutum lampadibus exornari, et inter electarum tuarum Viduarum consorcium, te donante, mereatur consociari. Per Dominum nostrum, &c. Oratio.

Famulam tuam, Domine, tue custodia muniat pietatis, et Viduitatis sancte propositum, quod, te inspirante, suscepit, te protegente, semper illesum custodiat. Per Dominum nostrum.

PROFESSIO MONACHORUM.

Professiones Monachorum celebrande sunt diebus festivis coram populo. Monachus profitendus, dicto evangelio misse veniat, ducente eum priore et dicente Psalmum 50. Miserere mei, Deus. Et stet ante gradus altaris deferens cucullam ordinis sui super brachium sinistrum et cedulam in manu sua in qua scribatur sua professio. Et episcopus, cui profitendus est monachus, dicto offertorio misse et omnibus in missa rite peractis usque ad lotionum manuum, vertat se ad novicium qui flexis genibus legat professionem in hoc modo.

Ego frater N. Sacerdos, vel clericus, vel laicus, promitto

stabilitatem meam et conversionem morum meorum, et obedienciam secundum regulam beati N. coram Deo et sanctis ejus, quorum reliquie hic habentur, et omnibus sanctis ejus in hoc loco qui vocatur, N. et ordinis, &c. constructo in honore sancti N. in presentia domini N. episcopi et ecclesie. osculetur manum episcopi. Et si sint plures, bet legat professionem suam pro se; qua lecta, incausto in fine professionis et ponat super alt pus faciat custodiri diligenter. Tunc si sint plu cant ter simul ante gradum altaris hunc versum. Suscipe me Domine secundum eloquium tuum, et vivam, et non confundas me ab expectacione mea. Et chorus respondeat. Gloria Patri. Sicut erat. Kyrie eleison, Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos. Psalmus 23. Domine quis habitabit. Psalmus 22. Dominus regit me. Psalmus 23. Domini est terra. Psalmi dicuntur usque in finem. Psalmis dictis, dicat episcopus. Salvum fac servum tuum. Mitte ei Domine auxilium de sancto. Nichil proficiat inimicus in eo. Esto ei, Domine, turris fortitudinis. Domine Deus virtutum, converte vos. Domine, exaudi oracionem meam. Dominus vobiscum. Oremus.

Deus indulgencie Pater, qui severitatem tue discrecionis temperans, indulsisti ne filius portaret iniquitatem patris, et qui mira dispensatione mali bene utentes tua dilectione, graciam per eos frequenter operaris; quesumus clemenciam tuam, ut huic famulo tuo non obsistat, quod habitum religionis per nos tanta ac tali re indignos accipit, set ministerium quod exterius per nos exhibetur, interius per donum sancti Spiritus exequaris. Per Dominum nostrum, &c. Oremus.

Deus, qui per coeternum tibi Filium cuncta creasti, quique mundum peccatis inveteratum per misterium incarnacionis ejus renovare dignatus es; te supplices exoramus, ut ejusdem Domini nostri Jesu Christi gracia, super hunc famulum tuum abrenun-

ciacionem seculi profitentem, clementer respicere dignetur, per quam in spiritum mentis renovatus, veterem hominem cum actibus suis exuat, et novum, qui secundum Deum creatus est, induere mereatur. Per Christum. Oremus.

Domine Jesu Christe, qui es via, sine qua nemo venit ad Patrem, quesumus benignissimam clemenciam tuam, ut hunc famulum tuum a carnalibus desideriis abstractum, per iter discipline regularis deducas, et qui peccatores vocare dignatus es, dicens, venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos: presta ut hec vox vocacionis tue prima in eum convalescat, quatenus peccatorum onera deponens, quam dulcis es, gustare, tua sanctificacione mereatur; et sicut attestari de tuis ovibus dignatus es, agnosce eum inter oves tuos, et ipse te agnoscat, et alienum non sequatur, set te; neque audiat vocem alienorum, set tuam, qua dicis, qui michi ministrat, me sequatur. Qui vivis et regnas Deus, per omnia secula seculorum. Amen. Oremus.

Sancte Spiritus, qui te Deum ac Dominum revelare dignatus es, immensam tue bonitatis graciam postulamus, ut sicut vis, spiras, sic et huic famulo tuo affectum devocionis indulgeas; et qui tua sapiencia est conditus, tua quoque providencia guberneur; et juxta consuetam tibi graciam et per intercessionem beati Benedicti, quem precipuum hujus institutionis legislatorem dedisti, necnon et aliorum sanctorum ad quorum nomina peticionem facit, a vanitate seculi veraciter convertas. Et sicut es omnium peccatorum remissio, deprimentes impietatis obligaciones in eo dissolve, et observanciam hujus sancti propositi fac eum certatim fovere; in tribulacionibus et angustiis tua indeficienti consolacione valeat respirare, et pie et juste et veram humilitatem atque obedienciam, in fraterna caritate fundatus, quod, te donante, promisit, felici perseverancia compleat; quod ipse prestare dignetur, qui cum Deo Patre sancto-

que unigenito Filio ejus Domino nostro Jesu Christo, vivit et gloriatur Deus. Per infinita secula seculorum, Amen. Sequatur benedictio cuculle. Dominus vobiscum. Oremus.

Domine Jesu Christe qui tegumen nostre mortalitatis induere dignatus es, obsecramus immensam tue largitatis habundanciam, et hoc genus vestimenti, quod sancti patres ad innocencie et humilitatis indicium, abrenunciantibus seculo ferri sanxerunt, tu ita benedicere ✠ digneris, ut hic famulus tuus qui hoc usus fuerit, te induere mereatur. Qui vivis et regnas Deus. Per omnia secula seculorum. Amen. Tunc episcopus aspergat cucullam aqua benedicta et trahat habitum secularem a novicio dicens. Exuat te veterem hominem cum actibus suis. Amen. Et induat eum cuculla benedicta dicens.

Induat te Dominus novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justicia et sanctitate veritatis. Amen. Quo dicto vertat se episcopus ad altare genuflectendo, et cum ministris incipiat ympnum. Veni creator spiritus. Et chorus prosequatur. Ympno dicto, surgat episcopus et dicat versus, Emitte Spiritum tuum et creabuntur, et renovabis faciem terre. Domine Deus virtutum converte nos. Et ostende. Dominus vobiscum. Oremus.

Omnipotens et misericors Deus, qui hunc famulum tuum a seculi jam vanitate conversum, ad supernum vocacionis amorem accendis; pectori suo purificando benignus illabere, et graciam tuam qua in te fideliter perseveret, misericorditer infunde; ut protectionis tue munitus presidiis, quod, te inspirante, promisit, impleat, et sue professionis executor effectus, ad ea que in te sperantibus dignatus es promittere, feliciter pertingat. Per Christum Dominum. Et postea perficiat missam. Et postquam episcopus communicaverit seipsum, communicet monachum jam professum, et in fine misse injungat ei summum silencium, secundum consuetudinem monasterii.

BENEDICTIO HEREMITARUM.

Officium induendi et benedicendi heremitam. Adjutorium nostrum in nomine Domini. Domine exaudi. Dominus vobiscum. Oremus.

Deus qui filios Israel in heremi solitudine manna pascendos celesti, quadraginta annis manere fecisti, quique vitam heremeticam tam per Filium tuum quadraginta diebus et quadraginta noctibus, quam per prophetas et sanctos in heremo degentes, tibi non modicum placere monstrasti; concede propicius, ut hic famulus tuus N. similem pro modulo suo eligens vitam, sic in proposito heremitice discipline mores suos mutet, aptet et componat, quatenus preseveranter proficiens, ad hujus vite perfectionem attingere, et ad gaudia perfectorum valeat pervenire. Per eundem Dominum. Oremus.

Deus, qui justificas impium, et non vis mortem peccatorum, majestatem tuam supplices deprecamur, ut famulum tuum N. de tua misericordia confidentem, celesti protegas benignus auxilio, et assidua protectione conserves; ut tibi jugiter famuletur et nullis temptacionibus a te separetur. Per Christum Dominum nostrum. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, miserere famulo tuo, et dirige eum secundum clemenciam tuam in viam salutis eterne, ut, te donante, tibi placita cupiat, et tota virtute perficiat. Per Christum Dominum nostrum. Oremus.

Protege quesumus Domine famulum tuum, et intercedente

beata Dei genitrice Maria, et beato Petro apostolo tuo, cum omnibus Sanctis tuis, gracie tue dona in eum multiplica; ut ab omnibus liber offensis, et temporalibus non destituatur auxiliis, et sempiternis gaudeat institutis. Per Christum Dominum nostrum. Benedictio vestium. Dominus vobiscum. Oremus.

Deus, qui vestimentum salutare et indumentum eterne jocunditatis tuis fidelibus promisisti, clemenciam tuam suppliciter exoramus, ut hec indumenta, humilitatem cordis et mundi contemptum significancia, quibus famulus tuus sancto visibiliter est informandus proposito, propicius benedicas, et beate castitatis habitum, quem, te inspirante, suscepit, te protegente, custodiat. Per Christum Dominum nostrum. Oracio.

Deus, bonarum virtutum dator, et omnium benedictionum largus infusor, exaudi preces nostras, et hanc vestem, quam famulo tuo N. pro conservande castitatis signo, se ad operiendum exposcit, benedicere et conservare digneris. Per Christum Dominum.

Frater, ecce damus tibi habitum heremiticum, cum quo monemus te vivere amodo caste, sobrie, et sancte, in sanctis vigiliis, jejuniis, laboribus, precibus, et misericordie operibus, ut habeas vitam eternam, et vivas in secula seculorum. Amen. Qui respondeat. Ecce ego recipio in nomine Domini, promittens me secundum posse sic facturum, adjuvante gracia Dei et Sanctorum. Ad exeundum habitum secularem. Exuat te Dominus veterem hominem cum actibus suis. Amen. Ad induendum habitum.

Induat te Dominus novum hominem qui secundum Deum creatus est in justicia et sanctitate veritatis. Amen. Dominus vobiscum. Oremus.

Adesto Domine supplicacionibus nostris, et hunc famulum tuum benedicere ✠ dignare, cui in tuo sancto nomine habitum

religionis imponis, ut, te largiente, et devotus in ecclesia persistere, et vitam percipere mereatur eternam. Per Christum Dominum nostrum. Postea sequatur, Veni Creator Spiritus. Pater noster. Et ne nos. Salvum fac famulum tuum. Mitte ei Domine auxilium de sancto. Nichil proficiat inimicus in eo. Esto ei Domine turris. Domine exaudi. Dominus vobiscum. Oremus. Deus qui caritatis, &c. Oremus.

Pretende, Domine, famulo tuo dexteram celestis auxilii, ut te toto corde perquirat, et que digne postulat, assequatur. Per Christum Dominum nostrum. Oremus.

Adesto quesumus, omnipotens Deus, famulo tuo de tua misercordia confidenti, cumque tua protectione custodi; ut a cunctis adversitatibus liberatus, benedictione eterna dignus inveniatur. Per Christum Dominum. Postea benedicat eum dicens.

Benedicat te Dominus, et graciam bene vivendi tibi tribuat, et ad vitam perducat eternam. Amen. Et aspergatur aqua benedicta et injungatur certa summa Pater noster omni die ad dicendum.

RECLUSIO ANCHORITARUM.

Ad includendum anchoritam. Si masculus et clericus fuerit, facit in medio chori, prostratus toto corpore, pedibus nudis in oratione: si laicus, jacet extra hostium chori: si femina, jacet in occidentali parte ecclesie, ubi mos est feminis orare. Episcopus, vel alius cui committetur officium, indutus sacris vestibus preter

casulam, cum ministris sacris indutis, sedeat in presbiterio vel vestiario, donec cantor incipiat Responsorium. Emendemus in melius que ignoranter, &c., quo percantato, prosternat se episcopus cum ministris ante altare, et incipiat hos Psalmos 6. Domine ne in furore. 8. Domine, Dominus noster. 19. Exaudiat te Dominus. 31. Beati quorum. 34. Judica Domine nocentes. 37. Domine ne in furore. 40. Beatus qui intelligit. 42. Judica me Deus et discerne. 50. Miserere mei Deus. 101. Domine exaudi. 103. Benedic anima mea Dominum, usque ad abissus. 129. De profundis clamavi. 130. Domine non est exaltatus. 142. Domine exaudi. Postea duo clerici stantes ante gradum decantent letaniam alta voce, choro per singula respondente. Ora pro eo, vel ea, si femina fuerit. Cum antiphonam pronunciaverit, ipsum monent capitibus inclinatis. In fine vero letanie veniat episcopus cum ministris, ad prostratum cum cruce et thuribulo et aqua benedicta, et proposita cruce ante eum, ter eum perlustret inspergendo cum aqua benedicta, et incensum similiter adhibendo addens, Pater noster. Et ne nos. Salvum fac servum. Domine Deus virtutum. Domine exaudi. Dominus vobiscum. Oremus.

Deus qui justificas impium, et non vis mortem peccatorum, majestatem tuam supplices deprecamur; ut famulum tuum N. de tua misericordia confidentem, celesti protegas benignus auxilio, et assidua protectione conserves, ut tibi jugiter famuletur, et nullis temptacionibus a te separetur. Per Dominum. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, miserere famulo tuo, et dirige eum secundum clemenciam tuam in viam salutis eterne; ut, te donante, tibi placita cupiat, et tota virtute perficiat. Per Christum Dominum nostrum. Oremus.

Rege quesumus famulum tuum N. et intercedente beata Dei genitrice Maria, et beato Petro apostolo tuo cum omnibus

sanctis, gracie tue dona in eo multiplica, ut ab omnibus liber offensis, et temporalibus non destituatur auxiliis, et sempiternis gaudeat institutis. Per Christum Dominum. Oremus. Deus qui corda. Oremus. Actiones nostras quesumus Domine, &c. Deinde episcopus vel officium agens, cum alia persona venerabili, ubi vel prostratum, dans ei in manibus duos cereos ardentes, monens, ut deinceps ferventer permaneat in amore Dei, et proximi; quos singulis manibus tenendo, devote auscultet subdiaconum, hanc lectionem clara voce legentem.

Lectio Isaie prophete. Hec dicit Dominus. Vade popule meus, intra cubiculum tuum, claude ostia tua super te, abscondere modicum ad momentum, donec pertranseat indignacio. Ecce enim Dominus egredietur de loco suo, ut visitet iniquitatem habitatoris terre contra eum: et revelabit terra sanguinem suum, et non operiet ultra interfectos terre. In die illa visitabit Dominus in gladio suo duro et grandi et forti super Leviathan serpentem veterem, et super Leviathan serpentem tortuosum, et super Cetum, qui in mari est. In die illa vinea meri cantabit ei. Ego Dominus qui servo eam; repente propinquabo ei. Ne forte visitetur contra eam; nocte et die servabo eum. Indignacio non est michi. Qua perlecta subsequatur diaconus legendo evangelium, secundum Lucam. Intravit Jesus in quoddam castellum; ut in festo assumpcionis beate Marie: quo perlecto, benedicantur vestes per hunc modum. Dominus vobiscum. Oremus.

Deus, qui vestimentum salutaris, et indumentum eterne jocunditatis tuis fidelibus promisisti, clemenciam tuam suppliciter exoramus; ut hec indumenta humilitatem cordis et contemptum mundi significancia, quibus famulus tuus sancto visibiliter est informandus proposito, propicius benedicas, et beate castitatis quam, te inspirante, suscepit, te protegente, custodiat. Per Christum Dominum. Oremus.

Deus, qui es bonarum virtutum et omnium benedictionum largus infusor, exaudi preces nostras, et hanc vestem, quam famulus tuus N. pro conservande castitatis signo, se ad operiendum exposcit, benedicere ✠ et sanctificare ✠ digneris. Per Christum Dominum nostrum.

Finita benedictione et aspersis vestibus aqua benedicta, legat includendus professionem suam ante gradum altaris, et deferat ad altare, qua ibi dimissa, et altari osculato, redeat ad gradum, et ibidem flectens genua ter dicat hunc versum. Suscipe me Domine secundum eloquium tuum, &c. Quo ter dicto, et choro tociens idem respondente, statim cereos offerat, et super candelabra ponat, et sic redeat ante gradum; ibidem genua flectat, donec episcopus amotis ejus vestibus antiquis, ipsum vestibus novis, jam benedictis induat, dicens. Exuat te Dominus veterem luminem cum actibus suis. Amen. Induat te Dominus novum hominem qui secundum Deum factus est in justicia et sanctitate veritatis: quo dicto incipiat episcopus, Veni Creator Spiritus. Pater noster. Et ne nos. Salvum fac servum tuum. Mitte ei Domine auxilium de sancto. Nichil proficiat. Esto ei Domine. Domine exaudi. Dominus vobiscum. Oremus. Deus qui corda. Oremus. Pretende Domine famulo tuo dexteram celestis auxilii, ut te toto corde perquirat, et que digne postulat, consequatur. Per Christum. Oremus. Adesto quesumus omnipotens Deus famulo tuo de tua misericordia confidenti, eumque tua protectione custodi; ut a cunctis adversitatibus liberatus, benedictione eterna dignus inveniatur. Per Dominum. Hiis finitis faciat sermonem ad populum, exponendo modum et formam vivendi includendo, et commendet includendum populo, ut orent pro eo: quo finito dicat includendus, si sacerdos fuerit, missam de Sancto Spiritu: si non fuerit sacerdos, dicat episcopus si voluerit vel alius sacerdos, illam missam: missa dicta, ducat episcopus per manum reclu-

dendum ad reclusorium. Et incipiat cantor antiphonam. Ingrediar locum tabernaculi admirabilis. Psalmum 41. Quemadmodum. Quem dum cantaverit, personaliter incedat usque ad ostium reclusorii, quo cum pervenerit, introeat episcopus cum ministris, ceteris, cum includendo, foris interim expectantibus, moxque episcopus aspergens domum aqua benedicta, incipiens antiphonam Asperges me, &c. Et dicat. Ostende nobis Domine, &c. Dominus vobiscum. Oremus. Exaudi nos Domine, sancte Pater omnipotens, eterne Deus, et mittere digneris, &c. Et tunc incensatur altare et tota domus et cantetur antiphona. Domine ad te dirigatur oratio mea, &c. Psalmus 140. Domine clamavi ad te. Antiphona. Ecce odor filii mei, sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus. Psalmus 147. Lauda Jerusalem. Hec oratio dicatur super altare.

Domine sancte, Pater clemens, cujus nec inicium, nec finis advertitur, qui tantus es, quantus esse voluisti, sanctus scilicet atque mirabilis Deus, cujus majestatem elementa non capiunt, te benedicimus, et supplices deprecamur, ut sit tibi altare hoc, sicut illud quod Abel salutaribus misteriis, in passione precursor, jugulatus a fratre, novo sanguine inbuit et sacravit: sit tibi, Domine, altare hoc sicut illud quod Abraham pater noster, qui te videre meruit, fabricavit; in quo summus sacerdos Melchisedek sacrificii normam expressit: sit tibi Domine altare hoc sicut illud, quod Moyses septem dierum purificacione mundavit, et celesti tuo alloquio sanctum vocavit, sicut locutus es ad eum dicens. Si quis tetigerit altare hoc, sanctificatus habeatur. In hoc altare juguletur luxuria, omnisque libido feriatur; pro turturibus, sacrificium castitatis: pro pullis columbarum, innocencie sacrificium. Per Dominum. Benedictio domus.

Deus, qui in sancto habitans, superno moderamine pietatis terram mundus mundam formasti, quam eciam primi prevaricatoris de superius ejecti sedibus suggestione maculatam, priscis

misertus paradisi quos creasti accolis, pia effusione cruoris proprii, ab omni antique prevaricacionis contagio abstergere dignatus es; quesumus immensam pietatem tuam, ut hanc domum tua celesti benedictione sanctifices ✠, ut qui sub timore et amore tui nominis habitaverit, se imperpetuum omnium veniam peccatorum impetrare gaudeat, et sempiterna gaudia possideat. Per Dominum. Benedictio in domo.

Benedictio Patris ingeniti, ejusque unigeniti, et Spiritus sancti Paracliti, ab utroque procedentis, maneat jugiter super domum istam, in secula seculorum. Amen. Hiis peractis exeat episcopus cum ceteris et alloquatur includendum, et dicat, si vult intrare, intret: dum autem intraverit, thurificetur et aspergatur aqua benedicta. Et incipiat episcopus antiphonam, In Paradisum deducant te angeli: in tuo adventu suscipiant te martires, et perducant te in civitatem sanctam Jerusalem. Psalmus 113. In exitu Israel. Responsio. Regnum, mundi et omnem ornatum seculi contempsi, propter amorem domini mei Jesu Christi, quem vidi, quem amavi, in quem credidi, quem dilexi. Versus, Eructavit. Salvum fac servum tuum, &c. Mitte ei Domine auxilium de sancto. Esto ei turris fortitudinis. Domine exaudi. Dominus vobiscum. Oremus.

Exaudi Domine preces nostras, et super hunc famulum tuum N. Spiritum tue benedictionis infunde, ut celesti munere ditatus, et tue majestatis dona possit adquirere, et aliis exemplum prebere. Tunc episcopus aspergat totam domum et postea incenset et tunc peragat officium extreme unctionis, incipiens orationes et antiphonam; et chorus deforis post, cum eisdem: antiphona decantata, dicatur super eum prostratum Commendatio anime ejus, usque ad impositionem defuncti super feretrum; ne forte preventus morte, careat hoc sancto servicio. Quibus peractis, aperiatur sepulcrum, quod ingrediens, ipse inclusus vel alius nomine suo cantet, Hec requies mea in seculum seculi:

choro deforis cantante antiphonam. &c. Psalmum 131. Memento Domine: cum eadem antiphona: tunc episcopus aspergens parum pulveris super eum, incipiat antiphonam. De terra plasmasti: choro decantante Psalmum ut supra, et sic decantando omnes exeant; Episcopo parum remanente, et precipiente incluso per obedienciam, ut surgat, et in obediencia quod superest vite perficiat. Et Episcopo egresso, obstruant hostium domus, finitoque Psalmo cum antiphona et oracionibus scilicet, Trinitatis quidem, et, Deus, vite dator, omnes discedant in pace. Multi tamen prelati dicunt tunc officium extreme unctionis et commendacionis et finita oratione, Exaudi Domine preces nostras: obstruunt ostium domus et intrant ecclesiam decantantes antiphonam de beata Maria, vel de sancto loci, cum oracione, et sic finiunt officium.

CONSECRATIO REGIS.

Consecratio Regis secundum consuetudinem ecclesie Westmonasteriensis. Die quo consecrandus est novus Rex, conveniant summoniti prelati et nobiles in palacio regali, tractaturi de nova consecracione principis, et de legibus et consuetudinibus regni commendandis, et firmiter statuendis; ita quod provideatur locus idoneus in dicto palacio, super quem heres regis regnaturus cum omni mansuetudine et reverencia ducatur: ipso tamen prius, ut moris est, balneato, et induto mundissimis vestibus, calceato tantummodo caligis. Hiis peractis, ordinetur in ecclesia per

archiepiscopos et episcopos et alios prelatos processio in capis sericis, cum textis et thuribulis, et aliis que processioni conveniunt; et sic induti processionaliter Regi futuro occurrant in palacio antedicto, et sic ipsum processione in ecclesiam ducant. Ipso itaque introducto, et in sede sibi aptata collocato, hec antiphona ab omnibus decantetur. Firmetur manus tua, et exaltetur dextera tua: justicia et judicium preparacio sedis tue: misericordia et veritas precedent faciem tuam. Alleluia. Psalmus 88. Misericordias Domini in eternum cantabo. Gloria Patri. Sicut erat: iterum, Firmetur manus tua. Postea revestiatur archiepiscopus vel episcopus, qui est missam celebraturus, et cum aliis prelatis principem consecrandum honorifice per chori medium ducat usque ad magnum altare, super quod tenetur offerre unum pallium et unam libram auri; ejus complendo preceptum qui dixit Non appareas vacuus coram oculis Domini Dei tui. Continuoque super pavimentum tapetis stratum coram altari se prosternat, dicatque super illum metropolitanus, vel episcopus hanc orationem.

Deus humilium visitator, qui nos Spiritus sancti illustracione consolaris, pretende super hunc famulum tuum N. graciam tuam; ut per eum, tuum in nobis adesse senciamus adventum. Per Dominum. Oracione completa, injungat metropolitanus vel episcopus cui voluerit pontificum, plebi dicere de presenti negocio congruum at breviter sermonem: postea metropolitanus vel episcopus eundem mediocri distinctaque voce interroget, si leges et consuetudines ab antiquis et justis, et Deo devotis regibus, plebi Anglorum concessas, cum sacramenti confirmacione, eidem plebi concedere et servare voluerit; et presertim leges et consuetudines et libertates a glorioso rege Edwardo, clero populoque concessas. Si autem omnibus hiis se assentire velle promiserit, exponat ei metropolitanus de quibus jurabit in dicendo, Servabis ecclesie Dei cleroque et populo pacem ex integro et

concordiam in Deo, secundum vires tuas? et respondebit Concedo et promitto. Adjiciantur quoque predictis interrogationibus que justa fuerint, pronunciatisque omnibus confirmet se omnia esse servaturum sacramento super altare protinus coram cunctis. Hiisque peractis, metropolitanus vel episcopus incipiat excelsa voce Veni Creator, prostrato eo ante altare, Sequatur hec oratio tam a metropolitano vel episcopo ab omnibus prelatis similiter dicenda. Te invocamus Domine, sancte Pater, omnipotens, eterne Deus, ut hunc famulum tuum N. quem tue, Domine, dispensacionis providencia in primordio plasmatum, usque huc presentem juvenili flore letantem crescere concessisti, eum tue pietatis dono ditatum, plenumque gracia veritatis, de die in diem, coram Deo et hominibus ad meliora semper proficere facias, ut summi regiminis solium, gracie superne largitate, gaudens suscipiat, et misericordie tue muro ab hostium adversitate undique munitus, plebem sibi commissam cum pace propiciacionis, et virtute victorie, feliciter regere mereatur. Per Dominum. Post orationes incipiant duo episcopi vel duo cantores letaniam, metropolitano vel episcopo cum ceteris episcopis cum eo prostratis, et septem psalmis ex corde cantatis hec adjungat. Ut presentem famulum tuum in tua pietate, justicia et sanctitate confirmare et conservare digneris. Te rogamus audi nos. Postea sequuntur orationes. Dominus vobiscum.

Omnipotens eterne Deus, Creator omnium, imperator angelorum, rex regnancium, dominusque dominancium, qui Abraham fidelem famulum tuum de hostibus triumphare fecisti; qui Moisi et Josue populo prelatis, multiplicem victoriam dedisti; humilemque David puerum tuum regni fastigio sublimasti; et Salomonem sapientie pacisque ineffabili munere ditasti; respice quesumus ad preces humilitatis nostre, et super hunc famulum, quem supplici devocione in regem elegimus, benedictionum

tuarum dona multiplica, eumque dextere tue potencia semper et ubique circumda; quatenus predicti Abrahe fidelitate firmatus, Moisi mansuetudine fretus, Josue fortitudine munitus, David humilitate exaltatus, Salomonis sapientia decoratus, tibi in omnibus placeat, et per tramitem justicie inoffenso gressu semper incedat, ecclesiamque tuam deinceps cum plebibus sibi annexis ita emińcat et doceat, muniat et instruat, contraque omnes visibiles et invisibiles hostes eidem, potenter regaliterque, tue virtutis regimine, administret, et ad vere fidei pacisque concordiam eorum animos, te opitulante, reformet; ut horum populorum dilecta subjectione fultus, cum digno amore glorificatus, ad primum decenter solium tua miseracione conscendere mereatur, tueque proteccionis galea munitus ut scuto insuperabili, jugiter protectus, armisque celestibus circumdatus, optabilis victorie triumphum feliciter capiat, terroremque sue potencie infidelibus inferat, et pacem tibi militantibus letanter reportet. Per Dominum nostrum qui virtute crucis tartarea destruxit, regnoque infernorum superato, ad celos victor ascendit, in quo potestas omnis et regnum consistunt, et qui est gloria humilium, et vita, salusque populorum, qui tecum vivit et regnat, &c. Oremus.

Benedic Domine hunc regem N qui regna omnia moderaris, a seculo, et tali eum benedictione glorifica, ut Davidice teneat sublimitatis sceptrum, et glorificatus in ejus, te propicio, reperiatur merito: da ei, tuo inspiramine, cum mansuetudine ita regere populum sicut Salomonem fecisti regnum optinere pacificum. Tibi cum timore semper sit subditus: tibique militet cum quiete; sit tuo clipeo protectus cum proceribus: ubique tua gracia victor existat: honorifica eum pre cunctis regibus gencium: felix populis dominetur, et feliciter eum nationes adorent, vivat inter gencium catervas magnanimus; sit in judiciis equitatis singularis; locupletet eum tua per dives dextera; fugiferam optineat patriam et ejus liberis tribuas profitura; presta ei

prolixitatem vite per tempora, et in diebus ejus oriatur justicia, a te robustum teneat regiminis solium, et cum jocunditate et justicia eterno glorietur in regno. Per. Oremus.

Deus ineffabilis auctor mundi, et conditor generis humani, gubernator imperii, confirmator regni, qui ex utero fidelis amici tui patriarche nostre Abrahe preelegisti regem seculis profuturum; tu presentem regem hunc cum exitu suo per intercessionem omnium sanctorum uberi benedictione locupleta, et solium regni firma stabilitate concede; visita eum sicut Moisen in rubo. Jesu Nave in prelio, Gedeon in agro, Samuelem in templo: illa eum benedictione siderea ac sapiencie tue rore perfunde, quam beatus David in psalterio, et Salomon filius ejus, te remunerante, percepit a celo. Sis ei contra acies inimicorum lorica, in prosperis galea, in adversis paciencia, in protectione clipeus sempiternus, et presta, ut gentes illi teneant fidem, proceres sui habeant pacem, diligant caritatem, abstineant se a cupiditate, loquantur justiciam, custodiant veritatem, et ita populus iste pullulet coalitus benedictione eternitatis, ut semper maneant tripudiantes in pace victores. Per Dominum. Oremus.

Deus, qui populis tuis virtute consulis et amore dominaris, da huic famulo tuo spiritum sapiencie cum regimine discipline, ut tibi toto corde devotus, in regni regimine maneat semper ydoneus; tuoque munere, ipsius temporibus securitas ecclesie dirigatur, et in tranquillitate devocio christiana permaneat; ut in bonis operibus perseverans, ad eternum regnum, te duce, valeat pervenire. Per Dominum nostrum Jesum Christum: hic mutat vocem metropolitanus vel episcopus ad modum prefacionis. Per omnia secula seculorum. Amen. Dominus vobiscum. Sursum corda. Gracias.

Eterne Deus, electorum fortitudo, et humilium celsitudo, qui in primordio per effusionem diluvii crimina mundi castigare voluisti, et per columbam ramum olive portantem pacem terris

redditam demonstrasti; iterumque Aaron famulum tuum per unctionem olei, sacerdotem sanxisti; et postea per hujus unguenti infusionem ad regendum populum Israeliticum, sacerdotes ac reges et Prophetas perfecisti; vultumque ecclesie in oleo exhilarandum per propheticam famuli tui vocem predixisti; ita, quesumus, omnipotens Deus, presta, ut per hujus creature pinguedinem, hunc famulum tuum N. sanctificare tua benedictione ✠ digneris, eumque in similitudine columbe pacem simplicitatis populo sibi subdito prestare, et exempla Aaron in Dei servicio diligenter imitari, regnique fastigia in consiliis conscientie et equitate judicii semper assequi, vultuque hilaritatis per hanc olei unctionem, tuam benedictionem, te adjuvante, toti plebi paratam habere facias. Per Dominum nostrum, &c. Plana voce. Finita prefacione, assideat princeps in cathedra coram metropolitano apposita, cui vero cum accesserit metropolitanus, vestem qua indutus fuerit princeps, pallio super eum primitus extenso, circumdat propriis manibus usque ad cingulum: deinde manus principis sancto inungantur oleo, hec dicente metropolitano. Ungantur manus iste oleo sanctificato, unde uncti fuerunt reges et prophete; et sicut Samuel, David in regem; ut sis benedictus, et constitutus rex, in regno isto super populum istum, quem Dominus Deus tuus dedit tibi ad regendum et gubernandum: quod ipse prestare dignetur, &c. Cantores statim cantent Antiphonam. Unxerunt Salomonem Sadok sacerdos et Nathan Propheta Regem, et accedentes leti dixerunt, Vivat Rex in eternum. Domine, in virtute tua letabitur Rex, et super salutare tuum exultabit vehementer.

Respice, omnipotens Deus, serenis obtutibus hunc gloriosum Regem N, et sicut benedixisti Abraham, Isaac, et Jacob; sic illum largis benedictionibus spiritualis gratie cum omni plenitudine tue potencie irrigare atque perfundere dignare. Tribue ei de rore celi et de pinguedine terre habundanciam frumenti,

vini et olei, et omnium frugum opulenciam, ex largitate divini muneris longa per tempora, ut, illo regnante, sit sanitas corporum in patria, et pax inviolata sit in regno; et dignitas gloriosa regalis palacii, maximo splendore regie dignitatis et potestatis oculis omnium fulgeat; et luce clarissima coruscare, atque splendore quasi splendidissima (Stella) maximo perfusa lumine, videatur. Tribue ei, omnipotens Deus, ut sit fortissimus protector patrie, et consolator ecclesiarum, atque ut sit fortissimus regum triumphator hostium, ad opprimendas rebelles et paganas naciones; sitque suis inimicis satis terribilis, et maxima fortitudine regalis potencie optimatibus quoque atque precelsis proceribus, ac fidelibus sui regni munificus, amabilis, et pius et ab omnibus timeatur atque diligatur. Regesque quoque de lumbis ejus per successiones temporum futurorum egrediantur, regnum hoc regere totum, et post gloriosa tempora atque felicia presentis vite, gaudia sempiterna habere mereatur. Per Dominum. Pectus vero pectus et scapule ambeque compages brachiorum ipsius ungantur de predicto oleo, et de eodem crux fiat super capud ejus, et postea de crismate, et postea oratio.

Deus, Dei filius Jesus Christus Dominus noster, qui a Patre oleo exultationis unctus est pre participibus tuis, ipse per presentem sacri unguenti effusionem Spiritus Paracliti super te infundat ✠ benedictionem, eandemque usque ad interiora cordis tui penetrare faciat; quatenus hoc visibili oleo dona invisibilia percipere, et temporali regno justis moderaminibus exercito, eternaliter cum eo regnare merearis; qui solus sine peccato, Rex regnum, vivit et gloriatur cum Deo Patre et Spiritu sancto, &c. Oracio.

Deus, qui es justorum gloria, et misericordia peccatorum, qui misisti filium tuum, precioso sanguine suo genus humanum redimere, qui conteris bella, et propugnator es omnium in te sperancium et sub cujus arbitrio omnium regnorum continetur

potestas; te humiliter deprecamur, ut presentem famulum tuum N. in tua misericordia confidentem in presenti sede regali benedicas ✠, eique propicius adesse digneris; ut qui tua expetit protectione defendi, omnibus sit hostibus fortior: fac eum, Domine, beatum esse et victorem de inimicis suis: corona eum corona justicie et pietatis, ut ex toto corde et tota mente in te credens, tibi deserviat, sanctam tuam ecclesiam defendat, et sublimem populum sibi commissum juste regat; nullius insidiantis mala in justiciam convertat. Accende cor ad amorem tue gratie per hoc unctionis oleum, unde unxisti sacerdotes, reges, et prophetas, quatenus diligens justiciam per tramitem similiter justicie populum ducens, post peracta a te disposita in regali excellencia annorum curricula, pervenire ad gaudia eterna mereatur. Per Dominum. Post hoc vero induatur sindonis collobio, capite amictu operto propter unctionem, eo quidem per septem dies ita existente: pedibus ejus sandalia coaptentur et calcaria: postea induatur regalibus. Benedictio cujuscumque regalis ornamenti.

Deus, rex regum et Dominus dominancium, per quem reges regnant et legum conditores justa decernunt, dignare propicius benedicere ✠ hoc regale ornamentum, et presta, ut famulus tuus, rex noster, qui illud portaturus est, ornamento bonarum et sanctarum actionum in conspectu tuo fulgeat et post temporalem vitam, eternam gloriam, que non habet finem, possideat. Per Dominum. Benedictio ensis.

Exaudi quesumus, Domine, preces nostras, et hunc ensem quo hic famulus tuus N. se circumcingi desiderat, majestatis tue dextera benedicere ✠ et sanctificare dignare, quatenus defensio atque protectio possit esse ecclesiarum, viduarum, orphanorum, omniumque serviencium contra seviciam paganorum; aliisque insidiantibus sit pavor, terror, et formido. Postea ab episcopis ensem accipiat, ipsis dicentibus.

Accipe gladium per manus episcoporum licet indignas, vice tamen et auctoritate sanctorum apostolorum consecratas, tibi regaliter impositum, nostreque benedictionis officio in defensionem sancte Dei ecclesie divinitus ordinatum, et esto memor de quo Psalmista prophetavit dicens, Accingere gladio tuo super femur tuum, potentissime: ut per eundem vim equitatis exerceas, molem iniquitatis potenter destruas, et sanctam Dei ecclesiam ejusque fideles propugnando protegas, nec minus sub fide falsos quam Christiani nominis hostes execreris ac destruas, viduas et pupillos clementer adjuves ac defendas, desolata restaures, restaurata conserves, ulciscaris injusta, confirmes bene disposita, quatenus hec agendo, virtutum triumpho gloriosus justicieque cultor egregius, cum mundi Salvatore, cujus tipum geris in nomine, sine fine merearis regnare: qui cum Patre et Spiritu sancto, &c. Accinctus gladio accipiat armillas, consecratore dicente. Accipe armillas sanctitatis et sapiencie, divine circumdacionis indicium, quibus intelligas omnes operaciones tuas contra hostes visibiles et invisibiles posse ense munitas. Tum datur pallium. Accipe pallium quatuor iniciis formatum, per quos intelligas quatuor mundi partes divine postestati esse subjectas; nec quemque posse feliciter regnare in terris, nisi cui potestas regnandi fuerit collata de celis. Benedictio corone regis et regine.

Deus, tuorum corona fidelium, qui in capitibus eorum ponis coronam de lapide precioso, benedic ✠ et sanctifica coronam istam, quatenus sicut ipsa diversis preciosisque lapidibus adornetur, sic famulus tuus gestator ipsius, multiplici preciosarum virtutum munere, tua largiente gracia, repleatur. Per Dominum. Et aspergatur aqua benedicta minutatim super coronam, et incensetur a consecratore, et ab eodem imponatur capiti regis, dicendo. Coronet te Dominus corona glorie, atque justicie honore, et opere fortitudinis, ut per officium nostre bene-

dictionis cum fide recta et multiplici bonorum operum fructu ad coronam pervenias regni perpetui, ipso largiente, cujus regnum permanet in secula seculorum. Amen. Post coronam sequatur oratio.

Deus perpetuitatis, Deus virtutum, cunctorum hostium victor, benedic ✠ hunc famulum tuum N. tibi capud suum inclinantem, et prolixa sanitate et prospera felicitate eum conserva; et ubicumque auxilium tuum invocaverit, cito adsis, et protegas, ac defendas. Tribue ei quesumus, Domine, divitias gracie tue: comple in bonis desiderium ejus: corona eum in misericordia tua; tibique Domino pia devocione jugiter famuletur. Per Dominum. Canticum. Confortare, et esto robustus, et observa mandata Domini tui, ut ambules in viis ejus, et custodias sermones ejus, et precepta ejus, testimonia et judicia: et quocumque te verteris, confirmet te Deus. Amen. Psalmus. 22. Dominus regit me, &c. Benedictio anuli.

Deus, celestium, terrestrium et conditor creaturarum, atque humani generis benignissime reparator, dator spiritualis gratie, omniumque benedictionum largitor, qui justiciam tue legis in cordibus credencium digito tuo, id est, unigenito tuo, scribis: cui Magi in Egipto resistere non valentes concinebant dicentes, digitus Dei est hic: immitte spiritum tuum paraclitum de celo super hunc anulum arte fabrili decoratum, et sublimitatis tue potencia emundare digneris; ut, omni nequicia luridi venenosique serpentis procul expulsa, metallum a te, bono conditore, creatum, immune a cunctis sordibus inimici maneat. Per Dominum hic una prima oratio. Benedic, &c. Cum datur anulus, dicat consecrator.

Accipe regie dignitatis anulum, et per hunc, in te catholice fidei signaculum, quatenus ut hodie ornaris capud et princeps regni, ac populi primo perseveres auctor et stabilitor Christianitatis, et Christiane fidei, ut felix in opere, locuples in fide, cum

rege regum glorieris; cui est honor et gloria in seculorum secula. Amen.

Deus, cujus est omnis potestas et dignitas, da famulo tuo proprie sue dignitatis effectum, in qua, te remunerante, permaneat, semperque te timeat, tibique placere contendat. Per Dominum. Deinde accipiat ensem unde accinctus erat, et eum super altare Deo offerat quem unus comitum redimet et ante eum deferet. Cum datur ei sceptrum, dicat consecrator.

Accipe sceptrum, regie potestatis insigne, virgam scilicet regni, rectam virgam virtutis, qua teipsum bene regas, sanctam ecclesiam, populumque Christianum tibi a Deo commissum, regia virtute ab improbis defendas, pravos corrigas, rectos pacifices, et ut viam rectam tenere possint, tuo juvamine, dirigas; quatenus de temporali regno, ad eternum pervenias; ipso adjuvante, cujus regnum permanet in secula seculorum. Amen. Omnium, Domine, fons bonorum, cunctorumque Deus institutor profectuum, tribue quesumus famulo tuo N. adeptam bene regere dignitatem, et a te sibi prestitum honorem dignare coroborare: honorifica eum pre cunctis regibus, uberi eum benedictione locupleta, et in solio regni firmiter consolida, visita eum in salutari tuo, presta ei prolixitatem vite; in diebus ejus semper oriatur justicia, ut cum jocunditate et leticia eterno glorietur in regno. Amen. Et tunc detur ei virga. Accipe virgam virtutis atque equitatis, qua intelligas, te mulcere pios, et terrere reprobos, errantes viam docere, lapsisque manum porrigere, disperdasque superbos, et releves humiles, ut aperiat tibi hostium Jesus Christus, Dominus noster, qui de seipso ait, Ego sum ostium; per me si quis introierit, salvabitur: et ipse est clavis David, et sceptrum domus Israel: qui aperit, et nemo claudit; claudit et nemo aperit: sit tibi adjutor, qui educit vinctum de domo carceris, sedentem in tenebris et umbra mortis: ut in omnibus sequi merearis eum, de quo propheta David cecinit, Sedes tua, Deus, in

seculum seculi, virga recta, est virga regni tui. Et imitare ipsum, qui dicit; diligas justiciam, et odio habeas iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus, oleo leticie; ad exemplum illius, quem ante secula unxerat pre participibus tuis, Dominum Jesum Christum, Dominum nostrum. Tunc dicitur super eum benedictio.

Benedicat tibi Dominus, et custodiat te: sicut te voluit super populum suum constituere regem, ita et in presenti seculo felicem et eterne felicitatis tribuat esse consortem. Amen. Clerum ac populum, sua voluit opitulacione, et tua sanctificacione congregari, sua dispensacione et tua administracione per diuturna tempora faciat feliciter gubernari: quatenus divinis parentes, adversitatibus omnibus carentes, bonis omnibus exuberantes, tuo ministerio fideli amore obsequentes, et in presenti seculo pacis tranquillitate fruantur, et tecum eternorum civium consorcio potiri mereantur. Quod ipse prestare dignetur, &c. Benedictione accepta osculetur episcopos, a quibus post osculum ducatur honorifice ad regale solium, choro cantante. Te Deum laudamus. Ympno dicto, dicat consecrator suus. Sta et amodo retine locum quem hucusque prima successione tenuisti. Quo dicto incipiatur missa. Protector noster aspice, Deus. Oremus. Quesumus omnipotens Deus. Epistola. Subjecti estote omni humane creature, &c. Graduale. Dirigatur Domine ad te oracio mea. Versus. Elevacio manuum. Alleluia. Versus. Domine in virtute tua letabitur. Sequentia. Letabundus. Evangelium. Abeuntes Pharisei consilium fecerunt ut Jesum caperent in sermone. Offertorium. Intende voci oracionis mee. Postcommunio. Intellige clamorem meum. Evangelio misse perlecto, accedat rex ad altare manibus consecratoris sui oblacionem panis et vini, imitando Melchisedek, imponet: postquam offerat marcam auri, et capite ante altare inclinato, dicat consecrator. Dominus vobiscum.

Omnipotens Deus, det tibi de rore celi et de pinguedine terre, habundanciam frumenti, vini et olei; et serviant tibi populi, et adorent te tribus; et qui benedixerit tibi, benedictionibus repleatur, et Deus erit adjutor tuus. Omnipotens Dominus benedicat tibi benedictionibus celi desuper, in montibus, et collibus; benedictionibus abissi jacentis deorsum, benedictionibus uberum frumentorum, uvarum, honorumque: benedictiones Patrum antiquorum Abraham, Ysaac, et Jacob confortate sint super te. Per Dominum.

Benedic, Domine, fortitudinem istius principis, et opera manuum illius suscipe, et benedictione tua terra ejus de pomis repleatur; de fructu celi, et de rore, atque abissi subjacentis: de fructu solis et lune, de vertice antiquorum montium, de pomis eternorum collium: et de frugibus terre, et de pinguedine ejus: benedictio illius, qui apparuit in rubo, veniat super capud istius; et plena sit benedictio Domini in filiis ejus, et tingat in oleo pedem suum. Cornua rinocoretis, cornua illius: in ipsis ventillet gentes usque ad imum terre: ascensor celi auxiliator suus in sempiternum fiat. Per Dominum, &c. Secreta.

Munera, quesumus, oblata sanctifica, ut et nobis unigeniti tui corpus et sanguis fiant; et famulo tuo regi nostro N. ad optinendam anime corporisque salutem, et ad peragendum injunctum officium, te largiente, usquequaque proficiat. Per Dominum. Prefacio. Eterne Deus, qui es fons immarcessibilis lucis, et origo perpetue bonitatis, regum consecrator, honorum omnium attributor, dignitatumque largitor, cujus ineffabilem clemenciam votis omnibus exoramus, ut famulum tuum N. quem regalis dignitatis fastigio voluisti sublimari, sapientie ceterarumque virtutum ornamentis facias decorari. Et quia tui est muneris quod regnat, tue sit pietatis quod spe, fide, caritateque fundatus, peccatorum labe abstersus, de visibilibus et invisibilibus hostibus triumphator effectus, subjecti populi augmento

prosperitate et securitate exhilaratus, cum eis in mutua dilectione connexus, et transitorii regni gubernacula inculpabiliter teneat, et ad eterni inclita gaudia, te miserante, perveniat. Per Christum. Solempnis benedictio super regem et populum. Postcommunio. Intellige clamorem meum. Hec nos Domine, Oblatio purget a crimine, et famulum tuum N. regem nostrum ab omnibus tueatur adversis; quatenus et ecclesiastice pacis optineat tranquillitatem, et post istius temporis decursum, ad eternam perveniat hereditatem. Per Dominum.

CONSECRATIO REGINE.

Incipit Regine consecratio ante hostium ecclesie. Dicatur per episcopum, Dominus vobiscum. Oremus. Sempiterne Deus, fons et origo tocius bonitatis, qui feminei sexus fragilitatem nequaque rejiciendo propicius eligis, et qui infirma mundi eligendo, fortia queque confundere decrevisti; quique eciam glorie virtutisque tue triumphum in manu Judit femine, olim Judaice plebi de hoste sevissimo patrare voluisti, respice quesumus preces humilitatis nostre, et super hanc famulam N. quam supplici devocione in reginam elegimus, benedictionem tuarum dona multiplica, eamque dextera tue potencie semper et ubique circumda, ut in umbone muniminis tue undique secus firmiter protecta, visibilis seu invisibilis hostis nequicias triumphaliter expugnare valeat, et unacum Sara, atque Rebecca, et Rachael, hiis reverendisque feminis, fructu uteri sui fecundari seu gratu-

lari mereatur, ad decorem tocius regni, statumque sancte Dei ecclesie regendum, necnon protegendum, per Christum Dominum qui in intemerato beate virginis Marie utero nasci, et visitare ac renovare hunc dignatus est mundum: qui tecum vivit et gloriatur Deus, in unitate Spiritus sancti per immortalia secula seculorum. Amen. Et sic introducatur coram majori altari et super eam coram optimatibus regni dicatur.

Deus qui solus habes immortalitatem, lucemque habitas inaccessibilem, cujus providencia in sua disposicione non fallitur, qui fecisti que futura sunt, et vocas ea qui non sunt, tanquam ea que sunt, superbos equo moderamine de principatu dejicis atque humiles dignanter in sublime provehis, ineffabilem misericordiam tuam supplices exoramus, ut sicut regina Hester, causa sue salutis, de captivitatis sue compede soluta, ad regis Assueri thalamum regisque sui consorcium transire fecisti; ita huic famule tue N. quam humilitatis nostre benedictione, Christiane plebis gracia salutis, ad dignam sublimemque regis nostri copulam misericorditer transire fecisti, concedas; ut in regali federe conjugii semper manens pudica, proximam virginitati, palmam continencie obtinere queat, tibique Deo vivo et vero, in omnibus et super omnia jugiter placere desideret, et, te inspirante, que tibi placita sunt toto corde perficiat. Per Dominum. Finita oratione infundat episcopus oleum super verticem ejus in modo crucis, dicens. In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti. Amen. Prosit tibi hec unctio olei in honorem confirmationis eternum, in secula seculorum. Amen.

Omnipotens sempiterne Deus, affluentem Spiritum tue benedictionis super famulam tuam, nostris orationibus propiciatus, infunde; ut, qui per manus nostre imposicionem, hodie regina instituitur, sanctificacione tua digna et electa permaneat, ut nunquam postmodum de tua gracia separetur indigna. Per Dominum. Hic detur anulus dicente episcopo. Accipe anu-

lum, fidei signaculum sinceritatis, quo possis omnes hereticas pravitates devitare, et barbaras gentes virtute Dei punire et ad agnicionem veritatis advocare. Per Dominum. Oremus. Deus, cujus est omnis potestas et dignitas, da famule tue N. signo fidei tue, prosperum sue dignitatis effectum, in qua tibi semper firma maneat, tibique jugiter placere contendat. Per Dominum. Benedictio corone. Deus tuorum. Responsio in corona, communis regis: hic coronetur. Accipe coronam glorie, honoris et jocunditatis, ut splendida fulgeas, et eterna exultacione coroneris, per eum, qui vivit et regnat, per omnia secula seculorum. Amen. Ad complendum, Oratio.

Omnium, Domine, fons bonorum, et cunctorum dator profectuum, tribue tue N. adeptam bene regere dignitatem, et a te sibi prestitam, in ea bonis operibus corrobora. Per Dominum nostrum. Tunc detur ei sceptrum dicendo. Accipe virgam virtutis et equitatis, et esto pauperibus misericors et affabilis; viduis, pupillis, et orphanis diligentissimam curam exhibe; ut omnipotens Deus adaugeat tibi gloriam suam, qui vivit, &c.

BENEDICTIONES DOMINICALES ET FESTIVALES.

Incipiunt benedictiones per anni circulum edite a venerabili Patre Fratre Johanne de Pecham, archiepiscopo Cantuariensi. Dominica prima adventus Domini. Oratio.

Deus, cujus unigenitus adventu suo promissam patribus attulit benedictionem, vos sua miseracione sanctam induat conversacionem. Ipse vestrorum corporum vestimenta sibi substernat

in semita penitencie, ut venienti complaceat, in vobis perhenniter habitare; quo probati in stadio militie Christiane, cum gaudio recipere valeatis majestatem judicis venturi tandem in nubibus. Quod ipse prestare dignetur, cujus regnum et imperium sine fine permanet in secula seculorum. Amen. Et benedictio Dei omnipotentis Patris et Filii et Spiritus sancti descendat super vos, et maneat semper. Dominica secunda. Oratio.

Deus, cujus unigenitus adimplens legem legalem, abstulit maledictionem: Deus, qui in rubo apparuit, vobis tribuat benedictionem: et qui visitat sedentes in tenebris, et sanctos patres extraxit ab inferis, ipse, disruptis vinculis inferni, omnes predestinacionis filios extrahat a peccatis: et qui dispensacione mirabili ad Judeos veniens, fundamentum statuit gencium vocandarum, mundum adventu suo salvificet universum: quod ipse prestare dignetur. Cujus regnum, &c. Dominica tertia. Oratio.

Pater misericordiarum, et Deus tocius consolacionis, per Filii sui adventum sacramentalem et misticum, gaudio vos reficiat sue benedictionis: quique mortuos suscitans, ceterisque coruscans prodigiis, adventus sui monstravit certitudinem, omnem auferat a mundi finibus hereticam pravitatem: quatenus quem venisse constat corpori suo, quod est ecclesia, vitam impendere; membra sua de omni mundi tracta latere, dignetur jugiter in eis veniens, sibi capiti sociare. Quod ipse prestare dignetur. Feria quarta ante natalem Domini. Oratio.

Deus, qui mundum per Sathanam et Evam perditam, per Gabrielem et Mariam voluit reparare, vos sua preveniat benedictione: quique omnia transcendens, obumbratus latuit in virginalis utero castitatis, ipsius vos efficiat participes ardentissime caritatis: et qui dampnatis filiis tam propiciam ac potentem exhibuit patronam, ipsius intervenientibus meritis, vobis ab exilio revocatis perditam restituat coronam. Quod ipse prestare dignetur. Feria sexta. Oratio.

Deus, qui de radice Jesse veram dignatus est humanitatem assumere, veri Nazarei vos repleat benedictione: et sicut ab ipso per Marie thalamum, benedictio per sufficienciam descendit in omnem creaturam; sic per salubrem efficienciam benedicere dignetur presentem familiam suam: quo possitis cum ipsa, mente in montana conscendere, et exultante spiritu in Deo, Altissimum corde humili magnificare. Quod ipse prestare dignetur. Sabbato. Oratio.

Deus, cujus majestas sedens super Cherubyn, omnem sibi substernit altitudinem Angelorum, apparens coram Effraym, Benjamyn et Manasse, fructum vobis operum celestium, et oblivionem tribuat mundanorum: quique certis carecteribus distinguit ordines ecclesiasticos, sua benedictione repleat hodie sacramentis Ordinum insignitos: quo seipsos sacris misteriis per penitenciam cooptantes, Salvatoris nostri cum precursore, sinceri et intrepidi mereantur esse precones. Quod ipse prestare dignetur. Dominica quarta. Oratio.

Dei Filius, ad hoc missus in mundum, ut habitator existeret mentium humanarum; vos in eternitatis lumine templum sibi faciat sempiternum: quique adventus sui personalis quadruplicis, quadruplicem ebdomadam, misticum signum, vobis quadratum virtutis tribuat munimentum: ut cum adventu suo novissimo illuminabit omnes latebras tenebrarum, visuri salutare Dei possitis ingredi civitatem in quadro positam, quam nichil ingreditur inquinatum. Quod ipse prestare dignetur. In vigilia natalis Domini. Oratio.

Pater misericordiarum, qui per nativitatem Unigeniti sui temporalem, sanctorum patrum complevit desiderium: vos, hodierni cultu jejunii, purificatos efficiat letanter recipere Filium nobis datum: et qui antiqui temporis, hodiernis laboribus representatis longanimem expectationem, in crastina recipere valeatis dextere Dei perpetuam delectacionem: quo per predes-

tinati misterii virtutem et fructum obtineatis, remissionem omnium peccatorum. Quod ipse prestare dignetur. Ad primam missam. Oratio.

Deus, qui sacratissimam noctem istam dignatus est nascentis sui Unigeniti refulgencia decorare, mentes vestras serenet sue glorie radiante splendore: et sicut ipse a regalibus sedibus veniens, prodiit ex inviolato thalamo virginali, sic secure vos transire faciat discrimina seculi malignis laqueis involutos: et cum sanctis Pastoribus, Deo dignas excubias frequentantes, ad indeficiens guadium ab angelis tunc nunciatum mereamini pervenire laudantes. Quod ipse prestare dignetur. Cujus regnum, &c. Ad secundam missam. Oratio.

Deus, qui preteritorum temporum caliginem in partu virgineo serenasti; mentibus famulorum tuorum, solis justicie radios facias exoriri: et sicut idem tuus Filius et ymago, pro reformacione hominis videri voluit in presepio reclinatus; sic populo tuo tribue, ut ad suam vivat ymaginem reformatus; quatenus, cum matre misericordie Maria tanta beneficia grato animo conferentes, eisdem exemplaribus componant perpetuo vitam et mores. Quod ipse prestare dignetur. In die natalis Domini. Oratio.

Deus, qui hodierna die trium temporum misteria, trine oblacionis sacrificio jubes representari; da famulis tuis veritati per Christum annunciate totis precordiis inherere: quique ipsum in abjectionis diversorio pannis involvi jussisti, humillime paupertatis fideles tuos pauperes Spiritu, efficias divites operibus permansuris: quatenus illius Unigeniti tui, simul in unum divitis et pauperis, effecti conformes, mereantur existere perpetuo coheredes. Quod ipse prestare dignetur. In die sancti Stephani. Oratio.

Deus, qui virtutis tue Verbum ad hoc temporaliter nasci jussisti, ut omnem sibi substerneret temporalem potenciam, prin-

cipis tue milicie Stephani solemnitatem facias tuis fidelibus fructuosam. Da eis bona sibi credita, hujus exemplo, salubriter dispensare, et sue sanctitatis vestigiis fideliter inherere: et qui ipsum pro lapidantibus exorantem, fecisti triumphalis bravii primicias obtinere; des plebi tue inimicos veraciter diligere, et in aulam etheream ipsius precibus introire. Quod ipse prestare, &c. In die sancti Johannis Evangaliste. Oratio.

Deus, qui per incarnatam Sapienciam, seculi astuciam decrevit stultam ostendere; sancti Johannis Evangeliste, celestis aquile, nos faciat solemnia debita reverencia celebrare: et qui ipsum sue honore amicie, ac mundicia virginali decoratum illustravit vero splendore sapiencie; concedat vobis ipsius participare graciam, ac doctrine sue cordis oculos jugiter aperire: quatenus amando et servando quod docuit, pertingere valeatis ad gaudium quo ascendit, speciali privilegio gladio inexperto. Quod ipse prestare dignetur. Sanctorum Innocencium. Oratio.

Deus, qui vera innocencia voluit ypocrisim condemnare, sanctorum Innocencium exemplo nos faciat vite veraciter innocentis dulcedinem custodire: quique ipsorum incontaminatum exercitum, canticum novum cantare facit in gloria, vos meritorum ducat fortitudine, quo ipsi pervenerunt, tacita sui sanguinis armonia; quatenus Rachaelis lacrimis carnalia solacia postponentes, lugentibus promissas valeatis consolaciones suscipere permanentes. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Thome martiris. Oratio.

Deus, qui gloriosi Antistitis Thome martirium, specialiter Nativitatis tue gaudiis miscuisti, ipsius intervenientibus meritis, nos famulos tuos ipsius Passionem facias debiti honoris reverencia venerari: et sicut ipse juxta boni pastoris regulam, animam dedit pro ovibus sibi commissis, sic da vicariis tuis nullam formidare tirannicam rabiem, in prejudicium Catholice veritatis; quatenus ejus exemplo, pro sanctarum legum tuarum obser-

vancia, discant prospera mundi despicere, et de adversariis ecclesie per veram mentis pacienciam triumphare. Quod ipse prestare dignetur. Dominica infra Nativitatem. Oratio.

Deus, cujus Unigenitus, humilitatis causa docende, factus est sub illa, quam dederat, lege; in legitimis ad obedienciam vestras dignetur animas inclinare: et qui eum causa docende prudencie, angelico fecit instinctu secedere in Egiptum; vos faciat prudencia spiritus fugere omnes muscipulas infernalium laqueorum: quatenus per adopcionis graciam effecti ejus, licet infinite impares, fratres, ejus sitis in gloria coheredes. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Silvestri pape. Oratio.

Deus, qui per beati Silvestri meritum, imperialem majestatem in fidei reverenciam inclinasti; ad tui nominis gloriam omnes seculi altitudines facias ecclesiasticam eminenciam, subjectione debita, profiteri: quique per ipsum, eandem sponsam tuam exutam veste lugubri, sublimasti in promissam gloriam seculorum; da fidelibus tuis, non inflative sed solide, appetitu excellencie, omnem fastum despicere seculi sectatorum: quatenus vos, ejus eripiat precibus a faucibus demonis, qui perniciosius quam tormentis sevit seculi blandimentis. Quod ipse prestare. In Circumcisione Domini. Oratio.

Deus, cujus Unigenitus incarnatus circumcisionem voluit suscipiens terminare; cordium vestrorum dignetur circumcisione mistica, immunda germina amputare. Ipse cum ceteris membris vobis circumcidat aures et labia, ut non carne, sed spiritu dinoscatis circumcisionis implenda esse mandata: quatenus omnia contagia a vobis taliter abscidatis, ut in octava resurrectionis ab omni vetustate mortalis propaginis circumcisi, novitate perpetua gaudeatis: quod ipse prestare dignetur. In die Epiphanie Domini. Oratio.

Deus, qui hodierna die stellari prodigio apparuisti primiciis gentium, corda in te credencium illumina splendoribus sancto-

rum tuorum: et qui, tactu tue carnis immaculate, aquis collata vi regenerativa, in renascentium exemplum illico servasti jejunii quadragenam: famulos tuos regeneracione a maculis deputatos, a succrescentibus contagiis emundes per penitenciam purgativam; et quod de tua gloria sentiunt in luce fidei umbratice, gaudentes tandem aspiciant te regem incommutabili decore. Quod ipse prestare dignetur. Dominica infra octavam Epiphanie. Oratio.

Deus, qui Unigenitum suum omnem justiciam implere voluit, et docere; concedat vobis humilitatis sue gressibus, perfectione legis obediencie, adherere. Det vobis oblatam gloriam, fragilitatis proprie consciis, cum Johanne rejicere, et cum Magis sanctis omnis honoris altitudinem, in Salvatoris reverenciam, inclinare: ut ipsius exemplo Domini, omni homini honorificenciam debitam exhibentes, illuc ascendere possitis, unde precipitati sunt spiritus perfidi, gloriam soli Deo debitam capere cupientes. Quod ipse prestare. In octavis Epiphanie. Oratio.

Deus, qui promissam gentibus hodiernis solemniis misisti illuminacionem, magisterio fidei tue subjicere digneris gencium plenitudinem: et qui super Salvatorem baptizatum, Spiritum sanctum in columbe specie destinasti, filios ecclesie tue multiplica, eosdem induens Spiritus Sancti gracia septiformi: quatenus in ipsorum cordibus immobilis persistat, et eos aurum dilectionis fraterne, thus theosebie, et myrrham penitentie tibi jugiter offerre concedat. Quod ipse prestare. Dominica post octava Epiphanie. Oratio.

Deus, qui regeneracionis lavacro perditam fidelibus suis restituit innocenciam, concedat vobis sacre conversacionis gracia, corpora vestra offerre sibi hostiam vivam. Tribuat vobis in sacris eloquiis nec immoderate, nec desidiose sapere; sed in omni sensu unitatem ecclesiasticam custodire: quatenus fidei, spei et caritatis triduo Salvatorem perditum cum dolore queren-

tes, ipsum in superna Jerusalem possitis recipere gaudentes. Quod ipse prestare. Dominica secunda post octavam [illegible]. Oratio.

Deus, institutor et auctor Christiane religionis, populum catholicum adorna multiplicatis gracie tue donis. Concedas sanguine tuo redemptis, idipsum congratulando ac compaciendo invicem sentire, et alta dispiciendo humilibus consentire: quatenus per sex etates seculi peregrinos, sitibundo desiderio ad tuam graciam suspirantes, in Agni nupciis haurire facias delicias permanentes. Quod ipse prestare dignetur. Dominica tercia. Oratio.

Misericors Dominus tribuat vobis, sic innocencie dulcedinem, eciam in adversarios custodire, ut nullatenus victi a malo, in bono valeatis de malis omnibus triumphare. Concedat vobis per prudenciam spiritus, omnem astuciam sensus humani despicere, et Christi sacerdocio discipulatus reverenciam debitam exhibere: quatenus cum centurione, potestatis dominice et humilitatis proprie vera professione, soliditate fidei possitis infirmitatis domestice remedium optinere. Quod ipse prestare dignetur. Dominica quarta. Oratio.

Deus, qui caritatis federa conservare jubet pre cunctis ceteris mandatis; concedat vobis mandatorum suorum observanciam secundum regulam dirigere caritatis: det vobis fervores concupiscibiles et irascibiles amaritudines sic Salvatoris imperio subjugare, ut possitis, ipso imperante, ventorum et marium impetus superare: quatenus Syrenarum spretis illecebris, et scopulorum infractionibus devitatis, in portum desiderate quietis, navigium presentis vite, calcatis fluctibus, deducere valeatis. Quod ipse prestare dignetur. Dominica quinta. Oratio.

Pater misericordiarum, cujus miseraciones super omnia defluunt opera sua, concedat vobis mutua invicem portare onera, pace Christi in omnibus custodita. Tribuat vobis zizaniorum

molestiam prudenter et equanimiter tolerare, donec ipsam, veri judicii lumine, possitis radicitus extirpare; ut ympnis et canticis spiritualibus vos mutuo in Domino commonentes, vestra verba et opera in gloriam dirigatis Domini, gracias semper agentes. Quod ipse prestare. Dominica Septuagesime. Oratio.

Deus, qui ob hoc mala in seculo toleras, ut electi tui ipsorum proficiant molestiis toleratis, ecclesiam tuam gemitibus circumdatam exaudire digneris: et que, te inspirante, septuagenarii meroris tempore silet prudenter cantica leticie, te juvante, expeditis gressibus valeat ad destinatum bravium festinare: quatenus excluso ocio, electi tui sic discant in vinea laborare, ut in mortis vespera possint incorruptibilis denarii stipendium obtinere. Quod ipse prestare. Dominica Sexagesime. Oratio.

Deus, laborancium remuneracio, et pro te indeficiens corona, fideles tuos multiplici infirmatos angustia, virtutum perficias armatura, ut quicquid exterioris complaciencie solacio, tribulacionibus subtrahitur, te juvante, in vegetacionem spiritus convertatur. Quatenus verbi tui seminario stabiliter inherentes, in celi tandem tertii deducantur gaudia, tui decoris gloriam contemplantes. Quod ipse prestare. Dominica Quinquagesime. Oratio.

Deus, quo ordinante, caritas est meritorum pondus omnium et mensura, concedat vobis in omnibus caritatis dirigi disciplina: ipsius diffusione corda vestra ad salutaria dilatentur, ut, ipsa duce, maturis electis parvulorum inepcie contempnantur: quatenus ab ejus clemencia, que solis caritatis clamoribus inclinatur, mencium nostrarum cecitas indeficienti lumine perlustretur. Quod ipse prestare dignetur. In die Cinerum. Oratio.

Deus, qui penitenciale remedium fragilitatis humane lapsibus misericorditer indulsisti, jejunii sinceri observancia remitte preterita, et exclude delicta populi. Da ei cinere et cilicio propriam reverenter profiteri miseriam, ut misericorditer sublevetur per

radicem bonorum omnium, tuam graciam: quatenus in vere pietatis exercitiis sic discat humanos favores et judicia despicere, ut thesaurum indeficientem in celis sibi valeat stabilire. Quod ipse prestare. Dominica prima Quadragesime. Oratio.

Deus, quadragenarium numerum ideirco penitencie consecrans, ut quarternarii evangelici, et legalis decalogi transgressio, per penitenciam reformetur; da famulis tuis ut fructuose sinceritatem jejunii amplectantur. Concede eis cum Moyse purgativum, cum Helya illuminativum, cum Domino perfectum jejunium transcurrere; ut, mortificatis sensibus et membris, corda possint hilariter in celestia sublevare: quatenus jejuniorum et oracionum instancia, sathanam debellantes, angelico ministerio celestes valeant prelibando gustare dulcores. Quod ipse prestare. Feria quarta Quatuor temporum. Oratio.

Deus, qui jejuniis mandat affligi corpora, ut mentes in ejus desiderium subleventur; corporeas nobis angustias in sagenam spiritualem convertere dignetur: et qui figuratum signo Jone populo perfido contulit beneficium dominice Passionis, concedat nobis purgari veraciter trina amaritudine, contricionis, confessionis, et satisfactionis: quo et simulacionis figmenta et carnalia feda contempnentes, mundi spiritus exclusa nequicia, Christo Domino propinqui efficiamini, Patris beneplacita adimplentes. Quod ipse prestare. Feria sexta. Oratio.

Deus, qui impiis impietatem suam deserentibus, vitam largitur et graciam; vobis, preveniente gracia sua, penitenciam tribuat illibatam; concedat vobis ecclesiasticam tenere in omnibus unitatem, et in ea, lachrimarum lavacro, perfectam consequi sanitatem. Ut infirmitati triginta et octo annorum caritatem superaddentes, genuinam quadragenariam salubriter compleatis; et mutua invicem ferentes onera, nunquam in dimissa crimina recidatis. Quod ipse prestare. Sabbato. Oratio.

Sanctitatis largitor, et ordinum distributor altissimus, vos

sanctificet per omnia ut bona eligentes, ab omni eciam abstinentes specie perversa, possitis montem justicie, cum Domino et apostolis conscendere, et candidatis corporum vestimentis perfundi celestis luminis claritate. Quatenus trine majestati fide, spe, et caritate in perigrinacionis tabernaculo adherentes, transfiguracionis Dominice, configuracione corporum et illuminacione mentium, tandem possitis esse participes. Quod ipse prestare. Dominica secunda Quadragesime. Oratio.

Deus, cujus voluntas est vestra sanctificacio et profectus, concedat vobis veri honoris decus, puros scilicet actus, veros cogitatus et sinceros effectus. Det vobis exercitiorum gressibus semper in melius habundare, et de virtute in virtutem continuatis cursibus ambulare: ut refectione Spiritus interius vegetati, possitis tandem Increati et Incarnati genuinam gloriam contemplari. Quod ipse prestare. Dominica tercia Quadragesime. Oratio.

Deus, qui de peccatorum tenebris vos vocavit in lucem penitencie, tribuat vobis, ut lucis filii, in bonitatis dulcedine, rectitudine justicie, et veritatis lumine ambulare. Ipse muti demonii a vobis repellat funditus perniciem, ut divini honoris, ac proprii sceleris depromatis inviolabilem confessionem: quatenus insidiantis diaboli maliciam perpetuo excludentes, ambuletis dilectionis tramite passim Christi vestigiis inherentes. Quod ipse prestare. Dominica quarta Quadragesime. Oratio.

Deus, qui Unigeniti sui sanguine vos perdite restituit libertati, concedat vobis evitatis ancillaribus contagiis superne Jerusalem leticiam experiri. Tribuat vobis carnis delicias in desertum per penitenciam convertere, et potestate spiritus, fecunditati operum salutarium totis viribus inherere; ut de persecucionum insuper aculeis, sic possitis immobili paciencia triumphare, quod hereditatem solis filiis debitam mereamini interminabiliter obtinere. Quod ipse prestare. Sabbato Sitientes. Oratio.

Suorum miserator Deus fidelium, vos spiritualibus reficiat alimentis, pro cujus honore a carnalibus abstinetis: ipse vestri meminerit in sue beneplacito pietatis, qui se ad necessitates vestras spondet, affectum transcendere pie matris: quatenus sacris ordinibus veraciter iniciati, angelicis mereamini ierarchiis perhenniter sociari. Quod ipse prestare. Dominica in Passione. Oratio.

Benedicti clemencia Redemptoris tribuat vobis passionis sue solennia devotissime celebrare, digneturque aspersione sui sanguinis conscienciarum vestrarum maculas expiare. Det vobis innocenciam irreprehensibilem omnium oculis exhibere, et agonizantes pro justicia, nunc adversantium impetus, cum expedit fugere, nunc hilariter sustinere: ut semel introeuntes in sancta sanctorum, spei vive continua expectacione, possitis tandem Christo, in carne passo, eternis jubilis congaudere. Quod ipse prestare. Dominica in Ramis palmarum. Oratio.

Cuncti et eterni Rex imperii concedat vobis ipsis ad eum occurrere, cum gaudio venienti ei corpora vestra sternere et palma applaudere triumphali. Concedat vobis applausus fallaciam despicere, et versipelles malicias, ipsius exemplo Domini, cum mansuetudine sustinere. Ut que Christi sunt, sic in vobis ipsis possitis sensu proprio experiri, quatenus humiliati et exinaniti valeatis cum Christo perhenniter exaltari. Quod ipse prestare. Feria secunda. Oratio.

Rex glorie Dominus, qui faciem suam cedentibus obtulit et conspuentibus pro vestra liberacione, tribuat vobis tante gracie semper gratitudinem et gracias exhibere. Ipse vobis sue clemencie semper impendat auxilium, sine quo nec vivere nec esse nec salubriter agere sufficitis ad momentum: quatenus, ipso opitulante, possitis cum unctionis misteriis honorare, et ad incorrupcionis eterne gloriam valeatis cum eodem resurgente Domino pervenire. Quod ipse prestare. Feria tercia. Oratio.

Agnus ille mansuetus, qui pro salute humani generis sponte se exhibuit victimam Deo gratam, tribuat vobis custodire innocenciam in omnibus illibatam. Ipse vos in crucis solo faciat misterio gloriari, projecta procul universa gloria seculari: quatenus ea protecti stare possitis inconcusse contra omnes insidias inimici, cujus pro nobis voluit, Patri obediens, nequiciam experiri. Quod ipse dignetur. Feria quarta. Oratio.

Salvator noster, qui pro nobis factus est obediens usque ad mortem crucis ignominiosam, concedat nobis inter adversa et prospera constantem custodire obedienciam in omnibus illibatam. Det vobis miseracionum suarum grata semper memoria recordari, et ipsum in crucis torculari pro nostris sceleribus rubricatum, laude perpetua venerari: ut qui pro nostris expiandis sceleribus annumerari voluit sceleratis, a nostrorum nos scelerum maculis expiet, sue exemplo et merito passionis. Quod ipse. Feria quinta in cena Domini. Oratio.

Deus, qui hodierna die corporis sui et sanguinis instituit sacramentum, vosmetipsos per Spiritum Sanctum mistice efficiat corpus unum, et sicut sub sacramenti velamine vere et essencialiter vobis carnis sue indivisam tribuit communionem, sic divinitatis sue mentibus vestris veram tribuat refectionem: quo per Christum, ut viaticum in peregrinacione, fide recreati, eundem vobiscum manentem valeatis juxta ipsius promissum, usque ad consummacionem seculi experiri. Quod ipse prestare. In sabbato sancti Pasche. Oratio.

Deus, qui signum Sabbati legalis implevit hodierna die, in requietione dominici corporis in sepulcro, vobis cordis tribuat continuum servare sabbatum, sacris ecclesie sue misteriis jugiter insistendo: quique hac ipsa luce fidem ecclesie sue stabilivit in pectore virginis gloriose, concedat vobis, ipsius meritis, Christo Domino fide stabili perhenniter inherere: quo in fine seculi suscitati, revoluto lapide molis corpore, valeatis visibiliter con-

templari quod nunc non videntes creditis, innitentes infallibili veritate. Quod ipse prestare dignetur. In die Paschc. Oratio.

Deus, qui hodierna die immortalitatis vobis gloriam inchoavit, Unigenito suo a mortuis resurgente, dignetur in capite cepta, in corpore consummare: et qui a mortuis pro peccatis nostris, resurrexit, pro commendanda vite evangelice novitate, tribuat vobis de virtute in virtutem continuatis gressibus ambulare: ut expurgata fermenti veteris contagiosa corrupcione, Pascha novum prelibatum in tempore, in futura resurrectionis gloria valeatis societate perpetua degustare. Quod ipse prestare dignetur. Feria secunda. Oratio.

Deus, qui unigeniti tui resurgentis gloriam demonstravit infallibilibus argumentis, sensus nostros extendat funditus in expectacionem gloriose mansionis: et qui non omni populo sed testibus inviolabilibus suscitatum monstravit Unigenitum, privati sensus temeritate semota, a Deo solo vos per ecclesiam querere faciat intellectum: quatenus vos ab ipso agnoscentes humiliter peregrinos, in hujus vite caligine, tandem veri panis patefactis latebris societ visione. Quod ipse prestare. Feria tercia in ebdomada Paschc. Oratio.

Deus, qui Christi sui animam corpori suo sociavit inseparabiliter per gloriam immutato, corda nostra a cunctis purgata tartareis sibi federet perhenniter in Spiritu Sancto: quique sepulcrum clausum penetravit sue glorie potestate, corda nostra sua irradiet claritate; ut de sepulcris concupiscencie per gratiam exeuntes, indeficientis vite, resurgentis Domini patrocinio, valeatis esse participes. Quod ipse prestare dignetur. Feria quarta. Oratio.

Deus, qui evacuata diei septime cerimonia, resurrectionis sue primiciis, diem sanctificavit octavum, nobis perfecte justicie tribuat complementum. Et sicut ipse moriens inchoavit etatem seculi septimam, quietem tribuens spiritibus defunctorum; sic,

resurrectionis sue virtute in octava vobis felicitatem tribuat corporis et anime perpetuo convictorum: ut quod in ipso capite vestro Christo nunciatum certissime tenetis, apostolicis docti experimentis, in corpore suo, quod est ecclesia, consummatum in gloria feliciter habeatis. Quod ipse prestare dignetur. Feria quinta. Oratio.

Deus, qui pro tollendo desperacionis baratro, Magdalene penitenti primo resurgens voluit apparere, tribuat vobis vere penitencie fervore, peccatorum maculas expiare. Quique attractus ejusdem lacrymis, ipsi apparuit ad sepulcrum longaminiter expectanti, vos ad sui inquisicionem potenter excitet et vires tribuat, quod queritis, obtinendi: quatenus sicut ipsa meruit resurgentis gloriam apostolis nunciare, sic dignetur vobis per graciam, quam reperit, respectum divine clemencie impetrare. Quod ipse prestare dignetur. Feria sexta. Oratio.

Deus, qui ad fidem gencium transituros, hujus gracia, discipulos suos in Galilea resurgens voluit consolari; vos in regionis superne patria faciat sue splendores glorie contemplari: quique ex hoc ipso Christum cupientes cernere, a veteribus ad nova docuit transmigrare; tribuat vobis in novitate vite, quam spiritus suggerit, ambulare: quo perluctantis corporis maceracionem, ad purgati corporis pertingere valeatis incurrupcionem per ipsum Dominum vobis usque ad finem seculi assistentem. Quod ipse prestare. Sabbato in albis. Oratio.

Deus, qui pro resurrectionis sue stabilienda certitudine, voluit cum discipulis suis cibum sumere, vos sui ipsius sagenam ardenter faciat esurire. Concedat vobis, ducatu Petri in monumentum sacre pagine introire, et capitis sudarium, hoc est divinitatis misterium, ab assumpti corporis involucris, per sapienciam et scienciam discrecione previa separare: quo de tenebris educti, ad admirabile lumen suum, virtutes ejus annunciantes multiplicetis, ac magnificetis populum sacramentali lavacro innovatum.

Quod ipse prestare dignetur. Cujus regnum. In octavis Pasche. Oratio.

Pater, Filius, et Spiritus Sanctus, unus auctor fidei Christiane, concedat vobis hujus virtute fidei de universis mundi insultibus triumphare, Christusque, qui redemptis ablutis aque lavacro promeruit vitam sanguine suo, ad resurrectionis gloriam vos gresu dirigat ordinato: quatenus pacem illam trinam oblatam a resurgente discipulis, suo certamine adquisitam, optinere possitis presentis temporis et eternam. Quod ipse prestare dignetur. Dominica prima post octavam Pasche. Oratio.

Spiritus, auctor innocencie ob hoc passus, ut vos in sue traheret vestigia passionis, paciendi vos affectu imbuat ob amorem ipsius piissimi Salvatoris: et sicut ipse pastor optimus pro nobis dedit animam suam, sic in unum ovile congreget multitudinem vagabundam: quo introducti in pascuorum interiorum et exteriorum immarcessibilem ubertatem, jugiter absque fastidio gustetis gloriam satiantem. Quod ipse prestare dignetur. Dominica secunda. Oratio.

Deus, qui nos in valle miserie constituit peregrinari, itinerantes vos expediat et omnia retardancia faciat detestari: conversacionis sanctitate tribuat vobis enunciaciones reprimere detrahencium, et suborientem assidue tristiciam demutet in gaudium sempiternum: quo modice eum peregrinacionis tempore non videntes, et iterum modice in quiete spiritum contemplantes, tercio in eternitatis lumine, resumptis corporibus, in celum tercium totaliter feramini exultantes. Quod ipse prestare. Dominica tercia. Oratio.

Pater luminum, a quo procedit universitas salutarium donorum, ad perfectum dignetur perducere bonum in vobis Verbi sui gracia inchoatum; expurget vestra precordia ab omni sensibili illectione, ut paracliti delicias possitis suscipere mente immundicia vacuata: quo, ipso inspirante, peccatum valeatis fugere, et

justiciam exercere, et judicium divinum cum fiduciali reverencia expectare. Quod ipse prestare. Dominica quarta. Oratio.

Deus, qui vera religione colitur a populis Christianis, corda nostra religet pietatis operibus et studio puritatis: legi libertatis et gracie nobis tribuat efficaciter inherere, ut salutis vestre memoria, nunquam a mencium vestrarum consideracione vigili sustineat avolare: quatenus sibi sola beneplacita postulantes, Filio mediante, gaudii pleni possitis esse participes. Quod ipse. In letania majori. Oratio.

Deus, qui necessitatibus humane refugium, oracionis statuit instanciam jejuniis et elemosynis subnixam, vobis, hoc oracionum tempore, pietatis sue gratiam tribuat expectatam: et qui in meriti exercitium, temporali varietati vos fecit obnoxios, quantum humane fragilitati expedit, successus vobis tribuat opportunos: quo agnoscentes clemenciam conditoris, de optentu eternorum ad fiduciam stabilem totis precordiis assurgatis. Quod ipse prestare. In vigilia Ascencionis. Oratio.

Unigenitus incarnatus, qui per passionis supplicium sponte meruit debitum sibi Ascencionis honorem, corda vestra sue inspiracionis dulcedine ad sui tradat salubriter imitacionem: et qui descendit, ut ascendens omnia adimpleret, nostre humilitatis merito interiora affluencie sue donis instauret: quo celestium donorum copia, celi civibus conformes effecti, non cessetis illic conscendere, ubi tota est felicitas Incarnati gloriam contemplari. Quod ipse. In die Ascencionis. Oratio.

Deus, qui mortalitate absorpta hodie ascendit in empiream regionem, tribuat nobis, expeditis meritorum cursibus in ascendentis tendere viriliter odorem: et sicut ascendens patefecit fidelibus suis vitam etheree mansionis, sic nobis illam celis inferre violenciam, qua rapitur altitudo regni celestis: quatenus ipse, qui residens in Patris dextera, cunctis suis substrata pedibus contemplatur, pro nobis advocatus et intercessor esse dignetur

Quod ipse prestare dignetur. Dominica proxima post festum Ascencionis. Oratio.

Pater misericordiarum, per Unigenitum suum vobis amborum tribuat caritatem, que sola distinguit inter electos et populum malignantem, concedat vobis, caritatis ornatu, a facie majestatis abscondere peccatorum multitudinem, et invicem communicare datam gratiam ad donantis gloriam et honorem: quatenus ipsius Domini efficiamini testes ydonei, et possitis suam semper gloriam intrepide protestari. Quod ipse prestare. In vigilia Pentecostes. Oratio.

Immense affluencie Dominus sua vos preveniat largitate, tribuatque vobis, ad susceptionem Paracliti, corda vestra congruis ceremoniis preparare: qui et vos omnem doceat salutiferam veritatem, et in mentibus vestris perpetuam sibi faciat mansionem: quo et mandata ejus caritatis sinceritate servetis, et facie ad faciem regem in decore suo tandem cernere valeatis. Quod ipse. In die Pentecostes. Oratio.

Deus, qui discipulos disciplina multiplici preparatos, dignatus est hodie Spiritu Sancto visibiliter et invisibiliter consummare, vos sua clemencia dignetur ejusdem Spiritus gracia illustrare: qui sicut in linguis igneis dignatus est apparere, sic vos faciat veritate lucentes, ferventes ignitis sermonibus proximorum animos inflammare: quatenus sicut suavitatis sui dulcedine omnis respergitur creatura, sic ipse secundum rem et nomen Paracliti consoletur, et uniat perhenniter corda vestra. Quod ipse prestare dignetur. Feria secunda. Oratio.

Deus, qui, loquente Petro, spiritum sanctum misit audientibus verbum tuum, nostre quamvis imparis benedictionis ministerio, vobis largitatem tribuat donorum suorum: quique linguas pro superbientis populi errore divisas, per Spiritum Sanctum adunavit in fide, vestre multitudine perpetuo tribuat vere consencionis unitate gaudere: quo sicut lucem suam per Spiri-

tum sanctum misit in mundum; sic det vobis luci inherentibus tenebras fugere peccatorum: quod ipse prestare dignetur. Feria tercia. Oratio.

Deus, qui per manus apostolicas Samaritanis tribuit Spiritum Sanctum, vobis benedicere dignetur meritis apostolicis, quamvis per indignum ministerium nostrum. Ipsius ubertate Spiritus per nos licet infirmos reficiat gregem suum cujus virtus infirmitatem, lux caliginem, et bonitas tollere sufficit omne malum: quo sicut idem spiritus est caritas et gaudium Patris, et Filii, sic vobis tribuat vere caritatis federe invicem solidari: quod ipse prestare. Feria quarta. Oratio.

Deus, qui egressuros a Judaicis angustiis per fidem in orbis latitudinem, celos fecit mirabiliter distillare; dignetur corda vestra sui aspersione Spiritus irrigare: ipse vos ad deteriora pronos, ad se trahat, sue dulcedinis inspiracione, ut possitis ad ipsum videndum feliciter pervenire: quo peregrinacionis laboribus pane vivo salubriter vegetati, et in vita eterna possitis ejusdem affluencia quietis desideriis saciari. Quod ipse prestare dignetur. Feria quinta. Oratio.

Deus, qui virtute predicacionis apostolice universos sanavit languores, clemencie sue spiritalibus remediis vos faciat experiri virtutes: ut confessione criminum expulsa pernicie, malignantie purgatis desideriis, meritorum gressibus ad celestia viriliter festinetis: quo et pecunias et omnes temporales illecebras postponentes, celestium dulcedinum possitis indesinenter esse participes. Quod ipse prestare dignetur. Cujus regnum et imperium sine fine permanet in secula seculorum. Feria sexta Oratio.

Deus, qui Unigenitum suum misit in mundum omnem docere et implere justiciam, det vobis triticum gracie vivum potencie ac olivi leticiam celitus destinatam, ut sanctorum exercitiorum vosmetipsos jugiter cibo solido saginantes, diurnis laudibus et

graciarum actione maneatis perpetuo exultantes: quo proximorum infirma portetis suaviter, fortitudine caritatis, ut ad domum indeficientem in celis ab omnibus sanati infirmitatibus conscendere valeatis. Quod ipse prestare. Sabbato. Oratio.

Deus, qui, pro gratuiti amoris commendacione, caritas nuncupatur, vobis in hiis sacrosanctis solemniis caritatis sue viscera largiatur. Ipse corda vestra caritatis affectu dilatet, ac cunctos adversantes sua vobis potestate pacificet: quatenus sua dulcedine, precordiorum vestrorum velut febricitantes impetus quiescentur, et, passionis sue virtute, infirmitates vestre interius et exterius releventur. Quod ipse prestare. In festo sancte Trinitatis. Oratio.

Deus, qui sancte Trinitatis noticiam, a seculis absconditam, singulari gracia infudit populis Christianis; ipsam tribuat vobis digne venerari laudibus indivisis: ut Patrem et Filium ac procedentem de utroque Paraclitum, unum Deum essencialiter cognoscentes, in hujus fundamento fidei, omnes repellere valeatis, visibiliter et invisibiliter adversantes: quatenus Patri memoriter, Filio intelligenter, Spiritu Sancto dulciter, et tribus indivisibiliter inherentes, hujus veritatis, quam in enigmate cernitis, sitis tandem contemplacione felices. Quod ipse. Dominica prima post octavas sancte Trinitatis. Oratio.

Deus, cujus majestas sui vos amoris dulcore preveniens, caritatis incitamentum prestitit et exemplum; vestris precordiis inprimat indeficientem sui amoris affectum: ipsa corda vestra dilatet in amorem omnium proximorum, qui ceteris legibus geminum amoris docuit preferre mandatum: ut sinceri amoris viscera in actibus declarantes, sitis misericordes invicem, a Patre misericordiarum miserationes suscepturi perhennes. Quod ipse. Dominica secunda. Oratio.

Deus, qui preciosam animam suam pro nostra salute dignatus est ponere, ipse nos connectat invicem consimili caritate: con-

cedat vobis acceptam substanciam proximis, secundum caritatis ordinem, ministrare; et ipsorum salutem temporali vite nostre preponere: quo fraternis angustiis communicantes, in cenam Domini pressuris evecti mereamini introire letantes. Quod ipse prestare. Dominica tercia. Oratio.

Deus, qui superbis resistit, et humiles consolatur, vere humilitatis vobis gratiam largiatur: tribuat vobis peccantibus compati et minime indignari, qui publicanos et peccatores voluit affabiliter consolari: quatenus ipse, qui hominem diabolica fraude perditum, suis portavit humeris, ruine angelice causa restaurande, angelos letificet vestre penitentie puritate: quod ipse prestare dignetur. Dominica quarta. Oratio.

Deus, qui peccatis digna tribuens stipendia, subdidit creaturum sevituti corrupcionis; tribuat vobis, spretis exilii presentis illecebris, libertatem adopcionis: concedat vobis passiones temporis viriliter sustinere, et ipsarum adminiculis ad patriam, doloris expertem, cursu celeri festinare: quatenus mundanis ac cassis laboribus abdicatis, Christi Domini, qui magister est unicus, perfectis vestigiis, hereatis. Quod ipse. Dominica quinta. Oratio.

Deus, gubernator omnium, ordinatam boni vobis tribuat emulacionem, et contra magnam viam mundane corrupcionis, impugnacionem. Timorem humanum concedat vobis pro solo timore Christi despicere; et sanctitatis studiis totaliter indulgere: quatenus malum pro malo nullatenus rependentes, benedictionis in omnibus sitis hereditarie possessores. Quod ipse prestare dignetur. Dominica sexta. Oratio.

Deus, qui pro peccati remedio voluit crucifigi, virtute crucis vivifice mortificet in vobis cuncta incitamenta peccandi: mori vos faciat veteri coruptele, et in novitate vite, quam Christus docuit, ambulare: quatenus, habundante justicia, non solum mala proximis nullatenus inferatis; sed fraterne caritatis procu-

rando solacium, hoc ipsum Deo acceptabile sacrificium immoletis. Quod ipse prestare. Dominica septima. Oratio.

Deus, penitencie informator et consolacio penitencium, membra sceleris contagiis deformata purificet habiliter, ad sue majestatis gratum obsequium: tribuat vobis de iniquitatis operibus veraciter erubescere et ea perhenniter ac funditus devitare: quo fructum adquirentes vere per Christum, sanctificacionis vite eterne refectionem fiducialiter expectetis. Quod ipse prestare. Cujus regnum. Dominica octava. Oratio.

Deus, qui carnis imperat reprimere incentiva, per graciam suam cohibere faciat desideria nociva: tribuat vobis suis legibus et inspiracionibus obedire, et vitam subdere consciencie per spiritum ordinate: quo ipsius ut Patris valeatis clemenciam fiducialiter implorare, et hereditatem inaccessibilem cum predestinacionis filiis expectare. Quod ipse prestare dignetur. Dominica nona. Oratio.

Deus, qui vivendi regulas suis reprensentat fidelibus in scripturis, tribuat nobis eisdem herere, cunctis concupiscenciis abdicatis. Idolatriam immundiciam, diffidenciam ac murmuris impatientiam vos faciat integre devitare, et temptacionibus resistendo proventum de omnibus reportare: quatenus possitis offensas pristinas redimere cum operibus pietatis, et in eternis tabernaculis congaudere pauperibus de misericordia erogatis. Quod ipse. Dominica decima. Oratio.

Pater misericordiarum, et Deus consolacionis, qui Unigenitum suum misericorditer misit in mundum, tribuat vobis per Spiritum Sanctum, corde ore et opere reverenter profiteri Dominum. Faciat vos precepta dona gracie in fraternam extendere edificacionem, qui cuncta dona Spiritus largitur ad utilitatem: quatenus, expulso a templo cordium vestrorum strepitu fantasmatum mundanorum, orationis castissime possitis jugiter offerre sacrificium Deo gratum. Quod ipse pres-

tare dignetur cujus regnum et imperpetuum. Dominica undecima. Oratio.

Largitor gracie Dominus, et Sanctificator fidelium suorum, tribuat vobis clemencie sue dona recipere non in vacuum: concedat vobis fragilitatem propriam veraciter agnoscere, ac de vobis-ipsis sentire humiliter, ac sapere nil sublime: quo in vobis-metipsis humilitatis merito complacentes Dominice majestati, ab eadem valeatis, juxta ipsius promissum, perhenniter exaltari. Quod ipse prestare dignetur. Dominica duodecima. Oratio.

Omnipotens Deus, universi boni fons, et fluvius indeficientis gracie, faciat vos ad implorandam clemenciam suam per Christum fiducialiter semper assurgere. Det vobis, fantasiis cessantibus, recta semper et utilia cogitare, et apertis cordis auribus loquentem intrinsecus Dominum exaudire: quo Spiritu Domini veraciter illustrati, soluto lingue vinculo, valeatis speciosis laudibus Altissimum venerari. Quod ipse prestare dignetur. Dominica decima tertia. Oratio.

Deus qui per legis jugum importabile convicit pertinaciam populi duri cervicis, implorare vos faciat sinceris desideriis graciam Mediatoris: concedat vobis in omni homine naturalem proximi attendere paritatem, et singulis impendere, quam vobis impendi cupitis, caritatem: quatenus graciam fidei umbratice popalatam, retroctatis seculis prophetis et regibus denegatam, possitis caritatis merito, evacuatis umbris, in luminis plenitudine cernere revelatam. Quod ipse prestare dignetur cujus regnum et imperpetuum sine, &c. Dominica decimaquarta. Oratio.

Deus, qui intestino prelio carnis et Spiritus, vos conspicit jugiter molestari, concedat vobis carnis opera fugere, et fructum Spiritus experiri: det vobis, Christi exemplo, carnem crucifigere

repugnantem, qui suam crucis affecit angustiis innocentem; quatenus grati effecti sue beneficiis pietatis, corde, voce, et opere digne laudare possitis gloriam Trinitatis. Quod ipse prestare dignetur. Dominica decimaquinta. Oratio.

Pater omnium donorum Deus, dignetur vobis spiritualia germina seminare, et carnis tribulos exstirpare: faciat vos portare onera mutue infirmitatis, et delinquentes, ut expedit, in Spiritu arguere lenitatis: quo expurgati a sollicitudine mundiali, primum querentes regnum Dei et justiciam, temporalibus necessitatibus non sustineat defraudari. Quod ipse prestare dignetur. Dominica decima sexta. Oratio.

Pater misericordiarum Dominus, sua vos in tribulationibus virtute corroboret, et caritatis radicem in cordibus vetris in omni pressura confirmet. Tribuat vobis dilatati cordis affectum, et perseverancie longitudinem, sublime desiderium, ac profundi consilii sui graciam predestinacionis filios liberantem: per quam mente tandem et corpore suscitati, restituamini illi, que sursum est, imperiali matri. Quod ipse prestare dignetur. Dominica decima septima. Oratio.

Deus, qui vos vocavit in religionis catholice veritatem, tribuat vobis salvantem omnia custodire Spiritus unitatem; et exclusa omni discordia errorum, indivisa sit ad Dei gloriam consencio voluntatum: quatenus, excluso supercilio inanis glorie se ceteris preferentis, humilitatis merito, vocem Domini audire valeatis ad veram celsitudinem invitantis. Quod ipse. Feria quarta. Oratio.

Deus, qui oracione et jejunio, proterviora demonia docuit ejicere, concedat vobis hec divina remedia devotis mentibus exercere: quo gastrimargiam in luxuriam despumantem vitare valeatis, et, exclusa cordis gravedine, exultantibus labiis Salvatorem Dominum collaudetis: quatenus afflicionem corporis in

vegetacionem Spiritus transferatis, ut gaudentes in Christi preliis super hostes invisibiles triumphetis. Quod ipse. Feria Sexta. Oratio.

Deus, qui pro penitencium solacio familiare peccatricis suscepit obsequium, tribuat vobis labes criminum rivis diluere lacrimarum. Concedat vobis amoris incendio, cordis rubiginem concremare, et reatum scelerum grati amoris magnitudine, expiare: quatenus irriget mentes vestras sui roris intima ubertate, et germinantes vos ut lilium suavitatis, odorem faciat in circuitu vaporare. Quod ipse prestare dignetur, cujus regnum et imperium. Sabbato. Oratio.

Deus, qui humilis penitencie fructus commendavit in fossura vinee stercoribus excolende, dignetur vobis contemptum glorie secularis inspirare. Donet perditi temporis, concesso penitendi spacio, dispendia reparare, et compendioso fervore Spiritus, temporanei corporis, angelicis cursibus transilire: quatenus sensus vestros ad perniciosa pronos, sic erigat a terrenis, ut eternis vivat inflexibiliter contemplandis. Quod ipse. Dominica. decima octava. Oratio.

Deus qui ecclesiam suam instauravit divitiis salutaribus sciencie et gracie, concedat vobis sua dona suscipere fructuose, ne ingrati iram provocetis Altissimi; nec inde sit vobis perdicionis occasio, quod creditum est saluti: quatenus possitis Deum toto corde, tota anima, tota mente diligere et ejus beneplacito appetitum vitalem, animalem et mentalem juribus cordis et corporis cunctis substernere. Quod ipse. Dominica decima nona. Oratio.

Deus, veritatis amator, et ultor falsitatis, sermonis, et operis, vobis soliditatem tribuat, mendaciis abdicatis. Iracundie suborientis motus vos faciat virtute compescere, et omnem hosti locum invisibili denegare: quatenus otii dispendia penitus abdi-

cantes, vestris consolemini laboribus, necessitatem quamlibet pacientes. Quod ipse prestare. Dominica vigesima. Oratio.

Summe providencie Dominus, vos faciat, evitatis criminum laqueis, discretis gressibus ambulare, et seculi implicacionibus devitatis, tempus totum saluti impendere procurande. Induat vos caritatis podere nupciali, qua sola perdita, nullus in eterno camino sinitur consolari: quatenus psalmis vos invicem exhortantes, in eterni tandem laudes transferamini perhenniter exultantes. Quod ipse prestare. Dominica vigesima prima. Oratio.

Deus, qui infirmitatem vestram adversariis circumdatam novit, se solam non posse subsistere, dignetur vos armis sue gracie communire. Scuto vos protegat infallibilis veritatis et justicie, connexis partibus, ut lorica vos induat in actibus et moribus universis: quo in mentis apice vere salutis amore galeati, ignitis Dei eloquiis, prevaleatis insultibus inimici. Quod ipse prestare dignetur, cujus regnum. Dominica vigesima secunda. Oratio.

Lux mencium Deus, in hujus vite tenebris concedat vobis pociora queque eligere ac sine offensa eadem consummare: abundare faciat in vobis caritatem continuis incrementis, cujus mensure tribuitur gradus eterne remuneracionis: quatenus misericordie dulcedine taliter conservis debita, divinitatis in extremo examine propiciacionem Altissimi senciatis. Quod ipse prestare dignetur. Dominica vigesima tercia. Oratio.

Clementissimus Dominus vos faciat Apostolicis vestigiis inherere et inimicorum crucis Christi illecebras devitare. Omnipotentis glorie vobis tribuat, spretis cunctis contagiis, famulari, et in celis, ut patitur fragilitas, conformitatis studio conversari: ut, et in mundo debita tandem obsequia impendatis, et servitutem Altissimi in omni tempore toto studio et viribus rependatis. Quod ipse. Dominica vigesima quarta. Oratio.

Deus, qui vos ereptos de potestate tartarea, in regnum transtulit dilecti filii sui; dignetur vos translatos promovere gracia continui incrementi; in operibus bonis vos fructificare faciat, per Spiritum Sanctum, et remissionem pariter tribuat omnium peccatorum: quatenus, hiis purgatis, sapiencia et intellectu mereamini illustrari, et ipsius tandem gloriam puritatis merito contemplari: quod ipse prestare dignetur, cujus regnum. Dominica vigesima quarta. Oratio.

Deus, qui solemnitatem legalium dignaris dominica die consummare, contra finalia ecclesie tue pericula diguare populum tuum misericorditer conservare: da fidelibus tuis partiales errores fugiendo, fulguri diffuso per secula, fidei firmiter inherere, et corporis ac sanguinis Christi delicias audiendo ac venerando degustare: quatenus ab unitate ecclesiastica nullis tribulacionibus separari possitis, et cum predestinacionis ecclesie filiis perhenniter coronari. Quod ipse prestare dignetur. Feria secunda. Oratio.

Deus, qui per Verbum suum confusa secernens, firmamentum statuit in medio aquarum; mundanorum effectum et cogitatuum motus varios in vobis stabilire dignetur, fixo desiderio eternorum: quique ex aquis, ceterorum mundi corporum sumpsit exordium, per aquas tandem obruens multitudinem impiorum, vobis per aquam regeneratis, innocencie perpetuum tribuat ornamentum: Quo aquis supra celos stabilibus, mentibus scilicet angelicis, stabiliti, per gratiam confirmati in loca apostaticis spiritibus deserta mereamini perhenniter sublevari. Quod ipse prestare dignetur. Feria tercia. Oratio.

Deus, qui ob necessitatem corporum humanorum, in locum unum revolvit aquarum voragines, ut fructificet arida; per temperancie censuram restringat motus lubricos, ut fructificent membra mortificata: quique nudatam aridam, fecunditate induit germinum corporalium; castigata corpora vestra fecundet ger-

minibus meritorum: ut precinctis lumbis, ferentes in manibus lampades caritatis, occultum Judicis adventum mente vigili ac conscientia fertili suscipere valeatis: quod ipse prestare dignetur. Feria quarta. Oratio.

Deus, qui lucem primordialem quarta die transformavit in celestia luminaria, ipse sue lucis prudencia penetrantis omnia illuminet; qui sole scilicet et luna ornavit celos, sapiencia divinitatis et sciencia humanitatis illustret animos vestros: quo in hujus vite tenebris lucentes, in prosperis et adversis verbo vite possitis indeficientibus clarere radiis, in summi celi perpetua claritate. Quod ipse prestare dignetur. Feria quinta. Oratio.

Deus, qui pro fragilitatis humane remedio, produxit universa genera brutorum, vos sibi gratos efficiat in innumerabilium susceptione bonorum, partim in timorem, partimque in amorem excitancium gravitatem mencium humanarum. Quique gressibilibus terram, volatibus aerem, et reptilibus ornari jussit abissos aquarum; ipse vos secundum justicie semitas, gressu actionis, volatu contemplacionis, ac tolerancia inundantis tribulacionis, perducat ad celestium gaudia premiorum: ut qui cunctorum mundanorum plasmato homini contulit principatum, in regni perhennis gloria, vestri concludat exilii incolatum. Quod ipse prestare dignetur. Feria sexta. Oratio.

Deus, qui famulari Trinitatis consilio sexta die hominem decoravit, dignetur vos ad celestis ymaginem Unigeniti humanitatis veraciter reformare: et ut sicut per peccatum lapsi Ade portastis originaliter ymaginem terreni, sic renovati per graciam portetis ymaginem eterni imperatoris Domini Jesu Christi: ut qui ultimo creavit hominem, ut se causam esse ostenderet seu agnosceret, omnium corporalium naturarum ipsarum adminiculis et ministerio, vos ad Creatoris agnicionem dirigat et affectum. Quod ipse prestare dignetur. Sabbato. Oratio.

Deus, qui mirabili providencia quievit in Sabbato a condici-

one naturarum, quas gubernans semper operatur, ipse vobis cordis Sabbatum non desidiosum sua benedictione largiatur, ut omne opus servile in tempore gracie, quod totum est Sabbatum, devitantes, ipsum digne sanctificetis, studiis ecclesiasticis intendentes; quo quiescentes ab omni servitute peccati, per spiritum libertatis a sabbato temporis, transire mereamini in sabbatum eternitatis. Quod ipse prestare dignetur. In vigilia sancti Andree Apostoli. Oratio.

Misericordissimus Dominus vos sua preveniat pietate, ac beati Andree solemnia faciat cum debita reverencia prevenire: quique ipsum ex piscatorum humili opificio assumptum voluit ad dignitatem apostolicam sublevare, de miserie presentis ignominia, dignetur vos in ymaginis sue gloriam transformare; quo, exuta fluctuantis vite hujus implicacione, in partem piscis assi in resurrectionis littore valeatis finaliter pertransire. Quod ipse prestare dignetur. In die ejusdem Oratio.

Deus, qui Apostolorum mitissimum Andream per crucis supplicium transtulit ad incorrupcionis perpetue regionem, vobis ejus meritis indeficientem tribuat benedictionem, et sicut ipse a Christo vocatus, non procrastinans, totum simul deseruit mundum: sic suis precibus corda nostra abstrahat ab omni illecebrarum retiaculo mundanarum: quo vitam apostolicam pro viribus imitantes, apud Patrem misericordiarum in cunctis necessitatibus intercessores Apostolos habere mereamini efficaces. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Nicholai. Oratio.

Deus, qui gloriosum antistitem Nicholaum eciam in incunabulis prevenit mirabili sanctitate, vos sanctificet sue indeficientis gracie pietate; et sicut ipse post aurum non abiit, sed projecit, zelo salvandi virginei pudoris: sic nos efficiat transeuntis affluencie contemptores, et amatores sinceros sue castitatis, quatenus sicut ipsum innumerabilium miraculorum decoravit honore, sic vos ejus exemplo in sancta conversacione stabiliat, cunctis mira-

culis pociore. Quod ipse prestare dignetur. In Concepcione Marie. Oratio.

Deus, qui Concepcionem gloriose Virginis ad Unigeniti sui preordinavit temporalem originem, cordibus vestris sue radicem inserat puritatis immobilem; et sicut ipsa concepta secundum predestinacionem, erat ad salutem omnium veraciter ordinata, ita vos letificet per hec, quamvis remota, salutis nostre primordia; quo sicut in matris utero per sanctificacionis graciam concepta est, triumphanti ecclesie, cui et nata est in Assumpcione, sic nos assumi suis precibus obtineat in gloriam, pertransita hujus miserie peregrinacione. Quod ipse prestare dignetur. Sancte Lucie Virginis. Oratio.

Deus, qui beatam Luciam conservavit mirabiliter in honore pudicie illibate, corda vestra Spiritus Sancti pondere stabiliat in incorrupcione; quique eam eripuit ab atrocis incendio ignis, ipse vos constantes efficiat in camino tribulacionis; quo ejus meritis armis justicie muniti a dextris et a sinistris, recto tramite ut lucis filii gradiamini, ad fontem vite perhennis. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Thome Apostoli. Oratio.

Deus, qui beato Thome Apostolo in diffidencie vestre remedium, familiaria prestitit argumenta sue resurrectionis, vobis in hodiernis solemniis sue experimenta tribuat consolacionis; et sicut ejus exemplis, signis, et monitis Orientales populi conversi sunt in admirabile lumen fidei, sic vos in veri Orientis radios convertat ipsius illustracio Domini Jesu Christi; ut qui Apostolum suum martirii triumpho coronavit gloria et honore, vos per penitencie martirium sancta letificet devocione. Quod ipse prestare dignetur. Sancte Agnetis Virginis. Oratio.

Deus, qui Agnetem sanctissimam pueriles annos fecit vincere prudencia et veritate; da nobis omnes horrere seculi blanditias, et angustias gaudenti anno sustinere; et sicut ipsius pectori virgineo infixa caritas, omnem respuit suadelam corrupcionis,

sic nos inebriet et exagitet amor insatiabilis Conditoris; quo ipsius virginis meritis, de omni seculi spurcicia, presidiis angelicis triumphantes, gaudii sui inestimabilis possimus esse participes. Quod ipse prestare dignetur, cujus regnum et imperium. Sancti Vincentii. Oratio.

Deus, qui victoriosum martirem Vincencium tirannicam rabiem triumphanter superare fecisti, ipsius meritis, exaudi preces populi Filii tui sanguine adquisiti: et sicut per ipsum terra marique contrivisti rabidi principis conatum, sic adversancium nobis omnem visibilem et invisibilem retundas insultum, quo, virtutis et gracie adversarii confusi erubescant, et contutati fideles ad obtinendum bravium convalescant. Quod ipse prestare dignetur. In conversione Sancti Pauli. Oratio.

Deus, inscrutabilis consilii, qui Sanctum Paulum de lupo fecit piissimum ovium pastorem, nostra transformet desideria in vere pietatis amorem: quique ipsum erroneum persecutorem fidelium, fecit sapientissimum magistrum gencium; in exclusionem diffidencie, corda nostra tante spei sublimet consolacione, quo tandem expectacio fidelis transeat in tensionem, et beati Pauli meritis, spes inestimabilis honoris in immobilem possessionem. Quod ipse prestare dignetur. In purificacione beate Marie. Oratio.

Deus, qui purissimam virginem, legi purgande puerpere minime obnoxiam, ritum legis Moysaice voluit observare, det vobis sacre legis observancia grata Deo obsequia supererogare: et qui, per Unigeniti sui presentacionem, figuratum consummavit cultum, corda vestra indeficiens efficiat sibi templum; ut concurrentibus hodie preconiis Filii ac matris et senis piissimi Symeonis, multiplicacionem consequanimi dominice benedictionis. Quod ipse prestare dignetur. In festo Sancte Agathe Virginis. Oratio.

Deus, qui beatam Agatham fragilitatem sexus fecit virtute

transcendere, vos redimere dignetur mundicia pudicicie, et vigore invincibilis constancie. Et qui illam verbera, carcerem, torturam mamillarum, fecit hilariter sustinere, det vobis tribulacionum tolerancia, vestrorum maculas criminum expiare: quo prevenientes faciem Judicis, igne adversarios consumente, dealbatis stolis possitis eterni palacia gaudia introire. Quod ipse prestare dignetur. In Cathedra Sancti Petri. Oratio.

Deus, qui in rerum sensibilium speculis misteria sua reserat mentibus peregrinis, aperiat vobis cathedralis misteria veritatis: quique Apostolorum principem, pro declaranda apostolatus eminencia, voluit in cathedra regalis sacerdocii sublimari, corda vestra inclinet in obedenciam culminis ecclesiastici: quo ipsius humilitate, reverencia probati imperii, et magisteriis edocti, a Petro, celesti clavigero, in celi gloriam mereamini introduci. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Mathie Apostoli. Oratio.

Deus, qui sanctum Mathiam celesti prodigio transire fecit in superhabundancie apostolice numerum supplendum, vestrum sua gracia suppleat imperfectum. Et sicut ipse, juxta auctoritatis debitum, evangelicum infatigabiliter exercuit laborem, sic det vobis corde et corpore vestram incessanter operari salutem: quo, refecti bonorum copia, laborum tandem reportare possitis fructum in celestibus gloriosum. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Gregorii Pape. Oratio.

Deus, qui beatum Gregorium, insignem meritis, apostolatu sublimem transtulit in consorcia Angelorum; corda vestra ipsius meritis perficiat munificencia carismatum suorum; et sicut ipse destructor heresum, edificator monasteriorum, Anglorum apostolus, virtute oracionis, Trajani animam levavit ab inferis, sic vobis faciat propiciam justiciam Conditoris: ut expiati consciencie maculis, per salubrem compunctionem, in lucis eterne qua fruitur, ipsius meritis transferamini regionem. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Benedicti abbatis. Oratio.

Deus, super omnia benedictus, qui beatum Benedictum sancte religionis instituit magistrum, corda vestra religet celestium observancie mandatorum: quique per ipsum discipline monastice salutare instituit fundamentum, unitatem vobis tribuat cordium et disciplinalis observancie ornamentum: quo tocius mundi spretis illecebris, et cunctis precordiis solo desiderio Conditoris, Sancti hujus meritis perseveranciam obtineatis perpetue benedictionis. Quod ipse prestare dignetur. Annunciacionis beate Marie. Oratio.

Deus, qui sue splendorem glorie, voluit in virginalis claustro Jesum obumbrare, vos Sancti Gabrielis circumcingat munimine, cui tantum negocium placuit delegare: quique Sanctam Mariam per graciam fecundavit, salva virginali sinceritate; vos moribus incorruptos faciat, et fecundet operum salutarium potestate: quo sicut ex Eva nati estis, obnoxii vinculo prisce maledictionis, sic ex hac nova genitrice, capitis et membrorum renati, efficiamini participes sue affluentissime benedictionis: quod ipse prestare dignetur. Sancti Ricardi Episcopi. Oratio.

Deus, qui sanctum antistitem Ricardum, honestissime vite gracia et pontificali decoravit honore, ipsius meritis gloriosis sua vos magnificet benedictione: quique ipsum effecit preclarum ecclesie ornamentum, ipsius precibus vos adornet privilegiis meritorum: quo sicut ipse, Altissimo devotus, subditis piissimus, sibi extitit, mirabili carnis martirio, severus; sic vobis in sua currentibus vestigia, in cunctis salutaribus prosperos impetret successus. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Alphegi martiris. Oratio.

Deus, suorum sacerdotum gloria et corona, martiris beati Alphegi meritis vobis benedictionem uberem tribuat carismatum suorum: quique ipsius sacerdotale ministerium consummavit in martirii palma; det vobis triumphare de spirituali nequicia universa: quo fidei sue constanciam viriliter imitantes, sue

glorie valeatis esse perpetuo participes. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Marci Evangeliste. Oratio.

Deus, qui beatum Marcum quadrige evangelice aurigam egregium consummavit per martirium gloriosum; ipsius vos benedicat suffragiis meritorum. Et qui renitens plurimum, pontificalem obtinuit honorem, summi Sacerdotis vobis obtineat benedictionem: quatenus ipsius imitantes mirabilem sanctitatem, possitis tandem felicem participare mercedem. Quod ipse prestare dignetur. Sanctorum Philippi et Jacobi Apostolorum. Oratio.

Deus, qui civitatem suam in Apostolicis statuit fundamentis, sanctorum Philippi et Jacobi meritis vos sue instauret copia benedictionis: quique Philippum Syris, Jacobum Jerosolymis, prestituit instruendis, vos eorum documentis et meritis celestibus instruat disciplinis: quatenus imitacione laborum suorum, et martirii gloriosi, possitis decursis hujus vite angustiis, cum ipsis solenniter consolari. Quod ipse prestare dignetur. Invencionis sancte Crucis. Oratio.

Deus, qui redempcionis humane nobile instrumentum, hodierna die voluit redemptorum solacio revelare, det vobis ipsi Cruci carnis et cordis desideria conclavare; ut juxta normam evangelicam, crucem vestram tollentes cotidie, Jesum sequamini verater perfecta vestri abnegacione: quo altitudine caritatis expansi ac perseverancie stabiliti longitudine, sublimitatem assequi glorie, et inferni profundum, ipsius crucis possitis patrociniis evitare. Quod ipse prestare dignetur. Johannis ante portam Latinam. Oratio.

Deus, qui beatum Johannem olei examinatum ardoribus, martirii decoravit honore, ipsius meritis nos unctos oleo leticie inflammet sancta devocione: ut sicut ardoris violencia non sauciavit, sed sanctificavit hunc strenuissimum Athletam, sic ejusdem gracia omnia nobis adversancia convertat in interioris

hominis medicina: ut unctione invisibili interius delibuti, possitis in omnibus salubriter per spiritum erudiri. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Dunstani archiepiscopi. Oratio.

Deus, qui beatum Dunstanum sublimi vocacione preventum, pontificali magnificavit honore, et miraculorum potestate; vos indeficienti magnificet bonitate: et qui ipsum pro sinceritatis privilegio consolatus est singulariter familiaritate angelica, vos ei assimilet cordis et corporis mundicia illibata: ut vos, ejus imitantes merita gloriosa, adornet immarcessibili corona. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Augustini Anglorum Apostoli. Oratio.

Deus, qui cardines maris sue gracie cinctorio operuit, beati Augustini laboribus anxiis, ejus vos precibus liberet ab angustiis sempiternis. Et qui sue predicacionis instancia insulam Britanicam subdidit evangelicis disciplinis, vos vere fidei obedire faciat institutis: quo tanti Patris innixi patrociniis, ipsius coheredes esse possitis in gaudiis permansuris. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Barnabe Apostoli. Oratio.

Deus, qui sanctum Barnabam in predicacionis merito sociavit laboribus Pauli, ipsius precibus, qui consolacionis dicitur filius, dignetur vos hodie consolari. Quique per ipsum tandem dispensative, separatim a Paulo, providit utilius gencium dispersione, dissenciones omnium populorum vere restituat unitati: quatenus sub uno tandem pastore in ovili dominico sociati, laboris et passionis sue meritis, possitis concorditer in eternitatis pascuis recreari. Quod ipse prestare dignetur. In vigilia sancti Johannis Baptiste. Oratio.

Deus, qui partum Virginis partu sterilis preveniens, commendavit ortum Precursoris, pia vos preveniat sue luce benedictionis: et qui ejusdem testimonio, corda incredula preparavit ad Unigeniti sui suscepcionem, ipse vos presenti jejunio preparet ad tante festivitatis consonam devocionem; quo sicut ejus so-

lemnia corporalis afflictionis ceremonia prevenientes, sic post presentis vite angustias cum ipso perpetuo gaudeatis. Quod ipse prestare dignetur. In die sancti Johannis. Oratio.

Sanctus sanctorum Dominus, qui Precursorem sanctificavit in utero materno, ipsius meritis vos hodie sanctificet a piaculorum contagio universo: et qui ipsum primi adventus sui preconem instituit, sicut Helyam reservavit secundo, utriusque ditet muneribus in Spiritu Sancto: quatenus sicut ipsum ab olim non signis, sed evidencia sanctitatis clarificatum, post mortem non desinit stupendis prodigiis honorare, sic vos moribus adornatos eterna induat claritate. Quod ipse prestare dignetur. In vigilia Apostolorum Petri et Pauli. Oratio.

Deus, qui per radianciam luminarium, Petri scilicet et Pauli, vos facit natalicia sacris vigiliis prevenire, det vobis previis angustiis futura premia fiducialiter expectare: et qui Petrum auctoritate sublimi clavium, Paulumque singulari clarificavit exercicio laborum, suffragiis vestrorum maculas diluat peccatorum: quo preliantibus tam victoriosis ducibus illuc possitis ascendere, quo ipsi pervenerunt; alter crucis, alter ensis dira perempcione. Quod ipse prestare dignetur. In die Apostolorum Petri et Pauli. Oratio.

Deus, ornator celorum, qui Petri et Pauli radiis illustravit celum militantis ecclesie, vos dignetur ipsorum doctrine et moribus conformare: quique Petrum ut luminare majus diei prestituit semper lucentis ecclesie, Paulum vero nocti Gencium illustrande, ipse vos inextinguibiles efficiat et lampades verbi vite: quatenus Petrus aspersione sanguinis Christi, et Paulus sapiencia Spiritus Sancti, vos sibi sentientes piis affectibus adherere, vobis indeficiencia gaudia sua obtineant intervencione. Quod ipse prestare dignetur. In commemoracione sancti Pauli. Oratio.

Deus, qui beati Pauli vita et sapiencia universarum gencium

direxit latitudinem, eadem gracia nobis optatam tribuat benedictionem: quique illum mundicia carnis, predicationis fructu, agone martirii, quasi triplici adornavit privilegio, ipse vos grastificet sue sanctitatis meritis et exemplo: ut ipsi in mortificacione desiderii carnalis, et renovacione interioris hominis conformes effecti, cum eo possitis tandem honore et gloria coronari. Quod ipse prestare dignetur. In translacione sancti Thome Martiris. Oratio.

Deus cujus miseracione sanctorum nunc corpora quiescunt in sabbato pacis, nostra transferat precordia in desiderium future resurrectionis; et qui sanctorum membra, quorum mors preciosa, jubet honore debito recondere, ipse meritis gloriosi Martiris Thome vos dignetur de vanitatis pulvere suscitare: quo tandem per sue potestatem benedictionis, corporis ac anime stolis festivalibus induamini duplicatis. Quod ipse prestare dignetur. Sancte Margarete virginis. Oratio.

Deus, corona virginum, et omnium remuneracio meritorum, vos pietate sua bene meritos traducat in consorcium sanctorum suorum: quique beatam Margaretam de tirannica ac belluina rabie fecit mirabiliter triumphare, vos leonis invisibilis feritatem cum draconis insidiis faciat prudenter et fortiter superare: quo sicut ipsa nec blandimentis illicitis nec tormentis potuit a tramite rectitudinis obliquari, sic vobis tribuat inter omnia discrimina inflexibiliter in fundamento fidei stabiliri. Quod ipse prestare dignetur, cujus regnum. Sancte Marie Magdelene. Oratio.

Deus, qui peccantes sua gracia preveniens, nulli claudit gremium penitenti, vobis cordis contriti et humiliati spiritus dignetur graciam impertiri: quique Magdalenam prevenit tantis privilegiis gracie, ut ei primo resurgens elegerit apparere, vobis ejus meritis det bona perdita rigore penitencie compensare: quo sicut illi pro multis dimissis reatibus multum sui contulit

amorem; sic vobis ejusdem clemencie dulcedine perfectam tribuat reconciliacionem. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Jacobi. Oratio.

Deus, qui beatum Jacobum fratrem Johannis, Apostolatus magnificavit honore; ipsius meritis vos hodie sua magnificet benedictione: quique ipsi Tranfiguracionis ostendit gloriam in monte, potenciam in suscitacione puelle, et misericordiam in tristicia Passionis, vos in sue transfiguret similitudinem sanctitatis: quatenus sicut ipsum tandem Herodis gladio fecit martirem gloriosum, sic vos spreta ventosa gloria de omni triumphare faciat pernicie discriminum mundanorum. Quod ipse prestare dignetur. Ad vincula sancti Petri. Oratio.

Deus, qui beatum Petrum Apostolorum principem, pro sui nominis gloria, voluit carcerem et vincula sustinere, concedat vobis inter adversa fidem absque macula custodire. Et sicut ipsum restituit ecclesie, solutis vinculis per angelicum ministerium; sic vos angelicis presidiis expediat a compedibus peccatorum: quo sicut illi terreni ac celestis imperii contulit potestatem, sic ipsius meritis in superni palacii vos perpetuum inducat honorem. Quod ipse prestare dignetur. Invencio Sancti Stephani Prothomartyris. Oratio.

Deus qui hodierna die revelvavit corpus Prothomartyris Stephani ad solacium populi Christiani, det vobis ipsius meritis fidei misteria revelata facie contemplari; et sicut Paulum lapidacionis sue auctorem converti meruit, pie instancia oracionis; sic vos ab omnibus immunes custodiat injuriis Salvatoris: quatenus sicut corpus ipsius inventum fragrare fecit odore suavissimo, sic odore fame et gracie sibi acceptabilis faciat in Spiritu Sancto. Quod ipse prestare dignetur. In vigilia Sancti Laurencii.

Christiane milicie princeps, qui beati Laurencii agoniam convertit in jubilum eterne jocunditatis, vos consortes sui laboris

et participes efficiat remuneracionis: et qui gracias agens Deo in horrendis angustiis, insultavit tortoribus suis; ipse vobis pacienciam hilarem tribuat in adversis: quo vigilanter et sollicite excubantes in expectacione Domini venturi, super omnia bona sua constitui feliciter mereamini. Quod ipse prestare dignetur. In die ejusdem. Oratio.

Deus, qui beatum Laurencium fidelem fecit in dispensacione bonorum ecclesie; det vobis meritorum thesauros in celis stabiles collocare: quique illum examinatum incendiis transtulerat in camini celestis mulcentes ardores; det vobis in holocaustum Domino, admittere hujus seculi tribulaciones: quo sicut ipsi quasi sacrificium craticule sibi adoleri voluit in odorem suavitatis; sic omnia interiora vestra ferventis adurat incendio caritatis. Quod ipse prestare dignetur. In vigilia Assumpcionis beate Marie. Oratio.

Deus, qui Assumpcioni gloriose virginis celebrande, populum suum precepit sinceris laudibus preparari, vos ipsius dignetur sacris deliciis in hiis solemniis consolari. Et sicut ipsam longi temporis meritis fecit cumulatam celestibus divitiis, de deserto hujus vite ascendere; sic det vobis cursu celeri in carismatum suorum fraganciam festinare: quo tandem post exilii suspirium ad tante matris imperium conscendentes, glorie sue affluentissime possitis esse participes. Quod ipse prestare dignetur. In die Assumpcionis. Oratio.

Deus, qui hodierna die Unigeniti sui genitricem assumpsit in gloriam, in tante matris honorem, vobis abundare faciat graciam suam. Et sicut ipsi in superna Jerusalem summam, sub ipso Domino, contulit potestatem; sic det vobis ipsius experiri in cunctis angustiis pietatem: quo exaltata super omnes ordines angelorum, a presenti vita exutos, suis potentissimis meritis, transferat in hereditatem spiritualium filiorum. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Bartholomei Apostoli. Oratio.

Deus, qui beato Bartholomeo in Apostolatu, duodenarii troni sublimis contulit honorem, suas vobis communicet virtutes et conversacionem: et qui vite sanctissime ac decoriacionis, et decapitacionis complevit agonem, vobis geminatam cordis et corporis impetret benedictionem: quo detracta pelle vetuste conversacionis, et abscisso capite contagii criminalis, serpentina prudencia per angustam introeuntes portam Domini, premium consequamini sancte renovacionis. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Augustini Doctoris. Oratio.

Deus, qui beatum Augustinum ab erroris translatum pernicie imbuit salutari, det vobis salubria sapere et queque noxia detestari: quique per ipsum, tanquam luminare magnum, totam illustravit ecclesiam, patefactis tenebris heretice pravitatis; concedat vobis intelligere et amare misteria Catholice veritatis: quatenus fidei vestre caliginem sic valeatis interim tolerare, ut ejus possitis meritis, quod creditis, inclinatis umbris, perpetuo contemplari. Quod ipse prestare dignetur. Decollacio sancti Johannis Baptiste. Oratio.

Deus qui reverendissimum Preconem tuum, despicali morte, ex hac vita migrare jussisti, ut ipsum perpetuo sublimius honorares; da plebi tue despicere transitorii orbis honores: et sicut eum pro veritatis amore, carcerem et mortem sustinere jussisti, sic da fidelibus tuis verbis et opere inherere jugiter veritati: quatenus tanti ducis vestigiis inherentes, mercedis sue valeant esse participes. Quod ipse prestare dignetur. In festo Nativitatis beate Marie. Oratio.

Deus, qui in serpentium morsus remedium, Nativitatem gloriose virgines voluit ordinare; ipsius meritis dignetur caput antiqui hostis conterere: et qui, ipsam prius sanctam quam natam, ab omni deinceps peccato servavit immunem, vos ejus purificatos meritis, servire faciat sanctam sine macula servitutem: quo perdite innocencie per veram penitenciam restituti,

possitis tandem per Matrem Filio, Patrique per Filium, felici Trino, cum gaudio presentari. Quod ipse prestare dignetur. In Exaltacione sancte Crucis. Oratio.

Deus, qui genus humanum honori perdito restituit per lignum crucis vivifice; concedat nobis crucem ipsam vita et moribus veraciter exaltare: ut qui ipsam ex adversaria potestate triumphanter ereptam exaltavit temporaliter; vos ab hostium laqueis, virtute crucis exaltet eternaliter: quo ipsam operibus exaltantes et ipsius muneribus in spiritu principatum ejus in corde et corpore possitis assidue experiri. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Mathei. Oratio.

Deus, qui pro penitendi commendanda fiducia, beatum Matheum ex publicanorum turpi officio in evangelici magisterii transtulit honorem; vos in evangelice discipline convertat amorem: quique per ipsum Ethiopicam gentem dealbavit in sanguine Agni, vos obscuris purgatos moribus, splendoribus adornet Domini nostri Jesu Christi: quatenus sicut amore pudicicie sibi consecravit martirem gloriosum, sic vobis inviolabilis pudoris jugiter custodiat ornamentum. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Michaelis Archangeli. Oratio.

Deus, qui sanctum Michaelem, ducem celestis exercitus, prestituit ecclesie militanti; det vobis ipsius ac omnium celestium spirituum munimine prosperari: et qui draconis illusi rabiem sue subdidit prelians servituti, vos ipsius insidiis illudere faciat et furori: ut veneni pernicies quam hostis preparat in ruinam, vobis viriliter agentibus, omnium sanctorum angelorum assistencia, transeat in medelam. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Jeronimi doctoris. Oratio.

Deus, qui beatum Jeronimum in religionis sublimavit evidentissima sanctitate, vos ipsius exemplis et meritis perfecte virtuti federet, omnium spreta seculi varietate: quique per ipsum divinorum eloquiorum toti ecclesie tradidit probatissimam veritatem,

vos tantis gratos beneficiis suam digne celebrare faciat solemnitatem: quo zelo divine legis inextinguibiliter igniti, vere confessionis premia possitis transcenso deserto mundi devio experiri. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Dionisii et sociorum ejus. Oratio.

Deus, qui per beatum Dionisium, adjunctis sibi Rustico et Eleutherio, primicias contulit fidei genti Francorum, tantorum vos efficiat participes meritorum: et qui ipsum quamvis senem decrepitum in horrendis fecit invincibilem tormentis, concedat vobis nec blandis decipi, nec temptacionibus obrui violentis: quo sicut eum capitis abscisione introduxit in gaudium perhenne, sic vobis concedat perpetuo ipsius meritis et premio congaudere. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Edwardi regis. Oratio.

Deus, qui gloriosum regem Edwardum regni fastigio humilem, in deliciis affluentem ac in divitiis custodivit spiritu pauperem; concedat nobis omnem repellere secularis incendii lesionem: quique ipsum eciam in carne viventem, prodigialibus clarificavit miraculis, ipsius precibus vos sue respectu visitet miseracionis: quo vos ipsos bene regentes secundum dictamina legis eterne, possitis indeficientis regni sceptrum et stemmata possidere. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Luce Evangeliste. Oratio.

Deus, qui beatum Lucam medicum veraciter animarum integerrime sanctitatis decoravit exemplo, nostrorum languores vulnerum sanare dignetur ipsius merito glorioso: et qui ipsi in facie vituli prenotato, honorem tribuit scribendi evangelii exorsi sacrificio sacerdotali; det vobis sacerdotes fieri misticos, et sacrificium mistice offerre cotidie Dominice majestati; quo mortificatis carnis desideriis, et aratro evangelico fortiter sulcatis, fructum copiosum horreis tandem Dominicis ingeratis. Quod ipse prestare dignetur. Sanctorum Symonis et Jude Apostolorum Oratio.

Deus, qui hodiernam diem geminati martirii Apostolica gracia

voluit illustrare, concedat vobis eorum imitacione in penitenciali martirio jugiter desiderare. Et qui beatum Symonem quamquam senem fecit in laboribus et suppliciis invincibilem, det vobis, corpore deficiente, interiorem assequi renovacionem: quatenus sicut beati Jude laboribus ferales et indomitas gentes evangelice subdidit discipline, sic concedat vobis ipsius meritis omnis cordis impetus sub evangelicis regulis edomare. Quod ipse prestare dignetur. In vigilia Omnium Sanctorum. Oratio.

Deus, qui per laborum et dolorum angustias, sanctos omnes ad eternas sublimavit delicias, largiatur fervorem Spiritus vobis ad vigiliarum et jejuniorum erumpnas viriliter perferendas: et sicut ipsorum solennia honoris debiti cerimoniis penalibus prevenitis, sic post decursam vigilanter hujus vite miseriam cum ipsis perhenniter gaudeatis: quatenus sicut ipsi varia certamina, ejusdem bravii varias adepti sunt remuneraciones; sic et vos juxta distribucionem gracie et meritorum, in domo Dei immensa, diversas possitis recipere mansiones. Quod ipse prestare dignetur. In die Omnium Sanctorum. Oratio.

Deus, qui hodiernam diem universorum luminum celestium illuminat claritate, det vobis tantorum radiorum confluencia, ut vere lucis filios, irrevertibiliter ambulare: et sicut hodie sancte Trinitatis gloriam, Marie gratiam et Angelicam recolitis beatitudinem, sic Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martirum, Confessorum, ac Virginum imitari valeatis senariam in opere perfectionem: ut tandem de presenti miseria triumphantes, in visione glorie, que merces est operum, sitis sanctorum omnium coheredes. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Martini episcopi. Oratio.

Deus, qui gloriosum antistitem Martinum, quasi canticum graduum ab ymo provexit ab summa: concedat vobis in valle lacrimarum, ascencionibus dispositis, ad virtutum pertingere complementum: tribuatque vobis spiritualis milicie triumphum

per beati Martini meritum et exemplum : ut quicquid in ipso, sacerdotum gemma, laudando recolitis, in vestrorum sagenam spirituum et fructus operum convertatis. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Edmundi archiepiscopi. Oratio.

Deus, qui gloriosum antistitem Edmundum, ab adolescencie annis jugo direxit evangelice sanctitatis, vos, ipsius exemplo, semper celestibus subjiciat disciplinis : et sicut ipse in ecclesiasticis laboribus assiduis austeritatem non deseruit penitencie; sic det vobis labore et dolore vestrorum scelerum contagia viriliter expiare : quo tam sancti patris meritis adjuti, in illo ineffabili gaudio, quo ascendit, valeatis perpetuo gratulari. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Hugonis. Oratio.

Suorum sacerdotum spes et gloria Christus, auctor fidei vestre, vobis egregii antistitis Hugonis tribuat solemnia non inaniter celebrare : det vobis sancte religionis obsequiis per ipsius doctrinam sic extrinsecus fatigari, ut spiritualium fructuum possitis intrinsecus deliciis saginari : quo suorum participes meritorum, suis suffragantibus precibus, coheredes esse valeatis indeficiencium gaudiorum. Quod ipse prestare dignetur. Sancti Edmundi Regis et Martiris. Oratio.

Rex Regum Dominus, cujus obsequium precelsius est omni transitorio honore, in sancti Edmundi Regis et Martiris solemniis sua vos regnum faciat benedictione : quique pro eterni augmento imperii dedit illi per mortem, zelo fidei, de gentili tirannide triumphare, corda vestra dignetur, extinctis viciis, fide viva da vegetare : quo calcatis spiritualibus nequiciis per fidei constanciam, sancti Edmundi meritis et precibus consequi valeatis promissam triumphantibus immarcessibilem coronam. Quod ipse prestare dignetur. Sancte Cecilie Virginis et Martiris. Oratio.

Deus, qui beatam Ceciliam virginem incontaminabili decoravit amore pudicicie, det vobis continenciam divinitus agnoscere et agnitam inviolabiliter custodire : ut sicut ipsa die

noctuque Deo orando colloquens, Valerianum sponsum et Tyburtium meruit convertere, sic vobis tribuat et lasciviam despicere et veritati solide adherere: ut qui, illi, superatis flammis balnearibus, per gladium contulit martirii palmam, det vobis frugalitatem in prosperis, et in adversis constanciam inconcussam. Sancti Clementis episcopi. Oratio.

Deus, qui beatum Clementem, pro Christi amore, exilio relegatum hodierna die coronavit inclito martirio; et sicut ipse disciplinam apostolicam secutus, conversationis innocentia, Judeorum et Gentium in se traxit affectionem; sic det vobis veritate et opera amorem allicere proximorum: ut apostolico culmini reverenter subditi et proximis salubriter sociati, Christo indissolubiliter possitis perhenniter copulari. Quod ipse prestare dignetur. Sancte Katerine Virginis et Martiris. Oratio.

Deus, qui palatinam virginem Katerinam innumeris ornavit privilegiis graciarum; det vobis, ejus intervenientibus precibus, eminenciam meritorum: et sicut ipsi vestem contulit mundicia, sapiencia, et martirio variatam; sic det vobis puritatem cordium, illustracionem mencium, et ingentium virium improbitatem: quo in montem, qui Christus est, meritorum saltibus deportati, possitis cum ea in celestis deserti montibus perhenniter consolari. Quod ipse prestare dignetur. In vigilia unius Apostoli. Oratio.

Deus, qui inter cetera sinceritatis monita, Apostolos tuos informasti ad alacritatem vigilancie, populo tuo digneris benedicere hodiernam vigiliam cum jejunio celebranti: quique spontaneis angustiis prevenire sanctorum solemnia docuisti, da fidelibus tuis meritum jejunii integri et jocundi: quo momentaneum gladii martirium, diuturno cruciatu penitencie pro viribus compensantes, apostolice gracie mereantur fieri coheredes. Quod ipse prestare dignetur. In die unius Apostoli. Oratio.

Deus, qui pro augenda apostolorum gloria ipsórum fideles

populos ad agnicionem sui nominis decrevit adducere, vos in hodiernis solemniis eorundem precibus sue gloric ac gracie visitet largitate: ipse etiam fidem suam, apostolicis laboribus in nostris plantatam cordibus et rigatam, dignetur augere continuis incrementis, per solitam clemenciam suam: quo ipsis promerentibus assequi valeatis eterne beatitudinis complementum per quos, ipso ordinante, suscepistis religionis catholice fundamentum. Quod ipse prestare dignetur. Unius Martiris et Pontificis. Oratio.

Deus, qui geminati honoris titulo, scilicet labore pontificii, et dolore martirii, sanctum N. fecit hodierna die ecclesiam illustrare, vos ad omnes perferendas difficultates laudabiles dignetur misericorditer confortare: et qui per martirii constanciam, falsitatem conterens, stabilivit catholicam veritatem, vos inviolabiliter tenere faciat ecclesiasticam in omnibus unitatem: quo sicut ipse, ut bonus pastor, animam suam possuit pro ovibus suis, sic vos ejus precibus inferat pascuis virentibus, quo lupus non appropiat, Summi Pastoris. Quod ipse prestare dignetur. Unius Martiris. Oratio.

Gloriosi martiris sui N. meritis nostram Dominus instauret inopiam, qui Christi per mortem dedit de omni potestate victoriam sempiternam: quique ipsum tanta magnificavit gloria, ut pro divino honore intrepide moriretur, vobis de cunctis adversis triumphum misericorditer largiatur: quo de ipsius in celo consorcio gaudeatis, de cujus honore et gloria cum debite reverencie cultibus exultatis. Quod ipse prestare dignetur. De Martyribus. Oratio.

Deus, qui pro corroboranda vestrarum fragilitate mentium, testes multiplicat suo sanguine asseverantes fidei certitudinem, concedat vobis nulla tribulacione veram deserere religionem; commendetque vos imperatori summo militum suorum intercessio acceptabilis, qui triumphis rutilant in celesti palacio lau-

reatis: quatenus sicut horrendis tormentorum generibus sortiti sunt immarcessibilem gloriam et honorem, ita vos ipsorum imitacione et auxiliis eterni premii mereamini participacionem. Unius Confessoris. Oratio.

Deus, qui gloriosam civitatem suam decoravit precelsa beati N. pontificis vera confessione, sua vos meritis ipsius decoros efficiat interius et exterius benedictione: et qui preclaris ipsius meritis pectoribus innumeris contulit reconciliacionem, vobis criminum et karismatum largiatur acceptabilem confessionem: quo post presentem miseriam, ipsius sitis in perhenni gaudio consortes, cujus intenditis solemniis letantes. Quod ipse prestare dignetur. Unius Abbatis. Oratio.

Deus, qui amantissimum N. abbatem, spretis illecebris, in religionis thalamo sublimavit, meritis non desidiose contemplacionis, ipso interveniente vos satiet deliciis sacre devocionis; quique illum per inviolabilem continenciam indefatigabilemque sustinenciam fecit miraculis choruscare, concedat vobis ipsius imitando merita, premii quoque participium obtinere: quo tanti patris cultores seduli, sic ipsius solemnia celebretis, ut eternaliter Patrem omnium pariter collaudetis. Quod ipse prestare dignetur. Unius Confessoris et Doctoris. Oratio.

Omnipotens Deus, sue gracie nos letificet distribucione, qui beatum N. Christi Confessorem magnificavit gratuita adopcione; et qui ipsius merita perfulgida clarificavit, soli Deo possibilibus miraculis; vos bonorum operum, que signis prevalent, perficiat incrementis: quo tam dilecti Domino effecti seduli imitatores, quasi ipsius familiares ad eternos introducamini honores. Quod ipse prestare dignetur. Unius Virginis et Martyris. Oratio.

Deus, qui infirma mundi elegit, ut confundat forcium presumpcionem, in festo sancte N. virginis et martiris, ad obtinenda celestia vos fortitudinem induat indeficientem: quique illi

candorem contulit virgineum et ruborem martirii gloriosum, det vobis in prosperis et adversis incorrupcionis integre munimentum: quo sicut illa sexus vires superans virtutum robore, sponso astitit circumdata varietate, sic vos ipsius meritis duplicibus vestiamini in superni gaudii civitate. Quod ipse. Unius virginis non Martyris. Oratio.

Deus, qui virginei exercitus cantico singulari imperialis Agni letificat comitivam, det vobis uni viro, fide inviolabili virginem exhibere castam: quique virginale meritum, honore aureole et fructu centenario, coronat pre ceteris; det vobis corrupcionis corporei lesionem recompensare obsequiis superferendi amoris: quo in hodiernis solemniis congaudentes glorie virginali, incorruptis Virginum gaudiis possitis perpetuo sociari. Quod ipse prestare. Cujuscumque Sancte non Virginis, vel Sanctarum. Oratio.

Deus, qui ad summi honorem palacii utriusque sexus pertinere decrevit multitudinem fidelem, vobis in hodiernis solemniis adaugeat fidem: quique non solum centenum fructum, sed sexagenum, et tricenum, verbum suum effecit germinare, vobis per penitenciam asperam dignetur innocencie perdite dispendia restaurare: quo Sancte N. exemplo, ab omni purgati diffidencia, cum ipsa regem cernere possitis in gloria sempiterna. Quod ipse prestare dignetur. In translacione unius Sancti vel Sancte, vel plurimorum. Oratio.

Deus, qui utriusque testamenti monstravit oraculis, sanctos unitis desideriis optare corpora sua debito recondi honore, translacionem sancti N. vos hodierna die faciat condigni cultus obsequio celebrare: et qui sanctarum mentium mortalibus corporibus exutarum decrevit corpora, tocius meriti instrumenta, merito honoranda: in illius incorruptibilis vite prestolacione suspendat precordia vestra: quo et anime vestre tandem in eterna tabernacula transferantur, et absorpta mortalitate corpora super-

indui cum sanctis omnibus prestolentur. Quod ipse prestare dignetur. In Festivitate Reliquiarum. Oratio.

Deus, cujus providencia preciosa mors sanctorum facta est, immortalitatis initium tribuat vobis, illius vite desiderio, cunctas despicendo illecebras fallacium gaudiorum: quique sanctorum suorum reliquiis vos in hodiernis solemniis consolatur, ipsorum suffragantibus meritis, vobis gracie sue affluenciam largiatur: quo ipsorum vitam pro viribus imitantes, suffragiis adjuti, eorumdem indeficientibus gaudiis mereamini perhenniter sociari. Quod ipse prestare dignetur. In Dedicatione ecclesie. Oratio.

Deus majestatis immense, cui omnia dedicata sanctificantur ipsa dedicacione; in hodiernis solemniis corda nostra dignetur sanctificare: et qui templi materialis consecracionem, sanctarum mencium voluit esse figuram unctionis lapidum sacramentalis, vobis ut lapidibus vivis Christo superedificatis rem tribuat figuratam: quo a Moysi tabernaculo mobili figurante miliciam ecclesie peregrine, in tabernaculum triumphale celestis Jerusalem vos faciat pertransire. Quod ipse prestare dignetur. In commemoracione sancte Trinitatis. Oratio.

Infiniti ambitus simplicissimus Deus, Pater, Filius, et Spiritus Sanctus, qui nos vocavit in admirabile lumen suum, mentibus nostris in sancte Trinitatis fide, stabile perpetuo tribuat fundamentum; ut Patrem ingenitum, ac Filium Unigenitum, et Spiritum Paraclitum, essencialiter indivisos ac personaliter sola origine discretos, Deum unum profitentes catholice, hoc tandem possitis facialiter cernere, quod modo humiliter creditis, ac cernitis solo enigmatum speculo mediante. Et qui mundi sapientibus hanc abscondit sapienciam, ecclesie Christiane vobis non in vacuum sinat effluere hoc donum excellentissimum gracie sue. Quod ipse prestare. In commemoracione Sancte Crucis. Oratio.

Misericordissimus Dominus qui per lignum Crucis vivifice

benedictum misericordiam federavit justicie, dum natus nobis misericorditer Filius sanguine suo piissime liberavit genus humanum, per ipsius ligni potenciam concedat vobis in adversis omnibus munimentum: quique per lignum eduxit aquam de petra, corda vestra per crucem emolliat et instauret devocione assidue lacrimosa: et qui per lignum dulcoravit aquas, viamque paravit in undis et abyssis, vobis, ejusdem crucis virtute salvifica, tribulaciones dulces efficiat, ac progressum tribuat prosperum in dubiis et perplexis. Quod ipse prestare dignetur. In memoria de Sancto Spiritu. Oratio.

Deus, qui Sancto Spiritu ornans celos, per ipsum omnes sua perfundit dulcedine creaturas, ejusdem sacris reficiat deliciis animas vestras peregrinacionis angustiis desolatas: et sicut idem Spiritus amor mutuus, nexus ac Domini Patris, et Filii; sic corda vestra sibi ad invicem faciat immobili concordia stabiliri: quo sicut ipse missus ex alto Apostolos in domo repertos unamines superinduit virtute invincibili, sic in vos descendens vobiscum maneat stabilitate perhenni. Quod ipse prestare dignetur. In commemoracione beate virginis. Oratio.

Deus, qui commemoracione virginis beatissime, ecclesiam tuam assidue consolaris, ipsius meritis et precibus famulis tuis in omni tribulacionis uredine refrigerium prestare digneris: ut quod totus mundus in ipsius preconiis fiducialiter profitetur, se in hodiernis laudibus plebis devocio experiri letetur: quo in tante matris amore pariter et honore jugiter conentur incrementis continuis abundare, ut in formidando mortis articulo, ipsius mediacione purissima obumbrentur, at salvi fiant, a severitatis fulmine divine. Quod ipse prestare dignetur. In ordinacione episcopi. Oratio.

Piissimus pastor omnium Deus, pontificalis gradus utriusque testamenti pagine informator, famuli sui N. cui sacramenta pontificatus indidimus dignetur esse perpetuus gubernator: et

quem manus imposicione ac obnixa precium instancia, vitam sublimem officii statuimus dignitate, sua repleat invisibili unctione per ipsius ministerium, in sanctificacionem commissi sibi redundante : quatenus gregem suam pascuis evangelicis tripartite passionis sedulitate sic possit reficere, sic eis dispensare tritici mensuram, sic eos a luporum morsibus concutere, ut in promissa valeatis servis fidelibus gaudia feliciter introire. Quod ipse prestare dignetur. In principio Sinodi. Oratio.

Dulcissime Deus, qui fidelibus in tuo nomine congregatis teipsum spondes medium affuturum, dignare misericorditer aspirare que ecclesie veraciter expediunt et tuorum collegio sacerdotum : et qui ecclesiastica regiminis gubernacula nobis immeritis contulisti, remiges tue navicule maximis afflictos periculis, digneris calcatis fluctibus festine veniens consolari : quatenus que, te auctore, procuranda sub nostrarum periculis animarum suscepimus, tua preveniente clemencia, comitante ac subsequente, tibi cum evangelico fervore, consummatis laboribus, acceptabiliter offeramus. Quod ipse prestare dignetur. In complemento Sinodi. Oratio.

Alpha et Omega, eternus, cujus perfecta sunt opera, effectualiter imperet consummari, ipso inspirante, per nos concorditer ordinata. Ipse, per Verbum virtutis sue, studiis vestris ad sui nominis gloriam tribuat efficaciam, qui per eandem sapienciam attingens a fine ad finem, fortiter creaturam suaviter dirigit universam : ut pastoralis cure debite ad sedium vestrarum regimina cum gracia revertentes, in caritatis ac fidei concordia semper maneatis unanimes. Quod ipse prestare dignetur. In tempore discordie. Oratio.

Pacificus Imperator, qui pacem sicut bonum optimum desideriis omnibus prestituit finem, desiderate cunctis mortalibus vere pacis nobis tribuat consolacionem ; et qui eam toti mundo optinuit per aspersionem proprii sanguinis, omnia seminaria

exstirpet in nobis amaritudinis et dissensionis: quatenus tanto hospiti locus habitacionis in vestris paretur mentibus, ut in pace illa que exuperat omnem sensum, corda vestra et intelligencie in Domino conserventur. Quod ipse prestare dignetur. In tempore belli. Oratio.

Terribilis super filios hominum Deus, cujus nutibus subduntur omnia; qui sue voluntatis imperio cunctas sibi subjicit adversarias potestates, nos conservare dignetur incolumes et invincibiles pro sui nominis gloria decertantes: quique, Moyse orante, Amalecitas plus precibus quam ensibus subdidit Israel: nostris supplicacionibus misericorditer inclinatus adversarios conterat populi Christiani: ut qui non a viribus numerosi exercitus, sed de celo in sacris eloquiis asserit fortitudinem expectandam, Christianitatis hostis conterendo, vel convertendo, ostendat ad sui honoris gloriam et misericordie sue dulcedinem in filios, infallibilem sacram esse scripturam. Quod ipse prestare dignetur. In tempore cujuscumque tribulacionis. Oratio.

Deus, amator omnium, qui per tribulacionem malleis quadrat lapides celestibus mansionibus coaptandos, vos aspersionis sue rore letificet tribulacionum clibanis involutos. Ipse merore promoveat meritum, et de temptacione tribuat proventum, qui de infirmitate fortificat, et de tribulacione prestat auxilium: et quia per multiplicatam tribulacionum toleranciam, ipso teste, regnum celorum violenter adquiritur, fragilitatem vestram consolidet, et victoriose probatam eterno tandem diademate veneretur. Quod ipse prestare dignetur. In tempore pestilencie. Oratio.

Deus, qui variis flagellatorum generibus vulnerat et medetur, deterrens peccati audaciam; languencium ac moriencium supplicia invencium faciat disciplinam. Ipse pestilencie obruencia discrimina in sue temporet familie solacium, qui mortem non optans peccantium, conversos vult vivere, in suarum commodum

animarum: quique, David humiliato, ipsius precibus angelum compescuit exterminatorem populi sui flagellati, suspiria in fructum ipsius perpetuum, et sui nominis convertat gloriam et honorem. Quod ipse prestare dignetur. In exsequiis mortuorum. Oratio.

Deus, qui mortem corporum humanorum ad quietem spirituum; et omnium finem operum, ad recepcionem ordinavit stipendiorum, vos orando attentos faciat ac orantes exaudiat, ad obtinendum N. defunctorum, suorum remissionem omnium peccatorum. Et si quis eis reatus sit residuus purgatoriis ignibus merito expiandus; ipsius prestante misericordia, sit hodiernis laboribus et fletibus expiatus: quo et per viam liberi transeuntes, ipsorum impetretis alleviari incomporabilem cruciatum, et vobis, tante pietatis beneficio, augeatis premium sempiternum. Quod ipse prestare dignetur. Pro omnibus fidelibus defunctis. Oratio.

Deus, quo auctore cognoscitis sanctum ac salubre existere pro defunctis exorare; dignetur pro ipsis preces vestras Inspirator misericorditer exaudire. Ipse vobis imprimat ac carnes vestras configat memoria incessabili mortis, ut quod vivitis, quod agitis, totum in sacre mortis studium dirigatis: quo et presentem miseriam patienter ferentes, cum desiderio, vocante Domino, salubriter moriendi, tandem cum hiis quorum memoriam agitis, transire possitis in nubibus gaudenter obviam Salvatori. Quod ipse prestare dignetur. In celebracione nuptiarum. Oratio.

Summe Providencie Dominus, qui post lapsum prothoplastorum, matrimonii usum, per boni eternalis desiderium, excusabilem existere decrevisti; sanctificare digneris conjugale propositum, in quo presentes conjuges, abdicatis thori illiciti maculis, nectere voluisti. Da eis sub presentis commercii indulgencia, inquinamenta cetera devitare, ut fructum tricenum ex verbi tui semine valeant obtinere: quo sicut conjugium existit Christi

et ecclesie sacramentum, sic unitati corporum preponderet caritas animorum; et magis tolerantes quam amantes carnale commercium, ad illud mentaliter suspendant gaudium, ubi similitudo felicitatis angelice excludit omne contagium mortalium nuptiarum. Quod ipse prestare dignetur, cujus regnum et imperium sine fine permanet, in secula seculorum.

SUBSCRIPTE BENEDICTIONES NON SUNT EDITE A PECHAM.

In festo Corporis Christi.

Benedicat vos omnipotens Deus, vestramque ad supernam excitet intencionem, qui hanc sanctissimam diem sui sanctissimi Filii fecit esse solempnem. Et qui eum, qui panis est angelorum, ecclesie sue cibum fecit esse fidelium, ipse vos in presenti seculo degustare faciat eternorum dulcedinem gaudiorum, et in futuro perducat ad societatem eternorum premiorum: quique discipulis suis corpus suum in cibum, et sanguinem suum in potum, tradidit in ultima cena, ipse vos perducere dignetur ad regna celestia.

Benedictio in coronacione Regis.

Omnipotens Deus, karismatum suorum vos locupletes jocunditate, et Regem vestrum perfrui faciat tranquillitate. Angelum sanctum ubique ei custodem tribuat et defensorem; tam nobis quam sibi, virtutum sanctarum tribuat vigorem. Ambitum regni sui in diebus ejus pax circumdet honesta, et quocumque se vertetur, adversariorum vis enervetur infesta, omnisque in vobis religio habundet honesta.

Benedictio quando missa [illegible]

Omnipotens sempiterne Deus, qui omnium jura Regum immobiliter gubernas, benedic et protege Regem nostrum, et custodi eum ab omni impedimento emulorum: ab omni perturbacione eum conserva, et in vere pacis fundamento consolida. Talique eum benedictione sanctifica, ut post temporalem gloriam, te duce, ad gaudia perveniat sempiterna. Benedictio in consecracione virginis.

Domine Deus eterne, qui utrumque sexum de interitu perpetue mortis, per Jesum Christum filium tuum de Maria virgine natum, misericorditer redemisti; has famulas tuas devotis mentibus tibi servientes, omni benedictione spirituali benedicere dignare. Et vite graciam et fidem habeant, et in preceptis legis tue semper perseverent, terrena et transitoria despiciant, et invisibilia intenta meditacione diligant: ut in numero sanctarum virginum permanentes, celesti sponso cum lampadibus bonorum operum fiducialiter occurrere, ipso prestante, mereantur. Benedictio viduarum.

Effunde quesumus, Domine, benedictionem celestem super hanc famulam sororem nostram, que devota mente se humiliavit sub dextera tua; protege eam protectione tua divina; fugiant ab ea universa delicta; socientque sibi bona desideria preparare ut regni celestis sancta conquirat. Pareat semper divinis preceptis, ut, te donante, vincat incendia carnis, omnem libidinem prave voluptatis duret amore castitatis; habeat in se oleum sanctitatis et letetur cum lampadibus sempiternis. Gestet in manibus suis faces sanctas, ut apud sapientes et castissimas animas, duce Christo, mereatur januam introire regni celestis. Benedictio itinerantium.

Dirigat iter vestrum Dominus in beneplacito suo, vobisque inseparabiliter benignissimus custos inhabitet. Ducem vobis archangelum Raphaelem adhibeat, et omnem a vobis incommoditatem contrarietatemque propiciatus commoveat: desideri-

orum vestrorum pia vota clementer impleat, ut et hic bona consequi, et in eternam beatudinem pervenire feliciter mereamini. Ad postulandum pluviam.

Inclina, Deus, aures pietatis tue ad populi tui preces, et faciem tocius terre largis imbribus irrigari concede: tribue aerem salubrem, atque egris restitue pristinam sanitatem, animeque promissiones tuas sentiant: de tua semper caritate habundancius impleantur. Da nobis, quesumus, pluviam salutarem et aridam faciem terre fluentis celestibus dignanter infundere. Benedictio pro serenitate aeris.

Magnificenciam tuam, Domine, suppliciter imploramus, ut qui imminentibus pluviarum periculis, populum tuum terruisti, potenter sub tui oris benedictione prostratum consolari jubeas, serenitate concessa temporum. Et humanarum rerum prosperitate percepta, consolacionibus terrenis gratulemur, neque gaudia querere cessemus superna; set quicquid leticie temporalis impediatur, eruditione pocius sempiterna pellatur. In anniversario dedicacionis ecclesie.

Deus, fons et origo benedictionis, vos in hac domo congregatos, per anniversaria festa sue dedicacionis, omni repleat intellectu erudicionis: custodiat in vobis fidei integritatem, spei longanimitatem, perseverantem usque in finem cum sancta paciencia caritatem. Preces vestras hic et ubique exaudiat, delicta deleat, hostes amoveat, et per hec festa anniversaria ad continua superne ecclesie perducat solempnia. In reconciliacione ecclesie.

Omnipotens Deus, universa a vobis, et ab hoc templo, vel hoc cemeterio, adversa excludat, ac sue super vos benedictionis dona propiciatus infundat; corda conveniencium ad hanc reconciliacionem afficiat sacris doctrinis, quo possint repleri beneficiis sempiternis: quatenus exequendo intelligencius, et intellecta exequentes, inter adversa mundi ab omni sorde peccatorum

purificati, inveniamini incolumes et beatorum spirituum efficiamini in celesti regno coheredes. In consecracione altaris.

Benedicat vos omnipotens Deus; sue ecclesie manifestacionem det vobis mentibus puris hujus altaris frequentare dedicacionem: efficiatque vos cum beato N. supernis dignos sedibus, qui vos precioso sanguine suo redemit de inferni doloribus: quo sicut hujus altaris festiva recolitis sollempnia, per beati N. suffragia laborum vestrorum premia recipere mereamini in celesti patria. Benedictio in missa beate Virginis in officio mortuorum.

Inclinet Dominus aurem suam ad preces vestre humilitatis, et intercedente beata Dei genitrice Maria, det vobis premium eterne felicitatis: convertat oculos misericordie super animam famuli sui propter ejus pietatem, ut a penis liberatam perducat ad eternam societatem: quo Christi misericordia, et meritis sue matris, N. famulum et nos, in die judicii recipi faciat in regnum Patris. Benedictio in dedicacione cenacteri.

Copiam, quesumus, tue benedictionis populo hic adunato tribue: temptacionum procellas ab eo miseratus exclude: mala cuncta atque noxia subtrahe: prospera concede, ut in lege tua in presentis evi stadio currentes, placere tibi valeant, in futuro gaudentes: sic, Domine, quesumus, ut in hoc poliandro sive cimiterio requiescencium corpora fidelium, tue virtutis clipeo protege, et brachio tue defensionis robora; quatenus in novissimo tube clangore, a cunctis nexibus peccatorum exuti, et eterne vite gaudiis restituti, resurgant in parte dextera coronandi.

IN BENEDICTIONE UMBRACULI ALTARIS.

Adist nomen Domini benedictum, &c. Domine exaudi oracionem meam. Dominus vobiscum.

Oremus, Fratres carissimi, Deum ac Dominum rectorem ac gubernatorem omnium seculorum, qui per veridicum prophetam suum polliceri dignatus est, quia in quacumque die conversus fuerit impius ab impietate sua, et fecerit judicium, omnes iniquitates ejus in oblivione erunt, ut immemor omnium delictorum et facinorum; istud instrumentum ad honorem nominis sui conpactum, placidus ac misericors illustracione vultus benedicere ✠ et sanctificare ✠ dignetur: Per Dominum nostrum, &c. Hoc facit episcopus crucem cum cerniculo super singulas columpnas dicens: Sanctificetur hoc umbraculum per istam sanctam unctionem et nostram benedictionem. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen. Pax vobis. Oremus, dilectissimi, indulgentiam omnipotentis Dei, ut postpositis humane fragilitatis admissis, consuete misericordie sue munere hoc repositorium sacris altaribus preparatum, per Unigenitum, verbum virtutis sue ac sapienciam suam, in Spiritu sanctificacionis ac crismate sacre unctionis consecrare dignetur. Qui vivit et regnat, &c. Tunc circumeat incensando cantando antiphonam Domine ad te dirigatur oratio mea, sicud incensum in conspectu majestatis tue. Psalmus 140. Domine ad te clamavi. Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui fideli famulo tuo Moysi precepisti, ut duos cherubyn super archam testamenti collocaret,

quod exterius alterutrum alis protegeret, versis vultibus in Propiciatorium; quesumus ineffabilem clemenciam tuam, ut hoc tegumen venerandi altaris tui, in quo ipse unicus Dei Filius tuus, Dominus noster Jesus Christus, qui est propiciacio pro peccatis nostris, fidelium manibus jugiter immolatur, et sub quo sanctorum corpora tuorum, que veraciter fuerunt archa testamenti tui, videlicet mandatorum Spiritus Sancti, requiescunt; per eundem consubstancialem tibi Filium, qui factus est nobis a te sanctificacio et redemptio, in virtute Spiritus veritatis, universa antiqui hostis falsitate cum satellitibus suis depulsa, cum omnibus ornamentis ad ipsum umbraculum pertinentibus, vel ab illo dependentibus, aut eidem suppositis, tua celesti benedictione perfundere ac consecrare atque ad tuitionem pignorum sanctorum, ac roboranda sive multiplicanda vota fidelium tuorum, diutino tempore consecrare digneris, annuente Domino nostro Jesu Christo, qui tecum vivit and regnat, &c. Et aspergatur aqua benedicta. Benedictio ensis novi militis. Dominus vobiscum. Oremus.

Deus, cunctorum in te sperancium protector, adesto supplicacionibus nostris et concede huic famulo tuo N. qui sincero corde gladio se primo nititur precingere militari, ut in omnibus galea tue virtutis sit protectus et sicut David et Judith, contra gentes sue hostis fortitudinis potenciam victorie tribuisti; ita tuo auxilio munitus contra hostium suorum seviciam victor ubique existat, et ad sancte ecclesie tutelam proficiat. Per Christum Dominum nostrum. Oremus.

Deus, qui trinos gradus hostium post lapsum Ade in toto orbe terrarum constituisti, quo plebs tua fidelis, immunis ab omni impetu nequicie, secura et quieta permaneret: adesto supplicacionibus, et hunc ensem, quem invocacione tui sanctissimi nominis benedicimus, ✠ benedicere digneris, ut famulus tuus quem te largiente, circumdamus et accingimus, sic eo utatur,

quatenus et hostes ecclesie insidiantes reprimat, et seipsum ab omni inimico, tua protectione, potenter defendat. Per Christum Dominum nostrum. Amen. Et aspergat militem et ensem aqua benedicta. Benedictio scuti et baculi pro duello faciendo. Imprimis dicantur hii Psalmi 69. Deus in adjutorium. Psalmus 33. Benedicam Dominum. Psalmus 34. Judica Domine nocentes. Psalmus 90. Qui habitat. Symbolum, Quicumque vult, cum gloria post unumquemque psalmum. Antiphona Ne reminiscaris. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos. Domine non secundum peccata nostra facias nobis. Neque secundum. Domine ne memineris iniquitatum nostrarum. Cito anticipent, &c. Adjuva nos Deus salutaris noster. Et propter. Salvum fac servum tuum Domine. Deus meus, &c. Mitte ei Domine auxilium de sancto. Et de Syon tuere eum. Esto ei Domine turris fortitudinis. A facie. Convertere Domine usquequo. Et deprecabilis. Domine exaudi oracionem meam. Dominus vobiscum. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui mundum ex informi materia fecisti, et unicum Filium tuum tibi coeternum pro generis humani redempcione, spiritu sancto cooperante, incarnari, atque de hoste antiquo triumphare fecisti; te suppliciter petimus, ut scutum hoc atque baculum istum dextera tue potencie benedicere ✠ digneris, ut sint arma invincibilia atque, triumphali potencia tua adminiculante, victricia; quatenus quicumque hiis armis pugnaverit, tua protectione munitus tam corporis quam anime salutem percipiat atque victorie summe reportans triumphum, bello peracto, Creatori omnium gracias referat cum Filio tuo Domino nostro Jesu Christo, qui tecum et cum Sancto Spiritu, vivit et regnat Deus. Per omnia secula seculorum. Amen. Hic tradat ei scutum dicendo. Accipe scutum hoc ad corporis tui protectionem. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen. Postea tradat ei baculum dicens. Accipe

hunc baculum ad hoc duellum preparatum cum quo valeas tibi rebellantem prosternere, et in resurgentem conterere, habeatque victoriam et vitam in nomine Patris, &c. Deinde cumbens genua tenens scutum et baculum, Episcopo super eum dicente Confortator et coroborator sustamentumque tuorum fidelium, Adonay indeficiens, interminabilis, inenarabilis. Pater, eterne Deus, qui magnas gentes et reges fortes coram populo tuo Israel eduxisti et vicisti; quique puero tuo David de gigante te blasphemante, atque in sua virtute confidente, triumphare concessisti: te supplices exoramus, ut hunc famulum tuum in te confidentem benedicere, adjuvare, protegere, confortare, atque conservare, atque sanctorum angelorum tuo presidio eum vallare digneris: presta ei, Domine, fidem rectam, spem firmam, cordis fiduciam corporisque fortitudinem, omniumque membrorum valitudinem, quatenus, te adjuvante, hostem prosternere atque victoriam optinere mereatur; tibique soli Deo omnipotenti, bello triumphaliter peracto, gracias et laudes referat in evum. Deinde benedicat eum dicens. Confortare et esto robustus: spera in Domino, et fac bonitatem, et noli oblivisci omnes retribuciones ejus: ipse det tibi vitam, et victoriam, et benedictionem in secula seculorum. Amen. Item benedicat te Deus Pater. Amen. Custodiat te Jesus. Amen. Confortet te Spiritus Sanctus. Amen. Prestet tibi victoriam, Deus trinus et unus. Amen. Qui vivis et regnas. Benedicti novi putei.

Deprecamur te Domine per clemenciam pietatis tue, ut aquam putei hujus celesti benedictione sanctifices ✠, et ad omnem vitam concedas salubrem; et ita ex eo fugare digneris omnem diabolice temptacionis incursum, ut quicumque ex eo abhinc hauserit, vel in quibuslibet necessariis usibus hausta aqua usus fuerit, tocius virtutis et sanctitatis dulcedine perfruatur, ut tibi semper Sanctificatori, et Salvatori omnium Domino, gracias agere mereatur. Per Dominum. Oremus.

Domine Deus omnipotens qui de hujus putei altitudine, per crepidinem fistularum aquarum copiam manare jussisti; presta ut, te jubente atque benedicente, per nostre officium functionis repulsis hinc fantismaticis calliditatibus, atque insidiis diabolicis, purificatus et emundatus hic puteus semper perseveret. Per Dominum nostrum Jesum Christum. Benedictio herbarum et omnium olerum.

Omnipotens eterne Deus, rerum conditor, et Dominator tocius creature tue; qui Verbo cuncta ex nichilo faciens, ad perfectionem tui operis, tercia die herbam virentem et lignum pomiferum faciens fructum, aridam producere jussisti: hos virencium herbarum flores, ob salutem fidelium undecumque collectos per invocacionem sancti tui nominis benedicere ✠ et sanctificare ✠ consueta pietate dignare; et presta nobis quatenus indignis supplicibus, ut quique egritudine laborantes, hec sumpserint, omnis ab eis morbus, te miserante, evanescat, languor diffugiat, febrium calor abeat, dolores, lacrime et cruciatus viscerum absistant, omnisque infestacio jaculantis inimici procul recedat. Per Dominum nostrum. Oremus.

Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui es ymago paterne majestatis, et ad medelam nostram et ad curandas nostrorum scelerum cicatrices descendens, in te credentibus polliceri dignatus es, si quid petieritis Patrem in nomine meo, fiet vobis, adesto nunc nobis eandem in te fidem habentibus, et intervenientibus meritis et intercessionibus genitricis tue perpetue virginis Marie, cum omnibus sanctis tuis pariterque tui precursoris Sancti Johannis Baptiste intervencione, cujus hodierna die sacro irradiamur Natalitio, hos expositarum herbarum flores quos serenitate et affluenti rore enutristi, benedic ✠ et sanctifica ✠, ut sint per invocacionem sancti tui nominis, quibuscumque infirmitatibus laborantibus abstersis, languorum salus, remediumque anime et corporum: per te Jesu Christe qui cum Patre et Spiritu

Sancto, vivit et regnas Deus, per omnia secula seculorum. Amen. Oremus.

Deus de cujus benedictione ros celi virtutem ministrat herbarum radicibus ac floribus, effunde benedictionem ✠ tuam super herbas istas, ut sicut, te creante, sunt create, sic eciam, te sanctificante, sint sanctificate: presta quoque Domine, omnibus sanctis tuis intervenientibus, quatenus salutares efficiantur universis, qui in eis sanitatem suis requisierint doloribus. Per Dominum nostrum, &c. Benedictio super unguentum vel medicinam.

Deus, per quem omnia que creata sunt valde bona sunt, benedictio ✠ tua hanc medicinam vel hoc unguentum visitet atque sanctificet; ut quibuscumque exhibita fuerint infirmantibus, sanitatem celerem, intercedentibus omnibus sanctis operetur, et dum corporibus prebueris sanitatem, animabus quoque perhennem largire sanitatem. Per Dominum. Oremus. Deus, qui ex variis herbis medicinam fieri concessisti, tu hujus creature curacionem benedicere ✠ dignare; ut indigentibus salutare possint remedium prestare; et sicut sanctis tuis apostolis dedisti potestatem curandi omnem infirmitatem, sic ubicumque hec medicina fuerit egris in tuo nomine exhibita, omnis inde virtus expellatur maligna, et gracia tua adsit benigna, ut salutis prestet effectum. Per Dominum. Benedictio salis et aque ad pecora lavanda.

Deus invisibilis et inestimabilis, qui per cuncta diffusus es, pietatem tuam et misericordiam per sanctum et tremendum Filii tui nomen, supplices deprecamur, ut super hunc creaturam salis, benedictionem ✠ et potenciam invisibilis operacionis tue infundas, ut jumenta que necessitatibus humanis tribuere dignatus es, cum ex eadem acceperint seu gustaverint, hec benedictio et sanctificacio illesa reddat, et ab omni temptatoris incursu, te protegenete, custodiat. Per Dominum. Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, defende pecora nostra, per hanc creaturam salis et aque, a rapacibus luporum morsibus, et canum, et latronum furtis, a mortalitatibus sementis, incomodi languoribus, ab omnibus diabolicis temptacionibus; et qui homines et jumenta pariter salvas, in utroque misericordiam tuam multiplicans, pretende clemenciam tuam quesumus Domine, nobis indignis famulis tuis rite credentibus et operantibus, ut pecora ista, que morbida peste et infirmitate vexantur, per hanc creaturam salis et aque laventur, te miserante et prestante, per Unigenitum tuum Dominum et Salvatorum nostrum, Jesum Christum, qui tecum et cum Sancto Spiritu vivit et regnat, per infinita secula seculorum. Amen. Oremus.

Deus, qui humane fragilitati subsidia necessaria providisti, misericors admimicula jumentorum, quibus dedisti miseros consolando, non abstrahas: et quorum meritis pestiferis sevit interitus, tua nobis pia parcente clemencia sevientem cessare jubeas vastitatem. Per Dominum. Ad benedicendum libros.

Descendat quesumus, Domine, virtus Spiritus Sancti super libros istos, qui eos mundando purificet ✠ et benedicat ✠ atque sanctificet et omnium clementer corda illuminet, et verum intellectum tribuat, set et illuminata tua precepta conservare, et implere tuam voluntatem bonis operibus implendo concedat. Per Dominum. Oremus.

Accende et inflamma, suppliciter flagitamus Domine Deus noster, virtute Spiritus Sancti, corda nostra et sensus nostros atque intelligencias nostras ad scrutandos sive intelligendos hos libros, necnon et alios, tue inspiracionis gracia, conscriptos, ut ea, que in eis reperimus, intelligere veraciter, aliosque docere valeamus: set et in omnibus tua sequi, te donante, mandata studeamus: et nos omnesque hos libros dextera potencie tue benedicere ✠ consecrare, et conservare digneris; studiose humiliter et devote hos et alios libros tue voluntatis jure conscriptos,

legendo, et intelligendo, docendoque tibi multos lucrari, omnesque nobis commissos immaculatos tue majestati representari valeamus, ipso auxiliante, cui est honor et imperium per infinita secula seculorum. Amen. Benedictio carnium in Paschali Adjutorium nostrum, &c. Dominus vobiscum. Et cum. Oremus.

Deus celi terreque Dominator, qui das escam omni carni, et imples omni animal benedictione, benedic ✠ et sanctifica ✠ hanc creaturam carnis, et nobis dona tua sumentibus, anime et corporis sanitatem concedas. Per Christum. Oremus.

Deus, qui universe carnis es conditor, que Noe et filiis suis de mundis et immundis animalibus precepta dedisti, quique sicut olera herbarum humano generi, quadrupedia munda Ade permisisti, et qui agnum in Egypto, Moysi et populo tuo in vigilia Pasche comedere precepisti, in figura agni Domini nostri Jesu Christi, cujus sanguine omnia primogenita tibi de mundo redemisti, et nocte illa omne primogenitum in Egypto percutere precepisti, servans populum tuum agni sanguine prenotatum: dignare, Domine Deus omnipotens, benedicere ✠ et sanctificare ✠ has carnes, ut quicumque ex populo tuo fideli ex illis comederint, omni celesti benedictione et gracia tua repleantur in bonitate, per quem omnia condita sunt et ab initio creata, Salvator mundi, qui vivis et regnas Deus per omnia secula seculorum. Amen. Benedictio carnis, casei, butiri, ovorum sive pastillorum in die Pasche. Dominus vobiscum. Oremus.

Domine Deus omnipotens, qui fecisti et creasti cunctis viventibus, tue largitatis alimonias; humanum genus spiritualibus escis ac pabulis tuorum preceptorum, terrenisque substanciis tuorum donorum indesinenter reficis; te, omnipotentem Dominum obnixe petimus, ut hec dona tua que tu ipse creasti et nobis donasti, perpetua preclaraque dignitate, benedicere ✠ et

sanctificare ✠ digneris; vescentibusque ex eis largam tue benedictionis sanitatem in visceribus eorum clementer colloca, et presentis vite sospitatem, et future beatitudinem misericorditer indulge. Per Dominum. Benedictio novorum fructuum. Dominus vobiscum. Et cum. Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, qui benedixisti quinque panes in deserto et duos pisces, unde saturati sunt quinque millia hominum: sic benedicere ✠ et sanctificare ✠ digneris hunc novum fructum, quem in tuo sancto nomine accipiamus et Filii tui Domini nostri Jesu Christi, ut qui sumpserint, ab eo accipiant sanitatem mentis protectionemque corporis tutelam et securitatem, spei corroboracionem, et eternitatem Spiritus Sancti. Per eundem, &c. Benedictio pomorum. Dominus vobiscum. Oremus.

Te deprecamur, omnipotens Deus, ut benedicas ✠ hunc fructum novum pomorum, ut qui esu arboris letalis et pomo in primo parente, justa funeris sentencia multiplicati sumus; per illustrationem unici Filii tui redemptoris, Dei ac Domini nostri Jesu Christi, et Spiritus Sancti benedictione sanctificata sint omnia atque benedicta, depulsisque primi facinoris intentatoriis insidiis, salubriter ex ejusdem, anniversaria solempnitate, diversis terris edendis germinibus sumamus. Per eundem Dominum nostrum. Benedictio ad omnia que volueris.

Creator et conservator humani generis, dator gracie spiritualis, largitor eterne salutis, tu Domine, immitte Spiritum Sanctum tuum super hanc creaturam panis, cervisie, vini, vel aque, ut armata virtute celestis defensionis, qui ex ea gustaverit, proficiat ad eternam salutem. Per Dominum. Benedictio seminis.

Omnipotens sempiterne Deus, creator humani generis, suppliciter tuam clemenciam exoramus, ut hoc semen quod in tuo nomine sevimus in agros nostros, celesti tua benedictione bene-

dicere ✠ digneris, atque ad maturitatem perducas; ut per universum orbem collaudetur dextera tua. Per Dominum. Benedictio in area.

Multiplica Domine super nos misericordiam tuam, et preces nostras propicius exaudire digneris; et sicut exaudisti famulum David Regem qui tibi in area hostias offerendo placuit, iram avertit, et indulgenciam impetravit; ita veniat, quesumus, super hanc aream sperate benedictio ✠ ubertatis, ut repleti fru gibus tuis, de tua semper misericordia gloriemur. Per Dominum. Benedictio loci ubi ornamenta et vestimenta ecclesie conservantur.

Deus, qui famulantibus tibi mentis et corporis subsidia misericorditer largiris; presta quesumus, ut que hic pietas tua contulit clementer, habundare facias et conserves; ut hiis exterius utentes interius indumento amicti justicie, devoti semper tibi existere mereamur. Per Dominum.

In benedictionibus Campanarum, Episcopo induto, ut in consecracionibus altarium, dicat cum aliquibus personis reverendis genuflectendo Ps. 50. Miserere. Psalmum 53. Deus in nomine. Psalmum 56. Miserere mei, Deus, miserere mei. Psalmum 85. Inclina Domine. Coro interim cantante letaniam et cum fuerit dicta. Ut ecclesiam istam regere, &c. Surgat Episcopus et teneat baculum in manu sinistra, et vertat se ad campanam et dicat, Ut campanam istam benedicere digneris ✠ et signat crucem super campanam et chorus, Te rogamus: a secundo, Ut campanam istam benedicere ✠ et sanctificare ✠ digneris, &c., tercio Ut campanam istam benedicere ✠ et sanctificare ✠ atque consecrare ✠ digneris. Et chorus, Te rogamus, &c., iterum accumbat, quousque finiatur letania; qua dicta, dicat sacerdos ter, Deus in adjutorium, prout dicitur in consecracionibus altarium: et tunc fiat per

episcopum exorcismus salis et aque, prout dicitur in diebus dominicis et addatur benedictioni aque oratio sequens.

Benedic, Domine, hanc aquam celesti benedictione ✠ et assistat super eam virtus Spiritus Sancti, ut cum hoc vasculum ad invitandos filios ecclesie preparatum, in ea fuerit tinctum, ubicumque postea sonuerit ejus tinnitus, procul recedat virtus insidiancium, umbra fantasmatum, incursio turbinum, percussio fulminis, lesio tonitruorum, calamitas tempestatum, omnisque species procellarum; et cum clangorem illius audierint filii Christianorum, crescat in eis devocionis augmentum, ut festinantes ad pie Matris gremium, eterne cantent in ecclesia sanctorum canticum novum in laudes sanctorum, deferentes in sono tube preconium, medulacionem psalterii, exultationem organi, suavitatem tympani, jocunditatem cymbali, deprecantis Dominum celi pro sceleribus et necessariis suis; quatenus imitari in templo sancto suo, Divinis obsequiis et precibus, multitudinem exercitus angelorum, et intercedentibus omnium sanctorum tuorum meritis, impetrare quod poposcerint mereantur, Salvator mundi; qui vivis et regnas, &c. Tunc incipiatur a choro antiphona. In civitate Domini clare sonant jugiter sanctorum tube: ut cynamomum et balsamum odor suavissimus qui ad Dominum pertinet: ibi angeli et archangeli ympnum Deo decantant ante sedem Dei. Alleluia. Psalmus 145. Lauda anima mea Dominum, cum ceteris precibus usque. Omnis spiritus laudet Dominum. Et dum pulsantur omnitur episcopus perpetuo manu lavet campanam intus et foris aqua per eum benedicta; qua lota, dicat. Oremus.

Deus, qui per sanctum Moisen famulum tuum, tubas argenteas fieri precepisti, quas dum Levite, tempore sacrificii clangerent, sonitu dulcedinis populus monitus ad te adorandum fieret preparatus, et ad celebranda sacrificia conveniret, quarum clangore et hortatu ad bellum, sevos prosterneret adversan-

tes; presta quesumus, ut hoc vasculum sancte ecclesie preparatum a tuo Spiritu Sancto per nostre humilitatis servitutem sanctificetur ✠, et per illius tactum et sonitum fideles invitentur ad sanctam ecclesiam, et ad premium superum; ut cum melodia illius auribus insonuerit populorum, in eis crescat devocio fidei et amor spiritualis; procul pellantur omnes insidie latentis inimici, fragor grandinis, procella turbinum, impetus tempestatum; temperentur infesta tonitrua, ventorum flamina fiant salubriter ac moderate suspensa; prosternat aereas potestates dextera tue virtutis, ut hoc audientes tyntinnabulum tremescant et fugiant ante Sancte Crucis in eo depictum vexillum, cui flectitur omne genu, celestium, terrestrium et infernorum: quod ipse Dominus noster Jesus Christus prestare dignetur; qui, absorpta morte, per crucis patibulum, regnat in gloria Dei Patris cum Spiritu Sancto; per omnia secula seculorum. Tunc extergat campanam intus et foris linteo mundo, et lineat eam episcopus septies deforis cum oleo sancto; et deinde infra quaternis vicibus crismate dicens. Consecretur et sanctificetur signum istud per istam sanctam unctionem et nostram benedictionem ✠ in honore sancti N. In nomine Patris, et Filii, Spiritus Sancti. Amen. Pax tibi. Choro interim cantante antiphonam Vox Domini super aquas, Deus majestatis intonuit: Dominus super aquas multas. Psalmus 28. Afferte Dominum, usque in finem Psalmi. Deinde dicat episcopus. Oremus.

Omnipotens, sempiterne Deus, qui ante archam federis per clangorem tubarum muros lapideos quibus cingebantur adversancium exercitus, cadere fecisti: tu hoc tyntinnabulum celesti benedictione ✠ perfunde, purificare ✠, sanctificare ✠ et consecrare ✠ digneris, ut ante sonitum ejus effugiant ignita jacula inimici, percussio fulminum, impetus lapidum, lesio tempestatum, ut ad interogacionem propheticam, Quid est tibi mare quod fugisti? suis motibus cum Jordane retroactis fluente,

respondeat, A facie Domini mota est terra: a facie Dei Jacob. Qui convertit petram solidam in stagnum aquarum, et rupem in fontes aquarum: non nobis, Domine, non nobis; set nomini tuo da gloriam, secundum misericordiam tuam: et cum hoc presens vasculum, sicud reliquie altaris sacro crismate intinguntur, ita oleo sacrosancto ungitur, tua sancta benedictione sanctificetur. Et quod pro arte vel metalli specie non potest fieri dignum, tua fiat benedictione perfusum; ut quicumque ad sonitum ejus convenerint, ab omnibus inimici temptacionibus liberentur in corpore, et a pravis cogitacionibus mundentur in mente: semperque fidei Catholice documenta sectentur, atque tue consolacionis graciam percipere mereantur, Salvator mundi, &c. Consequenter ponuntur in turibulo ignis et tymiama [illegible] myrrha si haberi possunt, et turibulum supponatur camino, et totum recipiat fumum, et interim cantetur antiphona. Deus in Sancto via tua, quis Deus magnus sunt Deus noster? Psalmus 76. Viderunt te aque Deus: usque in finem, cum Gloria Patri. Sicut erat. Responsoria in Psalmo 76. Voce mea ad Dominum clamavi. Oremus.

Omnipotens dominator, qui secundum carnis assumpcionem dormiens in navi, dum oborta tempestas maria conturbasset; te protinus excitato et imperante, desiluit; tu necessitatibus populi tui benignus succurre, et hoc tintinabulum, Spiritus Sancti rore perfunde, ut ante sonitum illius semper fugiat bonorum inimicus. Invitetur ad fidem populus Christianus, hostilis terreatur exercitus; confortetur in Domino per illud populus evocatus; atque sicut per Davidicam cytharam delectatus desuper descendat Spiritus Sanctus; atque Samuele cum armigero agnum mactante in holocausto tuo, rex eterni imperii, fragor aurarum turbam repulit adversantem: ita dum hujus vasculi sonitus transierit per nubila, ecclesie tue conventum tuum servet manus angelica, fruges credencium, mentes et corpora salvet

protectione sempiterna: per te, Jesu Christe. Qui vivis et regnas &c. Postea producat signum crucis super campanam. Benedictio ✠ Dei Patris Omnipotentis, Patris, et Filii, et Spirtus Sancti descendat super te, et maneat semper. Benedictio Eukaristialis vasculi.

Oremus, fratres karissimi, ut Deus Omnipotens hoc misterii corporis filii sui Domini nostri Jesu Christi gerulum vas, benedictione, sanctificacione, tutamine defensionis et donacione, salutis implere dignetur, orantibus nobis. Per eundem. Alia oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, Trinitas inseparabilis, manibus nostris opem tue benedictionis infunde, ut per nostram benedictionem hoc presens vasculum sanctificetur, et corporis Christi novum sepulcrum, Sancti Spiritus gracia, efficiatur. Per. Alia oratio.

Deus, qui sacra scriptura testante, tribus diebus et tribus noctibus servata integritate Divinitatis, sponteque, peracta humani corporis functione, insinuans casurum quod corruptibile est, et resurrecturum quod spirituale, in sepulcro jacuisti: hoc eucharistiale vas, quesumus, quod nos indigni ad mistici corporis tui custodiam consecramus et benedicimus, tu in nomine Sancte Trinitatis, angelum tuum custodem deputans, consecrare ✠ et benedicere ✠ digneris; quatenus quicumque ex eo in acceptione corporis tui viarum presumpserint viaticum paternarum, celesti hic et in futuro, te miserante, non destituantur auxilio, Salvator Mundi. Benedictio crismalis vasculi.

Deus, qui diversa ad tabernaculum federis ornamenta in sacerdotalis officium ministerii, ore proprio precepisti fieri; humili prece deposcimus, ut hoc vestimentum, et hoc vas ad ornandum et ad ministerium sancte ecclesie tue preparata, illa benedictione perfundas, qua olim per manus sanctorum sacerdotum utensilia tabernaculi oleo unctionis perfudisti, ut quicumque jam in apostolica ecclesia hoc utitur, te miserante, ve-

niam peccatorum promereatur percipere sempiternam. Per. Benedictio turibuli

Deus, ad cujus sepulcrum cum aromatibus in specie sanctarum animarum, virtutem sanctorum operum gestancium, diluculo mulieres venisse memorantur; et in cujus conspectu angelus aureum habens thuribulum stetisse et datis incensis de orationibus sanctorum omnium ante thronum Domini adolevisse, celesti visione divulgatur; adesto propicius invocacionibus nostris, et turibulum hoc celesti benedictione perfunde, ut quicumque ex eo thimiamatis vel thuris flagranciam senserint, tua donante immensa clemensia, odores oracionum ante conspectum Majestatis tue, per manus sanctorum emittant angelorum atque persolvant; Salvator Mundi. Benedictio vel consecratio thimiatis vel incensi.

Exorcizo te, omnis immundissime Spiritus et omne fantasma inimici, in nomine Dei Patris omnipotentis, et in nomine Jesu Christi Filii ejus, et Spiritus Sancti, ut excas et recedas ab hac creatura thimiatis, sive incensi, cum omni falsitate atque nequicia tua, ut sit hec creatura sanctificata in nomine Domini nostri Jesu Christi; ut omnes gestantes, tangentes, sive odorantes eam, virtutem et auxilium percipiant Spiritus Sancti; ita ut ubicumque hoc incensum vel thymiama fuerit, ibidem nullatenus appropinquare audeas nec adversa inferre presumas. Set quicumque es, Spiritus immunde, cum omni versucia procul inde fugias atque discedas; adjuratus per nomen et per virtutem Dei Patris omnipotentis, et Filii ejus Jesu Christi Domini nostri, qui venturus est in Spiritu Sancto judicare vivos ac mortuos, et te prevaricatorem, et seculum, per ignem. Amen. Benedictio crucis. Imprimis induatur episcopus pontificalibus, prout induitur in consecrationibus altarium, et tunc dicitur a choro letania; qua dicta, dicat episcopus ter Deus in adjutorium meum intende, sicut dicitur in consecrationibus altarium; quo dicto,

benedicat episcopus aquam sicut benedicitur in dominicis diebus; cum aqua aspergatur crux per episcopum, canendo antiphonam. Asperges me, cum gloria Patri, &c. Oremus.

Benedic Domine hanc crucem ✠ per cujus similitudinem mundum redemisti a potestate demonum et superasti passione tua, a suggestione peccatoris qui gaudebat in prevaricacione primi hominis per vetitum lignum: tristis tamen dimisit per lignum crucis tue, quos antea seductos habuit: sanctifica, quesumus Domine, signaculum istud tue passionis, ut sit inimicis tuis obstaculum, et credentibus in te perpetuum salutis vexillum. Per te Salvator mundi, qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas. Oremus.

Rogamus te, Domine, sancte Pater, omnipotens eterne Deus, ut digneris benedicere ✠ hoc lignum crucis tue, ut sit remedium salutare generi humano, sit soliditas fidei: bonorum operum perfectio, et redempcio animarum: sit solamen et protectio ac tutela contra seva jacula inimicorum. Per Dominum.

Deus, qui beate crucis patibulum quod prius erat sceleratis ad penam, convertisti in sanguine Filii redemptis ad liberacionem; benedic ✠, quesumus Domine, hoc signum sanctitatis tue sacramento, et concede plebi tue illius vallari presidio, cujus est armata vexillo: sit regia nobis, Domine, hec crux fidei firmamentum, spei suffragium, in adversis defensio, sit in hostes victoria, in civitate concordia, in campo custodia, in domo fultura: gregem tuum Domine, per virtutem crucis hujus conserva incolumem: et hac celesti sanctificacione gloriosa, ad vitam proficiat sempiternam, que nobis, Agno vincente, conversa es in salutem. Per eundem, &c. Oremus.

Omnipotens sempiterne Jesu Christe, qui precepto Patris sanguinis tui per passionem crucis mundum eripuisti dispendio, et spirituali illuminacione vivificasti, quique cuncta regna disponis: qui eciam es omnium bonorum collator, et virtutum

omnium largus attributor, cui gentes et populi serviunt, cui omnis legio angelorum famulatur, quique largiris famulis tuis, unde ad laudem sancti tui nominis debita tibi devota persolvant, cui prius fides offerentium complaceat, et deinde sanctificatur oblacio; quesumus exorabilem tue clemencie bonitatem, ut sanctifices atque consecres tibi ad honorem nominis tui et fidelibus tuis ad misericordie propiciacionem, hoc signum crucis, quod voluntaria mentis devocione famulorum tuorum construxit, tropheum victorie tue et vexillum redemptionis nostre; quodque in amorem et honorem nominis tui triumphalis in evum consecramus. Accipe igitur, Domine, hoc signum crucis insuperabile, quo et diaboli sit exinanita potestas, et mortalium tua largicione restituta libertas: licet enim fuerit crux aliquando in penam, nunc tua virtute, versa est in honorem per gratiam; et que quando reos puniebat supplicio, nunc tue redemptionis gratia obnoxios solvit a delicto: per hoc, Domine, nitimur tibi placere, per quod tibi placuit nos redimere. Nullum tibi debitum amplius munus est, quam quod tui corporis crucis dedicavit affixio. Nec tibi est, magis familiaris oblacio, quam que manuum tuarum extensione est sacrata: illis igitur manibus hanc crucem accipe, quibus in illa crucifixus es; et de sanctitate illius hanc sanctificare digneris, ac sicud per illam mundus expiatus est a reatu, ita offerencium famulorum tuorum anime devotissime hujus crucis merito et intercessionibus omnium sanctorum tuorum, ab omnibus terre corrupcionibus nexibus absolvantur. Simulque retribucionis eterne solacium hujus sancte crucis in Deitatis tue gloria a te crucifixo percipiant; qui cum Patre et Spiritu Sancto, &c. Oratio.

Radiet in hac cruce, quesumus Domine, sancte Pater, Unigeniti Filii tue splendor divinitatis; emicet gloria passionis ejus in ligno; in gemmarum colore rutilet nostre mortis redempcio; in splendore lapidum nostre vite purificacio; sit tuorum ser-

vorum hec sancta crux protectio, spes firma, certa fiducia, nosque similiter et omnem plebem fide confirmet, spe solidet, pace consociet, augeat triumphis, amplificet prosperis, et cunctis fidelibus proficiat ad perpetuitatem temporis et ad vitam eternitatis: ut nos et temporali florentes gloria muniat, et perpetua redemptos corona ad celestia regna, te miserante, perducat: presta per propiciacionem sanguinis Jesu Christi, quo placatus, des nobis veniam peccatorum et per ipsum mediatorem, qui se dedit redemptionem pro multis, qui se hostiam pro delictis nostris offerre dignatus est, qui exaltatus in ligno crucis, principatus et potestates humiliavit, qui tecum consedit in trono sidereo, indissolubili connexione Spiritus Sancti, hanc crucem per manus nostras benedicere ✠ digneris: qui vivis et regnas, &c. Tunc intincto pollice crismate linat crucem ad pectore dicens.

Consecrare ✠ et sanctificare ✠, dignare Domine Deus, crucem istam per istam sanctam unctionem et nostram benedictionem in Christo Jesu Domino nostro. Pax tibi et aspergat crucem aqua benedicta. Oratio. Sanctifica quesumus, Domine, crucem istam, quam dignatus es ascendere ad redimendum tua passione genus humanum, quod diu in captivitate diaboli et vinculis tenebatur: istud ergo signum salutiferum crucis hujus aque aspersione sanctifica, ac sacro unctionis tue crismate benignus perfunde, ad liberacionem generis humani et ad effugandos ab eo demones et morbos expellendos; ut et omnes languores corporis et anime, hujus sancte crucis presencia, per invocacionem sanctissimi nominis tui repellantur, et credentes in te spiritualis medicine remedio vivificentur: qui vivis et regnas, &c. Tunc incensetur crux per episcopum incipiendo antiphonam et chorus prosequatur. Domine, ad te dirigatur oratio mea, et sicut incensum in conspectu majestatis tue.

Domine Jesu Christe, salus immortalis, Rex angelorum, qui via, veritas, et vita es credentibus in te: qui pro salute mundi

de sede majestatis tue humilis ad terram descendisti, suspensusque in ligno pro redempcione generis humani, hoc signum tua morte sanctificasti; quodque signaculum in memoria passionis, qua nos redemisti, portamus, tam in fronte, quam in corde contra seva jacula inimici quasi vexillum fidei, et veritatis, quibus victoriam tuis fidelibus concessisti: proinde, Domine, te suppliciter exoramus, ut signum istud sancte crucis tue salubre sit remedium in ecclesia tua, a cunctis fidelibus jugiter adorandum; sit hec sancta crux signum universorum in sanctam et perfectam Trinitatem credencium. Mirifica quesumus, Domine, misericordias tuas per virtutem sancte crucis, et concede, ut locis ac domibus fidelium ubi crux ista fuerit, fugentur demones, ac immundi spiritus, ac pestiferi expellantur morbi; careant immundicia, et omnes adverse potestates et insidie inimici presentia crucis hujus sint repulse, et in virtute benedictionis tue sit benedicta, sanctificata, et mundata; ut sit tibi Domino Deo graciarum actio, et super nos et populum tuum benedictio, et salutarium tuorum donorum affluencia, per te, Salvator mundi: qui vivis et regnas, &c. Post hec, crux honorifice collocetur, et ab omnibus adoretur et primo ab episcopo, et dum adoratur, cantetur a choro antiphona O crux splendidior cunctis astris, mundo celebris, hominibus multum amabilis, sanctior universis, que sola fuisti digna portare talentum mundi: dulce lignum, dulces clavos, dulcia ferens pondera, salva presentem catervam, in tuis hodie laudibus congregatam. Alleluia, Alleluia, Alleluia, Alleluia. Extra tempus Quadragesime alia Antiphona. Super omnia ligna silvarum crux sola excelsior, in qua vita mundi pependit; in qua Christus triumphavit, et mors mortem superavit. Alleluia, Alleluia. Psalmus 46. Omnes gentes. Dominus vobiscum, &c. Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, cujus sanctum et terribile nomen, inter ceteras visibiles creaturas ligna quoque fructifera

laudare ac benedicere non cessant; te supplices deprecamur, ut hoc singulare signum, quod ad exemplum sacratissimum vexilli passionis Filii tui, famuli tui erexerunt, celesti benedictione sanctificare ✠ digneris; ut omnibus ante illud genuflectentibus, in honore nominis tui, et unici Filii tui majestati supplicantibus, largiatur cordis compunctio et indulgencia concedatur omnium peccatorum, atque intercedente ipsa victoriosissima passione Unigeniti tui, et tibi placita postulare, et cicius valeant postulata percipere; qui vivis et regnas, &c.

Benedictio Dei Patris omnipotentis, et Filii, et Spiritus Sancti, descendat et maneat super hanc crucem; ut sit omnibus eam adorantibus salubre remedium, in secula seculorum. Amen. Tunc incipiatur missa de sancta Cruce. Nos autem gloriari, &c. Benedictio solempnis in ipsa Missa.

Deus, qui redemisti genus humanum per beate crucis patibulum; concede plebi tue ejus salutare presidium, quo omnium inimicorum suorum consequatur triumphum. Amen. Concedatque Deus noster, ut cum omnibus sanctis, que sunt ejusdem crucis longitudo, latitudo, sublimitas, et profundum, mente devota comprehendere valeatis. Amen. Ut cum eo, in eterna vita ejusdem crucis premia percipiatis, quatenus vosmetipsos abnegando, crucemque gestando, ita in presentis vite stadio Redemptorem nostrum possitis sequi, ut ei inter coros angelorum post obitum, mereamini semper assistere. Amen. Quod ipse prestare dignetur. Benedictio ymaginis virginis Marie.

In benedictione ymaginis beate Marie, induatur episcopus pontificalibus, prout induitur in consecrationibus altarium, et, eo accumbente ante altare, dicitur a choro letania, qua cantata, benedicat aquam, prout benedicitur diebus Dominicis, qua benedicta, aspergat ipsa aqua ymaginem benedicendam: deinde inchoat, choro prosequente, antiphonam; Sub tuum presidium confugimus, Dei genitrix virgo, nostras preces ne despicias in

necessitatibus, set a cunctis periculis libera nos semper, virgo benedicta. Psalmum 86. Fundamenta: usque in finem. Antiphona. Ave Maria, gracie plena, Dominus tecum. Benedicta tu in mulieribus, et benedictus. Psalmus 122. Ad te levavi oculos. Oremus.

Deus, qui virginalem aulam beate Marie semper virginis in qua habitares, eligere dignatus es: da quesumus, intercessione ejus, a presenti liberari tristicia, et eterna perfrui leticia. Per Christum. Oratione finita, dicitur Antiphona. O! gloriosa Dei genitrix, virgo semper Maria, que dominum omnium meruisti portare; regem angelorum sola virgo lactare: nostri quesumus pie memorare, et pro nobis Christum deprecare, ut tuis fulti patrociniis, ad celestia regna mereamur pervenire. Per Christum. Tunc episcopus intincto pollice crismate liniat ymaginem in pectore, dicens. Consecrare et sanctificare dignare, Domine Deus, istam ymaginem per istam sanctam unctionem et nostram benedictionem in Christo Jesu Domino nostro. Pax tibi: et aspergatur tam uterum aqua benedicta et incensetur per episcopum ministrantem ymaginem. Ave Maris stella: et chorus prosequatur usque in finem. Ora pro nobis, sancta Dei genitrix. Ut digni, &c. Canticum, Magnificat, usque in finem. Oratio.

Deus, omnis bone accionis inspirator, cujus amor persuadet ut affectu multiplici tibi sancta ecclesia pie religionis exhibeat cultum, confirma nostram benedictionem, quemadmodum confirmasti verbum tuum, quod sanctus Gabriel archangelus de supernis sedibus detulit beate Marie virgini, et hanc ejusdem virginis formulam, que incarnati unici Filii tui Domini nostri Jesu Christi speciem gerit, sanctifica, ut benedicta permaneat, tuisque fidelibus salutaris auxilii opem ferat; tonitrua et coruscaciones et flamina nociva, si invaluerint, celerius explodantur; pluviarumque quoque inundacio, serenitatum interrupcio, aut civilium bellorum commocio, seu infidelium devastacio, ad pre-

senciam ejus opprimatur: pacis et tocius incolumitatis, fructuum quoque terre multiplicetur habundancia, quocumque affuerit ymaginis istius presencia. Animalium nichilominus mortalitas, te jubente, quiescat; omnibusque qui ei reverenciam exhibuerint et ante illam preces tibi fuderint, a te satisfiat, atque illis, consummato hujus vite cursu, celestis paradisi introitus patefiat. Per eundem. Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus clementissime, cujus disposicione cuncta creantur ex nichilo, hanc ymaginem in honore piissime genitricis Filii tui Domini nostri Jesu Christi, venerabiliter adaptatam benedicere et sanctificare digneris; et presta, misericordissime Pater, per invocacionem nominis tui, atque Unigeniti Filii tui Domini Jesu Christi, quem pro salute generis humani integritate virginis incarnari servata voluisti, quatenus precibus ejusdem sacratissime, quicumque eandem misericordie reginam et gloriosissimam Dominam nostram, coram hac effigie suppliciter honorare studuerint, et de instantibus periculis eruantur, et in conspectu divine majestatis tue de commissis et omissis veniam impetrent; atque mereantur in presenti graciam quam desiderant adipisci, et in futuro perpetua salvacione cum electis tuis valeant gratulari. Per eundem Dominum, &c Postea benedicat ymaginem benedictione episcopali.

Benedictio alterius Ymaginis: primo dicat episcopus Adjutorium nostrum, &c. Sit nomen Domini, &c. Domine exaudi oracionem, &c. Dominus vobiscum. Oremus. Omnipotens sempiterne Deus, qui sanctorum tuorum ymagines seu effigies sculpi aut pingi non reprobas, ut quociens illas corporeis oculis intuemur, tociens eorum actus et sanctitatem ad imitandum, memorie oculis meditemur; hanc, quesumus Domine, ymaginem seu sculpturam in honorem et memoriam sancti N. adaptatam benedicere et sanctificare digneris; et presta, ut quicumque coram illa gloriossissimum martirem tuum suppliciter honorare

studuerit, illius precibus ac optentu, a te graciam in presenti, et eternam gloriam optineat in futuro. Per Dominum, &c. Et aspergat eam aqua benedicta.

In benedictione Scrinii, vel arche reliquiarum, vel sanctorum. Induatur episcopus sicut in consecracione altaris, et ipso accumbente, dicatur a choro letania: qua finita, dicat, Deus in adjutorium meum intende, ter, sicut in consecratione altaris; et tunc ab episcopo fiat benedictio salis et aque, prout dicitur in dominicis diebus, et cum ipsa aqua aspergat scrinium, canendo antiphonam. Asperges me. Psalmum 50. Miserere mei, cum gloria Patri. Oratio.

Actiones nostras, quesumus Domine aspirando preveni et adjuvando prosequere; et intercedente beata et gloriosa semper que virgine Maria, Dei genitrice, et beato N., cum omnibus sanctis, cuncta nostra operacio et oracio a te semper incipiat, et per te cepta finiatur. Per eundem. Tunc lavetur scrinium aqua benedicta et abstergatur lintheo, canendo antiphonam. Qui habitat in adjutorio Altissimi, in protectione Dei celi commorabitur. Oratio.

Domine Deus omnipotens, qui Moysi famulo tuo in montem ascendere precepisti, et eum inter immensa celestium oracula misteriorum, eciam archam testamenti, scriptura testante, ore proprio preparare jussisti, cujus longitudinem, latitudinem, et altitudinem, secundum prefinitam pietatis tue mensuram, divino flamine fieri decrevisti; exaudi nos quesumus indignos, qui super universa dignissimus, a seculo solitus es indignis auditum prebere, et miserere; benedic, nobis obsecrantibus, hoc scrinium, vel hanc capsam, quod vel quam in tuo sancto nomine consecramus, ad tuorum sanctorum sancta continenda, et, te benedicente, ad plenum sit sanctificatum; quatenus cunctorum hic precamina fundentium preces exaudiantur, et a te piissimo remuneratore, omnium peccatorum purgari squaloribus et im-

perpetuum tueri mereantur. Per Dominum, &c. Tunc lavet scrinium vel capsam intrinsecus in quatuor locis cum oleo sancto crismate mixto, dicendo. Consecrare et sanctificare dignare Domine hoc scrinium vel hanc capsam, per istam sanctam unctionem et nostram benedictionem in Christo Jesu. Pax tibi. Postea incipiat antiphonam. Hec aula accipiat gloriam et benedictionem a Deo, et misericordiam a Jesu Christo. Psalmus 47. Magnus Deus. Usque in finem. Oratio.

Omnipotens Deus universorum, in quo solo celestium machina ingeniorum et terrestrium constat cunctorum, quique non solum angelicis creaturis divinarum rerum presagia, sed eciam humanis ingenia divinitus afflata in hujus vite corruptela, quod mirabile est, et mirabilius, et misericordius, nascentibus et manentibus largiri dignatus es; qui eciam inter ceteros quos in hoc mundo a primordio usque in hanc horam variis et subtilissimis ditasti ingeniis, Belzeleel et Oliab discipulos famuli tui Moisi, sapiencia et intellectu in fabrefactis rebus, ad culturam Dei pertinentibus, miro ingenio decorasti: ut in prefiguracione ecclesie tue sponse, de imputribili materia lignorum, archam testamenti componere mererentur; exaudi nos deprecantes misericordiam tuam, et immitte super hanc archam olei et crismatis unctione perunctam pietatis tue serenissimam benedictionem; ut et nos qui in archa testamenti triplex munus legimus et credimus contineri et recondi, videlicet tabulas testamenti, urnam auream manna repletam, et virgam discipline, te Trinum in ecclesia legislatorem, Deum verum, incarnatum hominem, Rectorem animarum, credimus et confitemur; quatenus te confitentes et glorificantes, panem vivum et verum manducare, et imperpetuum tecum vivere mereamur. Qui vivis et regnas, &c. Tunc incensetur scrinium cantando antiphonam. Domine ad te dirigatur oratio mea; sicut incensum in conspectu majestatis tue. Psalmus 24. Ad te Domine clamabo, usque

in finem: postea retro dantur reliquie in scrinio cantando antiphonam. Corpora sanctorum in pace sepulta sunt, et vivent nomina eorum in eternum. Dominus vobiscum.

Domine Deus, dominator universarum creaturarum celestium, terrestrium, qui supernorum fragrancia odoramentorum solus sacerdotum sacerdos inter angelicas fulges naturas; presta benedictionem super hanc archam ad sanctuaria tua recondenda preparatam, et hac thuris fragrancia Sancti Spiritus eam perfunde gracia, ut quicunque ad hanc, te adorare, convenerit, supernorum angelorum vasa virtutum efficiantur, et sanctarum precum copiis repleri mereantur; ut ab eterno remuneratore Domino nostro Jesu Christo gaudia consequi mereantur eterna. Per eundem Dominum nostrum. Postea benedicat episcopus scrinium benedictione episcopali.

In benedictione Baptisterii, induatur episcopus sicut in consecratione altaris incipiat. Psalmus 17. Quemadmodum, usque in finem cum gloria Patri, &c. Kyrie eleison. Christe eleison Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos. Haurietis aquas in gaudio de fonte Salvatoris. R. Et dicetis in illa die, confitemini Domino et invocate nomen ejus. Domine Deus virtutum, converte nos R. Et ostende, &c. Domine, exaudi orationem meam. Dominus vobiscum. Oratio. Actiones nostras. Quere in benedictione Scrinii: tunc dicitur letania a choro usque ad Omnes sancti. Orate pro nobis. Letania dicta, episcopus benedicat aquam prout benedicitur dominicis diebus, cum qua aspergatur baptisterium dicendo. Asperges me, &c. Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, supplicum tuorum precibus aures pietatis tue inclina; et hoc baptisterium ad regeneracionem spiritualem populi Christianam preparatum, virtute tue benedictionis sanctifica, et omnibus in eo baptizandis munus gracie tue conferre digneris; ut in eo sacramentorum virtus

optineatur, et remissio peccatorum percepta votorum effectus continue adquiratur. Per Dominum. Tunc cantetur antiphona. Magnum misterium declaratur; quia Creator omnium in Jordane lavit nostra crimina Ps. 113. In exitu Israel. Oratio.

Potenti baptisterio, quesumus Domine, populus fidelis ad honorem et laudem nominis tui veniens regeneracionem accipiat sempiternam quia in corpore et mente salvatus, tibi perpetuam exhibeat servitutem. Per Dominum nostrum. Tunc cantetur antiphona. Euntes in mundum, predicate Evangelium omni creature: qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit. Ps. 46. Omnes gentes plaudite. Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, hoc baptisterium celesti sanctificacione Sancti Spiritus illustracione benedicere digneris, ut quicumque trina ablucione purgati, fidem Trinitatis concipiant, et indulgenciam omnium peccatorum tuo munere consequantur. Per Dominum. Tunc linatur oleo sancto crismate mixto dicendo. Consecretur et sanctificetur, &c. Dominus vobiscum. Oremus.

Domine Deus omnipotens, qui es fons et plenitudo omnium graciarum, dignare hoc baptisterium sacro baptismati preparatum majestatis tue presencia consecrare, ut, qui ubique totus es, eciam hic, adesse digneris precibus sanctissime Marie virginis matris tui, et sancti N. in cujus honore hec ecclesia cum hoc baptisterio dedicatur, et concede; ut quicumque confessionis tue et regeneracionis virtute ad baptismum in hoc baptisterio convenerint, remissionem omnium peccatorum dono tue gracie et gaudia se adepturos letentur. Per Dominum nostrum, &c. Oratio.

Domine Deus, Pater omnipotens, redemptor ineffabilis, te humiliter petimus, ut nostri obsequii famulatum suscipias, et hoc baptisterium ad laudem et confessionem nominis tui, per nostrum ministerium dedicatum benedicere digneris; quatenus

hic omne malum adversarii tua virtute procul pellatur, et tue benedictionis gracia regenerandis in eo foveatur, qui vivis et regnas Deus per omnia secula seculorum. Amen. Tunc incensetur et aspergatur aqua benedicta et claudatur sera. Consecracio Domus nove. Hii sunt Psalmi Consecrationis Domus Ps. 14. Domine quis habitabit. Ps. 42. Judica me Domine. Ps. 27. Ad te Domine clamabo. Ps. 28. Afferte Domino. Ps. 45. Deus noster. Ps. 47. Magnus Dominus. Ps. 64. Te decet. Ps. 75. Notus in Judea. Ps. 83. Quam dilecta. Ps. 86. Fundamenta. Ps. 97. Cantate Domino. Ps. 111. Beatus vir. Ps. 118. Beati immaculati. Oratio.

Oremus, fratres karissimi, Dominum Deum, ut hoc famuli tui habitaculum N. respectu sue pietatis illustret, impleat domum bonis habitatoribus, et suis, Divine majestatis sue presidia largiatur. Alia oratio.

Indefessis laudibus supplices, Dominum depracamur, ut hujus habitaculi succedencium simul et habitancium purificata salubritate benedicat introitum; et, angelo lucis assistente, defendat, tenebras fugiat, lumen fundat, nullam seviendi adversario tribuat potestatem; sufficiencia victus atque vestitus et fidei operibus locupletet et unitate Trinitatis circumdet. Per. Alia oratio.

Sanctificetur istud hospicium, et fugetur ab eo immundus spiritus, per virtutem Domini nostri Jesu Christi: detur in hoc loco hominibus manentibus sanitas, claritas, hylaritas, protegente ac servante majestate tua, Omnipotens Deus. Per. Alia oratio.

Exaudi nos, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, et mittere dignare angelum tuum sanctum, qui custodiat, foveat protegat, visitet et defendat omnes habitantes in hoc habitaculo famuli tui. Per. Alia oratio.

Omnipotens Deus, benedic domum et familiam tuam; sicut

benedixisti domum Abraham, et Ysaac, et Jacob, ita sanctificare et benedicere digneris domum hanc, et omnes habitantes in ea. Benedictio.

Benedictio Dei Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, sit super hunc locum vel domum, et super omnes habitantes in eo. Per Dominum. Hinc incipit Consecracio Navis.

Precor, Domine, uti famulos tuos in tuo credentes nomine tua dextera manus invicta custodiat; illa que Noe per diluvium in arca servavit; que trepidantem Petrum in aquis incidentibus; que naviculam in Mari Tiberiadis procella impressam sustinuit; ita huic, Domine, navicule desideratos flatus undique faciliorem familiatricem exhibeas, ut letantes in tuo nomine, portus quietus ac desideratus excipiat, Salvator mundi, Christe, qui vivis. Alia oratio.

Navis super mare volet, quasi super pennas aquile: Filius Dei gubernator et angeli remigent: sumatur velum rudentibus tensis: clemens flatus donetur celis; et vehatur prospere nobis regalis Filius Dei orbis: miserere nobis. Qui vivis. Benedictio corporalium.

Clementissime Deus cujus inerrarabilis est virtus, cujus misteria archanis mirabilibus celebrantur; tribue quesumus, ut hoc lintheamen tue propiciacionis benedictione sanctificetur, et ad consecrandum super illud corpus Dei, et Domini nostri Jesu Christi Filii tui dignum efficiatur. Per eundem Christum. Oremus.

Deus, qui pro humani generis salvatione, Verbum caro factus est, et habitare totus in nobis non dedignatus es; quique traditori tuo perfido osculum pium dedisti, dum pro vita omnium pius mactari voluisti, atque in sindone lino texta te volvi permisisti; respice propicius ad vota nostra, que tua fideliter plasmata amplecti cupimus; quesumus Domine sancti ✠ ficare bene ✠ dicere et consecrare digneris hoc corporale in usum

altaris tui, ad consecrandum super illud, sive ad tegendum involvendumque sacrosanctum corpus et sanguinem tuum, Domine Jesu Christe, dignisque pareant famulatibus, ut quicquid sacro ritu super hoc inviolabiliter, sicut Melchisedek oblatum placeat tibi holocaustum, et optineat per hoc premium quicumque optulerit votum. Te quoque humiliter rogamus, ac petimus, ut hoc corporale tue sanctificacionis optate per Sancti Spiritus graciam purifices et sanctifices; qui te pro nobis omnibus offerri sacrificium voluisti, et presta ut super hoc sint tibi libamina accepta, sint grata, sint pinguia, et Spiritus Sancti rore perfusa, Salvator mundi, qui vivis et regnas Deus. Per omnia secula seculorum. Amen. Oremus.

Deus, qui digne tibi serviencium nos imitari desideras famulatum, respice propicius ad humilitatis nostre servitutem, ut et hoc corporale nomini tuo dedicatum et servitutis tue usibus preparatum, celestis virtutis benedictione sanctifica, purifica ✠ et consecra ✠; quatenus super illud Spiritus Sanctus tuus descendat, qui et oblaciones populi tui benedicat, et corda seu corpora sumencium benignus reficiat. Per Dominum nostrum, &c.

Benedictio patene. Adjutorium nostrum in nomine Domini, &c.

Oremus, Fratres dilectissimi, ut divine gracie benedictio consecrat et sanctificet hanc patenam, ad confringendum in ea corpus Domini nostri Jesu Christi, qui crucis passionem sustinuit, pro salute omnium nostrum; qui cum Patre, et Spiritu Sancto, vivit et regnat Deus, per omnia secula seculorum. Amen. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui legalium es institutor hostiarum, quique inter eas conspersam similagiem deferri in patenis aureis et argenteis ad altare tuum jussisti, benedicere ✠ sancti ✠ ficare atque consecrare digneris hanc patenam ad ministracionem Eukaristie Jesu Christi Filii tui, qui pro nostra omniumque salute seipsum tibi Deo Patri, in crucis patibulo elegit im-

molari; qui tecum vivit et regnat, &c., hic faciat episcopus crucem cum pollice intincto crismate super patenam et mox liniat totam superficiem cum pollice intincto. Consecrare et sanctificare dignare hanc patenam per istam sanctam unctionem et nostram benedictionem in Christo Jesu Domino nostro; qui tecum vivit et regnat, &c. Prefacio calicis. Oremus.

Oremus, Dilectissimi Fratres, ut Deus et Dominus noster, calicem istum in usum sui ministerii consecrandum, celestis gracie inspiracione sanctificet, et ei ad humanam consecrationem plenitudine divini amoris accommodet. Per Christum Dominum. Oratio.

Dignare Domine Deus noster, calicem istum benedicere in usum ministerii tui pia devocione formatum, et ea sanctificacione perfundere, qua Melchisedek famuli tui sacratum calicem perfudisti, et quod arte vel metallo effici non potest, altaribus tuis dignum fiat tua benedictione sanctificatum. Per Christum Dominum nostrum. Hic faciat episcopum crucem cum pollice intincto crismate infra de labio in labium, et mox liniat et perungat totum infra, dicens. Consecrare et sanctificare dignare Domine calicem istum per istam sanctam unctionem et nostram benedictionem in Christo Jesu Domino nostro qui tecum vivit et regnat, &c. Dominus vobiscum. Oremus.

Actiones nostras quesumus Domine aspirando preveni, et adjuvando prosequere, ut cuncta nostra operacio et oratio, a te semper incipiat, et per te cepta finiatur. Per Christum Dominum nostrum. Oratio.

Omnipotens Deus, manibus nostris operam tue benedictionis infunde, ut per nostram benedictionem hoc vasculum et patena sanctificentur, et corporis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi novum sepulcrum Sancti Spiritus gracia perficiantur. Per Dominum. Et aspergat patenam et calicem aqua benedicta. Benedictio Lintheaminum et ornamentorum altaris. Oremus.

Exaudi, Domine, preces nostras, ut hec lintheamina sacri altaris usui preparata, benedicere, sanctificare, et consecrare digneris. Per Christum.

Domine Deus omnipotens, qui ab initio hominibus utilia et necessaria creasti, vestimenta quoque pontificalia sacerdotibus et Levitis tuis, et ornamenta et lintheamina facere famulum tuum Moysen per quadraginta dies docuisti; que eciam Maria texuit, et fecit in usum ministerii tabernaculi federis; sanctificare, benedicere, et consecrare digneris hec lintheamina in usum altaris, ad tegendum involvendumque corpus et sanguinem Filii tui Domini nostri Jesu Christi; qui tecum vivit et regnat in unitate, &c. Benedictio omnium vestimentorum simul.

Omnipotens Deus, qui per Moisen famulum tuum, pontificalia et sacerdotalia ac levitica vestimenta, ad explendum ministerium eorum in conspectu tuo, et ad decorem tui nominis, fieri decrevisti; adesto propicius invocacionibus nostris, et hec indumenta desuper irrigante gracia tua ingenti benedictione, per nostre humilitatis servitutem purificare, ✠ benedicere, ✠ consecrare digneris ✠, ut divinis cultibus et sacris misteriis apta et benedicta existant; hiisque sacris vestibus pontifices, Sacerdotes, seu Levite tui induti, ab omnibus impulsionibus seu temptacionibus malignorum spirituum muniti et defensi esse mereantur, tuisque ministeriis apte et condigne servire et inherere, atque in hiis placide tibi et devote perseverare tribue. Per Christum. Oremus.

Deus invicte virtutis auctor, et omnium rerum Creator ac sanctificator, intende propicius ad preces nostras, et hec indumenta Levitice et Sacerdotalis glorie ministris tuis sumenda tuo ore proprio benedicere ✠ sanctificare ✠ et consecrare digneris, omnesque eis utentes, tuis misteriis aptos, et tibi in eis devote et amicabiliter servientes gratos effici concedas. Per Christum Dominum. Benedictio Amicte. Oremus.

Benedic, Domine, quesumus omnipotens Deus, amictum istum Levitici seu Sacerdotalis officii, et concede propicius, ut quicumque eum capiti suo imposuerit, benedictionem tuam accipiat; sitque in fide solidus, et sanctitatis gravedine fundatus. Per Christum. Benedictio albe.

Deus, invicte virtutis auctor, et omnium rerum Creator et sanctificator, intende propicius, ut hanc albam Levitice ac Sacerdotalis glorie, tue ore proprio benedicere ✠ sanctificare ✠ atque consecrare digneris, omnesque ea utentes, tuis misteriis aptos, et tibi in ea devote et amicabiliter servientes, gratos effici concedas. Per Christum. Benedictio cingulı. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui Aaron et filiis suis sacerdotali ministerio, cingulo et cum baltheo in renibus stringi jussisti; adesto supplicacionibus nostris, ut omnes tue sancte operacionis ministri, hac zona justicie circumsepti, renes lumbosque sancte pudicicie precingere satagant, atque prevaleant: quatenus nec vento elacionis, nec frigore iniquitatis tabescant; set magis ac magis, te opitulante, confirmari et corroborari ad tibi placita queant. Per Christum Dominum. Benedictio manipulı.

Exaudi nos, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, et hunc manipulum sacri ministerii usui preparatum benedicere ✠ sanctificare ✠ et consecrare digneris. Per Christum Dominum. Benedictio stole et manipulı simul, vel divisim.

Domine Jesu, Fili Dei vivi, qui pius et misericors, ore sancto tuo et benedicto dixisti, venite ad me omnes qui laborati estis, et ego reficiam vos, et invenietis requiem animabus vestris; jugum meum suave est, et onus meum leve; istam stolam et manipulum istum, quem famuli tui sacerdotes seu levite tui ad ostendendum se servituti tue mancipatos gestaturi sunt, benedicere digneris; quatenus eis utentes, jugum tuum suave, et onus tuum leve sentiant, et animabus suis requiem inveniant

sempiternam, per te, Salvator mundi. Qui cum Patre. Benedictio casule per se.

Deus, fons pietatis et justicie, qui tui operis ministros, ut extremo vestimentorum tuorum, casula, cujus munimento interius omnia tegerentur, vestiri sanxisti; concede precibus nostris virtutem et benedictionem gracie tue; ut omnes hac casula induti, enumeratis internis omnium virtutum ornamentis, vinculum perfecte caritatis super omnia habeant et conservent, quo perficere valeant sacrificium tibi gratum, pro vivis et mortuis; et que devota mente desiderant adipisci, implere valeant, prestante Domino nostro. Qui cum Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat. Benedictio specialis cunctis vestimentis, et ornamentis.

Deus, qui universa ad tabernaculum federis, in sacerdotalis officium ministerium, ore proprio fieri precepisti; Te humili prece deposcimus, ut hec vasa, candelabra, ampullas, vestimenta, vel ornamenta, ad ministerium ecclesie tue preparata, benedictione perfundas, qua olim per manus sacerdotum utensilia tabernaculi oleo unctionis perfudisti; ut quicumque jam in tua apostolica ecclesia hiis usus fuerit; te miserante, veniam peccatorum et gaudia promereatur percipere sempiterna. Per Dominum. In absolucione excommunicatorum Oratio. Ps. 50. Miserere mei Deus. Pater noster. Et ne nos. Salvum fac servum tuum, vel ancillam tuam. Deus meus, sperantes in te. Mitte ei, Domine, auxilium de sancto. Et de Syon tuere eum. Esto ei Domine turris. A facie inimici. Domine exaudi. Et clamor. Dominus vobiscum. Et cum Spiritu tuo. Oremus.

Presta, Domine, huic famulo tuo, dignum fructum penitencie, ut ecclesie tue sancte, a cujus integritate deviaverat peccando, admissorum veniam consequendo, reddatur innoxius. Per Christum Dominum. In absolucione defunctorum dicitur. Psalmus 109. De profundis. Pater noster. Et ne nos. cum precibus pro defunctis. Oremus.

Dominus Jesus Christus, qui beato Petro apostolo ceterisque discipulis suis, licenciam dedit ligandi atque solvendi, ipse te absolvat ab omni vinculo delictorum, et in quantum mee fragilitati permittur, sis ante tribunal Domini nostri Jesu Christi, absolutus, habeasque vitam eternam, et vivas in secula seculorum. Amen. Absolvimus te frater N. vice beati Petri principis apostolorum. Pater.

ORDO AD SERVICIUM PEREGRINORUM FACIENDUM.

Imprimis dicantur tres Psalmi et preces sequentes super eos coram altari prostratos, postquam confessi sunt. Ps. 122. Ad te Domine levavi. Ps. 50. Miserere. Ps. 90. Qui habitat. Et ad unumquemque Psalmum Gloria Patri. Finitis Psalmis, sequatur Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos. Ego dixi, Domine, miserere mei. Sana animam que peccavit tibi. Vias tuas Domine demonstra michi. Et semitas tuas edoce me. Gressus nostros dirigat Deus, secundum eloquium suum. Et non dominetur nobis omnis injusticia. Utinam dirigantur vie nostre. Ad custodiendas justificaciones Domini. Perficiat gressus nostros in semitis suis. Et non moveantur vestigia nostra. Benedictus Dominus Deus; prosperum iter faciat vobis. Deus salutarium nostrorum. Angelus Domini comitetur vobis. Et bene disponat itinera vestra, ut iterum cum gaudio revertamini ad propria. Beati immaculati in via. Qui ambulant in lege Domini. Exurge Domine, adjuva nos. Et libera nos. Domine Deus converte nos, et ostende faciem tuam. Domine exaudi orationem meam. Et

clamor meus perveniat ad te. Dominus vobiscum. Oremus. Adesto Domine supplicacionibus nostris, et viam famulorum tuorum in salutis tue prosperitate dispone; ut inter omnes vie et vite hujus varietates, tuo semper protegantur auxilio. Per.

Deus qui ad vitam ducis, et confidentes in te paterna protectione custodis, quesumus ut presentibus famulis tuis a nobis egredientibus angelum tribuas comitem, ut auxilio tuo protecti, nullius mali concutiantur formidine, nullo comprimantur adversitatis languore, nullis irruentis inimici molestentur insidiis; sed spaciis necessarii itineris prospero gressu peractis, propriisque locis restituti, universi reperiantur sospites, ac debitas solvant tuo nomini gracias. Per. Oratio.

Deus, qui diligentibus te misericordiam tuam semper impendis, et a servientibus tibi nulla es regione longinquus; dirige horum famulorum tuorum vota in voluntate tua, ut, te protectore, et duce, per justicie semitas sine offensione gradiantur. Per Dominum. Hic surgant a prostracione, sequatur benedictio pere et baculi hoc modo. Dominus vobiscum. Oremus.

Domine Jesu Christe, qui tua ineffabili miseracione, ac Patris jussione, Spiritusque Sancti cooperacione, de celo descendere, ovemque perditam diabolica seducione voluisti querere, atque propriis humeris ad celestis patrie gregem referre: quique precepisti filiis matris ecclesie tue, orando petere, benevivendo querere, ac pulsando perseverare, ut cicius invenire valeant salutaris premia vite; te humiliter imploramus, quatenus sanctificando benedicere digneris has peras, et hos baculos, ut quicumque eos pro tui nominis amore ad instar humilis armature, lateri suo applicare, atque collo suspendere, sive in manibus suis gestare cupierint, atque peregrinando suffragia sanctorum humili comitante devocione studuerint querere: dextere tue protecti munimine, pervenire mereantur ad gaudia mansionis eterne, per te, Salvator mundi: Qui cum Deo Patre, et eodem Spiritu

Sancto vivis et regnas Deus. Hic ponat sacerdos collo peregrini peram dicens.

In nomine Domini nostri Jesu Christi, accipe hanc peram, habitum peregrinacionis tue, ut bene castigatus et salvatus, pervenire merearis ad limina Sanctorum, quo pergere cupis, et peracto itinere tuo, ad nos revertaris incolumis. Per Christum. Hic detur baculus peregrino.

Accipe baculum sustentacionis tue, ut devincere valeas omnes catervas inimici, et pervenire securus ad limina Sanctorum quo pergere cupis, et peracto obediencie cursu, ad nos iterum revertaris cum gaudio. Per Christum. Benedictio crucis peregrinalis Jerusalem sic. Dominus vobiscum. Oremus.

Deus invicte potencie et pietatis immense, atque peregrinancium tocius consolacionis auxilium; qui famulis tuis victricia arma tribuis, quesumus ut has cruces devote humilitatis bene ✠ dicere digneris; ut reverende crucis vexillum, cujus in eis designata est figura, sit invictissimum robur servorum tuorum contra hostis antiqui nequissima temptamenta: sit in via defensio, sit in domo protectio, sit ubique presidium. Per Christum. Hic detur vestis signata cruce, peregrino a sacerdote interim dicente.

Accipe vestimentum cruce Domini Salvatoris signatum, ut per illud salus, benedictio, et virtus prospere proficiendi ad sepulcrum ipsius tibi comitetur. Qui cum Patre. Hiis finitis dicatur missa pro iter agentibus. Officium.

Esto michi in Deum protectorem, et in locum refugii, ut salvum me facias: quoniam firmamentum meum et refugium meum es tu: et proper nomen tuum, dux michi eris, et enutries me. In tempore Pasche. Alleluia. Alleluia. Ps. In te Domine speravi; non confundar in eternum. In justicia tua libera me, et eripe me. Oratio.

Adesto Domine supplicacionibus nostris et viam famulorum

tuorum in salutis tue prosperitate dispone; ut inter omnes vie et vite hujus varietates, tuo semper protegantur auxilio. Per. Lectio Epistole libri Genesis.

In diebus illis locutus est Abraham dicens; Dominus Deus celi, qui me tulit de domo Patris mei, et de terra nativitatis mee, qui locutus est michi, et juravit dicens: Semini tuo dabo terram hanc; ipse mittet angelum suum coram me. Graduale. Esto michi in Deum protectorem, et in locum refugii, ut salvum me facias. V. Deus, in te speravi, Domine non confundar in eternum. Alleluia. V. Qui timent Dominum, sperent in eum: adjutor eorum et protector eorum est. Evangelium Sancti Mathei.

In illo tempore, dixit Jesus discipulis suis, euntes predicate, quia appropinquabit regnum celorum. Infirmos curate, mortuos suscitate, leprosos mundate, demones ejicite, gratis accepistis, gratis date: nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris: non peram, non calceamenta, nec duas tunicas habeatis, neque virgam. Dignus est enim operarius mercede sua. In quamcumque autem civitatem aut castellum intraveritis, interrogate, qui in ea dignus sit, et ibi manete donec exeatis; intrantes autem domum, salutate eam dicentes, pax huic domui; Et siquidem fuerit domus illa digna, veniet pax vestra super eam; si autem fuerit indigna, pax vestra ad vos revertetur; et quicumque non receperit vos, neque audierit sermones vestros, exeuntes de domo foras, vel de civitate, excutite pulverem de pedibus vestris, in testimonium illorum. Amen, dico vobis tolerabilius erit terre Sodomorum et Gomorreorum in die judicii, quam illi civitati. Offertorium. Sperent in te omnes, qui noverunt nomen tuum, Domine; quoniam non dereliquisti querentes te, Domine. Versus. Psallite Domino qui habitat in Syon: quoniam non est oblitus orationem pauperum. Secretum.

Propiciare Domine, quesumus, supplicacionibus nostris; et has oblaciones quas tibi offerimus pro famulis tuis, benignus assume et viam illorum, et precedente gracia tua, dirigas, et subsequente comitari digneris; ut de actu atque incolumitate eorum secundum misericordie tue presidia gaudeamus. Per. Tu mandasti mandata tua custodiri nimis: utinam dirigantur vie mee ad custodiendas justificaciones tuas. Postcommunio.

Sumpta sacramenta quesumus Domine celestis misterii ad prosperitatem itineris famulorum tuorum proficiant; et eos ad salutaria cuncta perducant. Per. Post missam dicat sacerdos has sequentes orationes super peregrinos coram altare prostratos, si profecturi sint Jerusalem, seu ad sanctum Jacobum, vel ad aliam peregrinacionem; cum Dominus vobiscum et Oremus.

Deus infinite misericordie, et veritatis immense, quem nec spacia locorum nec intervalla temporum ab hiis quos tueris subjungunt; adesto famulo tuo ubique in te confidenti, et per omnem qua iturus est viam, dux ei et comes esse dignare: nichil ei difficultatis obsistat; cuncta ei sint salubria; cuncta sint prospera; et sub ope dextere tue quicquid juste petierit, desiderio celeri et prospero consequatur effectu. Per. Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui est via, veritas, et vita, iter tuum in beneplacito tuo disponat; angelum suum Raphaelem in hac peregrinacione tui custodem adhibeat, qui ad loca desiderata cum pace, tecum eundo, perducat, et cum salute iterum ad nos redeundo adducat. Sit interventrix tui beata Dei genitrix Maria, cum universis angelis et archangelis, patriarchis quoque et prophetis: sint intercessores sui sancti apostoli Petrus et Paulus, cum ceteris apostolis, martiribus, confessoribus, atque virginibus: optineantque tibi sancti, quorum queris suffragia, cum omnibus sanctis, justa desideria, et prosperitatem remissionemque peccatorum ac vitam eternam. Qui vivis. Deinde communicentur, et ita recedant in nomine Domini nostri Jesu Christi.

ORDO AD FACIENDUM CATHECUMENUM.

Interimis inquirat sacerdos ab obstetrice, utrum sit masculus vel femina; deinde si infans baptizatus fuerit domi, propter periculum mortis: totum labeatur subsequens servicium preter mersionem. Et postea faciat sacerdos signum crucis cum pollice in fronte infantis, ita dicens.

Signum sancte cru✠cis Domini nostri Jesu Christi in frontem tuam pono. Deinde faciat signum crucis cum pollice super pectus infantis ita dicens.

Sig✠num Salvatoris Domini nostri Jesu Christi in pectus tuum pono. Deinde sacerdos tenens manum dextram super capud infantis, dicat. Dominus vobiscum. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, Pater Domini nostri Jesu Christi, respicere dignare super hunc famulum tuum. N. quem ad rudimenta fidei vocari dignatus es: omnem cecitatem cordis ex eo expelle: disrumpe omnes laqueos Sathane quibus fuerat colligatus: aperi ei, Domine, januam pietatis tue, ut signo sapientie tue imbutus, omnium cupiditatum fetoribus careat, et ad suavem odorem preceptorum tuorum, letus tibi in Ecclesia tua deserviat, et proficiat de die in diem, ut ydoneus efficiatur accedere ad gratiam baptismi tui, percepta medicina. Per eundem Christum. Alia oratio.

Preces nostras quesumus, Domine, clementer exaudi, et electum tuum N. crucis Dominice, cujus impressione cum signa-

mus, virtute custodi: ut magnitudinis glorie tue rudimenta servans: per custodiam mandatorum tuorum, ad nove regenerationis gratiam pervenire mereatur. Per Christum. Oratio.

Deus, qui humani generis ita es conditor, ut sis etiam reformator, propitiare populis adoptionis, et novo Testamento sobolem nove prolis ascribe, ut filii promissionis, quod non potuerunt assequi per naturam, gaudeant se recepisse per gratiam. Per Christum. Exorcismus salis.

Exorcizo te, creatura salis in nomine Dei Patris ✠ omnipotentis, et in caritate Domini nostri Jesu ✠ Christi, et in virtute Spiritus ✠ Sancti. Exorcizo te, per Deum ✠ vivum, per Deum ✠ verum, per Deum ✠ sanctum, qui te ad tutelam humani generis procreavit, et populo venienti ad credulitatem per servos suos consecrari precepit, ut in nomine Sancte Trinitatis efficiaris salutare sacramentum ad effugandum inimicum: proinde rogamus te, Domine Deus noster, ut hanc creaturam salis sancti✠ficando sancti✠fices, bene✠dicendo benedicas, ut fiat omnibus accipientibus perfecta medicina permanens in visceribus eorum, in nomine ejusdem Domini nostri Jesu Christi. Qui venturus est judicare vivos et mortuos, et seculum per ignem. Amen. Postea interroget sacerdos nomen pueri, et ponat de ipso sale in ore ejus ita dicens. N. accipe sal sapiencie, ut sit tibi Deus propiciatus, in vitam eternam. Amen. Post sal datum dicat sacerdos. Dominus vobiscum. Oratio super masculum et feminam. Oremus.

Deus patrum nostrorum, Deus universe conditor creature, te supplices exoramus, ut hunc famulum tuum N. respicere digneris propicius, et hoc pabulum primum salis gustantem, non diutius esurire permittas, quo minus cibo expleatur celesti; quatenus sit tibi, Domine, semper spiritu fervens, spe gaudens, tuo nomini serviens; et perduc eum ad nove generacionis lavacrum, ut cum fidelibus tuis promissionum tuarum eterna premia con-

sequi mereatur. Per Christum. Oratio super masculum tantum; sacerdote sic dicente. Oremus.

Deus Abraham, Deus Ysaac, Deus Jacob, Deus, qui Moysi famulo tuo in montem Synai apparuisti, et filios Israel de terra Egypti eduxisti, deputans eis angelum tue pietatis, qui custodiret eos die ac nocte: Te quesumus, Domine, ut mittere digneris sanctum angelum tuum, ut similiter custodiat et hunc famulum tuum N. et perducat eum ad graciam baptismi tui. Adjuracio super masculum et feminam. Sacerdos sine Dominus vobiscum et sine Oremus.

Ergo, maledicte diabole, recognosce sentenciam tuam, et da honorem Deo vivo et vero; et da honorem Jesu Christo filio ejus, et Spiritui Sancto: et recede ab hoc famulo Dei, N., quia istum sibi Deus et Dominus noster Jesus Christus, ad suam graciam et benedictionem fontemque baptismatis dono sue gracie vocare dignatus est: et hoc signum sancte crucis, hic faciat signum crucis in frontem infantis cum pollice, dicens, quod nos in fronte ejus damus, tu, maledicte diabole numquam audeas violare. Per eum qui venturus est judicare vivos et mortuos, et seculum per ignem. Amen.

Hec oratio sequens dicatur super masculum. Oremus.

Deus immortale presidium omnium postulancium, miseracio supplicum, pax rogancium, vita credencium, resurrectio mortuorum, te invoco, Domine, super hunc famulum tuum N. qui baptismi tui donum, petens, eternam consequi graciam spirituali regeneracione desiderat; accipe eum Domine; et quia dignatus es dicere; petite et accipietis, querite et invenietis, pulsate et aperietur vobis; petenti itaque premium porrige, et januam pande pulsanti, ut eternam celestis lavacri benedictionem consecutus, promissa tui muneris regna percipiat. Qui vivis. Adjuratio super masculum cum Oremus.

Audi, maledicte sathana, adjuratus per nomen Dei eterni

Salvatoris nostri Jesu Christi Filii ejus cum tua victus invidia tremens gemensque discede; nichil tibi commune sit cum servo Dei jam celestia cogitante, renunciaturo tibi ac seculo tuo; et beate immortalitati victuro; da igitur honorem advenienti Spiritui Sancto, qui ex summa celi arce descendens, pro turbatis fraudibus tuis, divino fonte purgatum pectus, sanctificatum Deo templum et habitaculum perficiat, ut ab omnibus penitus noxiis preteritorum criminum liberatus, hic, Servus Dei factus, gracias perhenni Deo referat semper, et benedicat nomen ejus sanctum in secula seculorum. Amen. Exorcismus super masculum tantum, sine Dominus vobiscum et sine Oremus.

Exorcizo te, immunde Spiritus in nomine Dei ✠ Patris omnipotentis, et Filii, et Spiritus Sancti, ut exeas ab hoc famulo Dei N. ipse eum tibi imperat, maledicte dampnate atque dampnande, qui pedibus supra mare ambulavit et Petro mergenti dexteram porrexit. Item adjuratio super masculum tantum. Ergo maledicte ut supra. Item hec oratio sequens dicatur super feminam tantum sine Dominus vobiscum et sine Oremus.

Deus celi, Deus terre, Deus angelorum, Deus archangelorum, Deus prophetarum, Deus apostolorum, Deus martirum, Deus confessorum, Deus virginum, Deus omnium bene viventium, Deus, cui omnis lingua confitetur, et omne genu flectitur, celestium, terrestrium et infernorum, te invoco, Domine super hanc famulam tuam N. ut perducere eam digneris ad graciam baptismi tui. Item adjuracio super feminam Ergo maledicte ut supra. Item super feminam tantum dicatur hec sequens. Oratio, sine Dominus vobiscum, sed cum Oremus.

Deus Abraham, Deus Ysaac, Deus Jacob, Deus qui tribus Israel de Egiptiaca servitute liberasti; qui per Moysen famulum tuum de custodia mandatorum tuorum in deserto monuisti, et Susannam de falso crimine liberasti: te supplex, Domine, deprecor, ut liberes et hanc famulam tuum N. et perducere eam

digneris ad graciam baptismi tui. Adjuracio super feminam. Ergo maledicte, ut supra. Exorcismus super feminam tantum, sine Dominus vobiscum et sine Oremus.

Exorcizo te immunde Spiritus, per Patrem, et Filium, et Spiritum Sanctum, ut exeas et recedas ab hac famula Dei N. Ipse enim tibi imperat, maledicte dampnate atque dampnande, qui ceco nato oculos aperuit, et quatriduanum Lazarum de monumento suscitavit. Item adjuracio super feminam. Ergo maledicte ut supra. Ex hinc vero dicitur tam super masculum quam super feminam. Hic non dicitur Dominus vobiscum neque Oremus.

Eternam ac justissimam pietatem tuam deprecor, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, qui es auctor luminis et veritatis, super hunc famulum tuum N. ut digneris eum illuminare lumine intelligentie tue: munda eum, et sanctifica: da ei scienciam veram, ut dignus efficiatur accedere ad graciam baptismi tui; teneat firmam spem, consilium rectum, doctrinam sanctum, ut aptus sit ad recipiendam graciam baptismi tui. Per Christum. Alia oratio sine Dominus vobiscum, et sine Oremus.

Nec te latet Sathanam imminere tibi penas, imminere tibi tormenta, imminere tibi diem judicii, diem supplicii sempiterni, diem qui venturus est velut ardens clibanus, in quo tibi atque universis angelis tuis eternus superveniet interitus. Et ideo pro tua nequicia, dampnate atque dampnande, da honorem Deo vivo et vero, et da honorem Jesu Christo filio ejus, da honorem Spiritui Sancto Paraclito, in cujus nomine atque virtute precipio tibi, quicumque es Spiritus immundas, ut exeas et recedas ab hoc famulo Dei N. quem hodie idem Deus et Dominus noster Jesus Christus ad suam graciam et benedictionem fontemque baptismatis dono gracie sue vocare dignatus est; ut fiat ejus templum per aquam regeneracionis in remissionem peccatorum,

in nomine ejusdem Domini Jesu Christi. Qui venturus est judicare vivos et mortuos et seculum per ignem. Responsio. Amen. Deinde spumat sacerdos in manu sua sinistra, et tangat aures infantis cum pollice dextero cum sputo, et dicat ad aurem dexteram.

Effata quod est aperire, ad nares. In odorem suavitatis, ad aurem sinistram. Tu autem effugare diaboli; appropinquabit enim judicium Dei. Postea dicat sacerdos compatribus et commatribus, ut ipsi dicant. Pater noster. Ave Maria, et Credo. Similiter et ipse sacerdos dicat cunctis audientibus Pater noster. Ave Maria, et Credo. Hiis dictis, dicat sacerdos super infantem. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen. Et sic introducat cathecumenum in ecclesiam ita dicens. Ingredere in templum Dei, ut habeas vitam eternam, et vivas in secula seculorum. Amen. Deinde procedit ad fontes sacerdos benedicendum et dicit in hoc modo Dominus vobiscum. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, adesto magne pietatis tue misteriis, adesto sacramentis, et ad recreandos novos populos, quos tibi fons baptismatis parturit, spiritum adopcionis emitte, ut quod nostre humilitatis gerendum est ministerio, tue virtutis impleatur effectu. Per Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus. Per omnia secula seculorum. Amen. Dominus vobiscum. Et cum Spiritu Sancto. Sursum corda. Habemus ad Dominum. Gracias agamus Domino Deo nostro. Dignum et justum est. Vere dignum et justum est, equum et salutare, nos tibi semper et ubique gracias agere, Domine Sancte, Pater omnipotens, eterne Deus. Qui invisibili potencia sacramentorum tuorum mirabiliter operaris effectum, et licet nos tantis misteriis exequendis sumus indigni, tu tamen gracie tue dona non deserens, eciam ad nostras preces aures tue pietatis

inclines. Deus, cujus Spiritus super aquas inter ipsa mundi primordia ferebatur, ut jam tunc virtutem sanctificacione aquarum natura conciperet; Deus, qui nocentis mundi crimina per aquas abluens, regeneracionis tue speciem in ipsa diluvii effusione signasti, ut unius ejusdemque elementi misterio, et finis esset viciis et origo virtutibus: Respice Domine in faciem ecclesie tue, et multiplica in ea regeneraciones tuas, quia gracie tue affluentis impetu letificas civitatem tuam fontemque baptismatis aperis toto orbe terrarum gentibus innovandis; ut tue majestatis imperio sumat unigeniti tui graciam de Spiritu Sancto. Hic dividit aquam manu sua in modum crucis. Qui hanc aquam regenerandis hominibus preparatum archana sui luminis admixtione fecundet, ut sanctificacione concepta, ab immaculato divini fontis utero, in novam renatam creaturam progenies celestis emergat. Et quos aut sexus in corpore aut etas discernit in tempore, omnes in unam pariat gracia mater infanciam, Procul ergo hinc, jubente te Domine, omnis Spiritus immundis abscedat; procul tota nequicia diabolice fraudis absistat: nichil hic loci habeat contrarie virtutis admixtio: non insidiando circumvolet, non latendo subrepat; non inficiendo corumpat. Sit hec sancta et innocens creatura libera ab omni impugnatoris incursu, et tocius nequicie purgatur discessu. Sit fons ✠ vivus, aqua regenerans ✠, unda pu✠rificans. Et omnes hoc lavacro salutifero diluendi, operante in eis Spiritu Sancto, perfecte purgacionis indulgenciam consequantur. Unde benedico te creatura aque. Per Deum ✠ vivum, per Deum ✠ verum, per Deum ✠ sanctum, per Deum, qui te in principio verbo superavit ab arida, cujus Spiritus super te ferebatur, qui te de Paradiso manare fecit, et in quatuor fluminibus totam terram rigare precepit. Hic sacerdos ejiciat aquam manu sua in modum crucis. Qui te in deserto amaram suavitate indita fecit esse potabilem, et sitienti populo de petra produxit. Be-

nedico te, per Jesum Christum Filium ejus unicum Dominum nostrum, qui te in Chana Galilee signo admirabili sua potencia convertit in vinum. Qui pedibus super te ambulavit, et a Johanne in Jordane in te baptizatus est. Qui te una cum sanguine de latere suo produxit, et discipulis suis jussit, ut credentes baptizarent in te dicens Ite docete omnes gentes; baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Hic dimittet vocem suam sine nota, quasi ad legendum. Hec nobis precepta servantibus, tu Deus omnipotens, clemens, adesto, tu benignus aspira. Hic aspiret in fontem in modum crucis. Tu has implices aquas ore tuo benedicito, ut propter naturalem emundacionem, quam lavandis possunt adhibere corporibus, sint eciam purificandis mentibus efficaces. Hic stillet sacerdos de cereo in fontem in modum crucis. Descendat in hanc plenitudinem fontis virtus Spiritus Sancti, totamque hujus aque substanciam, regenerandi fecundet effectu. Hic dividit aquam cum cereo in modum crucis. Hic omnium peccatorum macule deleantur. Hic tollat cereum de aqua et tradat clerico. Hic natura ad ymaginem tuam condita, et ad honorem sui reformata principii, cunctis vetustatis squaloribus emundetur. Ut omnis homo hoc sacramentum regenerationis ingressus, in vere innocencie novam infanciam renascatur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium filium tuum. Finita benedictione fontium mittat sacerdos oleum in aquam, crucem faciens de ipso oleo cum ipso bullione que est in vase olei sic dicendo. [Commixtio olei unctionis et aque baptismatis in nomine Patris, et Filii, Spiritus Sancti. Amen. Deinde mittat sacerdos crisma in fontem, crucem faciens de ipso crismate cum ipsa bullione que est in vase olei, sic dicendo.] Fecundetur et sanctificetur fons iste hoc salutifero crismate. In nomine Patris. Tercia vice sumat sacerdos simul oleum et crisma, et faciat signum crucis in aqua, sic dicendo. Commixtio crismatis sanctificacionis et olei unctionis et aque baptismatis In nomine Patris.

Tunc imponat manum dexteram super infantem. N. Abrenuncias sathane. Respondeant Patrini et Matrini. Abrenuncio. Iterum sacerdos. Et omnibus operibus ejus. R. Abrenuncio. Tercio dicat sacerdos. Et omnibus pompis ejus. R. Abrenuncio. Postea tangat pectus infantis et scapulas de ipso oleo crucem faciens cum pollice dicens. Et ego linio te N. oleo salutis in Christo Jesu Domino nostro, ut habeas vitam eternam, et vivas in secula seculorum. Amen. Deinde interrogat sacerdos nomen infantis. Quod vocaris? Respondeant patrini et matrini N. Tunc interrogat sacerdos dicens. Credis in Deum omnipotentem, Creatorem celi et terre? Patrini Credo. Iterum sacerdos. Credis in Jesum Christum, Filium ejus unicum, Dominum nostrum, natum et passum? Patrini. Credo. Tunc interroget sacerdos. Credis in Spiritum Sanctum: Sanctam ecclesiam catholicam; sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, et vitam eternam post mortem? Patrini. Credo. Tunc sacerdo Hec omnia credis? Patrini. Credo. Tunc interroget sacerdos. Quid petis? Patrini respondeant. Baptismum. Iterum interroget sacerdos. Vis baptizari. Patrini. Volo. Deinde accipiet sacerdos infantem in manibus suis, interrogato nomine infantis, baptizat eum sub trina mersione tantum, sanctam Trinitatem invocando dicens Ego baptizo te, in nomini Patris, mergat semel. Et Filii, mergat iterum. Et Spiritus Sancti. Amen. Et mergat tercio. Pater vel mater non debent proprium filium levare de sacro fonte, nec baptizare in fontem, nisi in necessitate. Vir et uxor ejus non debent simul levare filium alterius de sacro fonte. Qui levaverunt aliquem de sacro fonte, non debet tenere eundem coram episcopo in confirmacione, nisi cogente necessitate, Si dubitet sacerdos racionabiliter, an parvulus fuerit in debita forma baptizatus, tunc sacerdos debet eum baptizare hiis verbis. Si baptizatus es, non te baptizo: sed si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris. Tunc patrini accipientes infan-

tem levent de fonte: accipiet sacerdos de crismate in pollice dicens, Dominus vobiscum. Oremus.

Deus, Pater omnipotens Domini nostri Jesu Christi, qui te regeneravit ex aqua et Spiritu Sancto, quique dedit tibi remissionem peccatorum omnium, ipse te liniat crismate salutis, in eodem filio suo Jesu Christo, Domino nostro, in vitam eternam. Amen. Sic dicendo faciat signum crucis in vertice pueri de ipso crismate cum pollice: postea induatur infans crismali, sacerdote interrogante nomen infantis ita dicente.

N. Accipe vestem candidam, sanctam, et immaculatam, quam perferas ante tribunal Domini nostri Jesu Christi, ut habeas vitam eternam et vivas in secula seculorum. Amen. Deinde interroget sacerdos nomen infantis, dando ei candelam in manu sua et dicat.

N. Accipe lampadem ardentem, irreprehensibilem custodi baptismum tuum, serva mandata Dei, ut cum venerit Dominus ad nuptias, possis ei occurrere una cum sanctis in aula celesti, ut habeas vitam eternam, et vivas in secula seculorum. Amen. Si episcopus adest, statim confirmari eum oportet, et postea communicari, si ejus etas est sic dicendo. Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat te in vitam eternam. Amen. Si infans est, injungantur patri et matri tuere puerum vel tuer facere, usque ad etatem septem annorum, et si ipsi non faciant, patrini tenentur. Similiter compatri et commatri injungantur docere infantem. Pater noster. Ave Maria. Et Credo, et mandata Dei; vel doceri facere. Et ut lavent manus, antequam exeant de ecclesia. Postea deferatur puer, et ponatur ante aliquod altare, et dicat sacerdos super puerum Evangelium. In principio; vel istud Evangelium si placet, secundum Marcum.

In illo tempore. Respondens unus de turba, dixit ad Jesum, magister attuli filium meum ad te habentem spiritum mutum. Qui ubicumque eum apprehendit, allidit eum et spumat et

stridet dentibus et arescit. Et dixi discipulis tuis ut ejicerent illum, et non potuerunt. Qui respondens eis dixit. O Generacio incredula, quamdiu apud vos ero? Quamdiu vos patiar? Afferte illum ad me. Et attulerunt eum. Et cum vidisset eum statim spiritus conturbavit eum, et elisus in terram volutabatur spumans. Et interrogavit Jesus patrem ejus. Quantum temporis est, ex quo hoc ei accidit? At ille ait, ab infancia, et frequenter eum in ignem et aquam misit, ut eum perderet; sed si quid potes, adjuva nos, misertus nostri. Jesus autem ait illi, si potes credere, omnia possibilia sunt credenti. Et continuo exclamans pater pueri, cum lacrymis aiebat, Credo Domine: adjuva incredulitatem meam. Et cum videret Jesus concurrentum turbam, comminatus est Spiritui immundo, dicens illi, surde et mute Spiritus: ego tibi precipio: exi ab eo, et amplius ne introeas in eum. Et clamans et multum discerpens eum, exiit ab eo. Et factus est sicut mortuus: ita ut multi dicerent, quia mortuus est. Jesus autem tenens manum ejus, elevavit eum, et surrexit. Et cum introisset in domum, discipuli ejus secreto interrogabant eum. Quare nos non potuimus ejicere illum? Et dixit eis. Hoc genus demonii in nullo potest exire, nisi in oracione et jejunio.

ORDO AD FACIENDUM SPONSALIA.

Statuantur vir et mulier ante ostium ecclesie coram Deo et populo: vir stet a dextris mulieris, et mulier a sinistris viri. Deinde fiat admonicio in primis a sacerdote, ne aliquid disturbationis sit inter eos.

Admoneo vos omnes, ut si quis ex vobis vel qui, aliquid

sciat, quare isti adolescentes legittime contrahere non possunt, modo confiteatur. Deinde dicat sacerdos cunctis audientibus, in lingua materna.

N. Vis habere hanc mulierem in sponsam N. eam diligere et honorare, tenere, et custodire tam sanam, quam infirmam, sicut sponsus debet sponsam, et omnes alias propter eam dimittere, et illi soli adherere, quamdiu vita utriusque vestrum duraverit. Respondit vir. Volo. Iterum dicat sacerdos ad mulierem.

N. Vis habere hunc virum N. in sponsum tuum et ei obedire et servire, et eum diligere, et honorare, custodire sanum et infirmum, et omnes alios propter eum dimittere, et illi soli adherere quamdiu vita utriusque vestrum duraverit. Respondeat mulier. Volo. Deinde detur femina a patre suo vel ab aliquo amico: quod si puella est, opertam habeat manum; si vidua tectam: quam vir recipiat in Dei fide et sua servandam sicut novit coram Deo et sacerdote; et teneat eam per manum dexteram in manu sua dextera. Deinde dicat sacerdos viro ut ponat dotem super librum aurum vel argentum et anulum, et dato anulo, et tunc dicat sacerdos ad virum ut ponat manum suam dexteram in dexteram manum muheris, et tunc dicat sacerdos sibi sub hac forma.

Here Ich N. take ye N. to my weddud wife, to haven and to holden fro yys day forward, for betre, for wors, for rycher, for porer, in syknesse, and in helthe, tyl deth us departe, yf holy chyrche hyt wol ordeyne, and thereto I plyzth my treuthe. Manum retrahendo dicat mulier sacerdote dicente.

Ich N. take ye N. to my weddyd hosebound, to haven and to holden fro yys day forward, for betre, for wors, for rycher, for porer, in sekenesse, and in helthe, to be boneyre and buxom in bedde and at boorde, tyl deth us departe, yf holychurch hyt wol ordeyne, and ther to I plyzth my trewthe. Manum retrahendo.

Manda Deus virtuti tue: confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis a templo tuo, quod est in Jerusalem: tibi offerent reges munera. Increpa feras arundinis, congregacio taurorum in vaccis populorum, ut excludant eos, qui probati sunt argento. Gloria Patri. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos. Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu. Laudemus et superexaltemus eum in secula. Laudemus Dominum, quem laudant angeli. Quem Cherubyn et Seraphin Sanctus, Sanctus, Sanctus, proclamant. Domine exaudi. Dominus vobiscum. Benedictio super anulum cum [illegible]

Creator et Conservator humani generis, dator gracie spiritualis, largitor eterne salutis, tu Domine mitte ✠ benedictionem tuam super hunc anulum, ut que illum gestaverit sit armata virtute celestis defencionis et proficiat illi ad vitam eternam. Per Dominum nostrum in unitate ejusdem. Alia benedictio super anulum cum [illegible].

Bene✠dic Domine hunc anulum, quem in tuo sancto nomine benedicimus, ut quecumque eum portaverit, in tua pace consistat, et in tua voluntate permaneat; et in amore tuo vivat et crescat et senescat, et multiplicetur in longitudinem dierum. Per Christum. [illegible] anulum [illegible] digiti, et dicente presbitero, ponat [illegible].

De isto anulo te sponso, et de corpore meo te honoro, et de hac dote te doto.

Wyth yys ryng Iche ye wedde, and with my body ich ye honour, and with al my gold ich ye dowe, in nomine Patris, ad secundum digitum et Filii; ad tertium digitum, et Spiritus Sancti: ad quartum digitum secundum Decretale. Amen. Et ibi dicitur, et non in medio sicut in pluribus libris scriptum est; sed in quarto digito secundum illud decretum xxx. 9.

verbo Femine. quia in illo digito est quedam vena que pretenditur usque ad cor, sicut ibidem habetur. Deinde dat sacerdos hanc benedictionem.

Benedicti sitis a Domino, qui fecit mundum ex nichilo. Amen.

Postea dicuntur he orationes super eos, priusquam intrent in ecclesiam sine Dominus vobiscum, et sine Oremus.

Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Jacob, sit vobiscum, et ipse conjungat et impleat benedictionem suam in vobis. Qui vivit et regnat. Alia oratio cum Oremus.

Bene✠dicat vos Deus Pater, custodiatque vos Jesus Christus, illuminet vos Spiritus Sanctus, ostendatque Dominus faciem suam in vobis, ut misereatur vestri, et convertat vultum suum ad vos et det vobis pacem, impleatque vos omni benedictione spirituali in remissionem peccatorum vestrorum, ut habeatis vitam eternam, et vivatis in secula seculorum. Amen. Hic intrent in ecclesiam ad gradum altaris, et sacerdos et clerici dicunt Psalmum 127. Beati omnes qui timent, in eundo, sine nota cum Gloria Patri. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater. Et ne nos. Salvum fac servum tuum et ancillam tuam. Deus meus, sperantes in te. Mitte eis Domine auxilium de Sancto. Et de Syon tuere eos. Esto eis Domine turris fortitudinis. A facie inimici. Domine exaudi, orationem. Dominus vobiscum.

Benedicat vos Deus ex Syon, et videatis que sunt bona Jerusalem, et videatis filios filiorum vestrorum; pacem super Israel. Per Christum.

Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Jacob, benedic adolescentes istos, et semina semen vite eterne in mentibus eorum, ut quicquid pro utilitate sua didiscerint, hoc facere cupiant. Per Jesum Christum Filium tuum et Redemptorem hominum. Qui tecum. Oremus.

Respice Domine et benedic de celis convencionem istam; et sicut misisti angelum tuum Raphaelem ad Thobiam et Sarram filiam Raguelis, ita digneris Domine mittere benedictionem istam super istos adolescentes, ut in tua voluntate permaneant, et in tua securitate consistant, et in tuo amore vivant et senescant, et digni atque pacifici fiant, et multiplicentur in longitudinem dierum. Per Christum. Oremus.

Respice, Domine, propicius super hunc famulum tuum et super hanc famulam tuam, ut in nomine tuo celestem benedictionem accipiant, et filios filiorum suorum in terciam et quartam generationem incolumes videant, et in tua voluntate semper perseverent, et in futuro ad celestia regna perveniant. Per Christum. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui primos parentes nostros Adam et Evam copulavit; ipse corpora vestra sanctificet et benedicat, atque in societate et amore vere dilectionis conjungat. Per Christum.

Benedicat vos Deus omni benedictione spirituali, efficiatque vos dignos in conspectu suo, superhabundent in vobis divitie gloriæ sue, et erudiat vos verbo veritatis, ut ei corpore pariter et mente placere valeatis. Per Christum. Finitis orationibus, que dicuntur super illos prostrationes ad gradum altaris, et introducuntur illis cum precedere, scilicet, inter chorum et altare ex parte cantoris andrali, et statuta muliere ad dextram viri, vadunt inter chorum et altare, incipit missa solempniter de Trinitate.

Benedicta sit sancta Trinitas, atque indivisa Unitas: confitebimur ei, quia fecit nobiscum misericordiam suam. In tempore Paschæ. Alleluia, Alleluia. Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu, non dicatur ulterius ad hanc missam: servetur modus et ordo qui in duplicibus festis per omnia.

Gloria in excelsis. Iste due oraciones sequentes dicantur sub uno Per Dominum; et sub uno Oremus et Secretum et Postcommunio similiter dicuntur.

Omnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione vere fidei, eterne Trinitatis gloriam agnoscere, et in potencia majestatis adorare Unitatem; quesumus in ejusdem fidei firmitate ab omnibus semper muniamur adversis.

Exaudi nos, omnipotens et misericors Deus, ut quod nostro ministratur officio, tua benedictione pocius impleatur. Per Dominum. Epistola. Lectio epistole beati Pauli apostoli ad Corinthios.

Fratres. Nescitis quod corpora vestra membra sunt Christi? Tollens ergo membra Christi, faciam membra meretricis? Absit. An nescitis quod qui adheret meretrici, unum corpus efficitur? Erunt enim, inquit, duo in carne una. Qui autem adheret Domino, unus Spiritus est. Fugite fornicacionem. Omne peccatum quodcumque fecerit homo, extra corpus est. Quicumque enim fornicatur, in corpus suum peccat. An nescitis quia corpora vestra templum sunt Spiritus Sancti, qui in vobis est, quem habetis a Deo, et non estis vestri. Empti enim estis precio magno. Glorificate et portate Deum, in corpore vestro. Graduale. Benedictus es, Domine, qui intueris abissos, et sedes super Cherubyn. V. Benedicamus Deum celi, quia fecit nobiscum misericordiam suam. Alleluia. V. Benedictus es Domine Deus Patrum nostrorum et laudabilis in secula. In Tempore Paschc, secundum Alleluia. Erit unum de ebdomada Pasche vel unum de illis que scribuntur post officium Quasi modo geniti. Sequentia. Una chorus Domini nunc pangat nomina summi. Messias, Sother, Emanuel, Sabaoth, Adonay. Et unigenitus, via, vita, manus, homousios. Principium primogenitus sapiencia, virtus. Alpha, caput, finis, similiterque vocitatur et est Omega. Fons et origo boni para-

clitus ac mediator. Agnus, ovis, vitulus, serpens, aries, leo, unus. Os, verbum, splendor, sol, gloria, lux et ymago. Panis, flos, vitis, mons, janua, petra, lapisque. Angelus, et sponsus, pastorque, propheta, sacerdos. Athanatos, Kyrios, Theos, Pantocrator et Yesus. Salvificet vos: cui per secula omnia doxa. Evangelium secundum Matheum.

In illo tempore accesserunt ad Jesum Pharisei temptantes eum et dicentes si licet homini dimittere uxorem suam quacumque ex causa? qui respondens, ait eis; non legistis quia, qui fecit ab initio, masculum et feminam creavit eos, et dixit, propter hoc relinquet homo patrem et matrem, et adherebit uxori sue, et erunt duo in carne una. Itaque jam non sunt duo, sed una caro. Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet. Credo in unum. Offertorium. Benedictus sit Deus Pater, unigenitusque Dei filius, Sanctus quoque Spiritus, quia fecit vobiscum misericordiam suam. In tempore paschali. Alleluya. Secretum.

Sanctifica quesumus Domine Deus noster, Trinitas sancta, per tui nominis invocacionem, hujus oblacionis hostiam, et cooperante Spiritu Sancto, per eam nosmetipsos tibi perfice munus eternum. Secretum.

Adesto Domine supplicacionibus nostris, et hanc oblacionem, quam tibi offerimus pro famulis tuis, quos ad statum maturitatis et ad diem nuptiarum perducere dignatus es, placatus benignus assume. Per Dominum in unitate ejusdem. Prefacio. Qui cum unigenitus. Post Sanctus, prosternant se sponsus et sponsa ad gradum altaris: in oracione dominica extenso pallio super eos quod tenent quatuor clerici per quatuor cornua in superpelliceis, dicunt dicte, Per omnia secula seculorum. Antequam dicatur Pax Domini, fracta hostia more solito, dimisque in tribus fractionibus super patenam, vertat se sacerdos ad populum et dicat has oraciones sequentes super eos sub

tono lectionis, illis interim genuflectentibus sub pallio supradicto hoc modo. Dominus vobiscum. Oremus.

Propiciare Domine supplicacionibus nostris, et institutis tuis, quibus propagationem humani generis ordinasti, benignus assiste, ut quod te auctore conjungitur, te auxiliante servetur. Per Christum Dominum nostrum. Amen. Alia oratio cum Oremus.

Deus, qui potestate virtutis tue de nichilo cuncta creasti, qui dispositis universitatis exordiis, homini ad ymaginem Dei facto, ideo inseparabile mulieris adjutorium condidisti, ut femineo corpore de virili dares carne principium, docens, quod ex uno placuisset institui, nunquam liceret disjungi: hec sequens clausula non dicitur in secundis nupciis. Deus, qui tam excellenti misterio, conjugalem copulam consecrasti, ut Christi et ecclesie sacramentum presignares in federe nupciarum: Deus per quem mulier jungitur viro, et societas principaliter ordinata, ea benedictione donetur, que sola, nec per originalis peccati penam, nec per diluvii est ablata sentenciam: Respice propicius super hanc famulam tuam, que, maritali jungenda est consorcio, tua se expetit protectione muniri. Sit in ea jugum dilectionis et pacis: fidelis et casta nubat in Christo, imitatrixque sanctarum permaneat feminarum; sit amabilis ut Rachael viro suo; sapiens ut Rebecca; longeva et fidelis ut Sarra. Nichil in ea ex actibus suis ille auctor prevaricacionis usurpet; nexa fidei mandatis permaneat: viri thoro juncta contactus fugiat illicitos: muniat infirmitatem suam robore discipline; sit verecundia gravis, pudore venerabilis, doctrinis celestibus erudita, sit fecunda in sobole; sit probata et innocens: et ad beatorum requiem atque ad celestia regna perveniat, ut videat filios filiorum suorum, usque in terciam et quartam progeniem, et ad optatam perveniat senectutem. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

Notandum est, quod vir aut mulier ad bigamiam transiens, non debet a presbitero iterum benedici, quia cum alia vice sint benedicti, eorum benedictio non debet iterari; quia caro benedicta trahit ad se carnem non benedictam. Et in titulo de secundis nupciis inhibitum est per Decretum. Ne benedictio detur in secundis nupciis, quod testatur beatus Augustinus, dicens. Prime nupcie a Domino sunt constitute: Secunde vero [illegible] permisse. Prime nupcie sub omni benedictione celebrantur; secunde vero carent alicuja benedictione. Sed cum plures sint benedictiones, in secundis nupciis celebrandis, sint in introitu ecclesie sub pallio, et post idem super thorum in sero, quero que benedictio sit recitanda in secundis nupciis et que non dicenda est. In hac oratione, Deus qui potestate, sunt tres benedictiones, que idem habent principium, Deus qui: media autem illarum est omittenda in secundis nupciis, scilicet, Deus qui tam excellenti. Quia in ista benedictione agitur de unitate Christi et ecclesie, quod locum habet in primo matrimonio; non autem in secundo; unde apostolus ad Corinthios, Erunt duo in carne una; et extra de bigamis, capitulo Debitum unius uxoris vir. Sed qui adheret pluribus, dissolvit unitatem vel fedus unionis, et ideo benedictio que agit de unitate scilicet, Deus qui tam excellenti misterio, non dicatur in secundis nupciis: et hoc est verum tam pro viro bigamo, quam pro muliere vidua, quia caro benedicta trahit ad se carnem non benedictam: sed omnes alie benedictiones indifferenter debent dici secundum Romanam ecclesiam, et secundum Hostiensem et Thomam Aquinum et Morardum doctorem. Et sciendum est, quod ista questio discussa est et deffinita in sacro palacio Domini Pape anno Domini MCCCXXI. Post hec revertat se sacerdos ad altare, et dicitur Pax Domini, et Agnus Dei. Tunc surgant ab oratione sponsus et sponsa, et accipiat sponsus pacem a sacerdote, et ferat ad sponsam, osculans eam, et neminem alium, ipse nec

ipsa, sed clericus post ipsum a sacerdote pacem accipiat, et ferat aliis, sicut solitum est. Propiciare Domine, semper dicatur super nubentes sub pallio prosternentes, quandocumque alter conjugancium fuerit alias nuptus: quia non prohibetur in decretis. Oratio. Deus, qui potestate, non debet dici, nec altera benedictio sacramentalis, que nullo modo iterari debet: extra de secundis nupciis. Cap. I. et Cap. VII.

Communio. Benedicimus Deum celi, et coram omnibus viventibus confitebimur ei; quia fecit nobiscum misericordiam suam. In tempore paschali. Alleluia. Alleluia. Postcommunio.

Proficiat nobis ad salutem corporis et anime, Domine Deus noster, hujus sacramenti suscepcio, et sempiterne sancte Trinitatis, ejusdemque individue Unitatis confessio.

Quesumus omnipotens Deus, instituta providencie tue pro amore comitare, ut quos legitima societate connectis, longeva pace custodias. Per Dominum. Post missam benedicatur panis et vinum vel alius liquor in vasculo et gustent in nomine Domini, sacerdote sic dicente. Dominus vobiscum et Oremus.

Bene✠dic Domine panem istum, et hunc potum, et hoc vasculum, sicut benedixisti quinque panes in deserto, et sex hydrias in Chana Galilee, ut sint sani et sobrii atque immaculati omnes gustantes ex eo, Salvator Mundi. Qui vivis. Nocte vero sequente cum sponsus et sponsa ad lectum pervenerint, accedat sacerdos, et benedicat thalamum dicens. Dominus vobiscum.

Benedic Domine thalamum istum, ut omnes habitantes in eo, in tua pace consistant, et in tua voluntate permaneant; et in amore tuo vivant, et multiplicentur in longitudinem dierum. Per Christum. Benedictio super lectum, cum Oremus.

Bene✠dic Domine hoc cubiculum, qui non dormis neque dormitas, qui custodis Israel; famulos tuos in hoc lecto quiescentes, ab omnibus fantasmatibus demonum et illusionibus

custodi; vigilantes in preceptis tuis meditentur; dormientes te per soporem sentiant: hic et ubique defencionis tue muniantur auxilio. Per Christum. Deinde fiat benedictio super eos in lecto, tantum cum Oremus.

Benedicat ✠ Deus corpora vestra et animas vestras, et det super vos benedictionem, sicut benedixit Abraham, Isaac, et Jacob. Amen. Manus Domini sit super vos, et mittat angelum suum sanctum qui custodiat vos omnibus diebus vite vestre. Benedicat ✠ vos Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus, qui trinus est in numero, et unus in nomine. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen. His itaque peractis aspergat super eos aquam benedictam et discedat sacerdos, et dimittat eos in pace.

AD SEPELIENDUM MORTUOS.

Post missam accedant duo clerici de secunda forma ad capud defuncti, et dicant repetendo similiter cum toto conventu antiphonam.

Circumdederunt me gemitus mortis; dolores inferni circumdederunt me. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Non dicuntur Pater noster nec Dominus vobiscum nec Oremus sed statim hoc modo incipiat sacerdos. Oremus.

Non intres in judicium cum servo tuo, Domine, quia nullus apud te justificabitur homo, nisi, per te, omnium peccatorum tribuantur remissio. Non ergo eum tua judicialis sentencia

premat, quem tibi vera supplicacio fidei Christiane commendat: sed gracia tua illi succurrente, mereatur evadere judicium ultionis, qui dum viveret, insignitus est signaculo Sancte Trinitatis. Qui vivis et regnas Deus. Per omnia secula seculorum. Amen. Finita oratione, incipiat cantor R. Qui Lazarum resuscitasti a monumento fetidum. Tu eis Domine dona requiem, et locum indulgencie. V. Qui venturus est judicare vivos et mortuos et seculum per ignem. Tu, &c. Deinde sequatur Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Non dicatur Pater noster, nec Dominus vobiscum, sed tantum Oremus.

Deus cui omnia vivunt, et cui non pereunt moriendo corpora nostra, sed mutantur in melius; te supplices deprecamur, ut quicquid famulus tuus N. viciorum, tueque voluntati contrarium, fallente diabolo, et propria iniquitate atque fragilitate, contraxit, tu pius et misericors ablue indulgendo; ejusque animam suscipi jubeas per manus sanctorum angelorum tuorum, deducendam in sinum amici tui Abrahe patriarche, et Ysaac dilecti tui, et Jacobi electi tui, quo effugit dolor, et tristicia, atque suspirium; fidelium quoque anime felici jocunditate letantur, et in novissimo magni judicii die, inter sanctos et electos tuos eam facias perpetue glorie percipere porcionem, quam oculos non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis non ascendit quod preparasti diligentibus te. Per Christum Dominum. Finita oratione incipiat cantor R. Heu michi, Domine, quia peccavi nimis in vita mea, quid faciam miser? ubi fugiam? nisi ad te Deus meus, miserere mei. Dum veneris in novissimo die. V. Anima mea turbata est valde; sed tu Domine succurre ei. Dum. Deinde sequatur Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Deinde nec sequatur Pater noster, nec Dominus vobiscum, sed tantum Oremus.

Fac quesumus Domine hanc cum servo tuo defuncto misericordiam, ut factorum suorum in penis non recipiat vicem, qui

tuam in votis tenuit voluntatem; et quia hic illum vera fides conjunxit fidelium turmis, illic eum tua miseracio societ angelicis choris. Per Christum Dominum. Finita oratione incipiat R. Libera me, Domine, de morte eterna, in die illa tremenda. Quando celi movendi sunt et terra, dum veneris judicare seculum per ignem. V. Dies illa, dies ire, calamitatis et miserie dies magna, et amara valde. Quando. Dum hoc recitatur, corpus thurificetur a sacerdote, semel circumeundo, et statim aspergatur aqua benedicta. Deinde sequitur Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Hic roget sacerdos orare pro anima defuncti, ita dicens Pater noster, pro anima N. et pro omnibus fidelibus defunctis. Et ne nos. Sed libera. Non intres in judicio cum servo tuo Domine. Quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. A porta inferi. Erue Domine. Credo videre. In terra. Dominus vobiscum. Et cum Spiritu. Oremus.

Inclina, Domine, aurem tuam ad preces nostras, quibus misericordiam tuam supplices deprecamur, ut animam famuli tui N. quam de hoc seculo migrare jussisti, in pacis ac lucis regione constituas, et sanctorum tuorum jubeas esse consortem. Per Christum. Hic corpus deportatur ad sepulcrum, cantore incipiente antiphonam. In Paradisum. Ps. 113. In exitu Israel de Egipto. Item alius psalmus si tantum restat itineris. 24. Ad te Domine levavi animam. Finito psalmo tota dicitur antiphona. In paradisum deducant te angeli: in suum conventum suscipiant te martires, et perducant te in civitatem sanctam Jerusalem. Qua dicta, dicat sacerdos Oremus.

Pie recordacionis affectu, fratres karissimi commemoracionem facimus pro spiritu cari nostri N, quem Dominus de temptacionibus hujus seculi assumpsit, obsecrantes misericordiam ejusdem Dei et Domini nostri, ut ipse ei tribuere dignetur placidam et quietam mansionem, et remittat ei omnes lubrice temeritatis

offensas, ut concessa sibi venia plene indulgencie, quicquid in seculo, proprio vel alieno reatu deliquit, totum ineffabili pietate ab benignitate sua deleat, et abstergat. Per Christum. Alia oratio cum Oremus.

Tibi, Domine sancte, Pater omnipotens, eterne Deus, supplices deprecamur pro spiritu fratris nostri, quem a voraginibus hujus seculi accessiri jussisti, ut digneris, Domine, dare ei locum lucidum refrigerii et quietis; liceat ei transire portas inferorum et penas tenebrarum, maneatque in mansionibus sanctorum, et in luce sancta, quam olim Abrahe promisisti et semini ejus: nullam lesionem sentiat Spiritus ejus: sed cum magnus dies ille resurrectionis ac remuneracionis advenerit, resuscitare eum digneris una cum sanctis et electis tuis, deleasque ejus delicta omnia atque peccata, tecumque immortalitatis vitam et regnum consequatur eternum. Per Christum. Finitis orationibus aperiatur sepulchrum, cantore incipiente antiphonam Aperite michi portas justicie, et ingressus in eas confitebor Domino; hec porta Domini, justi intrabunt in ea. Ps. 117. Confitemini Domino quoniam bonus. Finito psalmo tota dicitur antiphona. Qua dicta dicit sacerdos Oremus.

Obsecramus misericordiam tuam, omnipotens eterne Deus, qui hominem ad ymaginem tuam creare dignatus es, ut Spiritum et animam famuli tui N. quam hodierna die de rebus humanis eximi, et ad te accersiri jussisti, blande et misericorditer suscipias; non ei dominentur umbre mortis, nec tegat eum chaos et caligo tenebrarum; sed exutus omnium criminum labe, in sinu Abrahe collocatus, locum refrigerii se adeptum esse gaudeat; et cum dies judicii advenerit, cum Sanctis et electis tuis eum resuscitari jubeas. Per Christum. Alia oratio cum Oremus.

Deus, qui justis supplicacionibus semper presto es, qui pie corda devota digneris intueri, da famulo tuo N. cujus deposicione hodie officia humanitatis exhibemus, cum sanctis atque fide-

libus tuis beati muneris porcionem. Per Christum. Finitis orationibus, benedicatur sepulcrum hoc modo, sacerdote dicente.

Rogamus te Domine, Sancte Pater, omnipotens eterne Deus, ut benedicere ✠ et sancti✠ficare digneris hoc sepulcrum, et corpus in eo collocandum, ut sit remedium in eo quiescenti, atque tutela et muninen contra seva jacula inimici. Per Christum. Deinde ponatur corpus in sepulcro, cantore incipiente antiphonam Ingrediar in locum tabernaculi admirabilis, usque ad domum Dei. Ps. 41. Quemadmodum. Qua dicta dicit sacerdos hanc orationem.

Oremus, fratres karissimi, pro Spiritu cari nostri quem Deus de laqueo hujus seculi liberare dignatus est; cujus corpusculum hodie sepulture traditur; ut eum pietas Domini in sinu Abrahe collocare dignetur; ut cum magni dies judicii advenit, inter sanctos et electos suos eum in parte dextera collocandum resuscitari faciat. Oratio cum Oremus.

Deus qui humanarum animarum eternus amator es; animam famuli tui N. que veram, dum in corpore maneret, tenuit fidem, ob omni cruciatu inferorum redde extorrem; ut segregata ab infernalibus claustris, sanctorum tuorum mereatur adunari consorciis. Per Christum. Finitis orationibus, claudatur sepulcrum ponente prius sacerdote absolucionem super pectus defuncti ita dicente Oremus.

Dominus Jesu Christe, qui beato Petro apostolo tuo ceterisque discipulis suis licenciam dedit ligandi atque solvendi, ipse te absolvat N. ab omni vinculo delictorum, et in quantum mee fragilitati permittitur, precor ut sis absolutus ante tribunal ejusdem Domini nostri Jesu Christi, habeasque vitam eternam, et vivas in secula seculorum. Amen. Deinde incipiat cantor antiphonam. Hec requies mea in seculum seculi: hic habitabo quoniam elegi eam. Ps. 131. Memento Domine. Quo dicto, dicat sacerdos Oremus.

Deus, apud quem mortuorum spiritus vivunt, et in quo electorum anime, deposito carnis onere, plena felicitate letantur; presta supplicantibus nobis, ut anima famuli tui N. que temporali corporis hujus luminis caruit visu, eterne illius lucis solacio potiatur: non eam tormentum mortis attingat, non dolor horrende visionis officiat: non penalis timor excruciet, non reorum cathena pessima constringat: sed, concessa sibi venia omnium delictorum, optate quietis consequatur gaudia repromissa. Per Christum. Alia oratio cum Oremus.

Tu, Domine Deus omnipotens, precibus nostris aurem tue pietatis accomodare digneris; tu miseris opem feras; et misericordiam largiaris; et spiritum famuli tui N. vinculis corporalibus liberatum, in pace sanctorum tuorum recipias; ut locum penalem et gehenne ignem in regione viventium translatus evadat. Per Christum. Finitis orationibus, executor officii dicit sine nota.

Commendo animam tuam Deo Patri omnipotenti; terram terre; pulverem pulveri. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen. Sed tunc dum dicit in nomine Patris, terram super corpus ad modum crucis ponat, et corpus thurificet et aqua benedicta aspergat, cantore incipiente antiphonam De terra plasmasti me, et carnem induisti me; redemptor meus, Domine, resuscita me in novissimo die. Ps. 138. Domine probasti. Hiis peractis corpus omnino cooperiatur. Dicta antiphona, dicit sacerdos, sine Dominus vobiscum et sine Oremus.

Temeritatis quidem est, Domine, ut homo hominem, mortalis mortalem, cinis cinerem, tibi Domino Deo nostro audeat commendare, sed quia terra suscipit terram, et pulvis pulverem, donec omnis caro in suum redigatur originem, inde, Deus, tuam, piissime Pater, lacrimabiliter quesumus pietatem, ut hujus famuli tui N. animam, quam de hujus mundi voragine cenulenta ducis, ad patriam in sinu amici tui Abrahe recipias, et refrigerii

rore prefundas: sit ab estuantis Jehenne truci incendio segregata; et beate requiei, te donante, conjuncta; et que illi sunt digne cruciatibus culpe, tu eas gracie tue mitissima lenitate indulge; ne peccati recipiat vicem, sed indulgentie tue piam sentiat bonitatem, cumque, functo mundi termino, supernum cunctis illuxerit regnum, novus homo omnium sanctorum cetibus aggregatus, cum electis tuis resurgat in parte dextera collocandus. Per Christum. Alia oratio cum oremus.

Deus, vite dator et humanorum corporum reparator, qui te a peccatoribus exorari voluisti, exaudi preces, quas, speciali devocione pro anima famuli tui N. tibi lacrimabiliter fundimus, ut liberare eam ab inferorum cruciatibus et collocare eam inter agmina sanctorum tuorum digneris, veste quoque celesti et stola immortalitatis indui, et Paradisi amenitate confoveri jubeas. Per Christum. Finitis orationibus incipiat cantor antiphonam Omnis Spiritus laudet Dominum. Ps. 150. Laudate. Finitis hiis precibus, tota dicatur antiphona. Qua dicta dicat sacerdos sine Dominus vobiscum et sine Oremus.

Debitum humani corporis sepeliendi officium, fidelium more complentes, Deum, cui omnia vivunt, fideliter deprecemur, ut hoc corpus cari nostri N. a nobis in infirmitate sepultum, in ordine sanctorum suorum resuscitet, et ejus Spiritum Sanctis ac fidelibus suis aggregari jubeat, cum quibus inenarrabili gloria et perhenni felicitate perfrui mereatur. Per Christum. Finitis orationibus incipiat cantor antiphonam. Ego sum resurrectio et vita: qui credit in me, eciam si mortuus fuerit, vivet; et omnis qui vivit et credit in me, non morietur in eternum. Canticum. Benedictus. Tota dicitur antiphona, sequatur Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Hic roget sacerdos orare pro anima defuncti ita dicens. Pro animabus N. et omnium fidelium defunctorum. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Requiem eternam. Et lux perpetua. A porta

inferi. Erue Domine. Credo videre. In terra. Non intres in judicium cum servo tuo Domine. Quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Domine exaudi. Dominus vobiscum. Oremus.

Deus origo pietatis, Pater misericordiarum, solamen tristium, indultor criminum, et de cujus munere, omne quod bonum dicitur, procedit: respice propicius supplicum preces, et quamvis propria nos deputet indignos consciencia, te nostris flecti petitionibus pulsamus, quantulumcumque concedunt aures tue pietatis: nam si omittimus, in utroque veremur esse rei: quum et te precipis a peccatoribus exorari; nostroque, ac si non merito hoc agendum, te prestante, tribuitur ministerio. Ergo sancte Pater, omnipotens eterne Deus, qui unicum Filium tuum Dominum nostrum Jesum Christum, incarnari de virgine constituisti, quo vetustum solveret proprio cruore peccatum, ut vitam redderet mundo, ipso opitulante, animam fratris tui N. ab ergastulo cenulente materie exemptam, ab omnibus maculis quesumus absolvas: non paciatur insidias occursancium demonum, propter quam misisti ad terras unicum Filium tuum. Libera et absolve eam de tetra voragine inferni, quam redemisti precioso sanguine unigeniti Filii tui. Libera et absolve eam ab estuantis Jehenne incendio collocans in paradisi amenitate: non sentiat, Pater piisime, quod calet in flaminis, quod stridet in penis, sed magnificencie tue munere preventa, mereatur evadere judicium ultionis, et beate requiei ac lucis eterne felicitate perfrui. Per Christum. Hiis dictis sequatur psalmus 50. Miserere, et post psalmum dicat sacerdos in auditu omnium Pro animabus in hoc cimiterio quiescencium defunctorum Pater noster. Et ne nos. Sed libera. Requiem, &c. Et lux perpetua. A porta inferi. Erue Domine. Non tradas bestiis animas confitentes tibi. Et animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem. Dominus vobiscum. Oremus.

Deus, cujus miseracione anime fidelium requiescunt, animabus famulorum famularumque tuarum hic et ubique in Christo quiescencium, da propicius veniam peccatorum; ut a cunctis reatibus absoluti, tecum sine fine letentur. Per Christum. Postea revertentes cuncti de tumulo dicant septem psalmos penitenciales vel saltem psalmum 129. De profundis, cum antiphona Requiem; et sequitur Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos. Sed libera. A porta inferi. Erue Domine. Credo videre. In terra. Non intres in judicium cum servo tuo Domine. Quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Dominus vobiscum. Oremus.

Satisfaciat tibi, Domine, pro anima famuli tui N. fratris nostri, sancte Dei genetricis semperque virginis Marie, omniumque sanctorum tuorum oratio, et presentis familie tue humilis et devota supplicacio, ut peccatorum omnium veniam, quam precamur, optineat; nec eum patiaris cruciari Jehenalibus penis, quem Filii tui Domini nostri Jesu Christi precioso sanguine redemisti. Qui tecum vivit: in finem omnium, voce demissa dicit sacerdos: Anima ejus, et anime omnium fidelium defunctorum, per misericordiam Jesu Christi, in pace requiescant. Amen.

AD DEGRADANDUM SACERDOTES.*

Primo dicatur collacio ad terrorem facinoris, pro quo qui sic degradandus: deinde episcopo in pontificalibus sedente cum suis ministris, et clero et populo sibi assistente venit degradandus, indutus vestibus sacerdotalibus cum dalmatica, tunica cum calice, et patena, quam tenet in manibus corona episcopi. dicat episcopus. Auctoritate omnipotentis Dei, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti et beatorum apostolorum Petri et Pauli et ecclesie nobis commissa, auferimus tibi N. habitum clericale, et te ab omni sacerdotali et alio quovis ordine deponimus, et eciam degradamus et exuimus te omni honore, et habitu ac tonsura et privilegio clericali. In ablacione calicis et patene dicat episcopus.

Auferimus tibi calicem et patenam, teque exuimus et privamus officio et potestate offerendi Deo sacrificium, et missam quamlibet celebrandi. In remocione casule dicat Episcopus. Auferimus tibi orarium sine stolam sacerdotalem, cum jugum Domini suave ab eo representatum, portare contempseris et stolam innocencie observare. In remocione dalmatice dicat episcopus. Auferimus tibi dalmaticam diaconalis officii ornamentum, cum ipsam non portaveris, indumentum leticie et vestimentum salutis. In remocione tunice dicat episcopus. Auferimus tibi tunicam subdiaconalis officii ornamentum, cum illa

* The Form of Degradation is more fully given in Bishop Grandisson's Register, v. 1. fo. 102. b. Anno. 1354.

usus non fueris, ad justiciam et salutem. In remocione manipuli dicat episcopus. Auferimus tibi manipulum subdiaconatus officii ornamentum, teque exuimus et privamus ministerio designato in illo. In remocione calicis et patene, urceoli aque, manutergii, dicat episcopus. Auferimus tibi calicem et patenam, urceolum aque, manile manutergium, subdiaconatus officii instrumenta, teque illorum usu exuimus et privamus ministerio designato in illis. In remocione libri epistolarum dicat episcopus. Auferimus libi librum epistolarum, teque exuimus et privamus officio luminaria in ecclesia Dei accendendi. In remocione urceoli dicat episcopus. Auferimus tibi urceolum ne de cetero illo utaris ad suggerendum vinum et aquam in Eukaristiam sanguinis Christi. In remocione libri exorcismorum dicat episcopus. Auferimus libi librum exorcismorum, teque privamus et exuimus potestate super energumenos sive baptizatos sive catecumenos manus imponendi. In remocione codicis dicat episcopus. Auferimus tibi codicem quem cum lectoratus officio suscepisti, teque exuimus et privamus potestate illum legendi in ecclesia sancta Dei. In remocione clavium dicat episcopus. Auferimus tibi claves ecclesie teque exuimus et privamus officio et potestate custodiendi res que ipsis clavibus recluduntur, et portas eciam ecclesie aperiendi, sive claudendi. In [illegible] tonsuram dicat. Auferimus tibi tonsuram et habitum clericale, et exuimus et privamus te, et degradamus ab omni honore beneficio ac privilegio clericali. Et si sit tradendus brachio secuari dicat episcopus Pronunciamus et dicimus nobili viro A. de B. ut te miserum recipiat degradatum, et eum requirimus et rogamus in visceribus Jesu Curisti, ut citra mortis periculum et membri mutilacionem, suam circa te sententiam habeat moderare.

AD RESTITUENDUM DEGRADATUM.

Epistola cujusdam episcopi ad primatem suum ad restituendum degradatum. Sancto ac venerabili primati suo L. F. Episcoporum humilimus, fidelitatis affectum et obsequium. De presbiterio nostro ab alio episcopo pro pecunia ordinato, ex auctoritate sanctorum canonum tale vobis consilium dono: primum degradetur, deinde ab ecclesia separatus duobus annis severa penitencia mulctetur, ut honoris gradus quos precio taxaverat, lacrimis conquerere et reparare contendat. Postea si digne penituerit, restauretur. Hoc vero diximus, cum in aliis locis sacris expresse invenietis, in concilio Toletano undecimo capitulo. Ceterum rebaptizaciones, et reordinaciones canones vetat: propterea depositum non reordinabitis, set reddetis ei suos gradus per instrumenta et vestimenta, que ad ipsos gradus pertinent; ita dicendo. Reddo tibi gradum hostiarii; &c. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen. Novissime autem benedictione letificabitis eum, sic concludendo, Benedictio Dei Patris omnipotentis, et Filii, et Spiritus Sancti super te descendat, ut sis confirmatus in ordine sacerdotali, et offeras ei placabiles hostias pro peccatis, atque offencionibus populi Omnipotenti Deo, cui est honor et gloria in secula seculorum. Amen.

AD LAUDANDUM DOMINUM PRO MIRACULO.

Quando Deus operatur miraculum in aliqua ecclesia per aliquem sanctum illius, statim prelatus illius ecclesie, in quo fit miraculum, convocato clero et populo incipiat in solempni apparatu vespere Te Deum laudamus, cum pulsacione omnium sonorum: quo decantato dicat prelatus. V. Omnis terra adoret te Deus. R. Et psallat nomini tuo, Domine. Dignus es Domine Deus noster. R. Accipere gloriam et honorem. Domine in Sancto via tua. R. Quis Deus magnus, sicut Deus noster. Tu es Deus qui facis mirabilia. A Domino factum est istud. R. Et est mirabile in oculis nostris. Sit nomen Domini benedictum. Ex hoc. Dominus vobiscum. Oremus.

Mirabilium operator, immense Deus, tua magnalia et laudis tue gloriam, tuamque misericordiam, quam jugiter circa nostros exerces, quanta devocione possimus venerantes, immensam tue dulcedinis multitudinem suppliciter exoramus, ut suscepta voce clamoris nostri, sicut a corporibus egritudines clementer et noxia depellis, sic medicinam animarum placabiliter largiaris. Per Dominum.

AD SUSCIPIENDUM REGEM ET REGINAM.

In suscepcione regis vel regine procedat episcopus cum clero suo ad portam palacii sui cum cruce erecta, et aqua benedicta qua aspergatur: deinde thurificet: interim intrando ecclesiam cantetur a clero in suscepcione regis. R. Summe Trinitati, ut in festo Sancte Trinitatis cum versu suo. In suscepcione regine. R. Regnum mundi ut in festo Magdalene Postea. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Postea dicitur ab episcopo. Pater noster. Et ne nos. Dominum salvum fac regem, &c. Mitte ei Dominum auxilium de sancto. Et de Sion tuere eum. Nichil proficiat inimicus in eo. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. Esto ei Domine turris fortitudinis. A facie inimici. Domini exaudi. Et clamor. Dominus vobiscum. Oremus.

Deus, in cujus manu corda sunt regum, qui es humilium consolator, et fidelium fortitudo, et protector omnium in te sperancium, da regi nostro et regine populoque christiano triumphum virtutis tue scienter excolere, ut per te semper reparentur ad veniam.

AD SUSCIPIENDUM ARCHIEPISCOPUM.

In susceptione archiepiscopi vel episcopi recipiatur cum simili processione, clero cantante. R. Honor, virtus. R. ut in Festo Trinitatis. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster ut supra. Salvum fac Domine servum tuum, &c. cum precibus ut supra. Oremus.

Concede, quesumus Domine, famulo tuo N. episcopo nostro, ut predicando et exercendo que recta sunt, exemplo bonorum operum animos suorum instruat subditorum, et eterne remuneracionis mercedem, a te piissimo pastore, percipiat. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium.

In intronizacione archiepiscopi antequam pallio circumdetur, fiat ab uno episcopo

Domine Deus, Pater omnipotens, qui sola ineffabili gratie tue largitate, hunc famulum tuum N. populo tuo preesse jussisti; tribue ei quesumus, per graciam Sancti Spiritus tui, tibi digne persolvere ministerium offici sacerdotalis, et ecclesiasticis convenienter servire sacramentis, plebemque commissam ad gloriam tui sancti nominis digne gubernare. Per Dominum. Oracione dicta, ponatur et pallium super humeros, dicente episcopo.

Accipe pallium summi sacerdocii Domine Dei tui, signum per quod, undique vallatus atque munitus, valeas hostis humani tentamentis resistere, et omnes ejus insidias a penetralibus cordis tui munimine fultus procul abjicere, prestante Domino nostro Jesu Christo, &c. Post hec cum festiva processione

ducatur ad altare, choro psallente antiphonam Firmetur manus tua vel R. Domini est terra: quo dicto dicitur hec oratio. Dominus vobiscum et cum Oremus.

Nostris quesumus Domine, officiis clemens adesto, et famulo tuo N. archiepiscopo nostro, benedictionis tue graciam concede, quem hodie auctoritate apostolica et justicie, munere sacri pallii induere dignatus es, et ad summum sacerdocium promovere: fac, Domine, quesumus, ut sicut ceteros in ecclesia gradus honore precellit, ita meritis et virtutibus augeatur. Per Dominum. Deinde dicitur a Priore. In Dei nomine. Amen. Auctoritate ejusdem Ego, N. prior istius ecclesie Christi Cantuarie intronizo te dominum archiepiscopum in hac Cantuariensi ecclesia, in qua idem Dominus noster Jesus Christus custodiat introitum tuum, ex hoc nunc, et usque in seculum. Deinde ducatur ad cathedram pontificalem et in ea cum honore collocetur, ubi, eo sedente, decantetur alternatim a fratribus coram eo Antiphona Benedictus Deus; qua finita dicatur, Oremus.

Deus, qui ecclesiam tuam multiplici munerum tuorum largicione letificas, concede famulo tuo N., quem hodierna die apostolice dignitatis sublimitate et sanctissimi pallii benedictione confirmasti, virtutum titulis pollere, morum et meritorum gracia clarescere, gregemque sibi creditum digne ac fideliter regere; quatenus cum eo mereatur, devicto seculo, ad pascua vite perhennis feliciter pervenire. Per Dominum. Hiis dictis celebretur missa cum omni solemnitate.

QUALITER CONSECRETUR CRISMA IN ECCLESIA SARUM.

Est notandum quod episcopus, antequam dicat, Per quem hec omnia, subtrahat se paululum ab altari versa facie ad austrum. Tunc dicat unus archidiaconus alta voce sic vocando, Oleum infirmorum. Quo vocato, accedat quidem archidiaconus per medium chori ad altare, quem precedat minister deferens oleum infirmorum, precedente eum ministro cum vexillo. Deinde episcopus super ampullam ipsam ter signum crucis faciat, et ter sufflet in ea, ministro oleum deferente. Deinde perficiat exorcismum antiquum tantum ministris qui secus altare stant, sine Dominus vobiscum, sine Oremus: sicut fit Judei exorcismus: ita dicendo Exorcizo, &c. Hic removeatur dicatum oleum, et archidiaconus cum suis ministris eo modo quo accessit, recedat. Deinde prosequitur missa hoc modo. Per quem hec omnia. Post fractionem vocat archidiaconus ut prius, Oleum sanctum. Quo vocato, accedat alius archidiaconus eo modo et ordine quo prius archidiaconus accessit cum ampulla continente oleum sanctum, super quam ter signum crucis faciat, et ter sufflet in ea, et sic perficiat exorcismum olei modo superadicto ad baptizandum, audientibus tantum ministris. Exorcizo te creatura &c.: hoc facto, redeat archidiaconus cum dicato oleo, cum suis ministris eodem modo quo supra. Post hec revertatur episcopus ad sedem suam ad quiescendum. Deinde dicat archidiaconus sic vocando alta voce, Oleum crismatis. Deinde

preparentur ministri per sex ordines ad deportandum crisma. In primo ordine, precedant vexilla tria. In secundo, duo ceroferarii albis indutis. In tercio, duo turibula in simili habitu. In quarto, duo subdiaconi deferentes duos codices evangelii. In quinto, diaconus ampullam cum oleo deferat ad crisma consecrandum supra quam reportetur tabernaculum. In sexto ordine, duo cruces deportentur a duobus acolitis albis indutis cum amictibus sub tabernaculo, uno a dextris, et altero a sinistris ampullam deferente. Deinde archidiaconi, archidiacono in medio constituto, et ita ad altare processionaliter accedant. Et ante idem tabernaculum precedant duo pueri cantantes in superpelliceis precedentes ampullam crismatis ympnum, O Redemptor. Qui dum cantant dum se moveant, choro cantante, parumper procedant, ita quod in ultimo versu permaneant ad gradum altaris coram episcopo, et chorus prosequatur post unumquemque versum scilicet O Redemptor. Et cum pervenerint ad versum Stans ad aram, surgat episcopus et inclinet se coram altari, videlicet in medio, dum versus cantetur. Cantato versu redeat episcopus ad sedem suam. Ympno cantato revertat episcopus ad altare et porrigatur ei ampulla cum oleo, que habet crismatis inscripcionem. Deinde miscetur in ea balsamum ab episcopo, sic dicente secreto Hec commixtio. Tunc statim episcopus incipiat genuflectendo ympnum Veni Creator, et ita cantetur totus ympnus, ut primus versus a clericis secus altare cantetur: secundus a toto choro, et ita alternatim cantetur. Quo cantato surgat episcopus conversus ad orientem in dextro cornu altaris, ter signum crucis faciens super ampullam, et ter sufflans in ea, ita exorcismum prosequatur cum nota. Exorcizo te, &c. Postea dicat episcopus benedictionem cum Dominus vobiscum cum nota. Oremus fratres karissimi. Quibus dictis dicat episcopus altiori voce prefacionem, ut continetur in Pontificali. Hiis peractis minister ampullam cris-

matis deferens eam syndone qua precinctus est, cooperiat eam et in dextra parte altaris, quousque Agnus Dei cantetur, cum reverencia teneat: interim episcopus se revertat ad altare et dicat alta voce. Per omnia secula seculorum et diaconus dicat Humiliate vos, &c. sequatur benedictio super populum. Post benedictionem dicat episcopus. Et pax ejus. Cantor incipiat Agnus Dei. Cantata tota, adorata et deosculata sacri crismatis ampulla, redeat archidiaconus cum suis ministris eadem via qua accessit, et eandem ampullam reportet, ac loco oportuno in salvacionem reponat cum ceteris ampullis. Deinde incipiat cantor antiphona Calicem.

ORDO RECONCILIANDI APOSTATAM.

Ordo ad reconciliandum apostatam a Judaismo, heresi vel gentilitate reversum, vel minis diu in sentencia excommunicacionis obstinatum. Primo consecretur aqua benedicta per episcopum. Deinde insufflet episcopus ter in faciem ipsius ad ostium ecclesie, dicens.

Exorcizo te, immunde spiritus, per Dominum Patrem omnipotentem, et per Jesum Christum filium ejus, et Spiritum Sanctum, ut recedas ab hoc famulo Dei N. quem Deus et Dominus noster Jesus Christus ab erroribus et decepcionibus tuis liberare, et ad sanctam matrem ecclesiam catholicam atque apostolicam revocare dignatur. Ipse tibi imperat, maledicte dampnate, qui pro salute omnium passus, mortuus et sepultus: te et omnes vires tuas superavit, atque resurgens, celos ascendit, inde ven-

turus est judicare vivos et mortuos et seculum per ignem. Amen. Tunc aspergat eum aqua benedicta et introducat eum per manum in ecclesiam, dicens, Ingredere templum Dei vivi quod male deseruisti; et exutus ab errore tenebrarum, evasisse te laqueos mortis letus agnosce. R. Deo gracias. Oremus. Tu autem omnipotens et misericors Deus, hanc ovem tuam de fauce lupi subtractam clemens suscipe, et gregi tuo benignus reforma; ne de famulo tuo inimicus exultet, sed de conversione ejus et liberacione, ecclesia tua, utque mater de filio perdito et recepto, glorietur. Per Dominum: tunc prostrato eo in pavimento ecclesie dicuntur Psalmi 50. Miserere mei Deus. Ps. 84. Benedixisti. Ps. 129. De profundis. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos. Salvum fac servum tuum, Domine. Mitte ei Domine auxilium de sancto. Nichil proficiat inimicus in eo. Domine exaudi. Dominus vobiscum. Oratio.

Deus, qui hominem ad tuam ymaginem conditum, invidia callidi serpentis deceptum, per unigenitum Filium tuum reparasti, respice propicius super hunc famulum tuum N., qui ab errore ad lumen veritatis, quam male deseruerat, redire festinat; ut quicquid ejus ignorancie et diaboli fraude subreptum est, habundancia tue pietatis indulgeat et absolvat, ut altaribus tuis et gregi tuo, recepta veritatis tue luce, et communioni reddatur. Per Christum. Oratio.

Da nobis, Domine, ut sicut publicani precibus et confessione placatus existas, et precibus suis benignus aspira, ut in confessione flebili permanens, peticione perpetua clemenciam tuam celiter exoret, sanctisque altaribus et sacramentis restitutus rursus, celesti glorie mancipetur. Per Christum. Domine Deus omnipotens, Pater Domini nostri Jesu Christi, qui dignatus es hunc famulum tuum ab errore deviate pravitatis exuere, et ad sanctam matrem ecclesiam revocare, tu Domine

emitte Spiritum tuum in eum Paraclitum, spiritum sapientie et pietatis spiritum; et imple eum Domine spiritu timoris tui et reconsigna eum signo crucis Christi in vitam propiciatus eternam. Per eundem Dominum. Postea elevet eum de terra, interrogando dicens. O homo, abrenuncias ritui, in quo nunc penitet te junxisse? R. Abrenuntio. Interogacio. Et omnibus pompis ejus? R. Abrenuntio. Et omnibus operibus ejus? R. Abrenuntio. Interogatio. Abrenuncias cuncte secte et pravitati supersticionis, gentilitatis, heretice, judaice, inimice fidei sancte ecclesie catholice? R. Abrenuntio. Hiis expletis injungat ei penitenciam salutarem et communicet eum: si autem ab heresi redierit, abjuret in formam decretalem isto modo. Ego N. dictus, &c. Cognoscens veram catholicam et apostolicam fidem, anathematizo omnem heresim, precipue eam de qua hactenus infamatus sum: consentio autem sancte Romane ecclesie et apostolice sedi, et ore et corde eam confiteor jurans ad hoc, ad sancta Dei evangelia: eos qui contra hanc fidem venerint cum dogmatibus et sectoribus suis eterno anathemate dignos esse pronuncio. Quod si ego aliquando contra hoc aliquid sentire aut predicare vel docere presumpero, canonum severitati subjaceam.

Debita forma excommunicationis in aliquem sacrilegum ferenda.

Dominicis atque apostolicis preceptis informati, et auctoritate et potestate, apostolis apostolorumque successoribus a Deo uno nobiscum commissa, predictum pessimum virum N. a liminibus sancte matris ecclesie excludimus, et ab omni societate et communione Christiana separamus separatumque esse in eternum decrevimus, et in presenti seculo, et in futuro, nullus ei Christianus ave dicat, aut eum osculari presumat. Nullus presbiter missam celebrare coram eo audeat vel sacrosanctum corpus Domini Jesu Christi tradere. Necnon ei

jungatur in consorcio, nec in alio negocio. Et siquis ei se sociaverit et communicaverit, noverit se percussum anathemate, exceptis hiis qui conantur eum mandatis ecclesie reducere. Et sicut hee lucerne de manibus nostris projecte hodie extinguuntur, sic ejus lucerna in eternum extinguatur, nisi forte resipuerit, et Dei gracia inspirante, ad penitencie remedium conversus fuerit, et digna emendacione ecclesie Dei quam lesit, humiliter satisfecerit. Fiat, fiat. Amen.

Deus, qui Raphaelis ministerio decoras celicam civitatem, nostrarum mencium tollat tetram cecitatem. Et qui mira vi sanas sauciatum reum, a nobis procul propellas Hasmodeum, ut jecur ignitum orando porrectum, sicut sacrificium pingue sit acceptum. Quod ipse prestare dignetur. Cujus regnum et imperium sine fine permanet, in secula seculorum. Et benedictio Dei omnipotentis, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti descendat super vos et maneat semper.

FORMA ADMITTENDI FRATREM.

Cum quis petit se admitti in fraternitatem, sub hac forma, congregatis fratribus in aulam communem, vel domum capitularem, magister in medio eorum stans, presenti fraternitati dicat.

Ecce fratres, venerabilis Dominus noster hic presens, vel sic. Ecce fratres, amicus noster N. ex sincera devocione sua quam habet ad Deum et speciali affectione ad nos, petit se intuitu

caritatis in fraternitatem nostram admitti, ut de bonis spiritualibus que inter nos ex Dei munere fuerint, participare possit. Placeat vobis eum admittere? Quibus respondentibus, Eciam placet. Magister ad petentem dicat. N. Admittimus te, in fraternitatem nostram, concedentes tibi participacionem spiritualem omnium missarum, oracionum, jejuniorum, abstinenciarum, vigiliarum, elemosinarum, laborum, ceterorumque bonorum, que per nos et nostros, ad Dei laudem fuerint. Tunc ille admissus se prosternat, gracias agens, prosternacionem continuans, quousque psalmi et preces cum oracione, dicte fuerint videlicet Psalmus 120. Levavi oculos meos in montes; unde veniat auxilium meum. Auxilium meum a Domino, qui fecit celum et terram. Non det in commocionem pedem tuum; neque dormitet qui custodit te. Ecce non dormitabit, neque dormiet, qui custodit Israel. Dominus custodit te, Dominus protectio tua; super manum dexteram tuam. Per diem sol non uret te, neque luna per noctem. Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuam Dominus. Dominus custodiat introitum tuum et exitum tuum: ex hoc vivit et usque in seculum. Gloria Patri et Filio. Sicut erat. Amen.

Ecce quam bonum et quam jocundum habitare fratres in unum.

Sicut unguentum in capite quod descendit in barbam, barbam Aaron. Quod descendit in oram vestimenti ejus, sicut ros Hermon qui descendit in montem Syon. Quoniam illic mandavit Dominus benedictionem et vitam usque in seculum. Gloria Patri. Sicut erat: cum hac antiphona sequente. Suscepimus Deus misericordiam tuam in medio templi tui. Secundum nomen tuum: sic et laus tua in fines terre, justicia plena est dextera tua. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos. Sed libera nos. Salvum fac servum tuum Domine. Deus meus sperantem in te. Mitte ei Domine auxilium de sancto. Et de Syon tuere eum. Nichil proficiat inimicus in eo.

Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. Domine exaudi. Et clamor. Dominus vobiscum. Et cum.

Suscipiat te Deus Pater in numero fidelium suorum, et nos licet indigni suscipimus te in orationibus nostris: concedat tibi per Unigenitum suum, mediatorem Dei et hominum, locum bene agendi et instanciam perseverandi, et ad eterne vite hereditatem perveniendi; et sicut nos hodie, caritas fraternitatis specialiter conjungit in terris, ita divina pietas, que fraterne dilectionis est autrix et amatrix, cum fidelibus suis conjungere dignetur in celis. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Tunc surgens a prostracione osculetur singulos fratres.

So Bretherne, here is my maister. I N. whiche of his clene devocion that he hathe to God, and of a speciall desire to us, askyth for Goddis sake to be admitted and receivid into oure Bretherreden, that he may take parte of the spirituall goodes and prayers, whiche thorof the yefte and grace of God ben don among us. Plese hit yow to receive hym? Quibus respondentibus, eciam: magister ad petentem dicat we take yow maister N. into oure Bretherdon, grauntyng to yowe the spirituall parte takyng of all masses, matynes, evensongis, praiours, fastingis, abstineneis, wacchis, laboros, and other good dedis, the wheche to the praysing of God buthe don among us, and all oures. Tunc ille admissus se prosternat: et cetera ut supra.

NOTE ON PAGE 276.

In Bishop Grandisson's Register, vol. i., fol. 102, b., referred to in the note, page 276, is set forth the sentence of degradation pronounced by William, Cardinal Bishop of Tusculum, against John Gudulchi Vitalis, a priest, and a professed member of the Franciscan order, for heresy, in 1354; which is followed by a similar sentence, against a Franciscan lay-brother, called Francis. After sentence the Cardinal, in his episcopal robes, and in the presence of several witnesses, proceeded to deprive the Priest of all clerical privilege and authority in the following words:—

Auctoritate Dei Omnipotentis Patris, et Filii et Spiritus Sancti, et Domini Pape nobis in hac parte commissa, auferimus tibi Johanni habitum clericalem, et te ab omni sacerdotali, et alio quolibet ordine deponimus et eciam degradamus, teque spoliamus et exuimus omni honore et habitu, ac tonsura et privilegio clericali.

Hic incipit modus seu forma degradationis actualis.

In ablacione calicis et patene.

Auferimus tibi calicem et patenam, teque exuimus et privamus officio, et potestate offerendi Deo sacrificium et missam quamlibet.

In remocione planete seu casule sacerdotalis.

Auferimus tibi vestem sacerdotalem, et te honore sacerdotali privamus.

Ad stolam sacerdotalem.

Auferimus tibi orarium sive stolam sacerdotalem, cum jugum Domini suave representatum in illa, portare contempseris et stolam innocentie observare.

De diacono, et primo ad dalmaticam.

Auferimus tibi dalmaticam, diaconalis officii ornamentum, cum ipsam non portaveris in indumentum leticie et vestimentum salutis:

Ad librum evangeliorum.

Auferimus tibi librum evangeliorum, teque in ecclesia Dei legendi officio et potestate exuimus et privamus.

Ad stolam diaconalem.

Auferimus tibi stolam diaconalem, teque exuimus et privamus potestate diaconale officium exercendi.

De subdiacono.

Ad calicem, patenam, urceolum, aquam, manile manutergium.

Auferimus tibi calicem, patenam, urceolum, aquam, manile manutergium, subdiaconalis officii instrumenta, teque illorum usu exuimus et privamus.

Ad tunicam subdiaconalem.

Auferimus tibi tunicam, subdiaconatus officii ornamentum, cum illa usus non fueris ad justiciam et salutem.

Ad manipulum :

Auferimus tibi manipulum, subdiaconatus officii ornamentum, teque exuimus et privamus ministerio designato in illo.

Ad librum epistolarum.

Auferimus tibi librum epistolarum, teque exuimus et privamus potestate legendi eas in ecclesia sancta Dei.

De accolito.

Ad ceroferarium.

Auferimus tibi ceroferarium, teque exuimus et privamus officio luminaria in ecclesia accendendi

Ad urceolum.

Auferimus tibi urceolum, ne decetero illo utaris ad suggerendum vinum et aquam in Eucharistiam Christi.

Ad librum exorcismorum.

Auferimus tibi librum exorcismorum, teque privamus et exuimus potestate manus super energumenos sive baptizatos seu cathecumenos imponendi.

Ad librum cum quo fuit lector.

Auferimus tibi codicem, quem cum lectoratus officio suscepisti, teque exuimus et privamus potestate illum legendi decetero in ecclesia sancta Dei.

Ad claves.

Auferimus tibi claves ecclesie, teque exuimus et privamus officio et potestate custodiendi res que ipsis clavibus includuntur, et portas eciam ecclesie aperiendi sive claudendi.

In ablacione vero ultimi, quod in collacione ordinum fuit primum, infrascripto modo pronunciet sive dicat.

Auctoritate Dei Omnipotentis Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ac Domini Pape nobis in hac parte concessa, auferimus tibi habitum clericalem, et te ab omni sacerdotali et alio quolibet ordine deponimus et degradamus, spoliamus et exuimus ab omni honore, beneficio, ac privilegio clericali: et nichilominus pronunciamus et dicimus nobili viro marescallo prefati Domini nostri Pape et racione curie hic presenti, ut te in forum suum recipiat degradatum. Ipsum tamen instanter requirimus et rogamus, ut citra mortis periculum et membri mutilacionem, suam circa te sentenciam habeat moderare. Lata fuit hec sentencia et actualis degradacio subsecuta, anno a natitivitate Domini M.CCC.LIIIj.

GLOSSARY.

Adventus quadruplex personalis Christi, (p. 154,) may refer 1st to Christ's Conception in the womb of his Virgin Mother at Nazareth, 2nd to his actual Nativity at Bethlehem, 3rd to his apparition to his disciples after his Resurrection, and 4th to his final coming to judge the human race at the last day.

Altare portatile, (p. 39,) as distinguished from the immobile. (p. 23.) The former is sometimes stiled superaltare, portitorium, gestatorium, itinerarium, viaticum. Bishop Vesey, on the 11th October, 1521, commissioned his suffragan Thomas, Bishop of Megara, to bless altaria viatica seu alia portitoria, que superaltaria vulgariter appellantur. Reg. vol. ii. p. 14.

Anulus strictior, (mentioned p. 3,) a guard ring.

Basilica, (p, 20,) a church.

Bullio, (p. 254,) a boll, or stem, a stile, or bodkin.

Cambuca, (p. 3, 15, 17,) the pastoral staff or crosier. Its curvature was always turned by the Bishop towards the people; when his assistants held or bore it, they turned the curvature from the people.

Casula, passim, the outer garment of the celebrant, often called planeta—the chasuble.

Collatio, (p. 42,) a brief homily or sermon.

Collobium is properly a robe without sleeves, but in p. 144 it is used as a linen wrapper or bandage,

Confessio, (p. 33,) the tomb or case for the relics.

Corona, (p. 10,) the tonsure.

Crismale, (p. 256,) the white linen robe given to the newly baptized as an emblem of innocence.

Cuculla, (p. 125,) a cowl.

Dies cene, (p. 60,) so called from the institution of the Holy Eucharist at the last supper of Christ, the night before his passion.—Maundy Thursday.

EUKARISTIALE VASCULUM, (p, 222,) is often called pyxis or ciborium; the vessel which contained the sacred Host. In Exeter Cathedral it was in the shape of a dove, and was suspended above the altar.

FANO—passim. The maniple worn on the left arm of the officiating minister.

FERIA QUARTA IN CAPITE JEJUNII, (p. 57,) Ash Wednesday.

GASTRIMARGIA, (p. 175,) gluttony.

HASMODEUS or ASMODEUS, (p. 288.) the destroying demon mentioned in the third chapter of the Book of Tobias.

INCAUSTUM, (p. 116, 126,) strong marking ink.

LECTIONARIUM, (p. 80,) the book containing the Lessons,

PLANARIUM, or rather PLENARIUM, (p. 53,) a complete copy of the text of the four Gospels.

PLANETA, see CASULA.

PLUVIALE, (p. 48,) cape, a cope.

POLIANDRUM, (p. 43,) a general burying place.

QUASI MODO, (p. 262,) Sunday. The octave day of Easter, commonly called Low, or Praise Sunday. The Introit of its Mass begins with Quasi modo geniti infantes. 1 Pet. xi. 2.

SABBATO SITIENTES, the Saturday before the fifth Sunday in Lent, so called from the commencement of the Introit.

SALVACIO, (p. 74,) a safe, a secure repository.

SCRINIUM, (p. 23,) a shrine.

SEDULA or CEDULA, (p. 114,) a scroll.

SIMILAGIEM, holy bread.

TABERNACULUM, (p. 284,) a baldequin or canopy.

THEOSEBIA, divine worship.

UEBRACULUM, (p. 209,) the covering or tabernacle for the Eucharist.

YSOPUS or HYSOPUS, (p. 12,) the sprinkler for the holy water, originally made of the hyssop herb.

W. Roberts, Printer, 197, High-Street, Exeter.

ERRATA.

Page 5, line 17, for benedictione read benedictionem.
10, .. 9, for a more read amore.
24, .. 19, for clementorum read elementorum.
25, .. 3. Insta read presta.
29, .. 9, for die read divine.
30, .. 8, for divocionis read devocionis.
31, .. 27, for filii read fidei.
42, .. 7, for quibus read quamlibet.
57, .. 2, for incapite read in capite.
69, .. 6, for delubuti read delibuti.
76, .. 16, for et read si.
89, .. 20, for instuti read instituti.
109, .. 32, for graite read gratie.
161, .. 29, for genuinam read geminam.
182, .. 30, for consequanimi read consequamini.
189, .. 22, for revelvavit read revelavit.
209, .. 2, for adist read adsit.
213, .. 6, benedictio herbarum et omnium olerum, should be red.
241, .. 31, for 109 read 129.
254, .. 25 & 29 omit the brackets.
257, .. 12, for concurrentum read concurrentem.
257, .. 13, for inmunde read immunde.
276, .. 17, for sine read sive.
289, .. 19, for vivit read nunc.
290, .. 20, after Amen add Psalmus 132

The reader will kindly excuse an occasional mistake in the punctuation and of the letter c for e and vice versa, and n for u.

BINDING SECT. JUN 2 8 1982

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

BX
2030
B3

Barnes, Ralph, ed.
Liver pontificalis of
Edmund Lacy, Bishop of Exeter:
a manuscript of the fourteenth
century:
W. Roberts (1847)

6